

**UCHWAŁA NR XXXIII/207/2026
RADY GMINY LIPNO**

z dnia 1 lipca 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, stanowiącą załącznik nr 1 do uchwały wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, stanowiącą załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lipno

Bartosz Zięba

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XXXIII/207/2026
RADY GMINY LIPNO
Z DNIA 1 LIPCA 2026 R.**

**STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY LIPNO
NA LATA
2026-2035**

Opracowanie:

Urząd Gminy Lipno

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Lipno i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

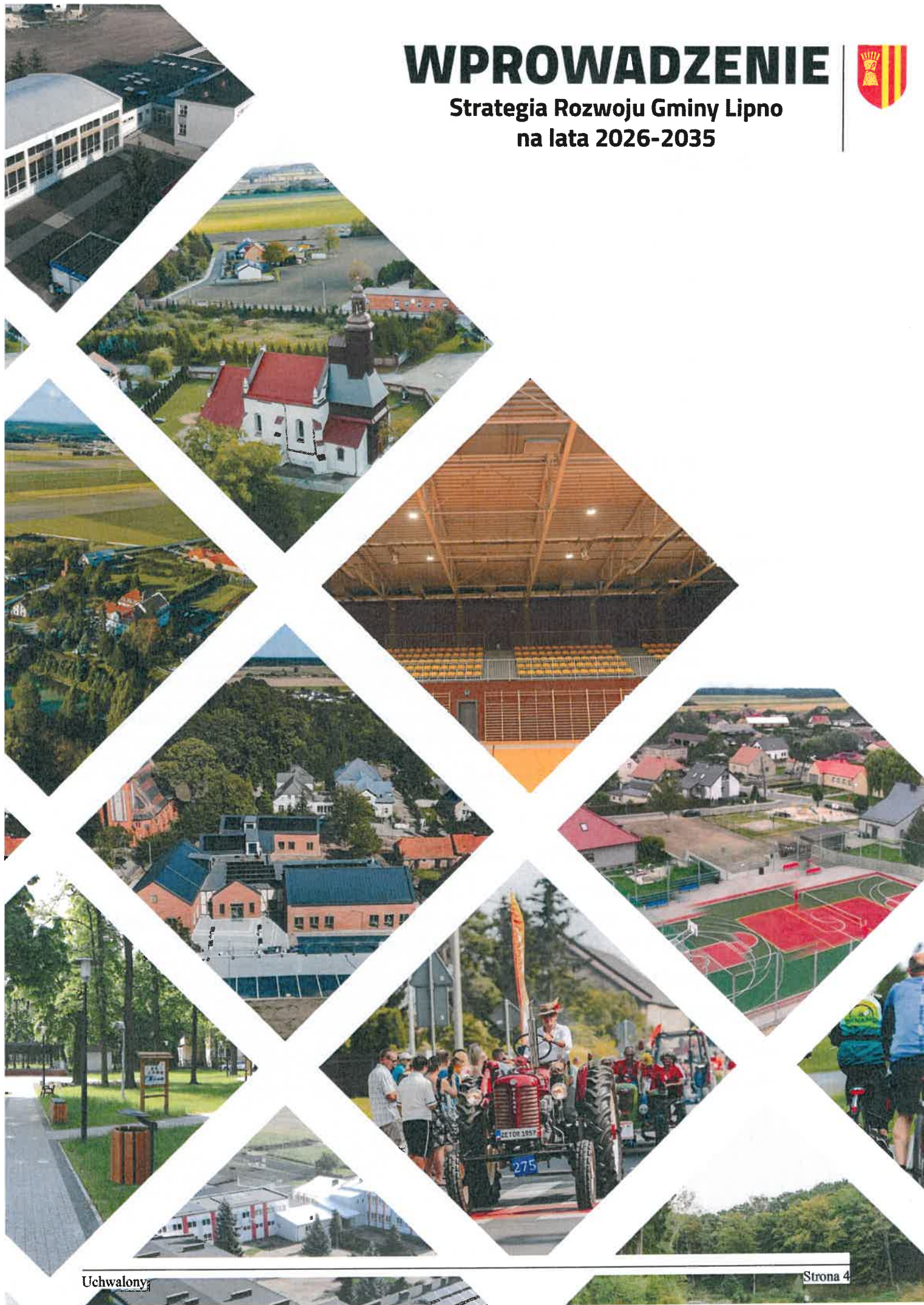

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY LIPNO	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	12
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	13
5. Jakość życia w Gminie Lipno – wyniki badań ankietowych	16
5.1. Ocena sytuacji w Gminie Lipno	16
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe	20
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	22
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY LIPNO.....	25
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	28
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lipno	42
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Lipno z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wielkopolskiego wraz z zakresem planowanych działań.....	54
5. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych....	60
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	63
ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY LIPNO	65
ZAŁĄCZNIK NR 2: WZÓR ANKIETY	144
ZAŁĄCZNIK NR 3: TABELA EWALUACYJNA.....	151
SPIS TABEL.....	161
SPIS RYCIN	162

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą Lipno. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy Lipno w perspektywie do 2035 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Lipno, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027. Strategia Rozwoju Gminy Lipno będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Lipno, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2026 do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Lipno w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Lipno) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2026-2035.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2025 roku decyzją Wójta Gminy Lipno o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały nr XX/126/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych oraz wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania w składzie:

- **Irma Kuznetsova** – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – kierownik projektu;
- **Iwona Nowacka** – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – recenzent projektu;
- **Tomasz Michałowicz** – koordynator projektu;
- **Marcin Najewski**.

Na poniższym schemacie przedstawiono kluczowe etapy przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035:

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Lipno** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy Lipno i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Lipno jest gminą wiejską położoną w północnej części powiatu leszczyńskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego. Zajmuje powierzchnię 103,87 km², co stanowi około 17% powierzchni powiatu. Graniczy z gminami: Włoszakowice i Świeciechowa od zachodu, Osieczna od wschodu, miastem Leszno od południa oraz Śmigiel od północy. Siedziba władz gminnych mieści się w miejscowości Lipno, położonej centralnie na obszarze jednostki.

W skład Gminy Lipno wchodzi 15 sołectw: Goniembice, Górka Duchowna, Gronówko, Klonówek, Koronowo, Lipno, Mórkowo, Radomicko, Ratowice, Smyczyna, Sulejewo, Targowisko, Wilkowice, Żakowo i Wyciążkowo. Sieć osadnicza ma charakter równomierny i tworzy spójną strukturę przestrzenną z wyraźnie zarysowanym układem ośrodków lokalnych. Funkcję administracyjno-usługową pełni miejscowość Lipno, natomiast Wilkowice i Gronówko położone w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna, rozwijają się dynamicznie w kierunku zabudowy mieszkaniowej i usług komercyjnych. Pozostałe miejscowości zachowują rolniczy charakter, pełniąc funkcje produkcyjne i zaplecza dla ośrodków centralnych.

Dogodne położenie komunikacyjne stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwoju przestrzennego Gminy Lipno. Przez jej teren przebiega droga ekspresowa S5, zapewniająca szybki dostęp do Leszna, Poznania i Wrocławia, oraz droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo–Śmigiel Południe. Uzupełnieniem układu komunikacyjnego są drogi powiatowe, natomiast sieć dróg gminnych liczy łącznie 94,7 km, z czego 9,3 km stanowią drogi gruntowe wymagające modernizacji. Z centrum Lipna w ciągu około 12 minut można dojechać do Leszna, w 30 minut m.in. do Wschowy, Kościana czy Bojanowa, a w około godzinę do Poznania i Wrocławia, co potwierdza bardzo dobrą dostępność komunikacyjną Gminy Lipno.

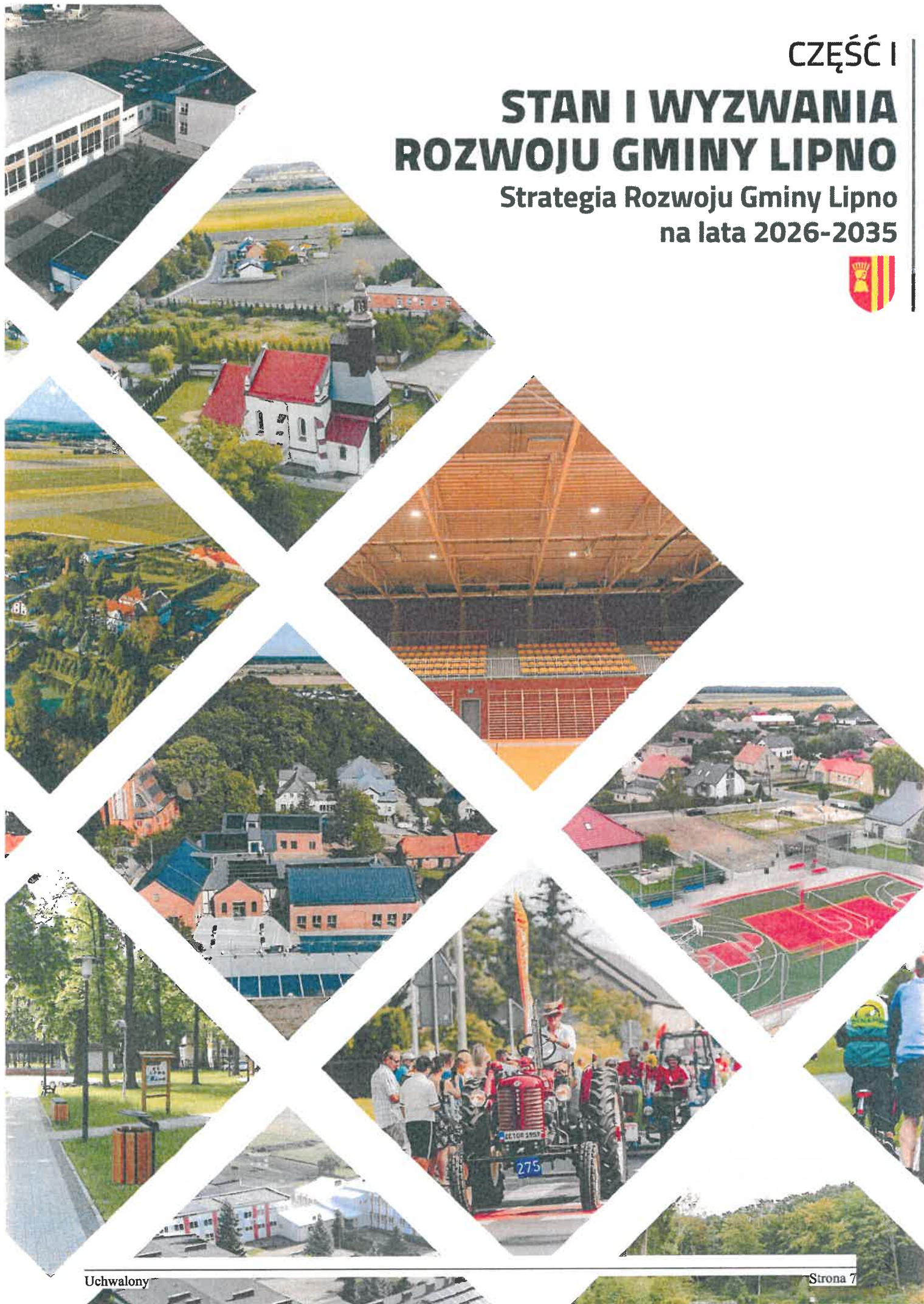
Na terenie gminy Lipno zlokalizowane są trzy stacje kolejowe: w Wilkowicach, Lipnie i Górcie Duchownej, które obsługują linie kolejowe nr 271 (Wrocław-Poznań) oraz nr 359 (Leszno-Zbąszyń). Ich obecność stwarza potencjał do rozwoju transportu niskoemisyjnego i codziennych dojazdów do pracy w układzie regionalnym. Gmina Lipno uczestniczy w porozumieniu z Miastem Leszno w zakresie organizacji transportu publicznego, jednak obecna oferta przewozowa nie zapewnia równego dostępu dla wszystkich sołectw. Wskazuje to na potrzebę rozwoju transportu zbiorowego, integracji z koleją oraz systemem dowozu uczniów do szkół.

W ostatnich latach Gmina Lipno realizowała liczne inwestycje w infrastrukturę drogową i okołodrogową. W latach 2019-2023 na transport i łączność przeznaczono łącznie ponad 43 mln zł, co stanowiło około 16% wydatków budżetowych. Zrealizowano m.in. budowę nowych dróg gminnych i chodników w Goniembicach, Koronowie, Ratowicach i Żakowie, przebudowę ul. Cukrowej w Wilkowicach, budowę oświetlenia ulicznego w Gronówku oraz

CZĘŚĆ I

STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY LIPNO

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

Wilkowicach. W planach znajdują się kolejne zadania, w tym budowa dróg dla rowerów na trasach Górka Duchowna–Targowisko–Radomicko oraz Gronówko–Wyciążkowo–Goniembice, co znacząco poprawi bezpieczeństwo ruchu i spójność przestrzenną Gminy Lipno.

W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne (67,8%) oraz lasy i grunty leśne (20,3%). Udział terenów zabudowanych, komunikacyjnych i wodnych wynosi łącznie ok. 12%. Układ ten potwierdza rolniczo-przyrodniczy charakter Gminy Lipno i wskazuje na konieczność ochrony gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych, które pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Struktura użytkowania przestrzeni sprzyja zachowaniu ładu krajobrazowego, ale równocześnie wymaga racjonalnego gospodarowania terenami inwestycyjnymi, zwłaszcza w strefach największej presji urbanizacyjnej w rejonie Wilkowic i Lipna.

W zakresie planowania przestrzennego Gmina Lipno posiada aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte w 2021 roku i zaktualizowane w 2024 roku. W związku z reformą planowania przestrzennego samorząd przystąpił w 2024 roku do opracowania Planu ogólnego, który ma zostać uchwalony do połowy 2026 roku. Obowiązujące 55 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego obejmuje około 34% powierzchni Gminy Lipno. Na pozostałym obszarze, obejmującym głównie grunty rolne i leśne o niskiej intensywności zabudowy, lokalizacja inwestycji opiera się na decyzjach o warunkach zabudowy. Wymaga to stałego monitorowania procesów urbanizacyjnych i dbałości o zachowanie ładu przestrzennego, szczególnie w południowej części Gminy Lipno, gdzie rozwój jest najbardziej dynamiczny. Gmina Lipno wyróżnia się wysoką aktywnością inwestycyjną. W latach 2019-2023 wydano 747 decyzji o warunkach zabudowy i 901 pozwoleń na budowę, z czego ponad połowa dotyczyła budownictwa mieszkaniowego. W ostatnich latach rośnie udział inwestycji usługowych, gospodarczych i infrastrukturalnych, co świadczy o dywersyfikacji funkcji przestrzeni i postępującej transformacji z gminy typowo rolniczej w jednostkę o zróżnicowanej strukturze przestrzennej.

Skala wydawanych decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleń na budowę potwierdza utrzymujące się wysokie zainteresowanie inwestycyjne i osiedleńcze na terenie gminy Lipno. Dominujący udział inwestycji mieszkaniowych świadczy o silnym napływie nowych mieszkańców oraz atrakcyjności Gminy Lipno jako miejsca zamieszkania, zwłaszcza w strefach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna. Jednocześnie rosnący udział inwestycji usługowych, gospodarczych i infrastrukturalnych wskazuje na stopniowe wzmacnianie funkcji pozamieszkaniowych oraz zwiększanie samowystarczalności przestrzennej Gminy Lipno. Tendencje te potwierdzają potrzebę prowadzenia aktywnej i długofalowej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na wyznaczanie nowych, dobrze skomunikowanych terenów pod zabudowę oraz zapewnienie ich powiązania z infrastrukturą techniczną i społeczną.

Na terenie gminy Lipno występują cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Zróżnicowany układ terenów rolnych i leśnych, liczne zadrzewienia oraz doliny rzeczne tworzą przyjazny krajobraz rolniczo-leśny. Wymagają one zachowania w procesach inwestycyjnych i mogą stanowić podstawę rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych. Gmina Lipno posiada również bogate dziedzictwo kulturowe. Na jej obszarze znajdują się liczne zabytki – m.in. zespoły dworskie w Górcie Duchownej, Gronówku, Klonówcu, Radomicku, Goniembicach, Wyciążkowie oraz Żakowie, a także kościoły i miejsca pamięci narodowej. Dziedzictwo to, w połączeniu z aktywnym życiem społecznym i wydarzeniami kulturalnymi (np. Międzynarodowy Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych w Wilkowicach, jarmarki świąteczne, imprezy sportowo-rekreacyjne), stanowi ważny element tożsamości lokalnej i promocji Gminy Lipno.

Na terenie gminy Lipno rozwija się infrastruktura rowerowa, która pełni zarówno funkcję komunikacyjną, jak i rekreacyjną. Trasy Gronówko–Leszno oraz Leszno–Wilkowice–Mórkowo–Lipno łączą miejscowości z systemem szlaków regionalnych i wspierają rozwój turystyki aktywnej. Planowany dalszy rozwój sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (miejsca odpoczynku, oznakowanie) sprzyja poprawie jakości przestrzeni publicznej i atrakcyjności turystycznej Gminy Lipno.

Gmina Lipno posiada więc korzystne położenie, dobrze rozwiniętą strukturę osadniczą, komunikacyjną oraz znaczące walory przyrodnicze i kulturowe. Przestrzeń Gminy Lipno rozwija się dynamicznie, szczególnie w południowej części, co wymaga konsekwentnego prowadzenia polityki przestrzennej oraz dbałości o zachowanie ładu krajobrazowego. Najważniejsze wyzwania przestrzenne obejmują porządkowanie struktury osadniczej i przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w obszarach największej presji urbanizacyjnej, zapewnienie spójnego planowania nowych terenów rozwojowych, poprawę dostępności transportowej i rowerowej, ochronę gruntów rolnych wysokiej jakości oraz wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego w sposób zrównoważony.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Gmina Lipno położona jest na styku Nizin Środkowopolskich i Pojezierza Południowobałtyckiego, w układzie mezoregionów Wysoczyzny Leszczyńskiej, Pojezierza Krzywińskiego i Równiny Kościańskiej. Krajobraz kształtują równinne i lekko faliste wysoczyzny morenowe z lokalnymi obniżeniami bezodpływowymi, oczkami wodnymi oraz dolinami drobnych cieków. Dominują tereny rolnicze (grunty orne i użytki zielone) uzupełnione znaczącym udziałem lasów i zadrzewień śródpolnych (ponad 20%), które pełnią kluczowe funkcje krajobrazowe, siedliskowe i ochronne. Osią hydrograficzną jest rzeka Samica oraz sieć rowów melioracyjnych, które odpowiadają za odwodnienie i lokalną retencję na gruntach rolnych.

Wody powierzchniowe na obszarze gminy Lipno reprezentowane są przez pięć jednolitych części wód (JCWP), z których większość to wody silnie zmienione (SZCW) o słabym lub umiarkowanym potencjale ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego, co skutkuje klasyfikacją „zły stan” oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych bez dodatkowych działań. Wody podziemne należą do trzech JCWPd; dla dwóch jednostek odnotowano stan słaby (chemiczny i/lub ilościowy), a dla jednej stan dobry, przy czym wyznaczone cele środowiskowe wymagają utrzymania/dorównania do poziomu dobrego. Na terenie gminy Lipno nie zidentyfikowano obszarów o niskim, średnim ani wysokim zagrożeniu powodziowym; ewentualne wezbrania mają charakter lokalny i krótkotrwały.

Warunki klimatyczne kształtują klimat umiarkowanie ciepły, przejściowy, z relatywnie niskimi opadami (ok. 500-600 mm/rok), znaczną liczbą dni bezopadowych oraz dominacją wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich. Średnie temperatury stycznia wynoszą ok. -1,5 do 2,5°C, a lipca 17,5-18,5°C; okres wegetacyjny trwa przeciętnie 210-220 dni. Analiza ryzyka klimatycznego wskazuje na wysokie zagrożenie niedoborem zasobów wodnych (ok. 54-74% powierzchni Gminy Lipno w perspektywie kolejnych dekad), wynikające z rosnących temperatur i częstszych susz. Wnioskuje to o potrzebie wzmocnienia małej retencji, zrównoważonej melioracji i oszczędnego gospodarowania wodą w rolnictwie i osadnictwie.

Jakość powietrza w strefie wielkopolskiej, do której należy Gmina Lipno, obciążona jest przekroczeniami celu długoterminowego dla ozonu (O₃) oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀.

Lokalne uwarunkowania emisji wskazują na dominującą rolę niskiej emisji z indywidualnego ogrzewania paliwami stałymi oraz emisji liniowej z ruchu drogowego (w tym w drogi S5). Brak gminnej sieci czujników i stacji GIOŚ na terenie gminy Lipno utrudnia bieżący, lokalny monitoring jakości powietrza; najbliższe dane tła zapewnia Leszno. Struktura źródeł ciepła (ok. 30,8% węgiel, 23% gaz, 19,3% energia elektryczna, 18,6% biomasa; mniejsze udziały OZE) potwierdza konieczność przyspieszenia wymiany urządzeń grzewczych oraz rozwoju nisko- i zeroemisyjnych nośników energii.

Gmina Lipno dysponuje cennymi zasobami przyrodniczymi i korytarzami ekologicznymi. Obowiązują tu formy ochrony przyrody: Rezerwat przyrody „Dolinka”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Kompleks Leśny Śmigiel-Święciechowa” oraz Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra, a także pomniki przyrody. Przez Gminę Lipno przebiega korytarz Łęgi Obrzańskie – Dolina Odry. Zidentyfikowano krajobraz priorytetowy (ID 1345), a mozaika pól, łąk, lasów i zadrzewień tworzy cenne siedliska dla fauny typowej dla krajobrazu rolniczo-leśnego (ssaki kopytne, drapieżniki, ptaki krajobrazu otwartego i wodno-błotne, płazy i gady). Utrzymanie i renaturyzacja elementów zielonej infrastruktury zwiększa odporność ekosystemów na zmiany klimatu oraz wspiera retencję i bioróżnorodność.

Uwarunkowania energetyczne sprzyjają rozwojowi OZE. Gmina Lipno znajduje się w strefie korzystnych warunków wiatrowych (prędkości i gęstość energii w przedziałach umożliwiających lokalizację siłowni wiatrowych), notuje dobre nasłonecznienie (ok. 1450-1500 h/rok) oraz posiada warunki do rozwoju geotermii (zwłaszcza płytkiej). Aktualnie funkcjonują instalacje fotowoltaiczne (łączna moc ok. 102 kW), a Studium dopuszcza lokalizację urządzeń wytwarzających energię z OZE na wskazanych terenach (rolnych i aktywności gospodarczej). Perspektywicznie konieczne jest bilansowanie rozwoju OZE z ochroną ładu przestrzennego i wartości krajobrazowych.

Istotnym elementem środowiskowym są złoża kopalin: liczne złoża kruszyw (piaski i żwiry) w kilku miejscowościach, złoża torfów (m.in. Samica-Marcin), udokumentowane złoża kredy (Błotkowo) oraz rozległe złoża gazu ziemnego w Żakowie (ponad 2 tys. ha). Zasoby te stanowią potencjał gospodarczy, lecz ich wykorzystanie wymaga ścisłej kontroli środowiskowej, łagodzenia oddziaływań i rekultywacji terenów pogórnich.

Stan i dostępność infrastruktury o charakterze środowiskowym są zróżnicowane. Zaopatrzenie w wodę obejmuje ok. 97,1% mieszkańców (powyżej średniej powiatowej), natomiast dostęp do kanalizacji 57,9% (poniżej poziomów powiatu i województwa), co uzasadnia kontynuację inwestycji sanitarnych. Gazyfikacja (38,1%) pozostaje niższa niż w skali województwa, co wpływa na strukturę paliw w ogrzewnictwie indywidualnym i emisyjność sezonową. Gmina Lipno korzysta z systemu wodno-kanalizacyjnego operatora regionalnego – Wodociągi Leszczyńskie Sp. z o.o. (z odprowadzaniem ścieków do oczyszczalni w Henrykowie) oraz jest ujęta w aglomeracji Leszno (RLM 87 063), co umożliwia planowy rozwój sieci. W gospodarce odpadami obserwuje się wzrost liczby mieszkańców objętych systemem i strumienia odpadów oraz wzrost udziału frakcji selektywnej (do ok. 59%), przy jednoczesnych trudnościach z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w latach 2023-2024. Funkcjonuje tu również PSZOK w Lipnie (ul. Spółdzielcza 4). Wymagana jest więc dalsza poprawa selektywnej zbiórki, edukacji i wdrażanie rozwiązań gospodarki o obiegu zamkniętym.

Gmina Lipno wdraża politykę środowiskową w oparciu o Program Ochrony Środowiska (2024-2027, z perspektywą do 2031 r.) oraz współpracę w programie „Czyste Powietrze” (483 wnioski, 248 zrealizowanych inwestycji, ponad 4,7 mln zł wypłat do końca 2024 r.). W latach 2020-2024 wydano szereg decyzji środowiskowych dla inwestycji OZE (farmy PV 2-53 MW),

drogowych i wodno-kanalizacyjnych oraz przedsięwzięć przemysłowych, co potwierdza rosnącą aktywność inwestycyjną przy rosnących wymaganiach w zakresie minimalizacji oddziaływań.

Środowisko przyrodnicze Gminy Lipno charakteryzuje się wysoką wrażliwością na niedobór wód i sezonową emisję zanieczyszczeń powietrza, przy jednoczesnym dużym potencjale bioróżnorodności, zielonej infrastruktury i rozwoju OZE. Kluczowe wyzwania to: poprawa stanu wód (powierzchniowych i podziemnych) i retencji, ograniczenie niskiej emisji poprzez modernizację źródeł ciepła i rozwój sieci gazowej/elektryfikacji ogrzewania, zwiększenie skanalizowania, wzmacnianie selektywnej zbiórki i recyklingu, a także planowe bilansowanie rozwoju OZE i eksploatacji złóż z ochroną krajobrazu, gleb i korytarzy ekologicznych. Atutem Gminy Lipno jest spójny system form ochrony przyrody, korzystne warunki klimatyczne dla rolnictwa i energetyki odnawialnej oraz rosnące zaangażowanie mieszkańców we wdrażanie proekologicznych inwestycji.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Jednym z głównych czynników obrazujących atrakcyjność gospodarczą jednostki samorządu terytorialnego jest liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych. W latach 2019-2023 w Gminie Lipno odnotowano znaczący wzrost liczby firm z 1 108 do 1 466 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 18,6% wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w powiecie leszczyńskim. W analizowanym okresie Gmina Lipno zajmowała drugie miejsce w powiecie pod względem liczby przedsiębiorstw. Wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów potwierdza rosnącą aktywność gospodarczą mieszkańców oraz stabilny rozwój sektora MŚP. Utrzymujące się dodatnie saldo rejestracji nad wyrejestrowaniami w kolejnych latach świadczy o atrakcyjności inwestycyjnej i przedsiębiorczej na terenie gminy Lipno.

W strukturze branżowej dominują podmioty działające w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (20,2%), a także w sekcji F – budownictwo (19,3%). Istotny udział posiadają również przedsiębiorstwa z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (9,8%) oraz sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8,7%). Wskazuje to, że lokalna gospodarka koncentruje się na usługach tradycyjnych i sektorze budowlano-produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału działalności techniczno-profesjonalnych. Stosunkowo niewielki udział firm z branż nowoczesnych technologii, informatyki i finansów wskazuje na potrzebę dalszej dywersyfikacji struktury gospodarczej oraz wspierania rozwoju innowacji. Na terenie gminy Lipno funkcjonują także podmioty o znaczeniu ponadlokalnym, w tym m.in. FOGO Sp. z o.o. – producent agregatów prądotwórczych, Astromal Sp. z o.o. – producent wyrobów z laminatów, TB Logistics Sp. z o.o. oraz TB FOAM Solutions Sp. z o.o., które stanowią kluczowych pracodawców i wzmacniają potencjał przemysłowy Gminy Lipno.

Sektor rolniczy pozostaje ważnym filarem lokalnej gospodarki. Użytki rolne zajmują około 67,8% powierzchni Gminy Lipno, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 19,7 ha, co jest wynikiem wyższym niż średnia dla powiatu. Struktura gleb charakteryzuje się znacznym udziałem gruntów klas IV i V oraz około 20% gleb klasy IIIa i IIIb, które są najbardziej przydatne rolniczo. Najlepsze warunki gospodarowania występują w rejonach Mórkowa, Wilkowic, Lipna i Targowiska. Gospodarstwa rolne, choć w większości generują dochody z działalności rolniczej, często łączą ją z innymi źródłami utrzymania: pracą najemną, działalnością pozarolniczą czy świadczeniami emerytalnymi. Wskazuje to na procesy dywersyfikacji źródeł dochodu oraz na obserwowany wzrost średniego wieku właścicieli gospodarstw. Gleby Gminy

Lipno wymagają działań agrotechnicznych, m.in. nawożenia uzupełniającego i wapnowania, co pozwoli utrzymać ich produktywność w dłuższej perspektywie.

Sytuacja na rynku pracy jest stabilna, a poziom bezrobocia utrzymuje się na bardzo niskim poziomie. W latach 2019-2023 średni udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 1,7%, co odpowiadało średniej powiatu leszczyńskiego i było niższe od wskaźnika wojewódzkiego. Najwyższą wartość (2,1%) odnotowano w 2020 roku w związku z pandemią COVID-19, jednak w kolejnych latach sytuacja uległa poprawie. Według „Barometru zawodów” w powiecie leszczyńskim obserwuje się deficyt pracowników technicznych, budowlanych, logistycznych i medycznych, co potwierdza rosnące zapotrzebowanie na pracowników kwalifikowanych.

Dochody budżetowe Gminy Lipno w latach 2019-2023 wykazywały tendencję wzrostową z 42,5 mln zł w 2019 roku do 64,5 mln zł w 2023 roku. Znaczący wzrost dochodów majątkowych w 2023 roku (15,8 mln zł) wynikał głównie z napływu środków inwestycyjnych. W tym samym czasie wydatki ogółem wyniosły ponad 76,5 mln zł, z czego 43,6% stanowiły wydatki inwestycyjne. Wysoki udział wydatków majątkowych świadczy o intensywnej realizacji inwestycji, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej, oświatowej oraz wodno-kanalizacyjnej. Mimo wystąpienia deficytu budżetowego w 2023 roku, sytuacja finansowa Gminy Lipno pozostaje stabilna, a poziom zadłużenia nie przekracza bezpiecznych granic.

Największy udział w strukturze dochodów Gminy Lipno mają dotacje i subwencje, które stanowią łącznie około 57% budżetu, co ogranicza w pewnym stopniu możliwości samodzielnego finansowania inwestycji. Dochody własne w przeliczeniu na mieszkańca utrzymują się na poziomie zbliżonym do średniej powiatowej, a ich główne źródła stanowią podatek od nieruchomości oraz udział w podatku PIT. W ostatnich latach Gmina Lipno wyróżnia się wysoką skutecznością w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Tylko w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład pozyskano dotacje na kwotę około 41 mln zł, które umożliwiły realizację kluczowych projektów infrastrukturalnych i społecznych.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Lipno wskazuje, że jednostka dysponuje potencjałem inwestycyjnym przekraczającym 65 mln zł w latach 2025-2035, co daje możliwość kontynuacji projektów rozwojowych przy zachowaniu stabilności finansowej. Pozytywnie należy ocenić wysoką aktywność inwestycyjną Gminy Lipno oraz zdolność do efektywnego wykorzystania dostępnych funduszy krajowych i europejskich.

Podsumowując, Gmina Lipno charakteryzuje się rosnącą przedsiębiorczością, niskim poziomem bezrobocia i stabilną sytuacją finansową. Gospodarka lokalna rozwija się w oparciu o mikro i małe przedsiębiorstwa, rolnictwo oraz aktywność inwestycyjną samorządu. Wyzwania rozwojowe dotyczą przede wszystkim zwiększenia innowacyjności i dywersyfikacji gospodarki, dalszego rozwoju infrastruktury technicznej oraz wzmacniania potencjału kadrowego w zawodach technicznych i specjalistycznych.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Sytuacja społeczna Gminy Lipno charakteryzuje się dynamicznym rozwojem demograficznym, wysokim poziomem aktywności edukacyjnej oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną, przy jednoczesnym występowaniu wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa i ograniczoną aktywnością obywatelską.

W latach 2019-2023 liczba mieszkańców Gminy Lipno wzrosła z 8 382 do 9 918 osób, co oznacza przyrost o 18,3%. Jest to najwyższe tempo wzrostu w powiecie leszczyńskim, przy średnim wzroście dla całego powiatu wynoszącym 4,9%. Gęstość zaludnienia na poziomie 95 osób/km² jest najwyższa spośród wszystkich gmin powiatu, co potwierdza rosnącą atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wysoki napływ ludności ma związek z korzystnym położeniem Gminy Lipno, dobrą dostępnością komunikacyjną do Leszna i Poznania, a także rozwijającą się zabudową mieszkaniową.

W 2023 roku w Gminie Lipno odnotowano dodatni przyrost naturalny na poziomie 0,61 na 1000 mieszkańców oraz bardzo wysokie saldo migracji wynoszące 16,43 na 1000 mieszkańców, co świadczy o dużym zainteresowaniu osiedlaniem się na jej terenie. Jednocześnie średnia zmiana obu wskaźników w latach 2019-2023 wskazuje na pewne osłabienie tendencji wzrostowych, co może w przyszłości skutkować stabilizacją liczby ludności. W strukturze wiekowej mieszkańców odnotowano spadek udziału osób w wieku 25-34 lat z 14,9% do 12,68%, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym z 16% do 17,2%. Oznacza to, że mimo napływu mieszkańców, proces starzenia się ludności stopniowo postępuje, co będzie generowało rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne.

Pozytywnie należy ocenić wzrost liczby osób we wszystkich grupach wiekowych (przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej), co odróżnia Gminę Lipno od ogólnopolskiego trendu depopulacji. Świadczy to o zrównoważonym rozwoju demograficznym i sprzyjających warunkach do osiedlania się rodzin z dziećmi.

Zgodnie z „Prognozą ludności na lata 2023-2060” opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny, liczba mieszkańców Gminy Lipno do 2035 roku wzrośnie do około 11 380 osób, wobec 9 918 mieszkańców w 2023 roku. Oznacza to prognozowany wzrost liczby ludności o ok. 1 460 osób, tj. blisko 14,7% w perspektywie dwunastu lat. Prognoza ta potwierdza utrzymujący się dodatni trend migracyjny oraz rosnącą atrakcyjność osiedleńczą Gminy Lipno.

Stały napływ nowych mieszkańców sprzyja powstawaniu pozytywnych sprzężeń rozwojowych, takich jak rozwój oferty mieszkaniowej, usług publicznych, infrastruktury społecznej i technicznej oraz wzrost aktywności gospodarczej. W efekcie proces ten może prowadzić do dalszego wzmacniania zainteresowania osiedlaniem się w Gminie Lipno i przyspieszenia tempa wzrostu liczby ludności w kolejnych latach. Prognozowany wzrost liczby mieszkańców, przy jednocześnie wysokiej gęstości zaludnienia – najwyższej w powiecie leszczyńskim – uzasadnia potrzebę planowego wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz zapewnienia ich powiązania z infrastrukturą społeczną i usługami publicznymi. Działania te są kluczowe dla utrzymania wysokiej jakości życia mieszkańców, zapobiegania nadmiernej presji na istniejącą zabudowę oraz zachowania spójności społecznej i przestrzennej Gminy Lipno.

W zakresie infrastruktury edukacyjnej i opiekuńczej Gmina Lipno dysponuje rozbudowaną siecią żłobków i przedszkoli, obejmującą dwie placówki dla dzieci do lat 3 oraz osiem jednostek przedszkolnych. Zapewnienie miejsc w przedszkolach o wysokim standardzie i dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami stanowi ważny atut w kontekście jakości usług społecznych. Pomimo wzrostu kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu, obserwuje się zwiększone zainteresowanie ofertą lokalnych placówek, również wśród mieszkańców spoza Gminy Lipno, co potwierdza ich dobrą reputację. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł do 68%, jednak nadal pozostaje niższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej, co wskazuje na potrzebę dalszego zwiększania dostępności edukacji przedszkolnej.

W systemie szkolnym funkcjonuje pięć szkół podstawowych, z czego trzy publiczne i dwie niepubliczne. Łącznie kształci się w nich ponad 1 100 uczniów, a liczba ta wykazuje systematyczny wzrost. W szkołach zapewniono dobre warunki nauki, w tym nowoczesne hale sportowe w Wilkowicach i Goniembicach, pracownie multimedialne, świetlice oraz dostęp do wsparcia psychologicznego. Różnice w wyposażeniu i wynikach egzaminów wskazują jednak na zróżnicowany poziom bazy dydaktycznej. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku wypadły nieco słabiej niż średnie powiatowe i wojewódzkie, szczególnie w zakresie matematyki, co wymaga wzmocnienia działań dydaktycznych w tym obszarze. Jednocześnie dobre wyniki z języka angielskiego i polskiego oraz realizacja licznych projektów edukacyjnych i międzynarodowych (m.in. „Erasmus+”, „Aktywna szkoła”) potwierdzają wysoki poziom zaangażowania szkół w rozwój kompetencji uczniów.

Wydatki Gminy Lipno na oświatę i wychowanie systematycznie rosną. W 2024 roku osiągnęły one rekordowy poziom 36,2 mln zł, co oznacza wzrost o 180% względem 2019 roku. Zdecydowaną większość stanowią wydatki bieżące, jednak coraz większy udział mają również inwestycje w infrastrukturę edukacyjną. Mimo wzrostu subwencji oświatowej, jej udział w pokrywaniu wydatków spadł do 47%, co oznacza rosnące obciążenie budżetu Gminy Lipno kosztami utrzymania oświaty.

Gmina Lipno wyróżnia się aktywnością kulturalną i rozbudowaną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie i Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnie pełnią funkcję centrum integracji społecznej i edukacyjnej, organizując wydarzenia o zasięgu lokalnym i krajowym, w tym Międzynarodowy Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych im. Jerzego Samelczaka w Wilkowicach – jedno z największych tego typu wydarzeń w Europie. Liczne imprezy cykliczne, festyny i projekty artystyczne wzmocniają więzi społeczne i promują lokalne dziedzictwo. Rozbudowana sieć boisk, placów zabaw i świetlic wiejskich sprzyja integracji mieszkańców i aktywnemu stylowi życia.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego Gmina Lipno posiada dobrze rozwiniętą strukturę organizacyjną. Na jej terenie działa osiem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których dwie włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Funkcjonuje także zespół dzielnicowych oraz system monitoringu wizyjnego obejmujący 16 punktów, co pozytywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Zgłaszane problemy dotyczą głównie przekraczania prędkości i nielegalnych wysypisk śmieci, co wskazuje na potrzebę kontynuowania działań prewencyjnych i edukacyjnych.

Wskaźniki opisujące sektor organizacji pozarządowych w Gminie Lipno wskazują na zmianę liczby organizacji w relacji do liczby mieszkańców (spadek z 2,98 do 2,42 na 1 000 mieszkańców). Warto jednak podkreślić, że wskaźnik ten zależy zarówno od liczby działających organizacji, jak i od dynamiki demograficznej. O faktycznej kondycji sektora świadczy przede wszystkim aktywność lokalnych organizacji, głównie klubów sportowych, kół gospodyń wiejskich oraz stowarzyszeń kulturalnych, które pełnią ważną rolę w życiu społecznym Gminy Lipno. Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych oraz rozwój form partycypacji społecznej (m.in. rada młodzieżowa, rada seniorów) stanowią istotne wyzwania na kolejne lata.

System opieki zdrowotnej w Gminie Lipno opiera się na Ośrodku Zdrowia w Lipnie oraz współpracy z jednostkami w Lesznie. Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych usług medycznych oraz działań profilaktycznych, m.in. mobilnych badań mammograficznych. Dostępność usług zdrowotnych oceniana jest jako wystarczająca, jednak wraz ze starzeniem się społeczeństwa konieczne będzie rozwijanie opieki senioralnej i rehabilitacyjnej.

Pomoc społeczna koncentruje się na wsparciu rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów. W latach 2019-2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej spadła z 305 do 225 osób na 10 tys. mieszkańców, co świadczy o poprawie sytuacji bytowej mieszkańców. Działalność GOPS w Lipnie oraz Klubu Senior+ w Radomicku przyczynia się do ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego i wspierania integracji międzypokoleniowej.

Podsumowując, Gmina Lipno charakteryzuje się bardzo korzystnymi tendencjami demograficznymi, rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną i kulturalną oraz aktywną polityką społeczną. Wyzwania rozwojowe dotyczą przede wszystkim poprawy wyników edukacyjnych, zwiększenia uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym, wzmocnienia aktywności organizacji obywatelskich oraz dostosowania systemu usług społecznych i zdrowotnych do potrzeb starzejącej się populacji.

5. Jakość życia w Gminie Lipno – wyniki badań ankietowych

W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego Gminy Lipno przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy Lipno na temat jakości życia w Gminie Lipno oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania Gminy Lipno, a poruszane tematy dotyczyły: społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

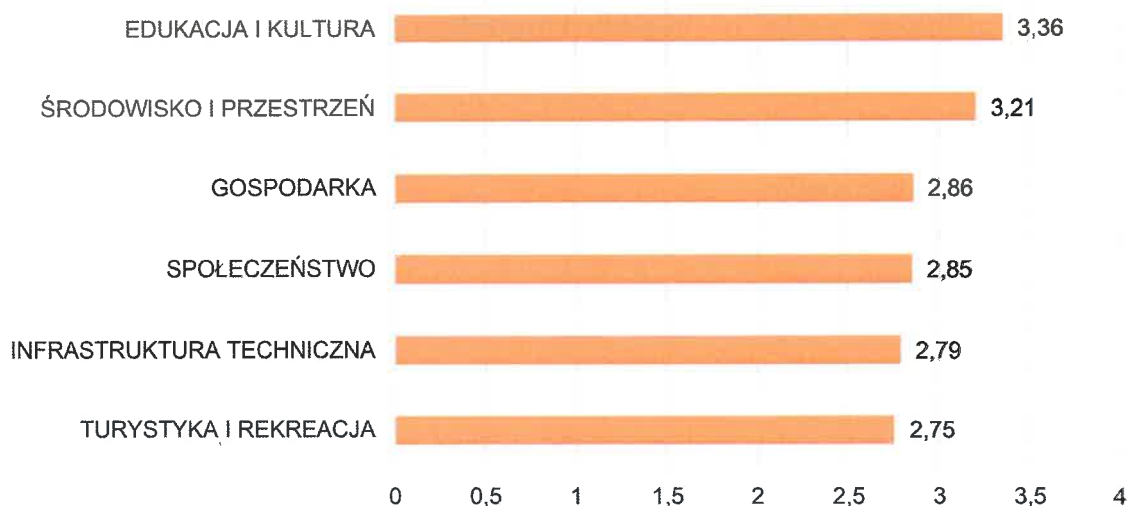
Respondenci składali odpowiedzi od 2 do 27 lipca 2025 roku. Łącznie zebrano 143 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety (65%). Z kolei analizując strukturę wieku ankietowanych zaobserwowano, że największy udział stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (45,5%), osoby w wieku 26-35 lat (34,3%) oraz osoby w wieku 46-55 lat (15,4%). Pod względem zatrudnienia największy odsetek wśród respondentów stanowiły osoby pracujące nie będące rolnikami lub przedsiębiorcami (79%) oraz przedsiębiorcy/przedsiębiorczynie (10,5%).

5.1. Ocena sytuacji w Gminie Lipno

W przeprowadzonym badaniu ankietowym przyjęto skalę od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

Mieszkańcy **najwyżej** ocenili działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 3,36. Z kolei **najniżej** oceniony został aspekt związany z **turystyką i rekreacją** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,75. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 3,00. Oznacza to, że poszczególne aspekty funkcjonowania Gminy Lipno w większości ocenione zostały jako dostateczne.

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów w Gminie Lipno według ankietowanych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Poniższa tabela przedstawia średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład 6 obszarów rozwojowych w Gminie Lipno. W przeprowadzonym badaniu ankietowym najwyżej oceniono dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (3,88), jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (3,86), dostęp do edukacji przedszkolnej (3,72), jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych (3,72), walory środowiska przyrodniczego (3,71), jakość edukacji przedszkolnej (3,69), a także system odbioru odpadów (3,60). Zdaniem mieszkańców zdecydowanej poprawy wymagają jednak możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren gminy Lipno (2,38), oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych (2,32), poziom bazy gastronomicznej (2,24), dostępność sieci gazowej (2,24), możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem (2,15), działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (2,07), a także dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,81).

Tab. 1. Ocena obszarów rozwojowych i poszczególnych komponentów w Gminie Lipno

Edukacja i kultura	Ocena:
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,88
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,86
dostęp do edukacji przedszkolnej	3,72
jakość edukacji przedszkolnej	3,69
organizacja dowozu dzieci do szkół	3,59
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,57
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,49
działalność domu kultury i biblioteki	3,45
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,16
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	3,15
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,10
dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach	3,03
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,95
działalność świetlic wiejskich	2,93
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,77
Środowisko i przestrzeń	Ocena:
walory środowiska przyrodniczego	3,71
system odbioru odpadów	3,60
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,51
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)	3,42
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,39
jakość powietrza	3,22
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	3,19
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	3,11
rozwój odnawialnych źródeł energii	3,03
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,90
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,83
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)	2,56

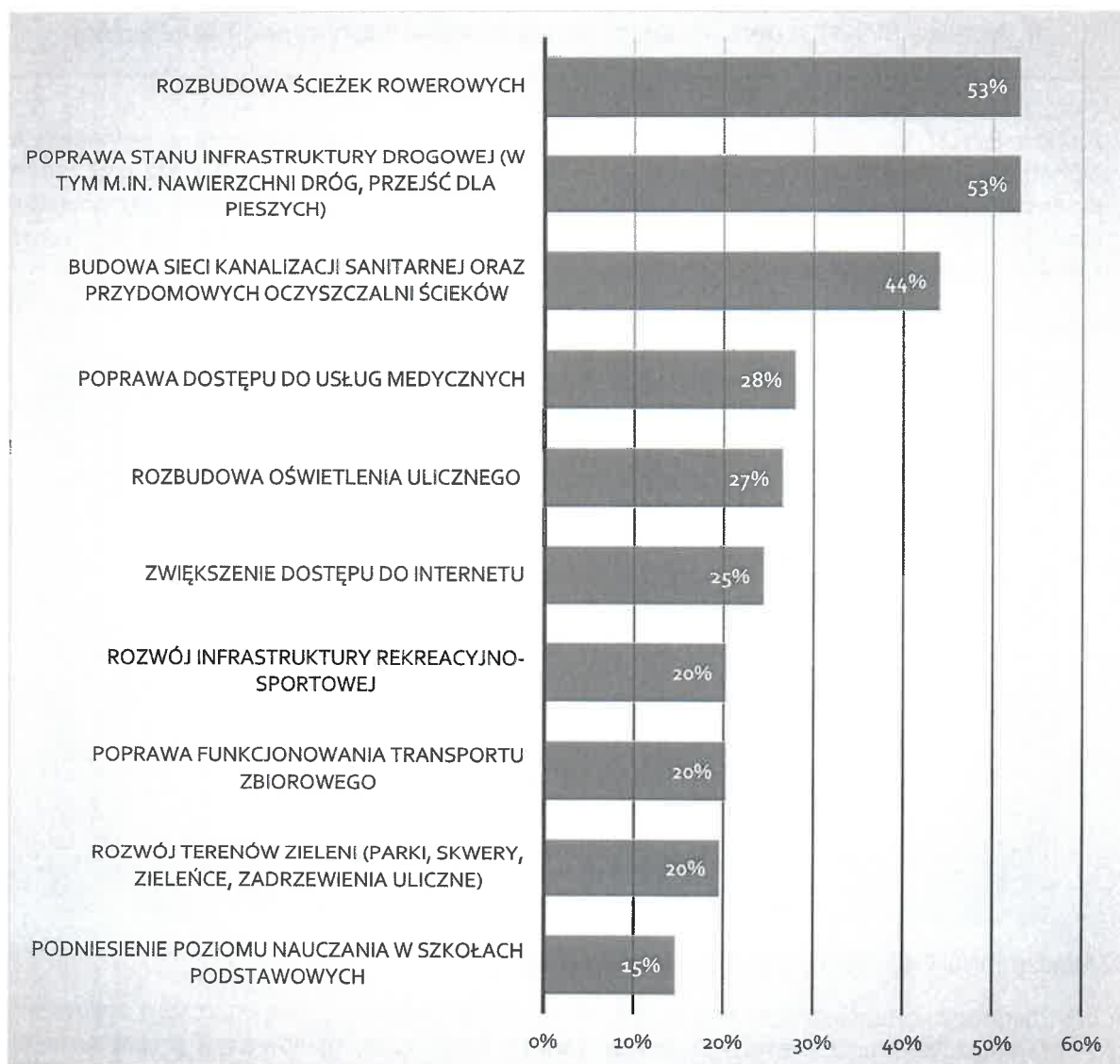
Infrastruktura techniczna	Ocena:
dostępność sieci wodociągowej	3,57
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych	3,11
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,94
stan dróg	2,80
dostępność sieci kanalizacyjnej	2,49
dostępność szerokopasmowego Internetu	2,40
dostępność sieci gazowej	2,24
Społeczeństwo	Ocena:
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych	3,72
bezpieczeństwo publiczne	3,25
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy Lipno	3,20
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy Lipno (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)	3,11
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej	3,04
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,87
skuteczność działania pomocy społecznej	2,82
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych	2,82
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)	2,72
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuncze, asystent rodziny)	2,52
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren gminy Lipno	2,38
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,81
Gospodarka	Ocena:
atrakcyjność inwestycyjna	3,42
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,36
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	3,07
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,88
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,87
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,83
funkcjonowanie transportu zbiorowego	2,74
możliwość uzyskania zatrudnienia	2,43
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	2,15
Turystyka i rekreacja	Ocena:
jakość istniejących ścieżek rowerowych	3,43
jakość istniejących chodników	3,35
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	3,18
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,10

system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)	2,99
atrakcyjność turystyczna	2,80
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,79
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,57
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	2,52
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	2,44
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	2,32
poziom bazy gastronomicznej	2,24
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Lipno. Najczęściej wskazywano na rozbudowę ścieżek rowerowych (53% respondentów), poprawę infrastruktury drogowej (53%), budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (44%), poprawę dostępu do usług medycznych (28%), rozbudowę oświetlenia ulicznego (27%), zwiększenie dostępu do internetu (25%), a także rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (20%). Respondenci zauważyli również, że koniecznym dla poprawy sytuacji w Gminie Lipno jest poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego (20%), rozwój terenów zieleni (20%) oraz podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych (15%).

Ryc. 2. Najczęściej wskazywane odpowiedzi przez respondentów dotyczące priorytetów rozwojowych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ankiecie zapytano także, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy Lipno. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Międzynarodowy Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych im. Jerzego Samelczaka,
- Walory przyrodnicze i tereny rekreacyjne,
- Infrastruktura sportowa i wydarzenia kulturalne.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Gminy Lipno opracowano bazując na:

- 1) diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej gospodarczej i społecznej Gminy Lipno oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Lipno, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Lipno oraz interesariuszy Strategii;
- 3) materiale wypracowanym podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych.

Analizę SWOT dla Gminy Lipno przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY

- Dogodne położenie komunikacyjne dzięki drodze S5, DW309 i trzem stacjom kolejowym zapewnia bardzo dobrą dostępność transportową;
- Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców w latach 2019-2023 potwierdza wysoką atrakcyjność osiedleńczą Gminy Lipno;
- Bardzo niski poziom bezrobocia wskazuje na stabilną sytuację na lokalnym rynku pracy;
- Wysoka aktywność edukacyjna i cyfryzacyjna (m.in. Erasmus+, Cyfrowa Gmina) podnosi kompetencje mieszkańców;
- Rozwijająca się oferta przedszkolna i opieki nad dziećmi do lat 3, zwiększająca dostępność usług opiekuńczych i wspierająca aktywność zawodową mieszkańców;
- Wysoka aktywność inwestycyjna i skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych potwierdzają dobrą kondycję finansową samorządu;
- Obecność dużych firm produkcyjnych i logistycznych wzmacnia lokalny rynek pracy i stabilność gospodarczą;
- Aktywne instytucje kultury (GOK, Gminna Biblioteka Publiczna z filią) realizujące różnorodne formy zajęć i wydarzeń kulturalnych sprzyjają integracji społecznej i wzmacniają więzi lokalne;
- Rozbudowana infrastruktura społeczna, w tym żłobki, przedszkola i hale sportowe, sprzyja integracji i jakości życia;
- Zmodernizowane szkoły i sale wiejskie stanowią nowoczesne centra edukacyjne i społeczne, dostępne architektonicznie dla wszystkich grup mieszkańców;
- Aktywność kulturalna i organizacja rozpoznawalnych wydarzeń, m.in. Festiwalu Starych Ciągników, wzmacnia tożsamość lokalną i promocję Gminy Lipno;
- Systematyczny spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej świadczy o poprawie sytuacji bytowej mieszkańców;
- Walory przyrodnicze, w tym rezerwat „Dolinka”, tworzą potencjał dla turystyki i rekreacji;
- Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego i aktywność jednostek OSP poprawiają poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

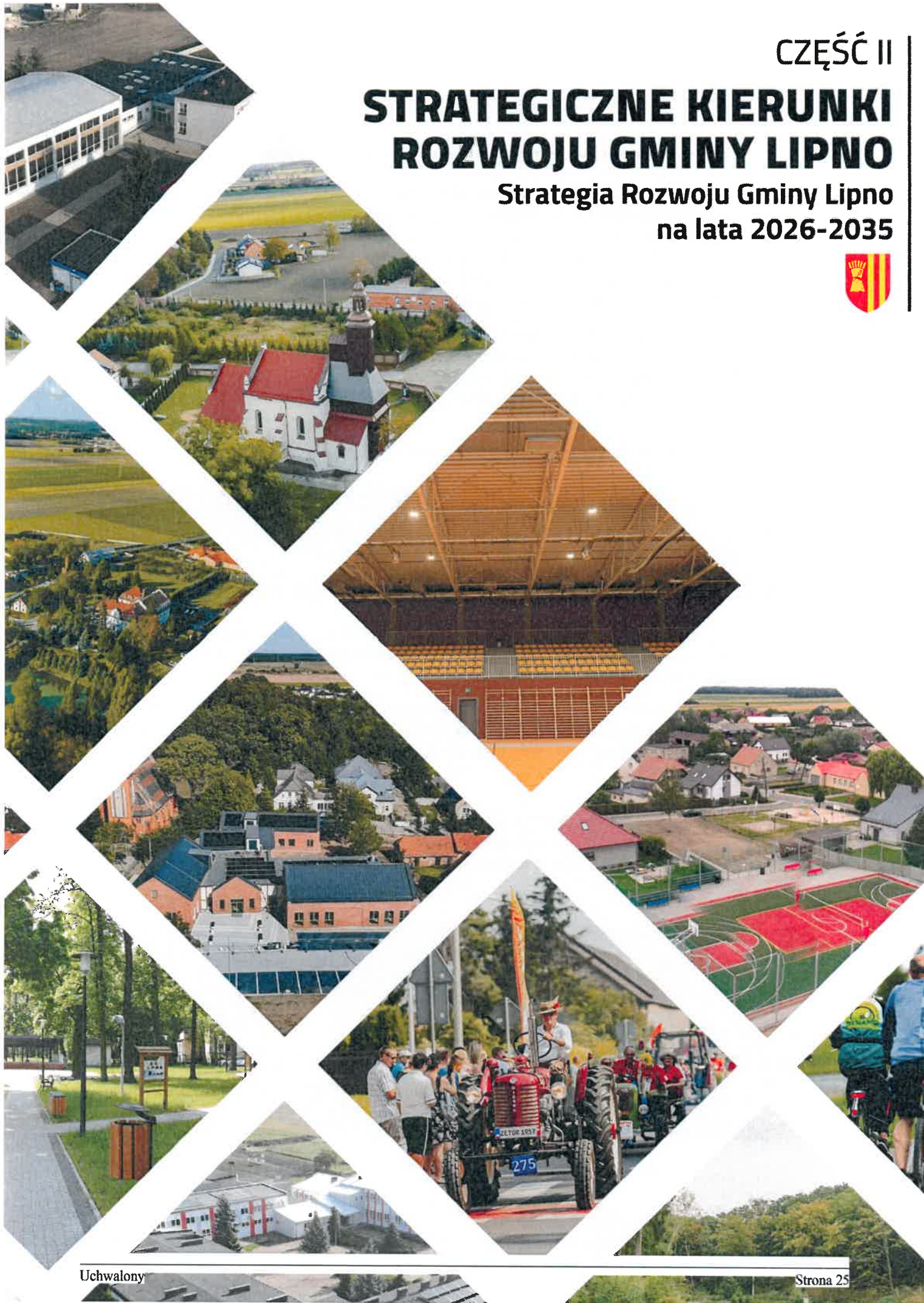
SŁABE STRONY

- Niski poziom gazyfikacji i niepełne skanalizowanie Gminy Lipno ograniczają możliwości inwestycyjne i komfort życia mieszkańców;
- Starzenie się społeczeństwa i spadek udziału osób w wieku 25-34 lata mogą w przyszłości osłabiać potencjał demograficzny Gminy Lipno;
- Nierówny poziom wyposażenia szkół oraz niższe wyniki egzaminów z matematyki wymagają wzmocnienia jakości kształcenia;
- Część sołectw ma ograniczony dostęp do transportu publicznego i usług komunikacji zbiorowej;
- Ograniczona lokalna dostępność usług medycznych, w tym specjalistycznych, oraz koncentracja ośrodka zdrowia i apteki wyłącznie w Lipnie, co utrudnia realizację potrzeb zdrowotnych mieszkańców, w tym szczególnie osób starszych i niezmotywowanych;
- Stosunkowo niska aktywność społeczna i ograniczona liczba aktywnych organizacji pozarządowych w relacji do liczby mieszkańców, co utrudnia rozwój inicjatyw oddolnych i zaangażowania obywatelskiego;
- Ograniczenia lokalowe i techniczne części instytucji publicznych (UG, GOPS, GOK, Gminna Biblioteka Publiczna) utrudniają rozwój oferty usług społecznych;
- Wysokie koszty utrzymania oświaty przy malejącym udziale subwencji oświatowej obciążają budżet Gminy Lipno;
- Słaba promocja i niewystarczająca komunikacja informacyjna z mieszkańcami ograniczają świadomość działań samorządu;
- Brak dostosowania usług edukacyjnych do potrzeb rynku pracy ogranicza konkurencyjność lokalną;
- Pogarszający się stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych zwiększa ryzyko wypadków i koszty utrzymania infrastruktury;
- Występowanie problemów związanych z przekraczaniem prędkości oraz dzikimi wysypiskami, co wpływa negatywnie na bezpieczeństwo i estetykę przestrzeni.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Perspektywa finansowa UE 2021-2027 stwarza możliwości finansowania inwestycji lokalnych; • Rozwój odnawialnych źródeł energii (PV, wiatr, geotermia) sprzyja transformacji energetycznej i ograniczeniu emisji; • Dalszy wzrost liczby mieszkańców zwiększa popyt na usługi społeczne i przyczynia się do wzrostu dochodów budżetowych; • Dalszy rozwój sieci ścieżek rowerowych i integracja transportu z koleją poprawią mobilność i bezpieczeństwo; • Współpraca w ramach LGD „Kraina Lasów i Jezior” umożliwia rozwój projektów lokalnych i promocję Gminy Lipno; • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców sprzyja wdrażaniu inwestycji prośrodowiskowych; • Rozwój turystyki i rekreacji opartej na dziedzictwie i krajobrazie zwiększy rozpoznawalność Gminy Lipno w regionie; • Wzrost dostępności funduszy na rewitalizację obiektów publicznych (GOK, szkoły, sale wiejskie, Gminna Biblioteka Publiczna) pozwoli na podniesienie jakości infrastruktury społecznej; • Rosnąca dostępność zewnętrznych funduszy na rozwój usług opiekuńczych i senioralnych w związku z krajowymi programami i trendami demograficznymi; • Rozwój funkcji mieszkaniowej w strefie oddziaływania Leszna sprzyja rozwojowi lokalnych usług; • Postęp technologiczny i cyfryzacja usług publicznych umożliwiają usprawnienie obsługi mieszkańców oraz wdrażanie nowoczesnych narzędzi zarządzania Gminą Lipno; • Możliwość rozwoju współpracy międzygminnej z Lesznem i gminami sąsiednimi zwiększa potencjał realizacji dużych projektów infrastrukturalnych i środowiskowych.	• Pogłębianie się procesów starzenia ludności może prowadzić do spadku aktywności zawodowej i wzrostu kosztów opieki; • Zmiany klimatyczne i częstsze susze stanowią zagrożenie dla rolnictwa i zasobów wodnych; • Utrzymujące się przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza pogarszają jakość środowiska i zdrowie mieszkańców; • Brak postępu w gazyfikacji i kanalizacji może ograniczać atrakcyjność inwestycyjną Gminy Lipno; • Wzrost kosztów energii i usług publicznych może ograniczać możliwości inwestycyjne samorządu; • Spowolnienie gospodarcze lub ograniczenie funduszy UE może spowolnić tempo rozwoju inwestycyjnego; • Wzrost natężenia ruchu na drodze S5 może zwiększać hałas i obciążenia środowiskowe w sąsiednich miejscowościach; • Brak współpracy z niektórymi instytucjami (np. Nadleśnictwem) utrudnia wykorzystanie potencjału turystycznego i przyrodniczego Gminy Lipno; • Rosnąca konkurencja dużych ośrodków miejskich (Leszno, Poznań, Wrocław) w zakresie rynku pracy i usług może utrudniać zatrzymywanie młodych, wykwalifikowanych mieszkańców; • Niestabilność przepisów dotyczących planowania przestrzennego, energetyki oraz ochrony środowiska może wydłużać procesy inwestycyjne i zwiększać ich koszty; • Deficyt pracowników w zawodach technicznych i specjalistycznych na poziomie krajowym i regionalnym może ograniczać rozwój lokalnych przedsiębiorstw i usług publicznych; • Niestabilna sytuacja międzynarodowa (konflikty zbrojne, kryzysy gospodarcze i migracyjne) może wpływać na wzrost kosztów energii, zakłócenia łańcuchów dostaw oraz ogólną niepewność gospodarczą.

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY LIPNO

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy Lipno. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Lipno na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Lipno** brzmi następująco:

Tworzymy nowoczesną, bezpieczną i przyjazną mieszkańcom Gminę, opartą na współpracy, zrównoważonym rozwoju oraz poszanowaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Z kolei **wizja** gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy Lipno:

- obrazuje stan docelowy Gminy Lipno w 2035 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy Lipno,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Lipno brzmi następująco:

W 2035 roku Gmina Lipno jest nowoczesną, dobrze skomunikowaną gminą wiejską, która w pełni wykorzystuje bliskość Leszna i drogi S5, oferując mieszkańcom wysoką jakość życia, a przedsiębiorcom dogodne warunki rozwoju. Przestrzeń publiczna jest funkcjonalna, zielona i estetyczna od odnowionego centrum Lipna i parku, przez zadbane sołectwa, aż po spójną sieć dróg rowerowych i parkingów Bike&Ride sprzyjających zrównoważonej mobilności. Gmina skutecznie chroni środowisko i adaptuje się do zmian klimatu, rozwijając błękitno-zieloną infrastrukturę, małą retencję i odnawialne źródła energii, a jednocześnie wzmacnia nowoczesne rolnictwo oraz turystykę wiejską opartą na lokalnych produktach, walorach przyrodniczych i rozpoznawalnych wydarzeniach o charakterze rolniczym i kulturowym. Mieszkańcy korzystają z dostępnej opieki i edukacji, rozwiniętych usług społecznych i zdrowotnych, bogatej oferty kulturalno-sportowej oraz nowoczesnych e-usług, a aktywne organizacje społeczne współtworzą decyzje publiczne, budując zintegrowaną, obywatelską wspólnotę.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i klimatyczno-środowiskowym.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Lipno, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy Lipno. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wyznaczone dla Gminy Lipno cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmacnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawione zostały opracowane cele strategiczne:

Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej.

Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu.

Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym.

Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej.

Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno	- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych. - Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej i uzupełniającej, m.in. przebudowa i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, przystanków, przejść dla pieszych. - Budowa nowych parkingów przesiadkowych Park&Ride i Bike&Ride w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego. - Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna. - Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii (S5, DW309, drogi powiatowe) w zakresie poprawy bezpieczeństwa i standardu technicznego. - Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach). - Modernizacja, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody oraz urządzeń towarzyszących, zapewniających bezpieczeństwo i stabilność dostaw wody w Gminie.	- Poprawiona dostępność do nowoczesnej infrastruktury technicznej (wodociągowej, kanalizacyjnej, cyfrowej) oraz transportowej na terenie całej Gminy. - Wyższy poziom bezpieczeństwa i komfortu korzystania z dróg, chodników oraz infrastruktury okołodrogowej. - Spójny i bezpieczny system tras rowerowych i pieszo-rowerowych, zapewniający dogodne powiązania miejscowości gminnych z Lesznem i głównymi węzłami komunikacyjnymi. - Rozwój zrównoważonej mobilności dzięki integracji transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego (parkingi Park&Ride i Bike&Ride). - Wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy w wyniku wysokiej jakości, niezawodnej infrastruktury technicznej oraz dobrych powiązań komunikacyjnych.	- Długość zmodernizowanej lub nowo wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km). - Liczba zmodernizowanych lub nowo wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.). - Udział mieszkańców objętych siecią wodociagową / kanalizacyjną (%). - Długość nowych lub zmodernizowanych dróg gminnych, chodników i ciągów pieszo-rowerowych (km). - Liczba zrealizowanych parkingów Park&Ride / Bike&Ride (szt.). - Liczba zainstalowanych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego (szt.). - Liczba wdrożonych rozwiązań inteligentnej infrastruktury drogowej (szt.). - Udział gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowego internetu o wysokiej przepustowości (%).

- Wspieranie rozwoju infrastruktury szerokopasmowego internetu poprzez działania planistyczne, współpracę z operatorami telekomunikacyjnymi oraz udostępnianie gminnej infrastruktury (np. pasa drogowego, obiektów publicznych) pod realizację inwestycji cyfrowych.

• Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego.	• Skuteczna realizacja polityki przestrzennej Gminy w oparciu o plan ogólny.	• Powierzchnia zagospodarowanych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (ha).
• Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych.	• Poprawa ładu przestrzennego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych w Lipnie i sołectwach.	• Liczba zrealizowanych projektów zagospodarowania przestrzeni publicznych (szt.).
• Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną.	• Zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami (architektonicznej, informacyjnej i cyfrowej).	• Liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.).
• Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców.	• Ożywienie obszarów zdegradowanych poprzez nadanie im nowych funkcji społecznych, usługowych i rekreacyjnych.	• Liczba nowo wybudowanych lub zmodernizowanych mieszkań komunalnych i lokali o preferencyjnym najmie (szt.).
• Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu,	• Zwiększenie zasobu mieszkań komunalnych oraz lokali o preferencyjnych warunkach najmu dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia.	• Powierzchnia zagospodarowanego parku w Lipnie (ha).
	• Powstanie atrakcyjnego, zielonego i wielofunkcyjnego parku w Lipnie jako kluczowej przestrzeni rekreacji i integracji mieszkańców.	• Liczba obiektów na obszarach zdegradowanych objętych działaniami naprawczymi (szt.).

1.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny

- przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia.
Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązywanie przyjazne środowisku.

Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
2.1. Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska	- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych. - Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach. - Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne. - Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu. - Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych. - Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia). - Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz	- Zwiększona powierzchnia terenów zielonych oraz rozwinięta błękitno-zielona infrastruktura, poprawiająca mikroklimat i retencję wód opadowych. - Lepsza dostępność do terenów rekreacyjnych i edukacyjnych w lasach, sprzyjająca rekreacji, turystyce lokalnej i edukacji przyrodniczej mieszkańców. - Sprawnie funkcjonujący system selektywnej zbiórki odpadów, z odciążeniem frakcji zmieszanej dzięki PSZOK w Wilkowicach i punktom mobilnym. - Nadanie terenom poeksploatacyjnym nowych funkcji przyrodniczych i rekreacyjnych oraz poprawa jakości i estetyki krajobrazu. - Wyższy poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz większe zaangażowanie w lokalne inicjatywy proekologiczne, w tym inwestycje przydomowe (oczyszczalnie, mała retencja, nasadzenia). - Stopniowa poprawa jakości powietrza i wód powierzchniowych oraz podziemnych dzięki	- Powierzchnia nowo utworzonych lub zmodernizowanych terenów zielonych i elementów błękitno-zielonej infrastruktury (ha/szt.). - Długość nowych lub zmodernizowanych ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i szlaków rekreacyjnych (km). - Liczba funkcjonujących PSZOK oraz masa zebranych odpadów selektywnych (szt.; Mg/rok). - Liczba mobilnych punktów zbiórki odpadów organizowanych w ciągu roku (szt./rok). - Powierzchnia terenów poeksploatacyjnych przekształconych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne (ha). - Liczba kampanii, projektów i wydarzeń edukacji ekologicznej oraz ich uczestników (szt./rok; os./rok). - Liczba dofinansowanych inwestycji środowiskowych mieszkańców (przydomowe oczyszczalnie, mała retencja, nasadzenia itp.) (szt.). - Liczba zainstalowanych czujników jakości powietrza oraz liczba

wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję. - Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowe. - Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych.	monitoringowi, ochronie gleb wysokich klas bonitacyjnych i wdrażaniu dobrych praktyk rolniczych. • •
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych). - Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła). - Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych. - Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych. - Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków	• Zmniejszenie negatywnych skutków zmian klimatu (susze, opady nawalne) dzięki rozwojowi małej retencji oraz lepszemu wykorzystaniu wód opadowych. • Wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł w bilansie energetycznym Gminy i stopniowe ograniczanie zależności od paliw kopalnych. • Rozwój energetyki prosumenckiej wśród mieszkańców, przedsiębiorstw i instytucji publicznych, prowadzący do większej samowystarczalności energetycznej. • Obniżenie kosztów eksploatacji budynków użyteczności publicznej (w szczególności GOK i Gminnej Biblioteki Publicznej)
2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu	• Liczba zrealizowanych inwestycji retencyjnych (zbiorniki, ogrody deszczowe, systemy magazynowania wód opadowych) (szt.) oraz ich łączna pojemność (m³). • Liczba udzielonych dotacji na mikroinstalacje OZE, magazyny energii i wymianę źródeł ciepła dla mieszkańców i firm (szt.; zł). • Łączna moc zainstalowanych mikroinstalacji OZE na terenie Gminy (kW/MW). • Liczba obiektów użyteczności publicznej wyposażonych w instalacje OZE (szt.). • Liczba budynków publicznych objętych audytami energetycznymi (szt.). • Szacunkowe roczne zmniejszenie zużycia energii finalnej

2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu

publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii.	w Lipnie) dzięki poprawie efektywności energetycznej i zastosowaniu OZE.	w budynkach publicznych (MWh/rok) oraz redukcja emisji CO ₂ (Mg/rok).
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego. - Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne). - Opracowywanie i aktualizacja gminnych dokumentów środowiskowych (m.in. w zakresie adaptacji do zmian klimatu, jakości powietrza i gospodarki wodnej) wraz z określeniem priorytetowych działań dostosowawczych.	- Systematyczne ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza związanych z ogrzewaniem budynków i zużyciem energii. - Lepsze planowanie i lokalizacja inwestycji OZE dzięki ich ujęciu w dokumentach planistycznych przy jednoczesnym zachowaniu ładu krajobrazowego. - Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego kluczowych obiektów publicznych poprzez zastosowanie magazynów energii i rozwiązań ograniczających ryzyko przerw w dostawach. - Spójny system gminnych dokumentów środowiskowych i adaptacyjnych, wskazujący priorytetowe kierunki działań oraz ułatwiający pozyskiwanie środków zewnętrznych.	- Liczba dokumentów planistycznych zawierających wyznaczone tereny pod OZE (szt.). - Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szt.). - Liczba opracowanych lub zaktualizowanych gminnych dokumentów środowiskowych i adaptacyjnych (szt.) oraz liczba ujętych w nich działań rozпочętych lub zrealizowanych (szt.).

Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	• Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media i drogi dojazdowe oraz ich promocja wśród inwestorów. • Utworzenie punktu obsługi przedsiębiorcy oraz rozwój systemu informacji gospodarczej, obejmującego ofertę inwestycyjną Gminy, dostępne ulgi, dotacje i aktualne programy wsparcia dla firm i mieszkańców (strona www, konsultacje, materiały informacyjne). • Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu i uczelniami w zakresie rozwoju innowacji i szkoleń zawodowych. • Kampania promocyjna Gminy Lipno jako miejsca przyjaznego inwestorom i mieszkańcom (np. materiały promocyjne, targi, strona inwestycyjna). • Rozwój współpracy między przedsiębiorcami a szkołami (m.in. praktyki, klasy patronackie, doradztwo zawodowe) w celu większego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. • Wykorzystanie położenia przy drodze ekspresowej S5 do rozwoju działalności logistycznej i usług przydrogowych, w tym stref obsługi podróżnych, usług serwisowych oraz zaplecza dla firm transportowo-magazynowych.	• Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Lipno dzięki przygotowaniu uzbrojonych terenów z dobrym dojazdem. • Wzrost liczby inwestorów i nowych podmiotów gospodarczych, w tym firm logistycznych, usługowych i produkcyjnych. • Sprawniejsza obsługa przedsiębiorców dzięki funkcjonowaniu punktu obsługi i przejrzystemu systemowi informacji gospodarczej. • Większa liczba firm korzystających z dotacji, ulg i programów wsparcia oraz lepsze wykorzystanie środków zewnętrznych. • Zwiększone dopasowanie kompetencji absolwentów do potrzeb lokalnego rynku pracy dzięki współpracy biznesu, szkół i uczelni. • Wzrost rozpoznawalności Gminy Lipno jako miejsca przyjaznego do prowadzenia działalności gospodarczej i zamieszkania. • Wykorzystanie położenia przy drodze S5 do rozwoju działalności logistycznej i usług	• Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych z dostępem do dróg i mediów (ha). • Liczba nowych inwestorów / firm rozpoczynających działalność na terenie Gminy (szt.). • Liczba przedsiębiorców obsługiwanych w punkcie obsługi przedsiębiorcy (szt./rok). • Liczba spotkań, konsultacji i szkoleń informacyjnych dla przedsiębiorców (szt./rok). • Liczba podmiotów (przedsiębiorców i mieszkańców), które skorzystały z informacji o środkach zewnętrznych (szt./rok). • Liczba porozumień i wspólnych projektów z instytucjami otoczenia biznesu oraz uczelniami (szt.). • Liczba uczniów objętych praktykami, klasami patronackimi i doradztwem zawodowym we współpracy z lokalnymi firmami (os./rok). • Liczba działań promocyjnych Gminy Lipno jako miejsca inwestycji (kampanie, targi, wydarzenia) (szt./rok).

3.2. Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska	• Wspieranie nowoczesnych form rolnictwa, w tym rolnictwa precyzyjnego, ekologicznego, pszczelarstwa oraz krótkich łańcuchów dostaw. • Tworzenie lokalnych sieci współpracy rolników (grupy producenckie, spółdzielnie), ukierunkowanych na wspólne zakupy, sprzedaż, promocję produktów oraz wzmocnienie pozycji negocjacyjnej na rynku. • Rozwój i promocja lokalnych produktów oraz marki gminnej poprzez targi, działania promocyjne i wykorzystanie wydarzeń takich jak Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych. • Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obejmującej ścieżki piesze i rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku oraz małą architekturę. • Tworzenie spójnej i oznakowanej sieci szlaków turystycznych i rekreacyjnych łączących wszystkie miejscowości oraz przygotowanie materiałów informacyjnych i map tras. • Ochrona i rewitalizacja zabytków oraz rozwój tras kulturowych prezentujących lokalne dziedzictwo historyczne. • Rozwój turystyki wiejskiej, historycznej, weekendowej, agroturystyki i ekoturystyki w oparciu o walory przyrodnicze Gminy Lipno oraz jej położenie w sąsiedztwie Leszna,	• przydrogowych, przekładające się na nowe miejsca pracy i wyższe dochody podatkowe.	• Liczba nowo powstałych podmiotów z branży logistycznej, transportowej i usług przydrogowych (szt.). • Zmiana dochodów Gminy Lipno z tytułu podatków związanych z działalnością gospodarczą (zł/rok).
	• Wzrost konkurencyjności i dochodowości lokalnych gospodarstw rolnych dzięki wdrażaniu nowoczesnych i zrównoważonych form produkcji (m.in. rolnictwo precyzyjne, ekologiczne, pszczelarstwo, krótkie łańcuchy dostaw). • Zwiększenie skali współpracy rolników (grupy producenckie, spółdzielnie), prowadzące do lepszych warunków sprzedaży, niższych kosztów zakupu środków produkcji i silniejszej pozycji na rynku. • Wzmocnienie rozpoznawalności lokalnych produktów rolnych i spożywczych oraz budowa marki Gminy Lipno jako obszaru wysokiej jakości żywności i tradycji rolniczych. • Rozwój atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystyki wiejskiej i aktywnej, opartej na walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Gminy. • Zwiększenie liczby turystów i wydłużenie czasu pobytu dzięki rozbudowanej infrastrukturze	• Liczba gospodarstw rolnych stosujących nowoczesne formy produkcji (rolnictwo precyzyjne, ekologiczne, pszczelarstwo, łańcuchy dostaw) (szt.). • Liczba działających grup producenckich, spółdzielni rolniczych i innych form współpracy rolników (szt.). • Liczba lokalnych produktów objętych promocją lub funkcjonujących pod wspólną marką gminną (szt.). • Liczba wydarzeń promujących lokalne produkty i rolnictwo (targi, kiermasze, wydarzenia) (szt./rok). • Długość wybudowanych lub zmodernizowanych ścieżek pieszych, rowerowych i tras turystycznych (km). • Liczba urządzonych punktów widokowych, miejsc odpoczynku i elementów małej architektury na trasach turystycznych (szt.). • Liczba obiektów zabytkowych objętych działaniami ochronnymi, renowacyjnymi lub rewitalizacyjnymi (szt.). • Liczba funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych	

a także zwiększenie wielokanałowych działań promocyjnych, aby zwiększyć ruch turystyczny w Gminie.

turystyczno-rekreacyjnej oraz dobrze oznakowanej sieci szlaków.

- Lepsza ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego poprzez odnowę zabytków i tworzenie tras kulturowych prezentujących historię oraz tożsamość lokalną.
- Wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych i innych podmiotów oferujących usługi turystyczne i rekreacyjne, przekładający się na nowe miejsca pracy i dodatkowe dochody mieszkańców.

oraz innych obiektów oferujących usługi noclegowe i turystyczne (szt.).

- Liczba turystów oraz uczestników wydarzeń turystycznych i kulturalnych w Gminie Lipno (os./rok).
- Liczba wydanych lub zaktualizowanych materiałów informacyjnych i map tras turystycznych (szt.).

Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych	- Przeprowadzenie analizy funkcjonalno-technicznej i ekonomicznej wariantów rozwoju siedziby Urzędu Gminy Lipno, obejmującej budowę nowego obiektu lub rozbudowę i modernizację istniejącego budynku, oraz wybór i realizację najkorzystniejszego rozwiązania w celu poprawy warunków obsługi mieszkańców i pracy administracji. - Wzrost dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz rozwój oferty przedszkolnej dostosowanej do potrzeb pracujących rodziców. - Wzmocnienie jakości i dostępności usług społecznych poprzez przeniesienie GOPS do obiektu lepiej dostosowanego do obsługi mieszkańców oraz zapewniającego bezpieczne, spokojne i sprzyjające pracy warunki dla pracowników. - Poprawa warunków kształcenia w szkołach, w tym zapewnienie jednozmiannowego systemu nauki w Wilkowicach oraz dostosowanie infrastruktury do rosnącej liczby uczniów. - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej w szkołach i sołectwach, umożliwiająca mieszkańcom korzystanie z atrakcyjnej i dostępnej oferty aktywności fizycznej. - Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych poprzez udostępnianie lokali publicznych pod gabinety lekarskie, apteki	- Zapewnienie nowoczesnej, w pełni dostępnej architektonicznie, cyfrowo i funkcjonalnie siedziby Urzędu Gminy Lipno, podnoszącej jakość i sprawność obsługi mieszkańców oraz umożliwiającej rozwój e-usług i cyfryzującą procesów administracyjnych. - Zwiększona dostępność opieki nad dziećmi do lat 3 i edukacji przedszkolnej, ułatwiająca łączenie życia rodzinnego i zawodowego. - Poprawa jakości usług społecznych dzięki lepszym warunkom lokalowym GOPS i bardziej efektywnej obsłudze mieszkańców. - Lepsze warunki kształcenia w szkołach (w tym jednozmiannowość w Wilkowicach) oraz dostosowanie infrastruktury do rosnącej liczby uczniów. - Poszerzona oferta aktywności fizycznej dzięki nowoczesnej infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej w szkołach i sołectwach.	- Realizacja inwestycji polegającej na budowie lub modernizacji siedziby Urzędu Gminy Lipno (0/1). - Liczba pracowników administracyjnych objętych poprawą warunków pracy dzięki realizacji inwestycji (os.). - Liczba nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz miejsc w przedszkolach / oddziałach przedszkolnych (szt.). - Liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych placówek edukacyjnych oraz odsetek uczniów szkoły w Wilkowicach objętych jednozmiannowym systemem nauki (szt.; %). - Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych w szkołach i sołectwach (szt.). - Liczba lokali publicznych udostępnionych pod gabinety lekarskie, apteki i usługi rehabilitacyjne (szt.). - Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych, kampanii prozdrowotnych i mobilnych badań oraz liczba ich

i usługi rehabilitacyjne oraz rozwijanie współpracy z podmiotami medycznymi.	- Wzmocnienie działań profilaktycznych poprzez regularną organizację mobilnych badań, programów edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych skierowanych do mieszkańców. - Wprowadzenie systemu transportu wspierającego mobilność osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w celu ułatwienia dostępu do usług publicznych i życia społecznego (np. „taksówka dla seniora”). - Rozwój oraz dostosowanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej do rosnącej liczby mieszkańców poprzez wzmocnianie infrastruktury, różnicowanie działań i wspieranie inicjatyw integrujących społeczność lokalną. - Rozbudowa usług wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania, w tym usług opiekuńczych, asystenckich i wspierających samodzielność, skierowanych do osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami. - Realizacja programów aktywizacji społecznej i wzmocniania więzi lokalnych poprzez organizację zajęć integracyjnych, tworzenie grup samopomocowych i rozwój sieci wsparcia sąsiedzkiego. - Podnoszenie kompetencji kadr oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia poprzez szkolenia, superwizje i wymianę dobrych praktyk, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami starszymi. - Modernizacja i rozbudowa GOK w Lipnie, obejmująca poprawę zaplecza technicznego, stworzenie nowych przestrzeni dla zajęć	- Zwiększona dostępność do podstawowych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i działań profilaktycznych, szczególnie dla osób starszych i o ograniczonej mobilności. - Bardziej różnicowana i dostępna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna sprzyjająca integracji społeczności lokalnej. - Rozwój usług wsparcia środowiskowego i lokalnych sieci wsparcia, umożliwiających dłuższe samodzielne funkcjonowanie osób niesamodzielnych oraz wzmacniający więzi sąsiedzkie. - Podniesienie kompetencji kadr oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia, przekładające się na wyższą jakość świadczonych usług. - Podniesienie standardu infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej (GOK,	uczestników w ciągu roku (szt./rok; os./rok).
4.2. Aktywne i zintegrowane	- Liczba przejazdów zrealizowanych w ramach systemu transportu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (np. „taksówka dla seniora”) (szt./rok). - Liczba wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych organizowanych dla mieszkańców oraz liczba uczestników tych wydarzeń (szt./rok; os./rok). - Liczba osób objętych usługami wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania (os.). - Liczba funkcjonujących grup samopomocowych, klubów i inicjatyw sąsiedzkich wspierających mieszkańców (szt.). - Liczba zrealizowanych szkoleń, superwizji i innych form doskonalenia zawodowego dla kadr oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia oraz liczba uczestniczących w nich pracowników (szt./rok; os./rok).	Liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej	

społeczeństwo obywatelskie

artystycznych, edukacyjnych i społecznych oraz podniesienie standardu organizacji wydarzeń kulturalnych i inicjatyw lokalnych. • Usprawnienie zarządzania świetlicami wiejskimi oraz zwiększenie ich wykorzystania jako lokalnych centrów aktywności, integracji i wydarzeń społecznych. • Tworzenie przyjaznych i dostępnych przestrzeni spotkań dla młodzieży i rodzin, w tym stref rekreacji oraz miejsc integracji międzypokoleniowej. • Organizacja regularnych wydarzeń kulturalnych, festynów oraz inicjatyw obywatelskich wzmacniających więzi społeczne i integrację mieszkańców. • Wzmacnianie aktywności osób starszych poprzez tworzenie nowych filii klubów seniora oraz zwiększanie dostępności oferty w sołectwach. • Systematyczna modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zapewniająca wysoką jakość obiektów w sołectwach i zwiększająca możliwości organizacji zajęć, wydarzeń i aktywności mieszkańców. • Stworzenie programu wsparcia, szkoleń i doradztwa dla lokalnych liderów oraz organizacji społecznych, wzmacniającego ich kompetencje i zdolność do realizacji inicjatyw na rzecz społeczności. • Tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu młodzieżowego i międzypokoleniowego, sprzyjającego integracji mieszkańców, wzmacnianiu więzi lokalnych oraz aktywności obywatelskiej. • Wzmacnianie odporności i bezpieczeństwa Gminy poprzez rozwój infrastruktury ochronnej, planów zarządzania kryzysowego	świetlice, obiekty sportowe) oraz jej większe wykorzystanie jako lokalnych centrów aktywności i integracji społecznej. • Powstanie atrakcyjnych i dostępnych przestrzeni spotkań dla młodzieży, rodzin i różnych grup wiekowych, sprzyjających integracji międzypokoleniowej i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. • Wzrost liczby i różnorodności wydarzeń kulturalnych, festynów, inicjatyw obywatelskich oraz rozwój wolontariatu, wzmacniające więzi społeczne i identyfikację mieszkańców z Gminą. • Zwiększenie aktywności społecznej i integracji osób starszych dzięki rozwojowi klubów seniora oraz rozszerzeniu oferty dla seniorów w sołectwach. • Wzmocnienie kompetencji lokalnych liderów i organizacji społecznych, przekładające się na lepsze przygotowanie do realizacji projektów i pozyskiwania środków zewnętrznych. • Zwiększenie odporności Gminy na sytuacje kryzysowe dzięki rozwiniętej infrastrukturze ochronnej, aktualnym planom zarządzania kryzysowego oraz skutecznym systemom informowania mieszkańców.	i społecznej (GOK, świetlice, kluby seniora) (szt.). • Liczba nowo utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni spotkań i stref rekreacji (w tym dla młodzieży i rodzin) (szt.). • Liczba wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych, integracyjnych i obywatelskich organizowanych w ciągu roku (szt./rok). • Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych (os./rok). • Liczba osób aktywnie korzystających z oferty klubów seniora i innych form wsparcia dla seniorów (os./rok). • Liczba lokalnych liderów i przedstawicieli NGO uczestniczących w programach wsparcia, szkoleniach i doradztwie (os./rok). • Liczba zrealizowanych inicjatyw wolontariackich oraz liczba zaangażowanych wolontariuszy (szt./os. rocznie). • Liczba opracowanych lub zaktualizowanych dokumentów z zakresu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego (szt.). • Liczba przeprowadzonych ćwiczeń, szkoleń i akcji informacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i postępowania w sytuacjach kryzysowych (szt./rok). • Liczba uruchomionych e-usług publicznych oraz udział spraw
---	--	--

oraz systemów ewakuacji i informowania mieszkańców. • Rozwój usług cyfrowych oraz narzędzi e-administracji, ułatwiających załatwianie spraw urzędowych, komunikację z mieszkańcami i udział w konsultacjach społecznych (e-usługi, e-konsultacje, platformy informacyjne). • Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców – w szczególności seniorów, młodzieży oraz osób zagrożonych wykluczeniem – poprzez szkolenia, warsztaty i indywidualne wsparcie realizowane m.in. przez szkoły, Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipnie i GOK. • Rozwój współpracy Gminy Lipno z krajowymi i zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego, w szczególności z regionami o znaczącej obecności Polonii, w celu wymiany doświadczeń, realizacji wspólnych inicjatyw rozwojowych oraz promocji potencjału gospodarczego i społecznego Gminy.	• Ułatwienie kontaktu mieszkańców z administracją oraz zwiększenie udziału w życiu publicznym dzięki rozwojowi usług cyfrowych, e-administracji i narzędzi e-konsultacji. • Ograniczenie wykluczenia cyfrowego i podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców, w szczególności seniorów, młodzieży i osób zagrożonych marginalizacją. • Wzmocniona sieć partnerstw między samorządami oraz zwiększona aktywność Gminy Lipno w projektach i inicjatywach krajowych i międzynarodowych.	załatwianych drogą elektroniczną (%). • Liczba zrealizowanych szkoleń z zakresu kompetencji cyfrowych oraz liczba ich uczestników (szt./os. rocznie). • Liczba zrealizowanych wspólnych inicjatyw, projektów lub wydarzeń we współpracy z innymi samorządami krajowymi i zagranicznymi (szt.).
---	---	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lipno

Gmina Lipno jest gminą wiejską położoną w północnej części powiatu leszczyńskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego. Jej powierzchnia całkowita wynosi 103,87 km², co stanowi około 17% powierzchni powiatu. Siedziba władz samorządowych mieści się w miejscowości Lipno, położonej centralnie na obszarze jednostki. Sieć osadnicza Gminy składa się z 15 sołectw: Goniembice, Górka Duchowna, Gronówko, Klonówek, Koronowo, Lipno, Mórkowo, Radomicko, Ratowice, Smyczyna, Sulejewo, Targowisko, Wilkowice, Żakowo i Wyciążkowo. Jej głównym ośrodkiem lokalnym jest Lipno, pełniące funkcje administracyjno-usługowe. Oprócz Lipna intensywnie rozwijają się również Wilkowice, położone w południowej części Gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna, a także Mórkowo i Gronówko, które stanowią istotne lokalne centra osadnicze.

Jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój przestrzenny Gminy Lipno jest dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna. Główną oś transportową stanowi droga ekspresowa S5, która przecina Gminę Lipno w układzie północ-południe i zapewnia szybkie połączenie z Leszmem, Poznaniem i Wrocławiem. Uzupełnia ją droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo–Śmigiel Południe, stanowiąca istotny ciąg komunikacyjny o znaczeniu regionalnym. Przez teren gminy Lipno przebiegają również drogi powiatowe i gminne, które tworzą układ zapewniający sprawną obsługę komunikacyjną wszystkich miejscowości. Pomimo braku funkcjonującego dworca kolejowego na jej terenie, Gmina Lipno posiada trzy stacje kolejowe: Wilkowice, Lipno i Górka Duchowna, obsługujące linie kolejowe nr 271 (Wrocław-Poznań) oraz nr 359 (Leszno-Zbąszyń). Dogodny dostęp do transportu drogowego i kolejowego znacząco podnosi atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy Lipno.

Przyjęty model funkcjonalno-przestrzenny Gminy Lipno opiera się na założeniu dalszego, trwałego rozwoju funkcji osiedleńczych, wynikającego z korzystnego położenia Gminy Lipno, jej bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej oraz silnych powiązań funkcjonalnych z miastem Leszno. Prognozowany wzrost liczby ludności potwierdza, że procesy osiedleńcze mają charakter długofalowy i nie stanowią zjawiska przejściowego, lecz element strukturalnej zmiany roli Gminy Lipno w układzie ponadlokalnym.

Jednocześnie model funkcjonalno-przestrzenny zakłada rozwój terenów inwestycyjnych oraz wzmocnienie funkcji gospodarczych i usługowych, co będzie prowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy oraz dalszego zwiększania atrakcyjności osiedleńczej Gminy Lipno. Oznacza to, że napływ ludności w kolejnych latach będzie kształtowany nie tylko przez dotychczasowe trendy migracyjne, lecz również przez efekty realizacji przyjętych kierunków rozwoju przestrzennego. W rezultacie rzeczywiste zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową może przewyższać zapotrzebowanie wynikające wyłącznie z analiz demograficznych opartych na stanie wyjściowym.

W tym kontekście wyznaczenie w modelu funkcjonalno-przestrzennym dodatkowych terenów pod zabudowę mieszkaniową stanowi działanie celowe i racjonalne, służące zabezpieczeniu potrzeb rozwojowych Gminy Lipno w perspektywie długookresowej. Pozwala ono na planowe kształtowanie struktury osadniczej, koncentrację nowej zabudowy w obszarach predysponowanych przestrzennie i infrastrukturalnie oraz uniknięcie nadmiernej presji inwestycyjnej na istniejącą zabudowę. Tym samym przyjęte rozwiązania wspierają zachowanie ładu przestrzennego, spójności funkcjonalnej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Lipno.

W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne, które zajmują 67,8% powierzchni Gminy Lipno, natomiast lasy i grunty leśne stanowią 20,3%. Pozostałe 11,9% powierzchni to tereny zurbanizowane, komunikacyjne i wodne. Układ ten potwierdza rolniczy charakter Gminy Lipno i stosunkowo ekstensywny sposób jej zagospodarowania. Rolnictwo odgrywa kluczową rolę w gospodarce lokalnej i w kształtowaniu krajobrazu kulturowego. Krajobraz Gminy Lipno cechuje się dużą zmiennością form użytkowania. Występują tu zarówno rozległe pola uprawne, jak i zadrzewienia śródpolne, łąki oraz niewielkie kompleksy leśne, które tworzą przyjazną przestrzeń rolniczo-leśną.

Główną oś hydrologiczną Gminy Lipno stanowi rzeka Samica, przepływająca przez jej centralną część w kierunku południowo-zachodnim. Jej dolina, wraz z systemem rowów melioracyjnych i oczek wodnych, pełni ważną funkcję w kształtowaniu lokalnych warunków przyrodniczych i retencji wód. Urozmaicony krajobraz Gminy Lipno, złożony z obszarów rolniczych, leśnych i osadniczych, stanowi istotny walor przyrodniczy i krajobrazowy. W Lipnie zachował się wielodrożnicowy układ przestrzenny, ukształtowany w wyniku historycznego rozwoju osadnictwa oraz współczesnych procesów urbanizacyjnych. Zabudowa koncentruje się wzdłuż głównych dróg, tworząc układ o charakterze ulicowym z elementami rozproszenia typowymi dla dynamicznie rozwijających się miejscowości podmiejskich.

Na terenie gminy Lipno występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody – Dolinka,
- Obszar chronionego krajobrazu – Kompleks Leśny Śmigiel-Święciechowa,
- Obszar chronionego krajobrazu – Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra,
- 6 pomników przyrody.

Na terenie gminy Lipno nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Gmina leży na obszarze objętym:

- Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry;
- Planem przeciwdziałania skutkom suszy.

Gmina Lipno położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w części północnej na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej, w części południowej na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Lipno klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony występowaniem suszy.

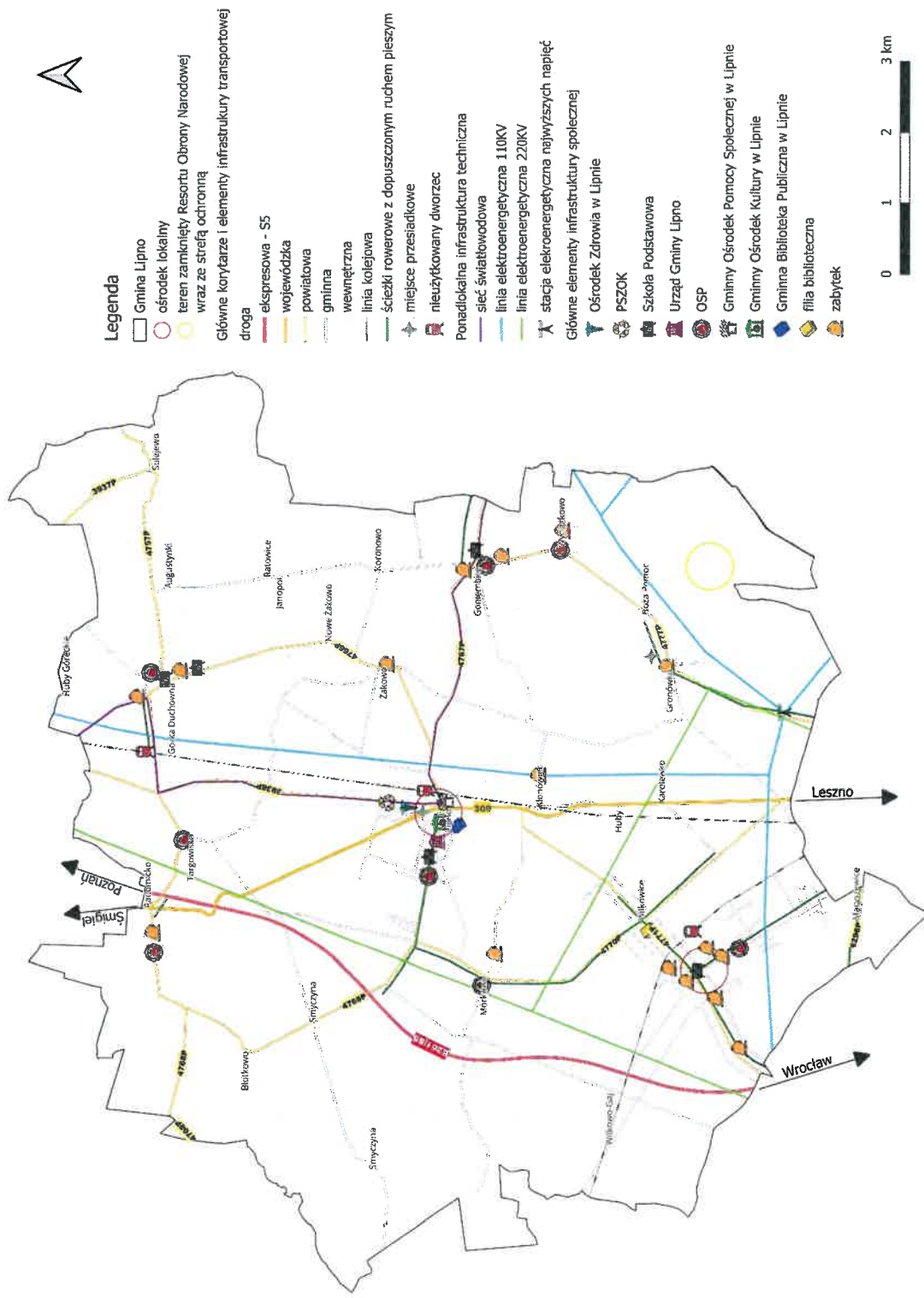
Wszelkie działania inwestycyjne należy realizować z uwzględnieniem zapisów m.in. planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Na terenie gminy Lipno zidentyfikowano również złoża kopalin o znaczeniu gospodarczym, w tym piasków i żwirów, torfów, kredy oraz złoża gazu ziemnego w Żakowie o powierzchni ponad 2 tys. ha. Największe złoża kruszyw zlokalizowane są w Wilkowicach,

Mórkowie i Gronówku. Obecność tych surowców stanowi potencjał gospodarczy Gminy Lipno, jednak ich eksploatacja wymaga zachowania zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego. Obecnie na terenie gminy Lipno obowiązuje jeden obszar i teren górniczy. Złoże gazu ziemnego „Żakowo” nie jest aktualnie przewidziane do eksploatacji, a ze względu na jego charakter nie zachodzi konieczność wprowadzania zakazu zabudowy na obszarze udokumentowanego złoża, z wyjątkiem stref bezpośrednio przylegających do zlikwidowanych odwiertów.

Ponadto na terenie gminy Lipno zlokalizowane są elementy ponadlokalnej infrastruktury technicznej o istotnym znaczeniu dla systemów energetycznych i telekomunikacyjnych. W południowej części Gminy Lipno znajduje się stacja elektroenergetyczna najwyższych napięć, pełniąca kluczową rolę w regionalnym systemie przesyłu energii. Przez teren gminy Lipno przebiegają również linie elektroenergetyczne o napięciu 220 kV oraz 110 kV, które zapewniają stabilność dostaw energii i wpływają na kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowym elementem infrastruktury ponadlokalnej jest rozwijająca się sieć światłowodowa, która zwiększa dostępność usług cyfrowych i stanowi ważny czynnik podnoszący atrakcyjność osiedleńczą oraz inwestycyjną Gminy Lipno.

Na poniższych mapach przedstawiono najważniejsze elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno, w tym układ powiązań przyrodniczych, infrastrukturę społeczną i techniczną oraz planowane kierunki rozwoju.

Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno – elementy infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie Lipno opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, przyjętym uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.

W ramach zapisów zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, Gmina Lipno została zakwalifikowana do Miejskiego Obszaru Ośrodka Subregionalnego – Leszna. Dla obszaru tego zdefiniowano cele polityki przestrzennej, w tym cel kluczowy, rozumiany jako nadrzędny względem pozostałych. Celem nadrzędnym dla rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Leszna będzie zwiększenie dostępności do stolicy regionu oraz poprawa wewnętrznych powiązań społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych, a także wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności. Dla realizacji celu kluczowego sformułowano następujące cele w zakresie polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Oprócz tego Gmina Lipno zalicza się do 5 pozostałych obszarów interwencji:

- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów cennych przyrodniczo,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

W momencie opracowywania niniejszego dokumentu politykę przestrzenną Gminy Lipno reguluje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, które stanowi załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/280/2021 Rady Gminy Lipno z dnia 23.09.2021 r. ze zmianami w uchwale Nr III/15/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 04.06.2024 r. Dokument ten określa kierunki polityki przestrzennej dla rozwoju danej jednostki administracyjnej, które zgodne są z obecnymi uwarunkowaniami, trendami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych celów polityki przestrzennej. Stanowi również podstawę do tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które są podstawą systemu planowania przestrzennego na terenie gmin i stanowią akty prawa miejscowego. Jednakże należy zwrócić uwagę, że w wyniku reformy systemu planowania przestrzennego w Polsce, Gmina Lipno zobowiązana jest do opracowania Planu Ogólnego – dokumentu, który zastąpi jej dotychczasowe Studium.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej oraz cele i kierunki działań przedstawione

w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lipno, które przedstawiono poniżej.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- uwzględnienie terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju,
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych terenów o charakterze produkcyjnym,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych,
- promowanie w pierwszej kolejności rozwiązań zakładających naturalne metody retencji, a budowę retencji sztucznej należy traktować jako działanie ostateczne, w sytuacji gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty bardziej korzystne dla środowiska,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego, bytowego oraz rolniczego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

W zakresie gospodarki wodnej, w działaniach planistycznych należy uwzględnić również w miarę możliwości następujące rekomendacje:

- działania mające na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach:
 - zurbanizowanych, poprzez tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych,
 - rolnych, poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, pasów buforowych, zachowanie oraz wykorzystanie morfologii terenów rolniczych dla odtworzenia śródpolnych oczek wodnych, mokradeł, bagien, torfowisk, stref przybrzeżnych rzek oraz zbiorników wodnych, utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp, stoków o znacznym nachyleniu (zadarnionych stref buforowych) w celu ochrony przed erozją, spowolnienia lub rozproszenia spływu wód powierzchniowych oraz wzmocnienia retencji wodnej gleb, zrównoważone nawożenie - prawidłowe gospodarowanie nawozami naturalnymi bezpośrednio wpływa na poprawę dostępności wody, wzbogacanie gleby w próchnicę - najbardziej istotną cechą gleb z wysoką zawartością próchnicy jest ich znaczący wpływ na zwiększenie odporności na stres suszy rolniczej roślin bytujących na takim stanowisku, zwiększenie udziału Trwałych Użytków Zielonych (TUZ) w ogólnym areale terenów rolniczych,
- wytyczne z zakresu przeciwdziałania powodzi i suszy:
 - ujawnienia w terenie starych obiektów, systemów gospodarowania wodą i melioracji z zaleceniem przywrócenia do funkcjonalności,
 - ograniczenia możliwości ujmowania wód podziemnych na potrzeby rolnictwa dla rolnictwa wyłącznie do nawodnień podsąkowych i kroplowych (nie dla deszczowni),
 - ochrony obszarów hydrogenicznych, w tym poprzez zakaz przekształcania łąk na grunty orne,

- dążenia do renaturyzacji wód przekształconych i zdegradowanych poprzez odtwarzanie naturalnych koryt rzecznych oraz rozdział kanalizacji ogólnospławnych na kanalizację deszczową i sanitarną, zakaz kanalizowania odcinków wód nawet wśród zabudowy miejskiej czy odkrywanie odcinków już zarurkowanych,
- zachowania zasad zrównoważonego rozwoju w ramach połączenia trzech filarów: ekologicznego, społecznego i ekonomicznego – np. poprzez wykorzystanie tam tworzonych przez bobry w celu zwiększenia retencji korytowej i zatrzymywania wody w rzekach. Należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działanie ostatecznego wyboru w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność z art. 68 ustawy – Prawo wodne),
- promowanie działań zmierzających do poprawy jakości jednolitych części wód powierzchniowych, których jakość jest zła i zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu w przyszłości poprzez eliminację nielegalnych wylotów odprowadzających nieoczyszczone ścieki bezpośrednio do cieków,
- zwrócenie szczególnej uwagi na posadowienie ogrodzeń posesji – z uwzględnieniem minimalnej odległości od skarpy cieków 1,5 m w celu zapewnienia dostępu do cieków, jak także na problemy związane z użytkowaniem gruntów bezpośrednio przylegających do rzek: podorywanie się pod samą rzekę, bez zachowania pasa 1,5 metra, zostawianie na skarpach geowłókniny, czy odpadów rolnych.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości i przy zachowaniu wytycznych konserwatora – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie zespołu pałacowo-parkowego Pałacu von Gustrofów w Górze Duchownej wraz z powiązaniami przestrzennymi z historycznym układem miejscowości, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- dążenie do maksymalnego zachowania i ochrony przed nieuzasadnionym zainwestowaniem i wykorzystaniem zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych i rowów melioracyjnych,

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacją terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze gminy Lipno dopuszcza się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jako zasady ich lokalizacji przyjmuje się w szczególności:

- wskazanie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego uwzględniającej zapewnienie przepustowości układu komunikacyjnego i wydolności systemów infrastruktury technicznej,
- przyjęcie dopuszczalnych wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem ładu przestrzennego,
- wprowadzenie nakazu utworzenia zieleni izolującej strefę handlu wielkopowierzchniowego od strefy mieszkalnej,
- przeprowadzenie oceny wpływu inwestycji na środowisko oraz krajobraz.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie gminy Lipno przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości (o ile to możliwe np. z uwagi na własność terenu),
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV, V, VI lub nieużytkach i nie powinny wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,

- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikro instalacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy Lipno należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko,
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najslabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Lipno nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą. Na terenie gminy nie występują również większe obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego w zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, powinny uwzględniać:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,
- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Lipno z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wielkopolskiego wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze gminy Lipno. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 oraz Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

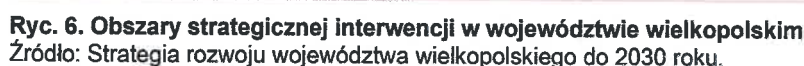
Wizja rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku brzmi: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.”

Dokument zawiera następującą misję: „Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.”

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.

- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW 2030), Gmina Lipno została włączona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego – Leszna. Dla obszaru tego zdefiniowano cele polityki przestrzennej, w tym cel kluczowy, rozumiany jako nadrzędny względem pozostałych. Celem nadrzędnym dla rozwoju przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego miasta Leszna będzie zwiększenie dostępności do stolicy regionu oraz poprawa wewnętrznych powiązań społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych, a także wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027.

Tab. 2. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+ dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego – Leszno	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027	Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego	Cel strategiczny 4. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka 4.1. Tworzenie warunków dla powstania i rozwoju przedsiębiorczości w regionie 4.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia (w tym wspieranie samozatrudnienia) 4.3. Dopasowanie oferty edukacyjnej placówek oświatowych do potrzeb lokalnego rynku pracy	Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym 3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy 3.2. Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej 4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych 4.2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie

**Cel strategiczny 2:
Rozwój społeczny
Wielkopolski oparty na
zasobach materialnych
i niematerialnych
regionu**

- 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
- 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu
- 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu

**Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego
Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego**

**Cel strategiczny 2.
Zwiększenie aktywności społeczeństwa**

- 2.1. Wspieranie oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych
- 2.2. Współpraca samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi

**Cel strategiczny 3.
Promocja oraz zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu**

- 3.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych
- 3.2. Promocja oferty kulturalnej gmin i powiatu oraz lokalnych walorów turystycznych
- 3.3 Poprawa stanu środowiska przyrodniczego

Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej

- 4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych
- 4.2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie

**Cel strategiczny 3:
Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski**

- 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
- 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

**Cel 2. Poprawa obsługi komunikacyjnej
Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej**

**Cel strategiczny 1.
Nowoczesna i sprawna infrastruktura**

- 1.1. Poprawa stanu dróg oraz rozbudowa układu drogowego
- 1.2. Rozwój sieci ścieżek rowerowych w powiecie
- 1.3. Rozwój technologii komunikacyjno-informacyjnych
- 1.4. Modernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z likwidacją barier architektonicznych oraz komunikacyjnych

**Cel strategiczny 3.
Promocja oraz zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu**

- 3.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych
- 3.2. Promocja oferty kulturalnej gmin i powiatu oraz lokalnych walorów turystycznych
- 3.3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego

Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej

- 1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy
- 1.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny

Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu

- 2.1. Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska
- 2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu

**Cel strategiczny 4:
Wzrost skuteczności
wielkopolskich
instytucji i sprawności
zarządzania regionem**
4.1. Rozwój zdolności
zarządczych
i świadczenia usług
4.2. Wzmocnienie
mechanizmów
koordynacji i rozwoju

**Cel 1. Kształtowanie
ładu przestrzennego
Cel 6. Rozwój
systemów
infrastruktury
technicznej**

**Cel strategiczny 1.
Nowoczesna i sprawna
infrastruktura**

- 1.1. Poprawa stanu dróg
oraz rozbudowa układu
drogowego
- 1.2. Rozwój sieci ścieżek
rowerowych w powiecie
- 1.3. Rozwój technologii
komunikacyjno-
informacyjnych
- 1.4. Modernizacja
budynków użyteczności
publicznej wraz
z likwidacją barier
architektonicznych oraz
komunikacyjnych

**Cel strategiczny 2.
Zwiększenie
aktywności
społeczeństwa**

- 2.1. Wspieranie oraz
aktywizacja osób
zagrożonych
wykluczeniem
społecznym lub
wykluczonych
- 2.2. Współpraca
samorządu powiatowego
z organizacjami
pozarządowymi

**Cel strategiczny 4.
Konkurencyjna
i innowacyjna
gospodarka**

- 4.1. Tworzenie warunków
dla powstania i rozwoju
przedsiębiorczości
w regionie
- 4.2. Przeciwdziałanie
i zwalczanie bezrobocia
(w tym wspieranie
samozatrudnienia)
- 4.3. Dopasowanie oferty
edukacyjnej placówek
oświatowych do potrzeb
lokalnego rynku pracy

**Cel 1: Zrównoważony
rozwój przestrzenny
Gminy Lipno oparty
na nowoczesnej
infrastrukturze
technicznej,
funkcjonalnej
przestrzeni publicznej
i dobrej dostępności
transportowej**

- 1.1. Nowoczesna
infrastruktura techniczna
i transportowa
sprzyjająca rozwojowi
Gminy
- 1.2. Funkcjonalna
i estetyczna przestrzeń
publiczna zapewniająca
ład przestrzenny

**Cel 4: Poprawa jakości
życia mieszkańców
Gminy Lipno poprzez
rozwój systemu
edukacji, kultury,
pomocy społecznej
i zdrowotnej oraz
wzmacnianie
aktywności
obywatelskiej**

- 4.1. Wysoka jakość
edukacji i usług
społecznych
- 4.2. Aktywne
i zintegrowane
społeczeństwo
obywatelskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest także spójna ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (Strategia ZIT LOF). Strategia ZIT LOF została opracowana dla Partnerstwa, w skład którego wchodzi Miasto Leszno, Powiat Leszczyński, Gmina Osieczna, Miasto i Gmina Rydzyna, Gmina Lipno, Gmina Świąciechowa tworzące Związek ZIT na mocy porozumienia międzygminnego zawartego w 2022 roku. Strategia terytorialna przewidziana jest na lata 2023-2032 i jest podstawą do kształtowania propozycji projektów do realizacji w oparciu o wyznaczoną wizję Partnerstwa i cele strategiczne. W poniższej tabeli przedstawiono spójność zapisów Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 z celami operacyjnymi (oraz co za tym idzie, odpowiadającymi im kierunkami działań) wskazanymi w Strategii ZIT LOF.

Szczególna spójność zachodzi pomiędzy kluczowymi projektami wskazanymi w Strategii ZIT LOF:

- Poprawa jakości edukacji w szkołach podstawowych Gminy Lipno (spójność z celem operacyjnym 4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych);
- Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych na obszarze LOF (spójność z celem operacyjnym 4.2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie);
- Poprawa jakości edukacji we wszystkich typach szkół na obszarze LOF (spójność z celem operacyjnym 4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych);
- Budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 4777P na odcinku od m. Gronówko do m. Leszno w ramach zadania ograniczenie niskiej emisji na terenie Aglomeracji Leszczyńskiej (spójność z celem operacyjnym 1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy).

Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego	Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035
1. CEL SZCZEGÓŁOWY (SPOŁECZNY): Dopasowana oferta usług społecznych do potrzeb mieszkańców 1.1 Cel operacyjny: Aktywna polityka demograficzna 1.2 Cel operacyjny: Dostępne usługi publiczne 1.3 Cel operacyjny: Obszar atrakcyjny dla młodych	Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym. 3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej. 4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych 4.2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie
2. CEL SZCZEGÓŁOWY (GOSPODARCZY): Wysoki potencjał inwestycyjny Partnerstwa 2.1 Cel operacyjny: Wysoka innowacyjność rynku pracy 2.2 Cel operacyjny: Rozwinięte strefy inwestycyjne 2.3 Cel operacyjny: Rozwinięta infrastruktura OZE i GOZ	Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej. 1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno 1.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu. 2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu
3. CEL SZCZEGÓŁOWY (ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY): Zdrowa i dostępna przestrzeń 3.1 Cel operacyjny: Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna 3.2 Cel operacyjny: Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska 3.3 Cel operacyjny: Czyste środowisko	Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym. 3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy 3.2. Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej. 1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu. 2.1. Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska 2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

5. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2026-2035. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu Gminy Lipno oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy Lipno, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Lipno, Rada Gminy Lipno oraz pracownicy Urzędu Gminy Lipno, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy Lipno.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie Lipno na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy Lipno będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina Lipno będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu leszczyńskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy Lipno, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się również przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2025 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Lipno). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Lipno oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy Lipno zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy Lipno z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Lipno na bieżąco bada i analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027** oraz ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy Lipno wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację działań założonych w Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy Lipno, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Lipno oraz jednostek organizacyjnych Gminy Lipno.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem leszczyńskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadań.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych będzie budżet Gminy Lipno oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa. Gmina Lipno będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe, przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy Lipno, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy Lipno.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2026-2035 na podstawie uchwały nr XXIV/145/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 29 września 2025 roku w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipno na lata 2025-2041. W analizowanych latach suma dochodów ogółem wyniesie ponad 737,5 mln zł z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosą prawie 380 mln zł, podatku od nieruchomości wyniosą prawie 161 mln zł. Z kolei suma wydatków ogółem w latach 2026-2035 będzie kształtować się na poziomie ponad 720 mln zł.

Tab. 4. Prognozowane środki budżetowe Gminy Lipno na lata 2026-2035 (zł)

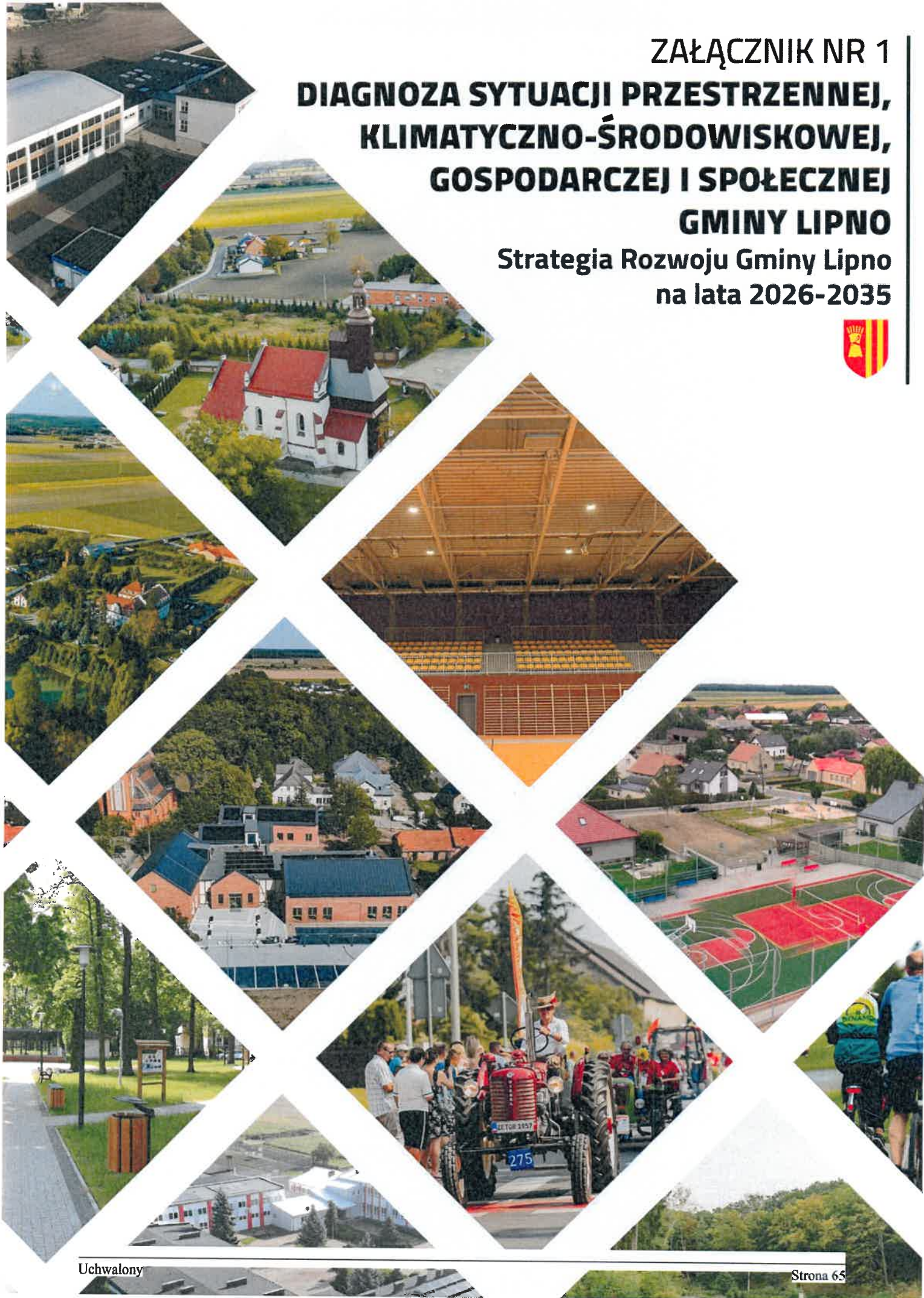
Lata	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2026	67 198 474,71	33 556 657,00	14 194 684,00	67 748 474,71
2027	67 032 829,25	34 596 913,00	14 634 719,00	66 932 829,25
2028	68 877 258,00	35 565 627,00	15 044 491,00	66 627 258,00
2029	70 805 822,00	36 561 465,00	15 465 737,00	68 274 342,00
2030	72 575 969,00	37 475 502,00	15 852 380,00	70 288 969,00
2031	74 390 369,00	38 412 390,00	16 248 690,00	72 040 369,00
2032	76 250 128,00	39 372 700,00	16 654 907,00	73 900 128,00
2033	78 156 382,00	40 357 018,00	17 071 280,00	75 706 382,00
2034	80 110 291,00	41 365 943,00	17 498 062,00	77 660 291,00
2035	82 113 049,00	42 400 092,00	17 935 514,00	80 913 049,00
Suma	737 510 571,96	379 664 307,00	160 600 464,00	720 092 091,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXIV/145/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 29 września 2025 roku w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipno na lata 2025-2041.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy Lipno rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2026-2035 wyniesie prawie 42 mln zł. Należy jednak mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy Lipno przedstawia szacunkowe wartości.

ZAŁĄCZNIK NR 1
DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ,
KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ,
GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ
GMINY LIPNO

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Lipno

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	70
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA	71
1.1. Informacje ogólne	71
1.2. Transport i łączność.....	72
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	76
1.4. Walory kulturowe i turystyczne	86
CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA.....	91
2.1. Walory przyrodnicze	91
Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu	91
Wody powierzchniowe i podziemne	91
Flora i fauna.....	94
Warunki klimatyczne.....	95
Jakość powietrza	96
Złoża kopalin	97
Ochrona przyrody	98
2.2. Odnawialne źródła energii.....	100
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska	102
Urządzenia sieciowe.....	102
Gospodarka odpadami	103
Pozostała działalność	105
CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA	106
3.1. Gospodarka lokalna.....	106
Przedsiębiorczość	106
Rolnictwo	109
Rynek pracy.....	111
3.2. Stan finansów samorządowych.....	113
Wykonanie budżetu	113

Struktura dochodów i wydatków	115
Finansowanie ze źródeł zewnętrznych.....	118
Potencjał inwestycyjny.....	121
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA	123
4.1. Demografia	123
4.2. Kapitał społeczny.....	127
Żłobki i przedszkola	127
Szkoły	129
Kultura i sport	135
Bezpieczeństwo publiczne	137
Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne.....	138
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	141

METODOLOGIA BADAŃ

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Gminą Lipno, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy Lipno oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano sytuację Gminy Lipno w latach 2019-2023 (o ile nie zaznaczono inaczej). W celu oceny stanu istniejącego Gminy Lipno zastosowano również metodę porównawczą, w której wykorzystane zostały średnie wartości dla gmin powiatu leszczyńskiego oraz województwa wielkopolskiego stanowiących punkt odniesienia dla Gminy Lipno.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Gminy Lipno, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy Lipno. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Gminy Lipno, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa, w oparciu o porównywalne dane i wskaźniki.

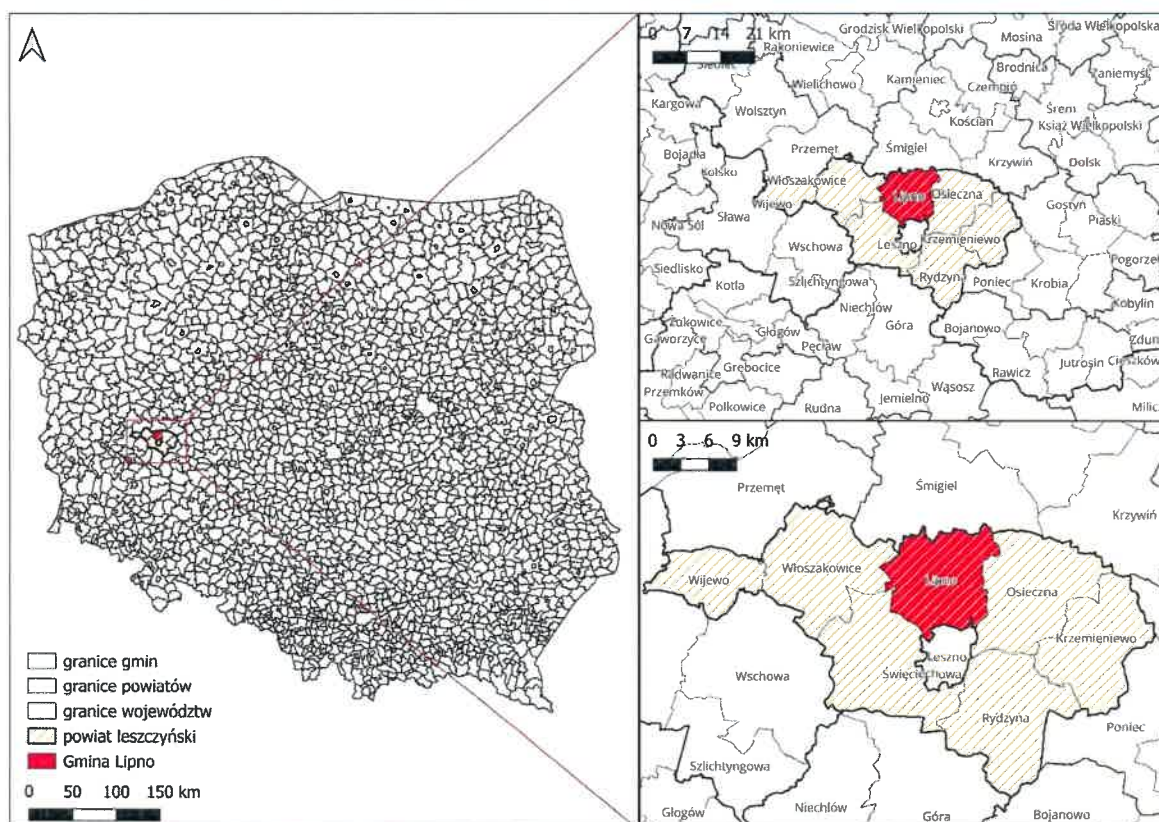
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA

1.1. Informacje ogólne

Gmina Lipno to gmina wiejska powiatu leszczyńskiego, położona w południowej części województwa wielkopolskiego. Siedziba władz gminnych zlokalizowana jest w centralnej części Lipna. Powierzchnia Gminy Lipno wynosi 103,87 km², z czego 67,8% stanowią użytki rolne, 20,3% lasy, a tereny zurbanizowane i pozostałe (w tym wody) około 11,9%. Na koniec 2023 roku w Gminie Lipno zameldowanych było 9 918 osób, co stanowiło 17% wszystkich mieszkańców powiatu leszczyńskiego. Gęstość zaludnienia w Gminie Lipno wyniosła w tym roku 95 os./km².

Gmina Lipno graniczy:

- od zachodu z gminami: Włoszakowice (powiat leszczyński) i Świeciechowa (powiat leszczyński),
- od wschodu z gminą: Osieczna (powiat leszczyński),
- od południa z Leszmem (miasto na prawach powiatu),
- od północy z gminą: Śmigiel (powiat kościański).

Ryc. 7. Położenie Gminy Lipno na tle województwa wielkopolskiego i powiatu leszczyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Teren gminy Lipno został podzielony na następujące 15 sołectw: Goniembice, Górka Duchowna, Gronówko, Klonówek, Koronowo, Lipno, Mórkowo, Radomicko, Ratowice, Smyczyna, Sulejewo, Targowisko, Wilkowice, Żakowo, Wyciążkowo.

Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego autorstwa Śleszyńskiego i Komornickiego, Gmina Lipno zaliczona została do grupy gmin strefy zewnętrznej obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych. Zakwalifikowanie do tej kategorii wynika z oddziaływania ośrodków miejskich średniego szczebla, którego efektem jest powiązanie obszaru gminy z funkcjami usługowymi, gospodarczymi i osiedleńczymi większych miast regionu, przy jednoczesnym zachowaniu istotnej roli funkcji rolniczych i wiejskiego charakteru przestrzeni.

1.2. Transport i łączność

Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych czynników przekładających się na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą gminy. Rozwinięta sieć drogowa ma również istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i stymulacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Jako jeden z podstawowych czynników wpływających na optymalną lokalizację działalności gospodarczej wskazuje się koszty związane z transportem dóbr i surowców, a zatem na dostępność transportową.

Gmina Lipno wyróżnia się stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią połączeń drogowych, obejmującą drogi o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przez teren gminy Lipno przebiegają m.in.:

- a) droga ekspresowa S5 łącząca Ostródę z Wrocławiem,
- b) droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo – Śmigiel Południe.

Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne. Długość dróg gminnych na koniec 2023 roku wyniosła 94,7 km. Według danych Urzędu Gminy Lipno w 2023 roku w Gminie Lipno znajdowało się 9,3 km dróg gminnych o nawierzchni gruntowej.

Istniejąca infrastruktura drogowa umożliwia dotarcie samochodem w ciągu 30 minut z Urzędu Gminy Lipno do takich miejscowości jak np.: Wschowa, Śmigiel, Kościan, Czempin, Stęszew, Wielichowo, Krzywiń czy Bojanowo.

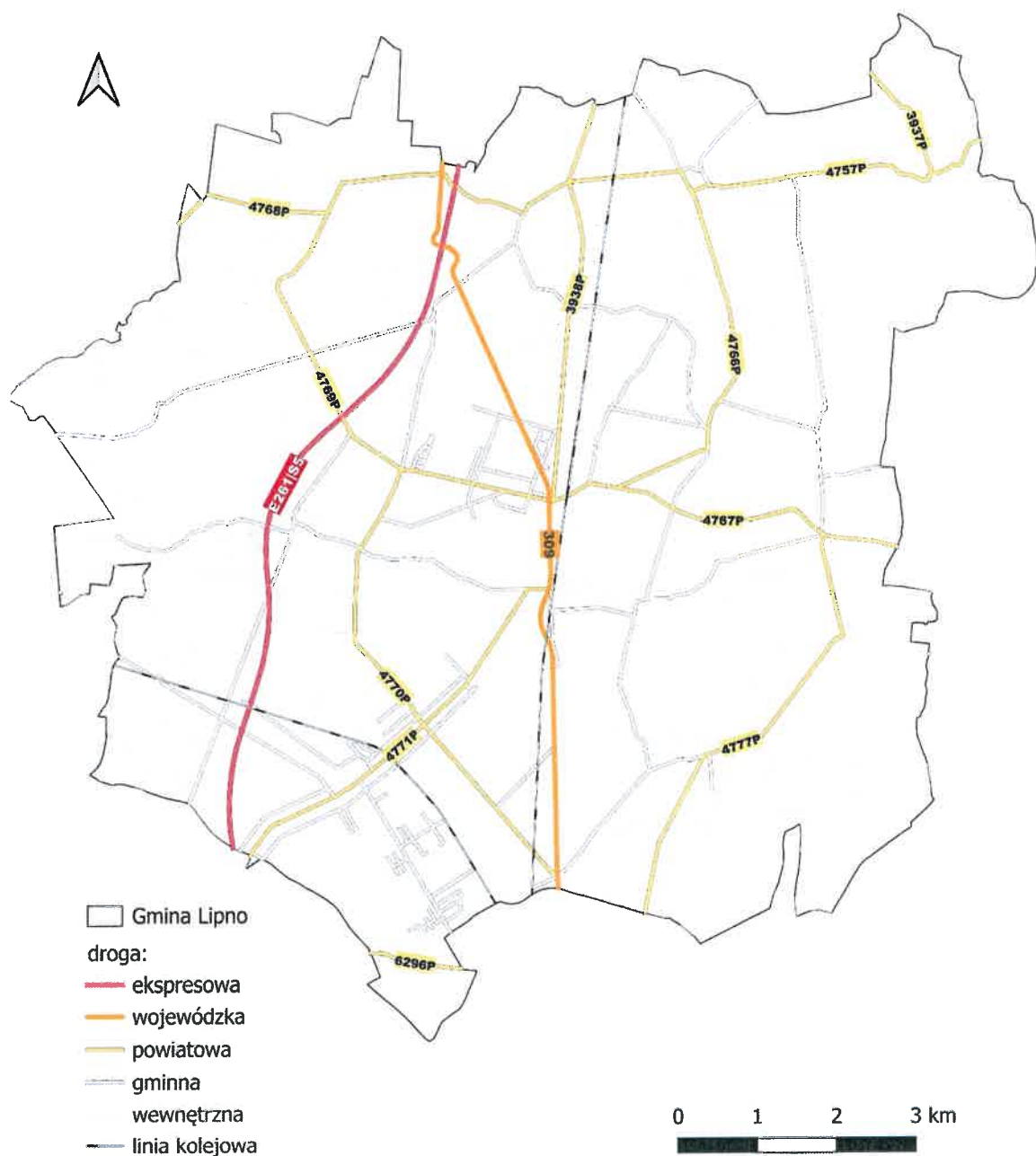
Ryc. 8. Odległości od centrum Lipna pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 minut (dane orientacyjne)

Źródło: <https://commutetimemap.com/> (dostęp: 16.07.2025 r.).

Dojazd do dalej położonych ośrodków miejskich z tej samej lokalizacji zajmuje:

- ok. 52 minuty do Poznania,
- ok. 54 minuty do Głogowa,
- ok. 1 godz. 14 minut do Wrocławia,
- ok. 1 godz. 36 minut do Zielonej Góry.

Na terenie gminy Lipno nie znajduje się żaden funkcjonujący dworzec kolejowy, a najbliższy zlokalizowany jest w Lesznie. Gmina Lipno posiada jednak trzy stacje kolejowe: Wilkowice, Lipno i Górka Duchowna. Dzięki temu na terenie gminy Lipno można skorzystać z linii kolejowej nr 271 relacji Wrocław – Poznań oraz linii kolejowej nr 359 relacji Leszno – Zbąszyń.

Ryc. 9. Sieć drogowa na terenie gminy Lipno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Sieć drogowa na terenie gminy Lipno stanowi istotny element lokalnej infrastruktury transportowej, zapewniając mieszkańcom dogodny dostęp zarówno do poszczególnych miejscowości w obrębie Gminy Lipno, jak i do sąsiednich gmin oraz innych części powiatu leszczyńskiego. Układ dróg umożliwia również sprawną komunikację z większymi ośrodkami regionalnymi, takimi jak Leszno, Poznań czy Wrocław, co ma kluczowe znaczenie dla mobilności mieszkańców, rozwoju lokalnej gospodarki oraz dostępności usług ponadlokalnych.

Stan techniczny dróg na bieżąco monitorowany jest przez zarządców poszczególnych kategorii dróg. Regularne przeglądy infrastruktury drogowej prowadzone są co sześć miesięcy, co pozwala na szybkie reagowanie na pojawiające się uszkodzenia oraz planowanie niezbędnych remontów i inwestycji. Utrzymanie przejezdności dróg oraz zapewnienie

odpowiedniego standardu nawierzchni i bezpieczeństwa użytkowników to priorytety realizowane we współpracy z właściwymi jednostkami zarządzającymi.

Do najistotniejszych i najpilniejszych inwestycji do wykonania w zakresie dróg oraz infrastruktury okołodrogowej w Gminie Lipno zalicza się m.in.:

- przebudowę drogi gminnej nr 712871P DW309 – Gronówko,
- przebudowę/remont drogi gminnej nr 712856P w Mórkowie na odcinku od firmy NOREX do firmy SCANIA,
- przebudowę/remont drogi gminnej nr 712863P z Górki Duchownej w kierunku Sierpowa,
- przebudowę drogi powiatowej w Żakowie,
- przebudowę drogi powiatowej w Targowisku i Radomicku,
- budowę drogi dla rowerów z Górki Duchownej do Targowiska i Radomicka,
- budowę drogi dla rowerów z Gronówka do Wyciążkowa, a w kolejnym etapie do Goniembic.

Planowane inwestycje mają przyczynić się do poprawy komunikacji zarówno wewnątrz Gminy Lipno, jak i w relacjach z sąsiednimi obszarami. Realizacja tych przedsięwzięć wpłynie na skrócenie czasu dojazdów, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz rozwój infrastruktury rowerowej, co zwiększy atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną regionu.

W latach 2019-2023 wydatki w Dziale 600 Transport i łączność w Gminie Lipno kształtowały się na poziomie od około 3,9 mln zł do ponad 24 mln zł. Najniższe wydatki odnotowano w 2019 roku, kiedy wyniosły 3,9 mln zł. W 2020 roku nastąpił wzrost do 6,3 mln zł, po czym w 2021 roku wydatki spadły jednak do poziomu 4,2 mln zł. W kolejnych latach utrzymywały się na zbliżonym poziomie, aż do 2023 roku, kiedy to nastąpił znaczący wzrost wydatków, osiągając najwyższy w analizowanym okresie poziom 24,2 mln zł. W ciągu pięciu lat łączne wydatki Gminy Lipno w Dziale 600 wyniosły ponad 43,1 mln zł, co stanowiło średnio około 16% wszystkich wydatków budżetowych w tym okresie. Średnia roczna wysokość nakładów na transport i łączność wyniosła 8,6 mln zł, co świadczy o dużym znaczeniu inwestycji drogowych w strukturze finansów Gminy Lipno.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków Gminy Lipno w dziale Transport i łączność w analizowanym okresie prezentuje poniższa tabela.

Tab. 5. Wydatki w dziale Transport i łączność w latach 2019-2023 w Gminie Lipno (tys. zł)

DZIAŁ	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział
600 Transport i łączność, w tym:	3 928	6 306	4 212	4 458	24 230	8 627	16%
Wydatki majątkowe	2 148	4 981	1 579	2 455	22 135	6 659	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2023 roku Gmina Lipno zrealizowała szereg inwestycji w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej. Największe nakłady finansowe pochłonęły zadania związane z budową nowych odcinków dróg, co wynikało z kosztownych prac ziemnych, wykonania nawierzchni oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym oznakowania czy oświetlenia. Inwestycje te miały na celu poprawę dostępności komunikacyjnej, bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz komfortu codziennego przemieszczania się mieszkańców.

Kolejna tabela przedstawia najważniejsze zrealizowane inwestycje wraz z ich kosztami.

Tab. 6. Największe inwestycje infrastrukturalne zrealizowane na terenie gminy Lipno w 2023 roku

Inwestycja	Koszt (zł)
Budowa chodników wraz z modernizacją drogi gminnej przebiegającej przez miejscowości Goniembice, Koronowo, Ratowice i Żakowo	9 538 000,65
Budowa sieci dróg na terenie gminy Lipno	8 303 459,41
Rozbudowa sieci połączeń drogowych na terenie gminy Lipno	1 844 951,48
Przebudowa ul. Cukrowej w m. Wilkowice	649 513,22
Budowa oświetlenia ulicznego na Osiedlu Gronowym i Owocowym w Gronówku (etap I i II)	307 090,00
Budowa oświetlenia ulicznego osiedle Słoneczne i ul. Wschodnia w Wilkowicach (etap I i II)	189 709,31

Źródło: Raport o stanie Gminy Lipno za 2023 rok.

Gmina Lipno zawarła z miastem Leszno porozumienie dotyczące organizacji transportu zbiorowego, na mocy którego Leszno pełni rolę organizatora. Obecnie transport publiczny zaspokaja podstawowe potrzeby przewozowe mieszkańców na głównych ciągach komunikacyjnych, jednak jego zasięg przestrzenny jest ograniczony i nie gwarantuje równego dostępu do usług dla wszystkich sołectw Gminy Lipno.

Transport indywidualny oraz usługi komercyjnych operatorów autobusowych, w tym Spółdzielni Milla z Leszna, uzupełniają ofertę przewozową Gminy Lipno. Należy jednak zauważyć, że ograniczona częstotliwość kursów i brak stałych połączeń w wybranych miejscowościach stanowią wyzwanie dla dostępności transportu. Wobec tego, Gmina Lipno traktuje rozwój systemu transportu zbiorowego i poprawę dostępności komunikacyjnej jako ważny kierunek działań na najbliższe lata.

W dzisiejszych czasach kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczno-ekonomiczny jest łączność, z której najważniejszym elementem stał się dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego. Internet odgrywa integralną rolę w codziennym życiu, będąc narzędziem wykorzystywanym zarówno w pracy zawodowej, edukacji, jak i w celach rekreacyjnych.

Zgodnie z raportem Ministerstwa Cyfryzacji „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu” na IV kwartał 2024 roku, 93,5% punktów adresowych w Gminie Lipno ma dostęp do szerokopasmowego Internetu. Z tego 43,6% punktów posiada dostęp do sieci o przepustowości co najmniej 1 000 Mb/s. Z danych zawartych w raporcie wynika, że 55,1% punktów adresowych jest objętych zasięgiem Internetu za pośrednictwem światłowodów, 39,4% korzysta z fal radiowych (FWA), a około 5,5% korzysta z parowych kabli miedzianych. W najbliższych latach w Gminie Lipno planowane są dalsze inwestycje w infrastrukturę cyfrową. Obejmą one 2469 punktów adresowych i mają na celu zwiększenie dostępu do szybkiego internetu szerokopasmowego, co przyczyni się do rozwoju cyfrowego regionu.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach samorządów umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi kluczowy dokument wyznaczający kierunki rozwoju regionu. Określa politykę przestrzenną, planowaną strukturę funkcjonalno-przestrzenną oraz działania mające na celu realizację celów publicznych na

poziomie ponadlokalnym. Dzięki temu planowanie przestrzenne wspiera harmonijny rozwój regionu, uwzględniając potrzeby społeczne, gospodarcze i ochronę środowiska.

Nadrzędnym dokumentem określającym podstawowe ramy prowadzenia polityki przestrzennej w skali regionalnej jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. W planie tym określono trzy następujące cele polityki przestrzennej województwa:

- Cel 1. Podtrzymanie i restrukturyzacja przemysłu energetycznego,
- Cel 2. Kształtowanie nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru,
- Cel 3. Kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Gmina Lipno zaliczona została do Miejskiego obszaru ośrodka subregionalnego – Leszna (Ryc. 10).

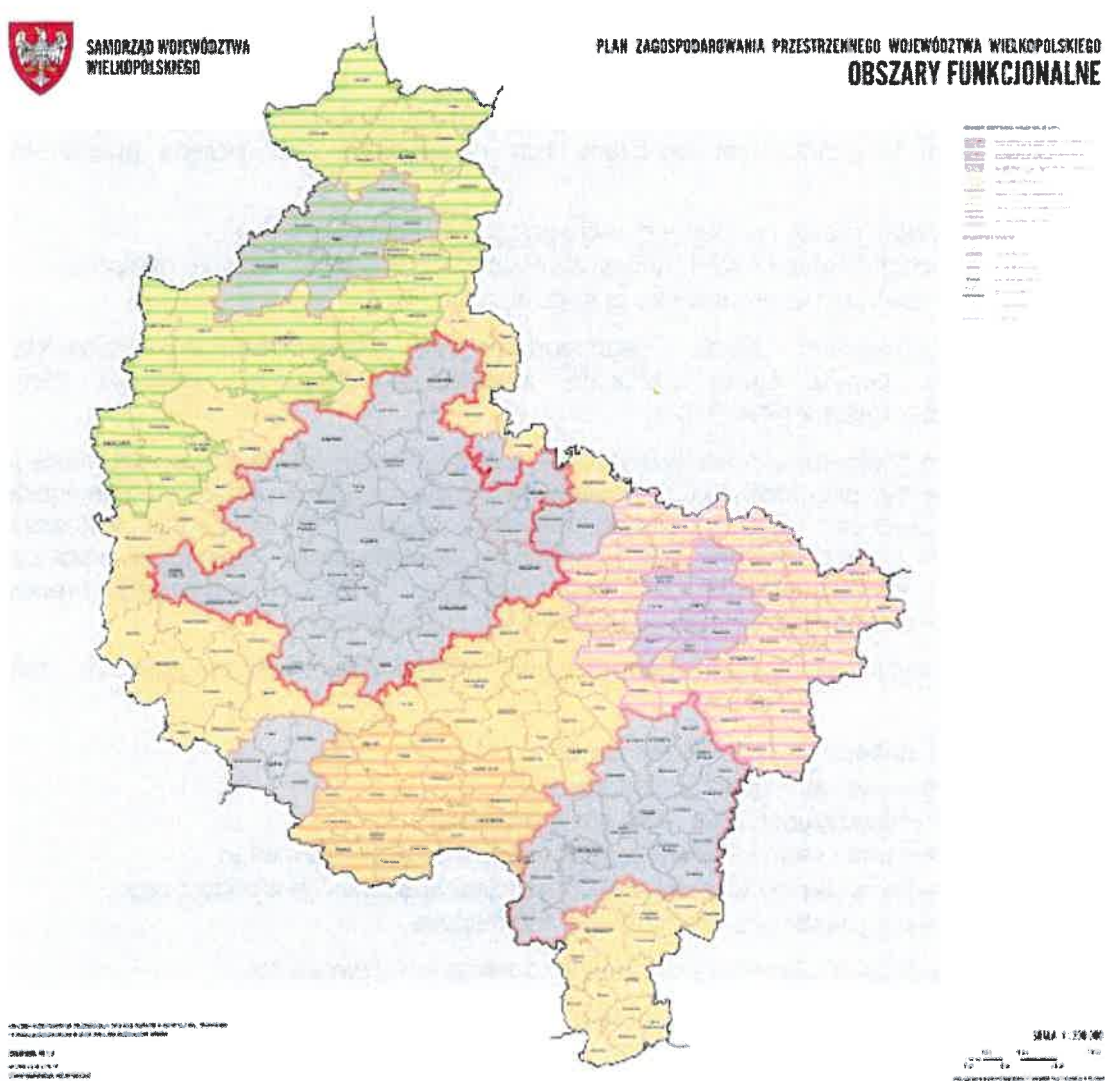
Dla obszaru tego zdefiniowano cele polityki przestrzennej, w tym cel kluczowy, rozumiany jako nadrzędny względem pozostałych. Celem nadrzędnym dla rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Leszna będzie zwiększenie dostępności do stolicy regionu oraz poprawa wewnętrznych powiązań społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych, a także wspieranie procesów rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności.

Dla realizacji celu kluczowego sformułowano następujące cele w zakresie polityki przestrzennej:

- Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego,
- Cel 2. Poprawa obsługi komunikacyjnej,
- Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

W zakresie pozostałych interwencji Gminę Lipno zaliczono również do:

- **obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej** – terenów o wysokiej jakości glebach użytkowanych rolniczo, które wymagają ochrony przed degradacją, zanieczyszczeniem i nadmierną zabudową w celu zachowania ich funkcji produkcyjnej oraz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego,
- **obszarów cennych przyrodniczo** – przestrzeni wyróżniających się szczególnymi walorami środowiskowymi, bioróżnorodnością i obecnością siedlisk cennych gatunków roślin i zwierząt, gdzie kluczowe jest prowadzenie działań sprzyjających zachowaniu bogactwa przyrody i równowagi ekologicznej,
- **obszarów ochrony krajobrazów kulturowych** – terenów o wyjątkowych wartościach historycznych i kulturowych, na których istotne jest zachowanie tradycyjnego układu przestrzennego, zabytkowych obiektów oraz charakterystycznego krajobrazu stanowiącego dziedzictwo lokalnych społeczności,
- **obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych** – przestrzeni o znaczeniu strategicznym dla ochrony jakości i ilości zasobów wodnych, retencji oraz zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, gdzie szczególnie ważne są działania minimalizujące ryzyko suszy i powodzi,
- **obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich** – terenów charakteryzujących się ograniczoną dostępnością komunikacyjną, co może utrudniać mobilność mieszkańców, ograniczać dostęp do usług publicznych oraz zmniejszać potencjał gospodarczy i inwestycyjny tych obszarów.

Ryc. 10. Podział województwa wielkopolskiego na obszary funkcjonalne

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

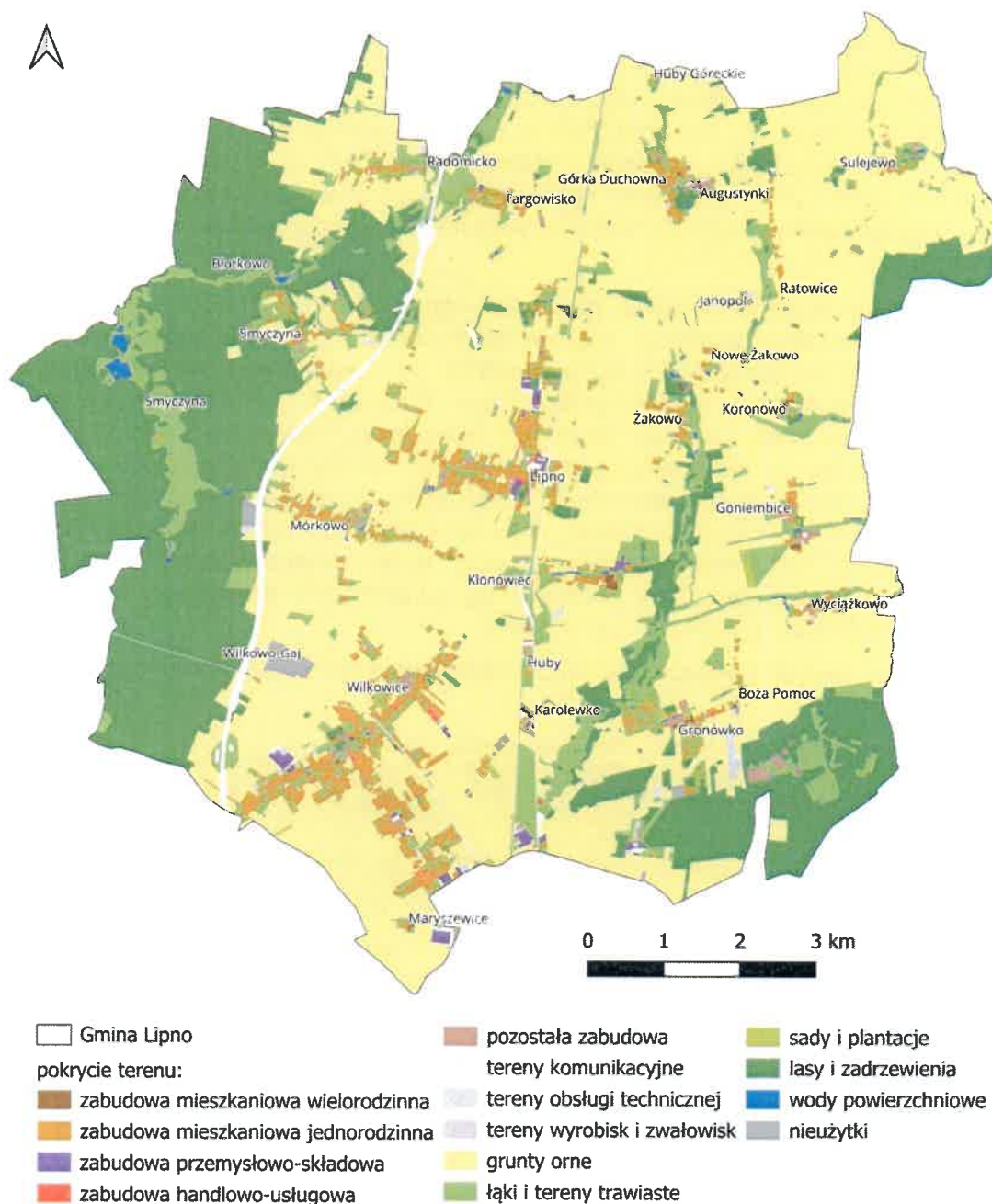
Gmina Lipno to obszar o dominującej funkcji rolniczej, wyróżniający się rozległymi terenami uprawnymi oraz bogatym dziedzictwem historycznym. Krajobraz Gminy Lipno kształtowany jest przez tradycyjne gospodarstwa rolne, które nadal stanowią podstawę lokalnej gospodarki i tożsamości kulturowej. W ostatnich latach w Gminie Lipno, zwłaszcza w jej południowej części, obserwuje się dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej. Powodem jest bliskość Leszna, które pełni rolę regionalnego ośrodka miejskiego. Sieć osadniczą Gminy Lipno tworzy 15 sołectw, obejmujących liczne miejscowości i osady.

Szczególną rolę w tej strukturze odgrywa Lipno, które stanowi główny ośrodek lokalnej aktywności społeczno-gospodarczej. Miejscowość pełni funkcję administracyjną, usługową i handlową. Zlokalizowana jest tu siedziba władz Gminy Lipno, placówki edukacyjne, obiekty użyteczności publicznej oraz kluczowe elementy infrastruktury technicznej.

Drugim ważnym ośrodkiem rozwoju Gminy Lipno są Wilkowice, bezpośrednio sąsiadujące z miastem Leszno. Obszar ten dynamicznie się rozwija, szczególnie w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług komercyjnych. Wilkowice, dzięki swojemu korzystnemu położeniu i intensywnym procesom urbanizacyjnym, pełnią istotną rolę

w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców zarówno w zakresie usług, jak i codziennych funkcji społecznych.

Pozostałe wsie tworzą spójną i uzupełniającą się sieć osadniczą, zapewniając mieszkańcom dostęp do podstawowych funkcji lokalnych.

Ryc. 11. Pokrycie terenu gminy Lipno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy i wyznaczającym kierunki rozwoju jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Określa ono obszary przewidziane do rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej, społecznej, produkcyjnej oraz związanej z nią infrastruktury technicznej i drogowej. Studium kompleksowo odnosi się do problemów gminy

związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym i określa sposoby oraz możliwości ich rozwiązania. Tekst jednolity Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno stanowi załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/280/2021 Rady Gminy Lipno z dnia 23.09.2021 r. ze zmianami w uchwale Nr III/15/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 04.06.2024 r.

Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku reformy planowania przestrzennego Gmina Lipno zobowiązana jest do opracowania do końca czerwca 2026 roku planu ogólnego – dokumentu, który zastąpi jej dotychczasowe Studium. W związku z tym, 26 marca 2024 r. Rada Gminy Lipno podjęła uchwałę nr LXXIV/565/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Lipno¹, która następnie została zmieniona uchwałą nr LXXV/584/2024² z dnia 25 kwietnia 2024 r. Należy również zaznaczyć, że na dzień opracowywania niniejszego dokumentu plan ogólny Gminy Lipno znajduje się na etapie sporządzania i nie został jeszcze uchwalony.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) to akty prawa miejscowego, które regulują funkcje oraz sposób zagospodarowania konkretnych terenów. Niski stopień pokrycia powierzchni gminy MPZP może prowadzić do chaosu przestrzennego, utrudniając planowanie rozwoju. Na terenie gminy Lipno obowiązuje 55 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie obejmują około 34% powierzchni Gminy Lipno. Oznacza to, że przeważająca część obszaru Gminy nie jest objęta ustaleniami planistycznymi, co skutkuje koniecznością prowadzenia postępowań administracyjnych w trybie decyzji o warunkach zabudowy. Taki stan ogranicza możliwość kompleksowego i zrównoważonego kształtowania przestrzeni, może wydłużać czas realizacji inwestycji oraz sprzyjać powstawaniu zabudowy rozproszonej, utrudniającej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższa tabela.

Tab. 7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Lipno

Lp.	Nazwa	Pow. (ha)	Data Uchwały	Nr Uchwały
1	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	72.68	1997-10-29	XXX/160/97
2	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	11.17	1997-10-29	XXX/159/97
3	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	9.02	1997-10-29	XXX/157/97
4	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	30.83	1997-10-29	XXX/158/97
5	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	0.40	1999-01-29	V/24/1999

¹ Treść Uchwały z 2024 r.:

lipno.esesja.pl/posiedzenie/b10bd4d6-e9bb-4 (dostęp: 23.07.2025 r.)

² Treść Uchwały zmieniającej z 2024 r.:

lipno.esesja.pl/posiedzenie/8c27d0e4-42b8-4 (dostęp: 23.07.2025 r.)

6	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	2.36	1999-03-04	VI/41/1999
7	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	26.67	1999-03-04	VI/39/1999
8	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	5.54	1999-03-04	VI/40/1999
9	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno	26.23	2000-10-27	XIX/128/2000
10	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie działki nr 43/21 w miejscowości Lipno	4.80	2002-05-21	XXXIV/225/2002
11	zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Gronówko, Wilkowice i Wyciążkowo	85.07	2002-12-30	III/27/2002
12	zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Wilkowice w rejonie ulicy Granicznej, Nowej i Lipowej	19.55	2003-04-28	V/44/2003
13	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Klonówiec	10.59	2003-09-17	IX/61/2003
14	zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Lipno	27.72	2004-11-03	XXI/118/2004
15	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Mórkowo	16.67	2003-09-17	IX/58/2003
16	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie wsi Targowisko	1.25	2003-09-17	IX/57/2003
17	zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Wilkowice	51.93	2003-12-29	XII/78/2003
18	w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Żakowo	0.69	2003-09-17	IX/59/2003
19	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Wilkowice, w rejonie ulicy Granicznej, Nowej i Lipowej	48.21	2005-09-07	XXIX/176/2005

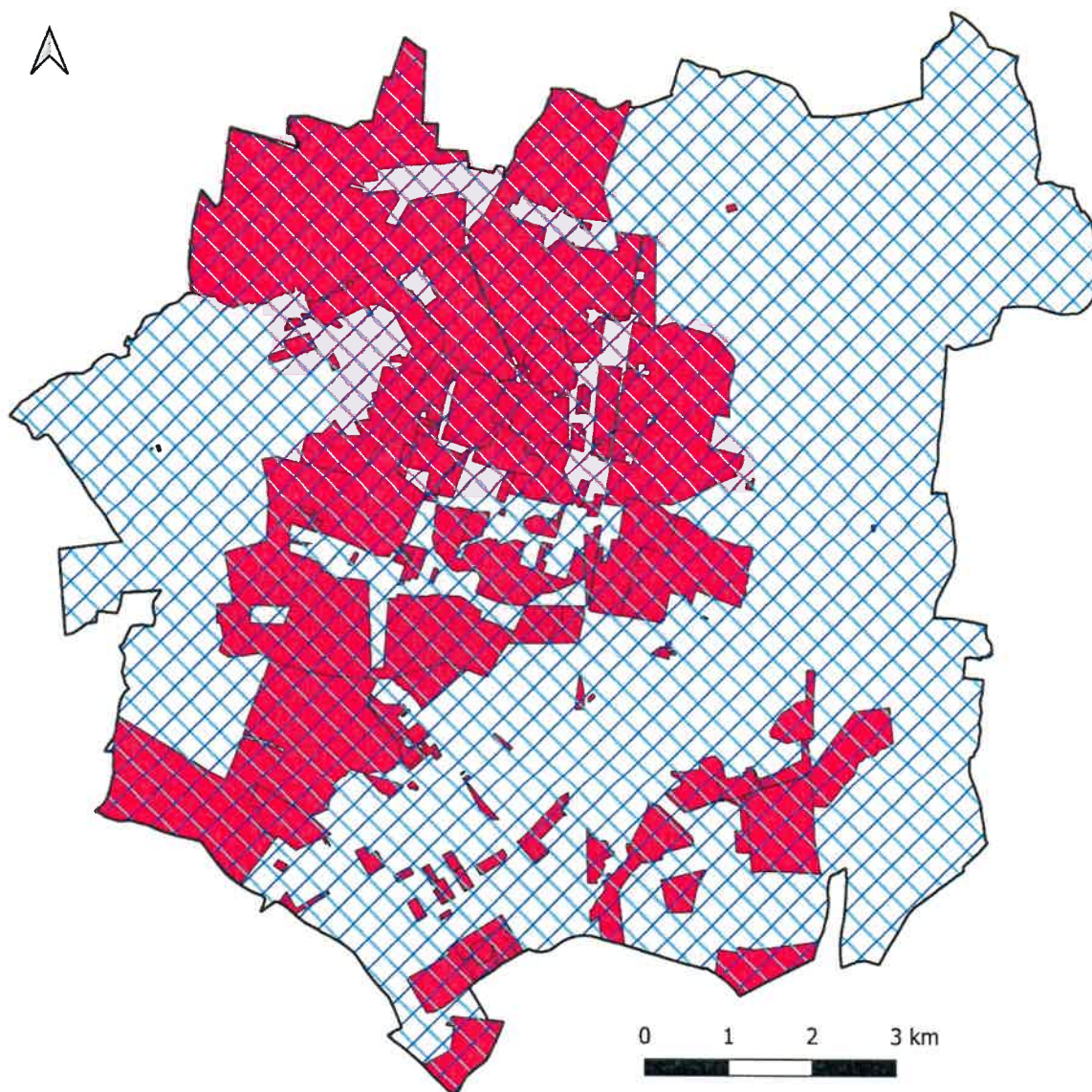
20	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno terenów położonych w miejscowości Lipno	0.41	2006-03-06	XXXV/213/2006
21	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Smyczyna	1.93	2006-03-06	XXV/212/2006
22	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno terenów położonych w miejscowości Lipno	0.60	2006-03-06	XXXV/211/2006
23	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w obrębie miejscowości Górka Duchowna	0.85	2008-06-12	XVII/121/2008
24	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla terenów położonych w miejscowości Gronówko i Wilkowice	28.04	2009-02-02	XV/170/2009
25	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla terenów położonych w obrębie miejscowości Gronówko	17.23	2009-02-02	XXV/169/2009
26	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszaru położonego w rejonie drogi powiatowej pomiędzy wsią Gronówko a wsią Wyciążkowo	59.05	2009-12-30	XXXV/242/2009
27	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w obrębie geodezyjnym Targowisko	560.01	2010-03-22	XXXVIII/269/2010
28	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w obrębie geodezyjnym Mórkowo	583.42	2010-03-22	XXXVIII/268/2010
29	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w obrębie geodezyjnym Targowisko	487.83	2010-03-22	XXXVIII/270/2010

30	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w obrębie geodezyjnym Wilkowice	477.99	2010-03-22	XXXVIII/266/2010
31	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w obrębie geodezyjnym Smyczyna	148.29	2010-03-22	XXXVIII/267/2010
32	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w miejscowości Gronówko	13.27	2010-06-30	XLIV/297/2010
33	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w miejscowości Gronówko	7.57	2011-10-03	XIII/89/2011
34	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno dla obszaru położonego w północnej części miejscowości Mórkowo	1.64	2011-10-03	XIII/88/2011
35	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „wschodniej części Maryszewic” w obrębie wsi Wilkowice	42.47	2013-12-04	XLIII/298/2013
36	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, pod tereny aktywności gospodarczej, w rejonie drogi krajowej nr 5, w obrębie wsi Wilkowice	11.69	2015-10-07	XIII/93/2015
37	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszarów o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonych w części obrębów Lipno, Klonówek i Żakowo	557.14	2018-11-08	LXVI/396/2018
38	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno w miejscowości Karolewko, w obrębie wsi Wilkowice	16.22	2019-03-11	V/27/2019
39	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Lipno	6.10	2019-09-23	XIII/85/2019
40	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Wilkowice	1.21	2019-10-15	XIV/97/2019
41	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Gronówko	84.74	2020-10-21	XXVII/209/2020
42	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Lipno w rejonie ul. Spółdzielczej	26.31	2021-09-23	XXXVII/279/2021

43	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru o przeważającej funkcji rolnej i leśnej, położonego w obrębie Gronówko	42.87	2022-04-11	XLVII/346/2022
44	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Lipno w rejonie ulic Pocztowej i Powstańców Wielkopolskich	0.53	2022-07-11	LI/374/2022
45	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla wybranych obszarów obrębu Mórkowo	27.25	2022-12-15	LVIII/430/2022
46	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w obrębie Wilkowice, w rejonie ulicy Szybowników	10.39	2023-04-18	LXIII/464/2023
47	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla terenów aktywności gospodarczej w obrębie Wilkowice	35.81	2023-09-28	LXVI/500/2023
48	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla fragmentu północnej części obrębu Klonówiec	68.57	2023-11-16	LXVIII/514/2023
49	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla wybranych obszarów obrębu Gronówko	71.72	2023-11-16	LXVIII/515/2023
50	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Lipno, w rejonie drogi wojewódzkiej nr 309	33.99	2024-01-25	LXXII/545/2024
51	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru położonego w miejscowości Karolewko w rejonie linii kolejowej	0.17	2024-01-25	LXXII/544/2024
52	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla wybranych obszarów obrębu Lipno	1.19	2024-12-30	XIII/70/2024
53	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszarów ujęć wody w obrębie Smyczyna	0.22	2024-12-30	XIII/69/2024
54	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla obszaru produkcji rolnej w obrębie Targowisko	2.38	2025-06-26	XX/119/2025
55	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno, dla terenów aktywności gospodarczych, położonych w rejonie drogi ekspresowej S5 i drogi wojewódzkiej nr 309	37.94	2025-06-26	XX/120/2025

Źródło: rejestrurbanistyczny.gison.pl/lipnoleszczynski (dostęp: 29.07.2025 r.).

Zakres przestrzenny obowiązujących MPZP prezentuje poniższa rycina.

□ Gmina Lipno ■ zasięg MPZP ▨ przystąpienie (plan ogólny) ▩ przystąpienie (studium)

Ryc. 12. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Lipno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Rejestru Urbanistycznego.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna Gminy Lipno prowadzona jest za pośrednictwem decyzji o warunkach zabudowy (WZ) bądź decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2019-2023 na terenie gminy Lipno odnotowano wysoki poziom aktywności inwestycyjnej w zakresie budownictwa, co potwierdza liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz liczba wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym.

Łącznie wydano 747 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowiło 18% wszystkich decyzji wydanych w powiecie leszczyńskim (4154 decyzje). Gmina Lipno w latach 2019-2021

wyróżniała się na tle powiatu leszczyńskiego również wskaźnikiem liczby decyzji na 1000 mieszkańców, co świadczy o dużym zainteresowaniu rozwojem inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych na terenie gminy Lipno. Od 2022 roku odnotowano jednak spadek tego wskaźnika, a wyższy poziom aktywności w przeliczeniu na mieszkańca zaobserwowano w pozostałych gminach powiatu leszczyńskiego.

Podobna tendencja widoczna jest w przypadku pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń budowy z projektem budowlanym. W latach 2019-2023 w Gminie Lipno wydano 901 takich decyzji, co stanowiło około 26,8% wszystkich pozwoleń i zgłoszeń w powiecie leszczyńskim. Również tutaj Lipno charakteryzowało się wyższym wskaźnikiem decyzji na 1000 mieszkańców niż średnia powiatowa. W szczytowym 2021 roku było to 24,41 pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń budowy wobec 14,26 dla całego powiatu leszczyńskiego.

Znaczną część inwestycji w Gminie stanowiły nowe budynki mieszkalne – od 53% do 72% rocznie, co potwierdza dominację budownictwa mieszkaniowego w strukturze inwestycji. Warto jednak zauważyć, że w ostatnich latach zwiększył się udział inwestycji dotyczących budynków zbiorowego zamieszkania oraz obiektów niemieszkalnych i infrastrukturalnych (np. obiekty inżynierii lądowej i wodnej). W 2023 roku stanowiły one już niemal 47% wszystkich pozwoleń, co może świadczyć o coraz szerszym zakresie działalności inwestycyjnej i rozwoju zaplecza gospodarczego.

Tab. 8. Ruch budowlany w Gminie Lipno w latach 2019-2023 na tle średniej gmin powiatu leszczyńskiego

		2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy						
ogółem	Gmina Lipno	213	152	159	101	122
	powiat	854	871	833	777	819
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Lipno	25,41	16,63	16,88	10,39	12,30
	powiat	14,93	14,94	14,15	13,05	13,65
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Gmina Lipno	168	180	230	199	124
	powiat	727	612	840	718	462
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Lipno	20,04	19,70	24,41	20,48	12,50
	powiat	12,71	10,50	14,26	12,06	7,70
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Gmina Lipno	63,69	71,67	68,26	62,81	53,23
	powiat	67,68	70,42	70,24	58,36	52,38
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Gmina Lipno	36,31	28,33	31,74	37,19	46,77
	powiat	32,32	29,58	29,76	41,64	47,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory kulturowe i turystyczne

Historia osadnictwa na terenie gminy Lipno sięga czasów starożytnych. W miejscowościach Smyczyna, Gronówko i Żakowo odkryto znaleziska archeologiczne pochodzące z czasów rzymskich, takie jak posrebrzany grót oszczepu oraz ceramikę. Świadczą one o działalności ludności już w II wieku n.e. W kolejnych wiekach obszar ten rozwijał się jako zaplecze osadnicze lokalnego rycerstwa. Od połowy X do XIII wieku wiele z dzisiejszych wsi stanowiło

dobra rycerskie, a niektóre, takie jak Górka Duchowna, Targowisko czy okresowo Radomicko, należały do opactwa benedyktynów w Lubiniu.

Już w średniowieczu przez Radomicko i Świąciechowę przebiegał istotny szlak handlowy łączący Wielkopolskę ze Śląskiem. Miejscowości te pełniły rolę lokalnych centrów targowych, a z Radomicka odchodziła droga prowadząca przez Górkę Duchowną do Krzywinia, co świadczy o ich gospodarczym znaczeniu.

Potop szwedzki w XVII wieku był dla mieszkańców Gminy Lipno okresem poważnych strat. Oddziały wojsk zaciężnych pustoszyły wsie w okolicach Leszna, grabiąc majątek, czego przykładem jest kradzież inwentarza pociągowego z Radomicka. Kolejne zniszczenia przyniósł wiek XVIII i walki powstańcze końca stulecia. W sierpniu 1794 roku, podczas insurekcji kościuszkowskiej, w Mórkowie sformowano kilkusetosobowy oddział chłopski uzbrojony w kosy. Na początku XIX wieku przez obszar gminy Lipno dwukrotnie przejeżdżał cesarz Napoleon – raz jako triumfator, po zwycięstwie nad Prusami, a następnie w 1812 roku, jako pokonany po nieudanej kampanii rosyjskiej. Z tym wydarzeniem związana jest lokalna legenda o „Stole Napoleona”, czyli głazie narzutowym w Wilkowicach, na którym według przekazów cesarz miał spożywać posiłek. Mieszkańcy Gminy Lipno zapisali się także w historii Powstania Wielkopolskiego. Dnia 23 stycznia 1919 roku powstańcy z Lipna skutecznie odparli atak dwóch niemieckich pociągów pancernych, broniąc lokalnej społeczności i torując drogę do przyłączenia tych ziem do odradzającej się Polski.

Gmina Lipno została formalnie powołana w 1934 roku i obejmowała 15 wsi. Choć znaczące zmiany administracyjne zaszły 1 stycznia 1973 roku, to obecny układ i granice Gminy Lipno zyskała po reformie z 1 stycznia 1999 roku. Wtedy to zintegrowano struktury wiejskie i dostosowano je do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Od tego czasu Gmina Lipno funkcjonuje jako spójna jednostka, obejmująca 15 sołectw w powiecie leszczyńskim.

O bogatej historii Gminy Lipno świadczy również duża liczba zabytków znajdujących się na jej terenie. W Programie opieki nad zabytkami Gminy Lipno na lata 2024-2027 wskazano szereg obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Część z zabytków nieruchomości z terenu Gminy wpisanych zostało również do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

Tab. 9. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na terenie gminy Lipno

Miejscowość	Zabytek
Goniembice	kościół par. pw. św. Mikołaja, 1814, nr rej.: 1050 z 26.03.1970 zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 1676 z 2.04.1975: - dwór - park
Górka Duchowna	kościół par. pw. św. Michała, XVII-XIX, nr rej.: 30 z 25.01.1932 (wypis z księgi rejestru) zespół pałacowy, nr rej.: 318/Wkp/A z 16.05.2006: - pałac, 2 poł. XIX, 1906 - park, 2 poł. XIX
Gronówko	zespół dworski, poł. XIX, nr rej.: 1002/A z 12.05.1986: - dwór - oficyna - park - budynek gospodarczy
Klonówiec	zespół dworski, XIX/XX, nr rej.: 954/A z 14.01.1979: - dwór - oficyna - park
Mórkowo	kościół par. pw. Wszystkich Świętych, XV, nr rej.: 47 z 12.12.1932
Radomicko	dwór, 1 poł. XIX, nr rej.: 1213 z 02.09.1970

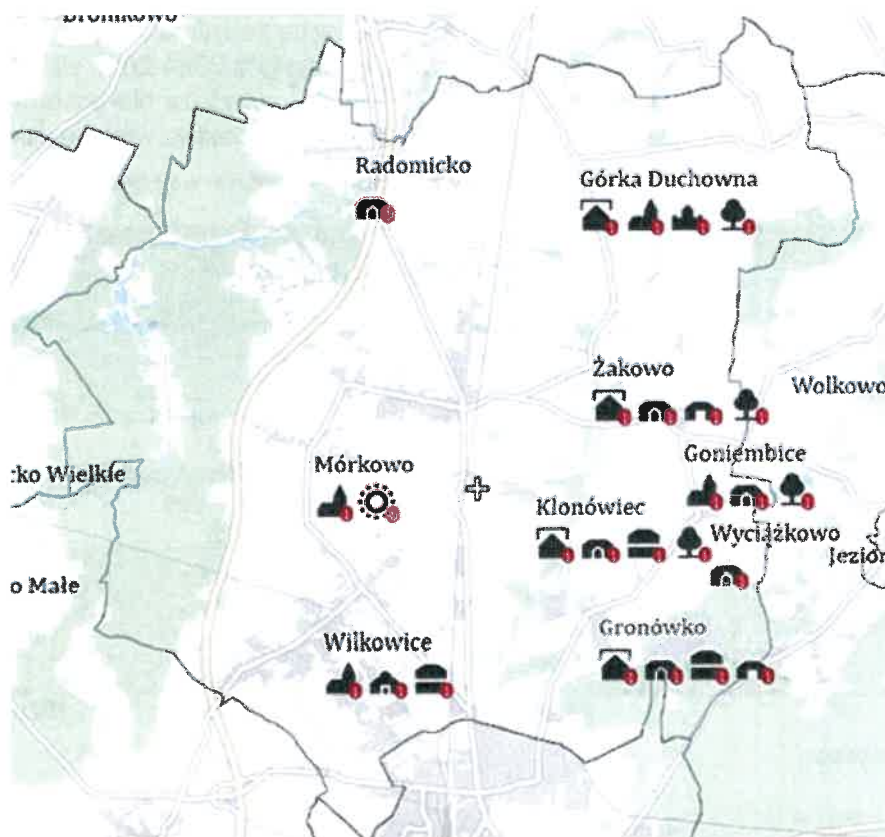
Wilkowice	kościół par. pw. św. Marcina, XV, nr rej.: 55 z 12.12.1932 (wypis z księgi rejestru) cmentarz ewangelicki, przy drodze do Krzycka, k. XIX-1945, nr rej.: 1059/Wlkp/A z 4.07.2018 dom, ul. Dworcowa 2, 1894, nr rej.: 1115/A z 1.12.1988 zajazd, ob. dom mieszkalny, ul. Dworcowa 7, 1888, nr rej.: 1452/A z 30.08.1993 wiatrak koźlak, ul. Święciechowska 38, 1779, nr rej.: 1031/Wlkp/A z 23.03.1988 (obecnie nieistniejący)
Wyciążkowo	dwór, 1 poł. XIX, nr rej.: 230 z 9.09.1968
Żakowo	figura Najsw. Serca Pana Jezusa, 1892, nr rej.: 167/Wlkp/B z 23.05.2011 zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 955/A z 14.01.1979: - dwór - wozownia - park

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

W Gminie Lipno znajdują się trzy miejsca pamięci o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności i są to:

- Pomnik Powstania Wielkopolskiego w Klonówcu,
- Mogiła zbiorowa walczących w I wojnie światowej oraz groby powstańców wielkopolskich i styczniowych w Goniembicach,
- Miejsce upamiętnienia walk Powstania Wielkopolskiego w Lipnie.

Poniższa rycina przedstawia rozmieszczenie zabytków nieruchomych na terenie gminy Lipno, z wyraźnym skupiskiem obiektów we wschodniej części Gminy Lipno. Wśród zinwentaryzowanych zabytków dominują zespoły dworskie oraz obiekty sakralne uzupełnione o m.in. cmentarze.

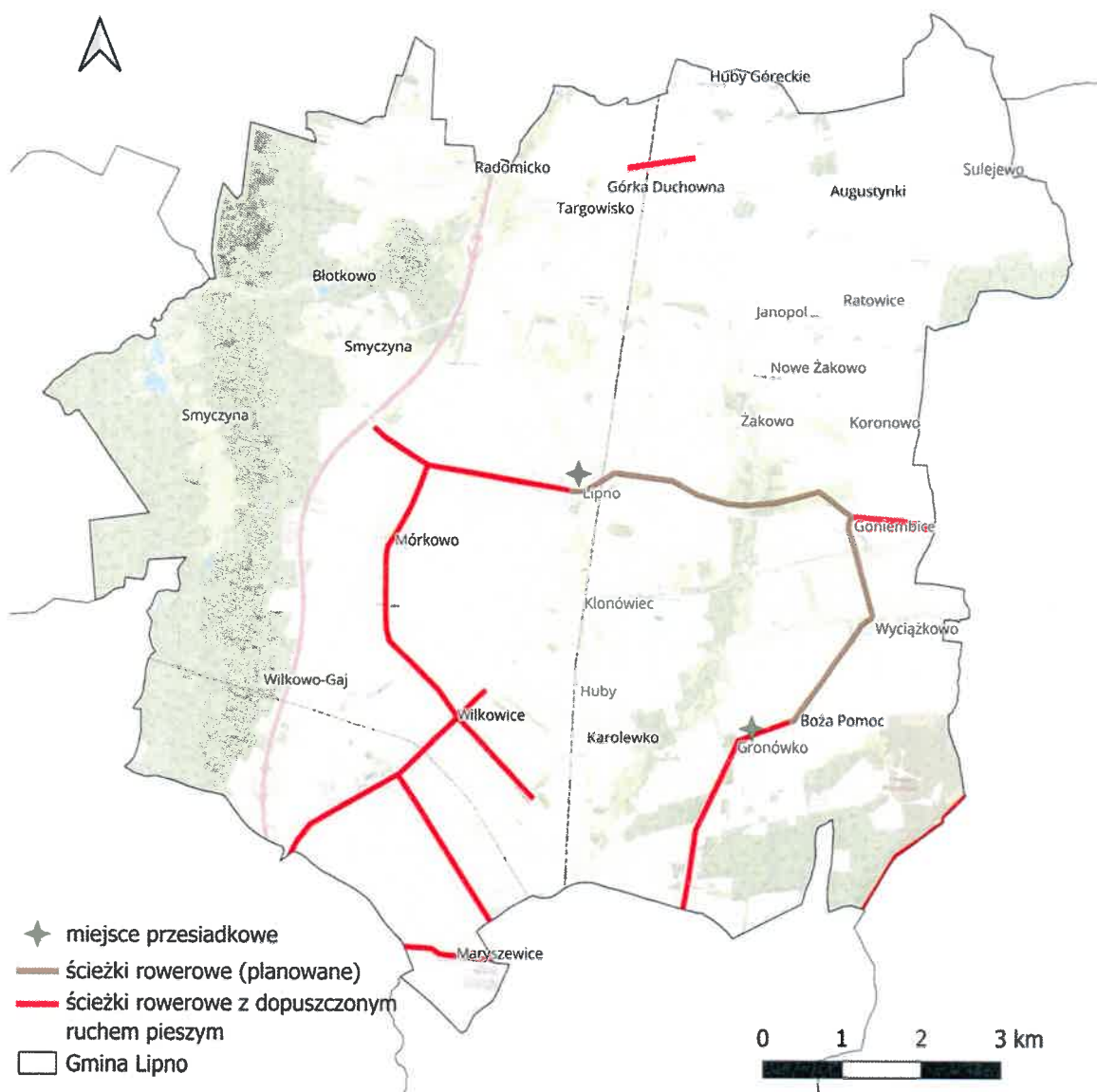

Ryc. 13. Rozmieszczenie zabytków na terenie gminy Lipno

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp: 23.07.2025 r.).

Gmina Lipno wyróżnia się także aktywnym życiem społecznym i kulturalnym. W ciągu roku organizowanych jest wiele wydarzeń, które integrują mieszkańców i promują dziedzictwo regionu. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych jest Międzynarodowy Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych im. Jerzego Samelczaka w Wilkowicach. Jest to wydarzenie o unikalnym charakterze w skali kraju, przyciągające pasjonatów techniki rolniczej z Polski i zagranicy. W kalendarz kulturalny Gminy Lipno wpisały się także: Narodowe Czytanie – promujące literaturę i wspólne czytelnictwo, Rokowe Granie przy Kasztanie – wydarzenie muzyczne dla młodzieży i dorosłych, a także rodzinne imprezy tematyczne, takie jak „Dawno, dawno temu na wsi”, Jarmark Bożonarodzeniowy i Wielkanocny, cykliczne turnieje siatkówki plażowej, zawody w powożeniu oraz Hobby Horse. Te ostatnie zyskują szczególną popularność wśród dzieci i młodzieży, angażując lokalną społeczność w sposób kreatywny i dostępny.

Gmina Lipno łączy zatem rolniczy charakter i dbałość o lokalną tradycję z różnorodnymi formami aktywności społeczno-kulturalnej, tworząc przyjazne warunki do życia, pracy i rozwoju dla swoich mieszkańców.

Ryc. 14. Szlaki rowerowe na terenie gminy Lipno

Źródło: opracowanie własne.

Na terenie gminy Lipno rozwijana jest infrastruktura rowerowa, która sprzyja aktywnemu wypoczynkowi oraz poznawaniu walorów krajobrazowych i kulturowych regionu. Istotnym elementem tej sieci jest nowo wybudowana ścieżka rowerowa między Gronówkiem a Leszno oraz ścieżka łącząca Leszno, Wilkowice, Mórkowo i Lipno. Trasy te nie tylko poprawiają bezpieczeństwo ruchu rowerowego wzdłuż intensywnie uczęszczanych dróg, ale także umożliwiają wygodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami oraz łączą obszary wiejskie z miastem Leszno.

Lokalne i regionalne szlaki rowerowe przebiegające przez Gminę Lipno umożliwiają eksplorację różnorodnych terenów, od otwartych pól uprawnych, przez wsie, aż po obszary leśne. Trasy te skupiają się jednak w zachodniej i południowo-zachodniej części Gminy Lipno. Rowerzyści mają możliwość odwiedzania miejscowości o bogatej historii, takich jak Wilkowice i Mórkowo, gdzie znajdują się liczne obiekty zabytkowe oraz miejsca pamięci.

Bliskość Leszna i sąsiedztwo z Gminą Osieczna, przez którą przebiegają trasy Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych, stwarzają dogodne warunki do integracji lokalnych szlaków z szeroką siecią ponadregionalnych tras turystycznych. Gmina Lipno planuje dalszy rozwój infrastruktury rowerowej poprzez wyznaczanie nowych tras, montaż oznakowania oraz tworzenie miejsc odpoczynku. Dzięki temu Gmina Lipno staje się coraz bardziej przyjazna dla rowerzystów, a turystyka rowerowa staje się istotnym elementem lokalnej oferty rekreacyjnej i promocyjnej.

CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze wpływają w sposób znaczący na potencjał rozwojowy jednostki samorządu terytorialnego. Warunki atmosferyczne, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna czy zbiorniki wodne stanowią czynniki mogące determinować atrakcyjność turystyczną, warunki do uprawy rolniczej czy eksploatację surowców mineralnych, a zatem definiować stan gospodarki lokalnej oraz wyznaczać kierunki jej rozwoju.

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski (Solon i inni) opracowaną na podstawie pracy Jerzego Kondrackiego, Gmina Lipno położona jest w megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, na styku podprowincji Nizin Środkowopolskich i Pojezierza Południowobałtyckiego. Gmina Lipno zlokalizowana jest, według przyjętej regionalizacji, w makroregionach Pojezierza Leszczyńskiego i Niziny Południowowielkopolskiej. Obszar gminy Lipno położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzny Leszczyńskiej, Pojezierza Krzywińskiego i Równiny Kościańskiej.

Krajobraz Gminy Lipno kształtowany jest przez równinne i lekko faliste tereny, typowe dla obszarów wysoczyzn morenowych uformowanych w wyniku działalności lądolodu i procesów fluwioglacjalnych podczas zlodowaceń plejstoceniowych. Obszar ten charakteryzuje się niewielkimi różnicami wysokości terenu, które urozmaicają doliny cieków wodnych, lokalne wyniesienia oraz zagłębienia bezodpływowe z oczkami wodnymi i terenami podmokłymi. Przez Gminę Lipno przepływa rzeka Samica, odgrywająca ważną rolę w lokalnym układzie hydrograficznym oraz wpływająca na warunki przyrodnicze i użytkowanie rolnicze terenów. Gmina Lipno posiada wyraźnie rolniczy charakter – dominują tu grunty orne i użytki zielone. Istotny udział w strukturze użytkowania terenu mają także lasy oraz zadrzewienia śródpolne, zajmujące ponad 20% powierzchni Gminy Lipno. Pełnią one istotne funkcje krajobrazowe, przyrodnicze i ochronne.

Wody powierzchniowe i podziemne

Cały obszar gminy Lipno położony jest w dorzeczu Odry. Na terenie gminy Lipno nie występują duże rzeki, a lokalny układ hydrograficzny tworzą głównie pomniejsze ciek wodne o charakterze okresowym lub stałym, a także rowy melioracyjne. Przebiegają one przez tereny rolnicze i łukowe, odgrywając istotną rolę w odwodnieniu gruntów oraz lokalnej retencji wodnej. W krajobrazie Gminy obecne są również niewielkie stawy i zbiorniki wodne, które pełnią funkcje przyrodnicze i krajobrazowe. Zgodnie z podziałem na jednolite części wód powierzchniowych, na terenie gminy Lipno zlokalizowanych jest pięć JCWP o następujących numerach:

- RW6000111489,
- RW600018185669,
- RW6000101565429,
- LW10115,
- RW600010154331.

Na terenie gminy Lipno występują również wody podziemne. Zgodnie z obowiązującym podziałem jednolitych części wód podziemnych, na terenie gminy Lipno znajdują się JCWPd o numerach:

- GW600079,

- GW600070,
- GW600069.

Jednostki te zlokalizowane są w dorzeczu Odry, pierwsza i ostatnia w regionie wodnym środkowej Odry, a druga jednostka w regionie wodnym Warty. W pierwszej z nich stan chemiczny jak i ilościowy zostały ocenione jako słabe. W drugiej jednostce stan chemiczny oceniono jako słaby, a ilościowy jako dobry. W trzeciej zarówno stan ilościowy jak i chemiczny jako dobry.

Szczegółową charakterystykę wód powierzchniowych i podziemnych przedstawiają kolejne tabele.

Tab. 10. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Lipno

Nazwa oraz kod	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Czy ustalono odstępstwo
						Wyznaczone cele środowiskowe	
Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy (RW600011489)	SZCW - silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Kanał Wonięć (RW600018185669)	SZCW - silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla zlagodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	ustalono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz derogacje z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na zlagodzeniu celów środowiskowych. Derogacje z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej nie zostały ustalone
Samica (RW6000101565429)	SZCW - silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla zlagodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej; zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Drzeczkwoskie (LW10115)	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	nie ustalono odstępstw
Krzycki Rów do Dąbrowy ze Wschowy z Jez. Krzyckim Wielkim (RW600010154331)	NAT - naturalna część wód	słaby stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie apgw.gov.pl (dostęp: 24.07.2025 r.).

Tab. 11. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych na terenie gminy Lipno

Numer oraz kod	Klasyfikacja stanu ilościowego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan JCWPd (ocena 2019)	Wyznaczone cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
JCWPd nr 79 (GW600079)	słaby	słaby	słaby	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	zagrożona ilościowo i chemicznie
JCWPd nr 70 (GW600070)	dobry	słaby	słaby	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	zagrożona chemicznie*
JCWPd nr 69 (GW600069)	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie apgw.gov.pl (dostęp: 10.07.2025 r.).

* Mimo, że jednolita część wód podziemnych GW600070 jest zagrożona chemicznie derogacje nie zostały ustalone.

Zgodnie z dostępnymi danymi zagrożenia i ryzyka powodziowego, na terenie gminy Lipno nie występują obszary o niskim, średnim ani wysokim zagrożeniu powodziowym. Obszar gminy Lipno przecinają jedynie pomniejsze cieki wodne, rowy melioracyjne oraz lokalne systemy odwodnienia, które pełnią głównie funkcje techniczne i rolnicze. Ich charakter nie generuje istotnego ryzyka powodziowego, a ewentualne wezbrania mają charakter lokalny i krótkotrwały, nie powodując zagrożenia dla ludności ani infrastruktury.

Flora i fauna

Zgodnie z podziałem Polski na regiony geobotaniczne według Władysława Matuszkiewicza, Gmina Lipno położona jest w obrębie Okręgu Wysoczyzny Leszczyńskiej, wchodzącego w skład Podkrajny Południowowielkopolskiej. Jest to obszar o przeważającym charakterze rolniczym, intensywnie zagospodarowany, z przekształconą roślinnością naturalną oraz mozaikowym układem siedlisk. Szata roślinna Gminy Lipno została w dużej mierze przekształcona na potrzeby rolnictwa. Tereny orne, łąki i pastwiska zajmują znaczną część powierzchni, jednak zachowały się tu również fragmenty naturalnej i półnaturalnej roślinności, w tym zadrzewienia śródpolne, kępy grądów i zbiorowiska łęgowe w dolinach cieków wodnych. Lasy występują głównie w zachodniej części Gminy Lipno, które pełnią funkcję ochronną, jak i siedliskową dla wielu gatunków zwierząt.

Znaczną część Gminy Lipno zajmują lasy należące do przyrodniczo-leśnej Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej. W strukturze siedlisk dominują bory sosnowe i mieszane, z niewielkim udziałem lasów liściastych (dąb, buk, olsza). Drzewostany cechują się niską produktywnością, ale pełnią istotną rolę retencyjną i przyrodniczą, wzbogacając bioróżnorodność obszaru. Obszary leśne oraz śródpolne zadrzewienia tworzą dogodne warunki dla bytowania wielu gatunków zwierząt i są ważnym elementem równowagi ekologicznej Gminy Lipno.

Fauna Gminy Lipno odzwierciedla rolniczo-leśny charakter krajobrazu. Na jej terenie występują ssaki takie jak jelenie, daniel, sarny, dziki, zające, lisy, borsuki oraz wilki. W lasach i na terenach otwartych można spotkać ptaki drapieżne (myszołów, jastrząb, pustułka, kania ruda), a także kuropatwy, bażanty i bociany. Obszary podmokłe, rowy i cieki wodne są siedliskiem dla płazów i gadów (ropuchy, zaskrońce), a także pełnią funkcję ważnych lokalnych korytarzy ekologicznych.

Naturalne walory środowiskowe Gminy Lipno, choć w dużej mierze przekształcone przez działalność człowieka, wciąż posiadają potencjał ekologiczny i krajobrazowy. Zróżnicowanie

siedlisk oraz tradycyjna struktura użytkowania przestrzeni tworzą cenny i charakterystyczny krajobraz południowej Wielkopolski. Dodatkowo należy wspomnieć, że na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego na terenie gminy Lipno wyznaczony został krajobraz priorytetowy o ID 1345.

Warunki klimatyczne

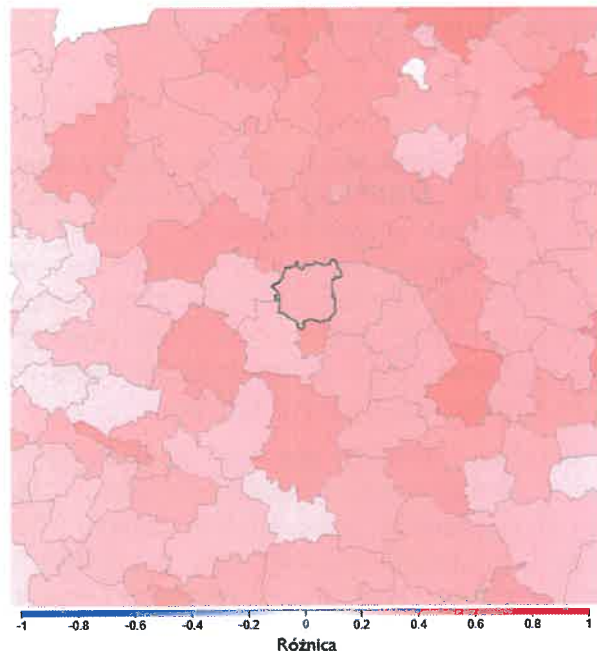
Gmina Lipno położona jest w dziale klimatycznym Niżu Polskiego, w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza, a w podziale K. Wosia zaliczana jest do klimatycznego Regionu Południowowielkopolskiego. Obszar ten charakteryzuje się klimatem umiarkowanie ciepłym przejściowym, z wyraźnymi wpływami kontynentalnymi, przejawiającymi się stosunkowo niskimi opadami rocznymi, znaczną liczbą dni pogodnych oraz dużymi amplitudami temperatur między latem a zimą. Brak naturalnych barier terenowych sprzyja swobodnemu przemieszczaniu się mas powietrza, co dodatkowo wpływa na zmienność warunków pogodowych i umiarkowaną suchość klimatu.

Klimat Gminy ma łagodny, lekko suchy charakter i cechuje się dość dużą liczbą dni bezopadowych. Średnia temperatura w styczniu, najchłodniejszym miesiącu, wynosi od -2,5°C do -1,5°C. W lipcu, najcieplejszym miesiącu, temperatura kształtuje się na poziomie 17,5°C do 18,5°C. Roczna suma opadów waha się w granicach 500-600 mm, z największym natężeniem w miesiącach letnich, zwłaszcza w czerwcu i lipcu, a najmniejszym w lutym. Wilgotność powietrza utrzymuje się na poziomie około 70-75%, co wpływa na umiarkowaną częstość występowania zachmurzenia. W regionie dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

Sprzyjające warunki klimatyczne Gminy Lipno, charakteryzujące się przeciętnie 210-220 dniami okresu wegetacyjnego, umożliwiają efektywny rozwój rolnictwa, w tym upraw zbóż, roślin okopowych oraz warzyw. Jedynym problemem może być niewystarczająca ilość opadów. Warunki klimatyczne mają również istotny wpływ na strukturę roślinności naturalnej oraz kształtują lokalne warunki bytowania fauny.

Analizując klimat lokalny należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka. Z przeprowadzonej analizy ryzyka wynika, że Gmina Lipno w kolejnych dziesięcioleciach będzie zagrożona niedoborem zasobów wodnych. Ryzyko oceniono jako wysokie, a problem ten może dotyczyć od 54% do 74% powierzchni Gminy Lipno. Przyczynami są stopniowy wzrost temperatury powietrza oraz zwiększające się zagrożenie suszą.

Porównanie: gospodarka wodna - zagrożenia niedoborem zasobów - RCP 8.5 - 2021-2030 vs 2011-2021

LIPNO (POW. LESZCZYŃSKI, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

Informacje szczegółowe o obszarze

Ekspozycja: 0,313

Podatność: 0,95

Zagrożenie:

- 2021-2030: 0,55
- 2031-2040: 0,688
- 2041-2050: 0,6
- 2051-2060: 0,688
- 2061-2070: 0,6
- 2071-2080: 0,738
- 2081-2090: 0,738
- 2091-2100: 0,538

Ryzyko:

- 2021-2030: 2
- 2031-2040: 3
- 2041-2050: 2
- 2051-2060: 3
- 2061-2070: 2
- 2071-2080: 3
- 2081-2090: 3
- 2091-2100: 2

Ryc. 15. Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Lipno

Źródło: <https://ryzyko.ios.gov.pl/> (dostęp: 25.07.2025 r.).

Jakość powietrza

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi badania jakości powietrza dla terenu całej Polski. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu publikuje raporty dotyczące rocznej oraz pięcioletniej oceny jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego. W ramach przeprowadzonego badania region podzielony został na 3 strefy w oparciu o następujące kryteria:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tys.,
- pozostały obszar województwa niewchodzący w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

Tym samym badanie na terenie województwa wielkopolskiego przeprowadza się z podziałem na strefy:

- aglomeracji poznańskiej,
- miasta Kalisza,
- strefy wielkopolskiej.

Gmina Lipno przynależy do strefy wielkopolskiej, dla której w 2024 roku stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu (O_3) oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Lipno są emisje związane z ruchem drogowym, szczególnie wzdłuż drogi ekspresowej S5, a także indywidualne systemy ogrzewania opalane paliwami stałymi. W sezonie zimowym jakość powietrza ulega pogorszeniu na skutek wzmożonego zużycia węgla i drewna do ogrzewania domów jednorodzinnych, co prowadzi do okresowego wzrostu stężenia pyłów zawieszonych (PM10 i PM2,5) oraz benzo(a)pirenu. Na terenie gminy Lipno nie funkcjonuje stacja monitoringu jakości powietrza należąca do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Najbliższa taka stacja zlokalizowana jest w Lesznie i dostarcza dane tła regionalnego. Brak jest również gminnej sieci czujników pomiarowych, które umożliwiłyby bieżące

monitorowanie jakości powietrza na poziomie lokalnym. Pomimo korzystnego położenia w otwartym krajobrazie równinnym, który sprzyja przewietrzaniu, zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym mogą prowadzić do okresowego przekraczania dopuszczalnych norm jakości powietrza.

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy Lipno, najczęściej wykorzystywanymi nośnikami energii były: węgiel kamienny (30,8%), gaz ziemny (23%) oraz energia elektryczna (19,3%). Władze Gminy Lipno podejmują działania na rzecz poprawy jakości powietrza i efektywności energetycznej, zachęcając mieszkańców do wymiany przestarzałych systemów grzewczych na nowoczesne, ekologiczne rozwiązania. W tym celu m. in. Gmina Lipno udziela pomocy w pozyskaniu środków z programu "Czyste Powietrze".

Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tab. 12. Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy Lipno w 2023 roku

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział
węgiel kamienny	1 488	30,8%
gaz ziemny	1 112	23,0%
olej opałowy	42	0,9%
biomasa, w tym drewno	898	18,6%
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	4	0,1%
energia elektryczna	930	19,3%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	87	1,8%
energia geotermalna (pompy ciepła)	266	5,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Złoża kopalin

Gmina Lipno stanowi istotny obszar występowania surowców mineralnych o znaczeniu gospodarczym. Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, na jej terenie zidentyfikowano 16 udokumentowanych złóż kopalin, które w większości obejmują złoża kruszyw naturalnych (piasków i żwirów), ale występują tu również kreda, torfy oraz znaczące złoża gazu ziemnego.

Pod względem powierzchni największe znaczenie wśród złóż kruszyw mają Wilkowice I (17,7 ha), Mórkowo JB (9,4 ha) oraz Gronówko SK (8,3 ha). Mniejsze, lecz licznie występujące złoża piasków i żwirów zlokalizowane są m.in. w Gronówku (trzy odrębne złoża o łącznej powierzchni 4,7 ha) oraz Mórkowie (PN – 1,6 ha, SM – 5,4 ha). Na obszarze gminy Lipno zidentyfikowano również złoża torfów, które pełnią istotną rolę w lokalnym ekosystemie, ale jednocześnie mogą stanowić surowiec do celów ogrodniczych i energetycznych. Największe z nich to Samica-Marcin (3 ha) oraz Samica-Marcin II (3 ha). Warto podkreślić, że w Błotkowie udokumentowano także złożę kredy (5,8 ha), które może mieć zastosowanie w przemyśle budowlanym i rolnictwie. Najbardziej strategicznym zasobem jest jednak złożo gazu ziemnego w Żakowie, obejmujące imponującą powierzchnię 2 057,5 ha, co czyni je potencjalnym źródłem energii o ponadlokalnym znaczeniu.

Wszystkie złoża znajdują się pod nadzorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu, co zapewnia kontrolę nad ich eksploatacją i zgodność z przepisami ochrony środowiska. Obecność tak zróżnicowanych zasobów mineralnych stwarza Gminie Lipno potencjał rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie wymaga zrównoważonego podejścia do ich wykorzystania, z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i społecznych.

Kolejna tabela przedstawia wykaz udokumentowanych kopalin występujących na terenie gminy Lipno.

Tab. 13. Złoża kopalin na terenie gminy Lipno

Nazwa	ID	Kopalina	Powierzchnia (ha)
Błotkowo	1076	Kredy	5,8
Błotkowo	9564	Torfy	0,7
Gronówko	10577	Piaski i żwiry	0,9
Gronówko 2	11016	Piaski i żwiry	1,9
Gronówko 3	11150	Piaski i żwiry	1,9
Gronówko SK	17010	Piaski i żwiry	8,3
Klonówiec	5774	Piaski i żwiry	1,1
Mórkowo JB	17462	Piaski i żwiry	9,4
Mórkowo PN	18095	Piaski i żwiry	1,6
Mórkowo SM	17276	Piaski i żwiry	5,4
Ratowice	17672	Torfy	1,2
Samica-Marcin	7813	Torfy	3
Samica-Marcin II	9659	Torfy	3
Wilkowice I	18172	Piaski i żwiry	17,7
Wyciążkowo JM	14750	Piaski i żwiry	1,7
Żakowo	4702	Gazy ziemne	2 057,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie midas-app.pgi.gov.pl (dostęp: 26.07.2025 r.).

Ochrona przyrody

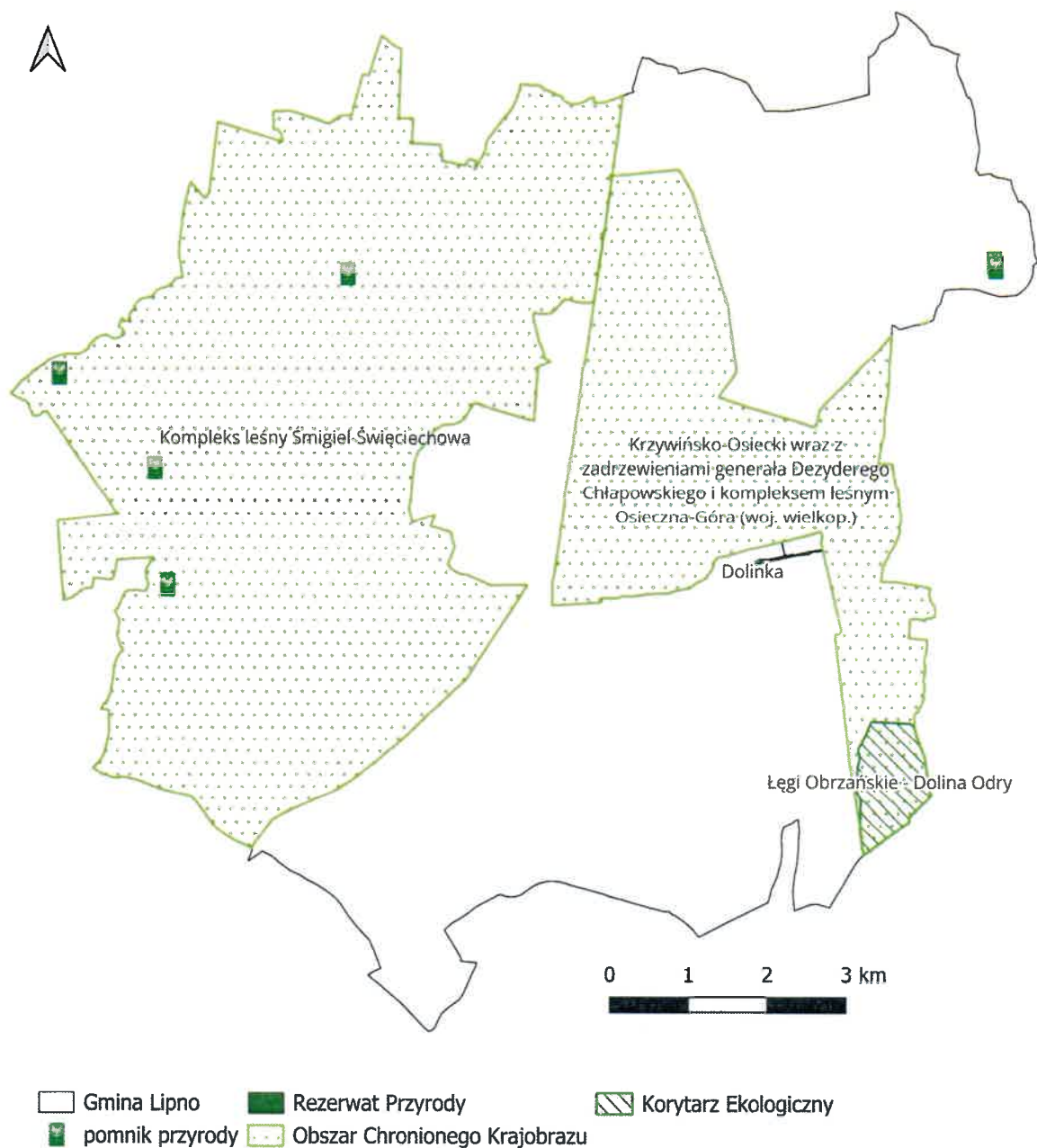
Ochrona przyrody na terenie gminy Lipno realizowana jest na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody.

Na terenie gminy Lipno występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat Przyrody – Dolinka,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Kompleks Leśny Śmigiel-Święciechowa,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra,
- 6 pomników przyrody.

Ponadto, przez teren gminy Lipno przebiega korytarz ekologiczny Łęgi Obrzańskie – Dolina Odry.

Położenie oraz przebieg wskazanych powyżej form ochrony przyrody oraz korytarz ekologiczny przedstawione zostały na poniższej rycinie.

Ryc. 16. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Lipno wraz z przebiegiem korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

- Obszar Chronionego Krajobrazu Kompleks leśny Śmigiel-Święciechowa – to rozległy kompleks leśny o dużej wartości przyrodniczej, zdominowany przez siedliska borów mieszanych i świeżych. Obszar pełni istotne funkcje środowiskowe: retencyjne, klimatyczne i rekreacyjne. Stanowi również ważny korytarz ekologiczny dla dzikich zwierząt. Chroni naturalne procesy zachodzące w ekosystemach leśnych i zachowuje walory krajobrazowe tego fragmentu Pojezierza Leszczyńskiego;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra (woj. wielkop.) – obejmuje mozaikę pól, łąk, lasów i śródpolnych zadrzewień – w tym historycznych alei gen. Dezyderego Chłapowskiego, uznawanych za wzór zrównoważonego rolniczego zagospodarowania przestrzeni. Obszar ma wartość kulturowo-przyrodniczą

i krajobrazową, chroniąc elementy tradycyjnego krajobrazu wiejskiego Wielkopolski oraz różnorodne siedliska roślin i zwierząt;

- Rezerwat Przyrody Dolinka – to niewielki, ale cenny rezerwat leśny, który chroni fragment grądu i łągu z charakterystycznym runem i drzewostanem liściastym. Rezerwat posiada duże znaczenie dla lokalnej flory i fauny, zwłaszcza ptaków i drobnych ssaków, i stanowi przykład naturalnego ekosystemu leśnego w regionie. Jego głównym celem jest zachowanie naturalnej dynamiki przyrodniczej i ochrona różnorodności biologicznej.

2.2. Odnawialne źródła energii

Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

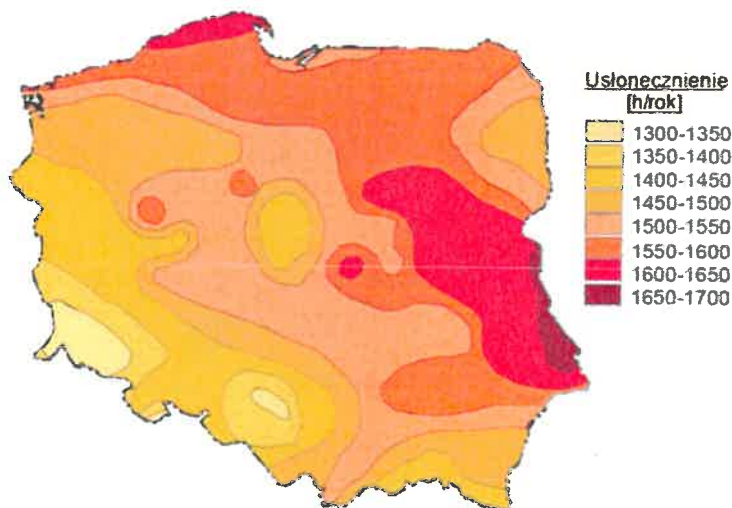
Poniższa rycina przedstawia rozkład energii wiatrowej w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na 6 stref. Gmina Lipno zlokalizowana jest na obszarze Strefy II, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi. Potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie 750-1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, a na wysokości 30 metrów 1000-1500 kWh/(m²/rok). Oznacza to, że Gmina Lipno charakteryzuje się dobrymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych. Obecnie w Gminie Lipno nie są jednak zlokalizowane żadne elektrownie wiatrowe.

Ryc. 17. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Lipno położona jest na obszarze, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1450-1500 h/rok. Są to dobre warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki. W Gminie Lipno zlokalizowane są elektrownie fotowoltaiczne o łącznej mocy instalacji na poziomie 102 kW.

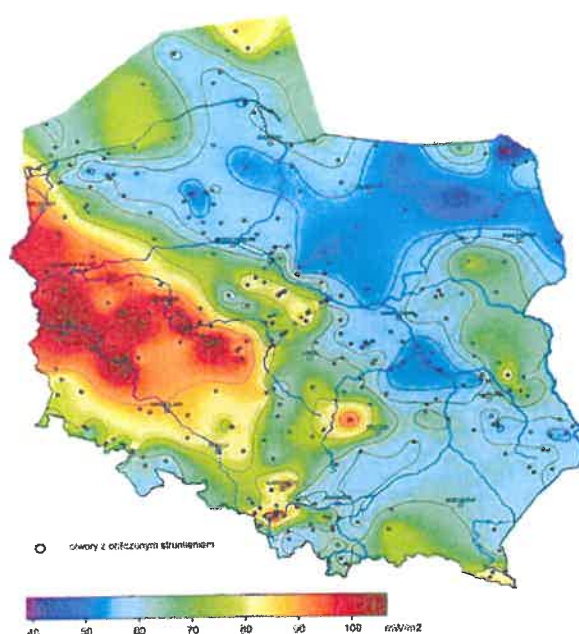
Ryc. 18. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię ciepłą wnętrza Ziemi. Energię tą dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Gmina Lipno położona jest na obszarze, który charakteryzuje się korzystnym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 19. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Lipno odznacza się korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE. Dotyczy to zarówno siłowni wiatrowych, elektrowni fotowoltaicznych, jak i instalacji geotermalnych.

Rozwój energetyki odnawialnej w Gminie Lipno odbywa się zgodnie z zapisami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten wyznacza na terenie gminy Lipno obszary rolne oraz tereny aktywności gospodarczej, na których dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 500 kW, zarówno istniejących, jak i planowanych.

2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska

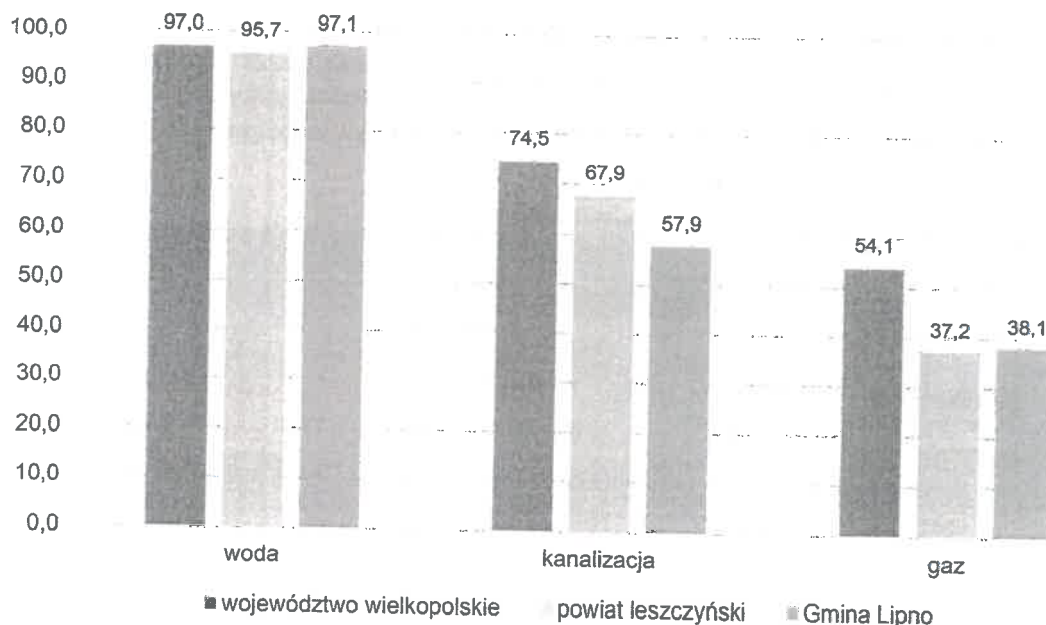
Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury technicznej jest czynnikiem mogącym w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan techniczny infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczności do utylizowania problematycznych nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe

Dostępność infrastruktury sieciowej jest kluczowym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność osiedleńczą, potencjał inwestycyjny gminy oraz jakość życia jej mieszkańców. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2023 roku 97,1% mieszkańców Gminy Lipno miało dostęp do sieci wodociągowej, co stanowiło wartość wyższą od średniej dla powiatu leszczyńskiego (95,7%) oraz województwa wielkopolskiego (97%). W tym samym roku 57,9% mieszkańców Gminy Lipno korzystało z sieci kanalizacyjnej, w porównaniu do 67,9% w powiecie leszczyńskim i 74,5% w województwie wielkopolskim. Relatywnie niski poziom skanalizowania w Gminie Lipno wskazuje na konieczność dalszych inwestycji w infrastrukturę sanitarną, co ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska i poprawy warunków życia

mieszkańców. W 2023 roku dostęp do sieci gazowej miało 38,1% mieszkańców Gminy Lipno, co stanowi wartość wyższą niż średnia w powiecie leszczyńskim (37,2%), ale niższą niż średnia w województwie wielkopolskim (54,1%). Niski poziom gazyfikacji oznacza, że dla wielu mieszkańców główną alternatywą pozostają instalacje grzewcze zasilane paliwami stałymi takimi jak węgiel, drewno czy biomasa. Ich użytkowanie, zwłaszcza w przestarzałych kotłach, może negatywnie wpływać na jakość powietrza i stan środowiska, co stanowi wyzwanie w kontekście poprawy warunków życia i realizacji celów środowiskowych. Choć ogrzewanie gazowe nie jest systemem ciepłowniczym w ścisłym znaczeniu, jego rozwój w Gminie Lipno może stanowić istotny element poprawy jakości powietrza, ograniczenia niskiej emisji i podnoszenia komfortu mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące udziału mieszkańców posiadających dostęp do instalacji sieciowych prezentuje poniższy wykres.

Ryc. 20. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Lipno w 2023 roku na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Za zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i zagospodarowanie ścieków na terenie gminy Lipno odpowiada spółka Wodociągi Leszczyńskie Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lipowej 76A w Lesznie. Gmina Lipno nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Ścieki komunalne zbierane są systemem kanalizacyjnym i odprowadzane do punktu końcowego zrzutu, a następnie kierowane do oczyszczalni ścieków w Henrykowie, zlokalizowanej na terenie gminy Święciechowa.

Na mocy uchwały Nr XXX/408/2020 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30 listopada 2020 r. wyznaczono aglomerację Leszno o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 87 063, obejmującą następujące miejscowości położone na terenie gminy: Lipno, Mórkowo, Wilkowice, Gronówko. Dostrzega się jednak potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej.

Gospodarka odpadami

Odpowiedzialność za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie gminy Lipno spoczywa na Komunalnym Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego, który ma swoją siedzibę przy ul. 17 Stycznia 90 w Lesznie. System gospodarki odpadami obejmuje wszystkie nieruchomości

zamieszkałe, natomiast nieruchomości niezamieszkałe są obsługiwane na podstawie odrębnych umów przez podmioty odbierające odpady. Odbiór odpadów odbywa się zgodnie z wyznaczonym harmonogramem.

W latach 2020-2024 liczba osób objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zwiększyła się z 8 219 do 9 517, co może mieć znaczący związek ze wzrostem liczby mieszkańców Gminy Lipno. Największy wzrost liczby osób objętych systemem odnotowano w 2022 roku, kiedy to liczba mieszkańców objętych systemem zwiększyła się o 391 osób w porównaniu do roku poprzedniego. Zwiększenie liczby osób objętych systemem wpłynęło również na ilość zebranych odpadów komunalnych, która w 2024 roku wyniosła 4 406 ton, podczas gdy w 2020 roku zebrano 3302 tony. Nieznacznie wzrosła również ilość odpadów zebranych w przeliczeniu na mieszkańca.

W 2020 roku 46% zebranych odpadów stanowiły odpady segregowane. W kolejnych latach poziom segregacji odpadów znacząco wzrósł, osiągając w latach 2023-2024 około 59%. Stan segregacji odpadów w Gminie Lipno odzwierciedla również wskaźnik poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, obowiązujący od 2021 roku. W 2021 Gmina Lipno spełniła wymagany stan minimalny w tym zakresie, jednak w 2023 i 2024 roku nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu.

Tab. 14. Stan gospodarki odpadami w Gminie Lipno w latach 2020-2024

		2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		8 219	8 579	8 970	9 199	9 517
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		3 301,56	3 694,62	3 813,81	4 073,89	4 406,44
zmieszane		1 551,20	1 717,67	1 717,67	1 447,09	1 574,43
segregowane		1 532,60	1 763,52	1 852,02	2 405,45	2 621,60
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		46%	48%	49%	59%	59%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,40	0,43	0,43	0,44	0,46
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	Gmina	–	52,3	–	30,65	27,53
	wymagany	–	>20	>25	>35	>45

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że Gmina Lipno stoi przed wyzwaniami w zakresie zarządzania odpadami komunalnymi, które dotyczą przede wszystkim dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Pomimo znacznego wzrostu udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów, w 2023 i 2024 roku nie udało się osiągnąć wymaganego minimalnego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, co sygnalizuje potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych oraz poprawy jakości selektywnej zbiórki. W kontekście rosnącej ilości odpadów w przeliczeniu na mieszkańca konieczne jest wdrażanie rozwiązań sprzyjających gospodarce o obiegu zamkniętym, które pozwolą ograniczać negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na terenie gminy Lipno funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Lipnie przy ul. Spółdzielczej 4, co zwiększa dostępność infrastruktury i ułatwia mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych oraz selektywną zbiórkę.

Pozostała działalność

Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska obowiązującym na terenie gminy Lipno jest Program ochrony środowiska dla Gminy Lipno na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031, przyjęty uchwałą nr XII/66/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 19 grudnia 2024 r. W dokumencie sformułowano główne cele programu:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,
- Zmniejszenie zagrożenia dla mieszkańców ponadnormatywnym hałasem,
- Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych,
- Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
- Ochrona mieszkańców przed powodzią i suszą,
- Wzmocnienie dostępności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- Ochrona gleb przed negatywnymi działaniami antropogenicznym, erozją i zmianami klimatu,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych,
- Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnych awarii,
- Świadome ekologicznie społeczeństwo,
- Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Gmina Lipno podpisała również porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie współpracy przy realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. W ramach wsparcia mieszkańcy Gminy Lipno mają możliwość złożenia wniosku o dotację w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w siedzibie Urzędu Gminy Lipno. Do końca 2024 roku złożone zostały 483 wnioski o dofinansowanie. Efektem tego było zrealizowanie 248 inwestycji, a łączna kwota wypłaconych dotacji wyniosła ponad 4,7 mln zł.

W latach 2020-2024 na terenie gminy Lipno wydano szereg decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wśród nich dominowały przedsięwzięcia związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii m.in. budowa farm fotowoltaicznych w Gronówku, Goniembicach, Klonówcu i Wilkowicach o mocach od 2 do 53 MW. Istotna część decyzji dotyczyła inwestycji infrastrukturalnych, takich jak przebudowy dróg gminnych i powiatowych (m.in. w Lipnie, Wilkowicach, Goniembicach) oraz modernizacja stacji uzdatniania wody czy wykonanie nowych studni głębinowych (Smyczyna). Wśród przedsięwzięć przemysłowych znalazły się budowa zakładu produkcji pianki poliuretanowej w Wilkowicach, punktu skupu złomu w Lipnie i stacji demontażu pojazdów w Targowisku. Wydano także decyzję dla rozbudowy gospodarstwa rolnego w Żakowie. Inwestycje te wskazują na dynamiczny rozwój Gminy Lipno w obszarze energetyki, infrastruktury i przemysłu, przy jednoczesnym uwzględnianiu kwestii środowiskowych.

CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z elementów charakteryzujących lokalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą gmin jest liczba podmiotów gospodarczych działających na ich obszarze. Stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości w granicach danej jednostki samorządowej. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu leszczyńskiego w latach 2019-2023. W okresie tym w Gminie Lipno odnotowano wyraźny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2019 roku funkcjonowało tu 1 108 przedsiębiorstw, co stanowiło 16,9% wszystkich firm w powiecie leszczyńskim, plasując Gminę Lipno na drugim miejscu w powiecie po Gminie Włoszakowice (19,9%). Do 2023 roku liczba ta wzrosła do 1 466 podmiotów, co oznacza przyrost o 358 firm, czyli największy wzrost spośród wszystkich gmin powiatu leszczyńskiego. Tak dynamiczny rozwój sektora gospodarczego przełożył się również na wzrost udziału Gminy Lipno w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w powiecie z 16,9% do 18,6%. Dane te świadczą o rosnącej aktywności przedsiębiorczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Lipno.

Szczegółowe dane dotyczące zmiany liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych pośród gmin powiatu leszczyńskiego prezentuje poniższa tabela.

Tab. 15. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu leszczyńskiego w latach 2019-2023

JST	2019		2023		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2019-2023
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	Odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat leszczyński	6 562	100,0%	7 866	100,0%	1 304
gmina Krzemieniewo	650	9,9%	689	8,8%	39
Gmina Lipno	1 108	16,9%	1 466	18,6%	358
gmina Osieczna	1 008	15,4%	1 174	14,9%	166
gmina Rydzyna	1 092	16,6%	1 380	17,5%	288
gmina Świąciechowa	960	14,6%	1 215	15,4%	255
gmina Wijewo	439	6,7%	474	6,0%	35
gmina Włoszakowice	1 305	19,9%	1 468	18,7%	163

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych na koniec 2023 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Lipno, na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), najwięcej z nich działało w sekcji G, która obejmuje handel hurtowy i detaliczny; naprawę pojazdów samochodowych, włączając motocykle, stanowiącą 20,2% wszystkich podmiotów. Kolejnymi dużymi grupami były sekcja F – budownictwo (19,3%) oraz C – przetwórstwo przemysłowe (9,8%). Istotny udział miały także przedsiębiorstwa z sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8,7%), sekcji S i T – pozostała działalność usługowa (7%) oraz sekcji H – transport i gospodarka magazynowa (6,5%). W pozostałych sekcjach odsetek zarejestrowanych podmiotów nie przekroczył 5%.

Struktura przedsiębiorstw w Gminie Lipno wyraźnie wskazuje na dominację sekcji handlu i budownictwa, które łącznie odpowiadają za niemal 40% wszystkich zarejestrowanych działalności gospodarczych (odpowiednio 20,2% i 19,3%). Niewielki odsetek firm z sektorów zaawansowanych technologii, takich jak informacja i komunikacja (1,6%) czy działalność finansowa i ubezpieczeniowa (2,0%), wskazuje, że lokalna gospodarka koncentruje się głównie na usługach tradycyjnych. Obecność podmiotów z sektora przetwórstwa przemysłowego oraz działalności profesjonalnej stanowi jednak potencjał do dalszego rozwoju, zwłaszcza w kierunku tworzenia bardziej zróżnicowanej i innowacyjnej struktury gospodarczej. W przyszłości istotne będzie wzmacnianie branż opartych na wiedzy i nowoczesnych usługach, co pozwoli zwiększyć konkurencyjność Gminy Lipno w skali regionalnej.

Szczegółowe dane dotyczące struktury działalności przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie Lipno prezentuje poniższa tabela.

Tab. 16. Podmioty działające na terenie gminy Lipno na koniec 2023 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71	4,8%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0,0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	143	9,8%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10	0,7%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0,1%
SEKCJA F Budownictwo	282	19,3%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	296	20,2%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	95	6,5%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	1,2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	24	1,6%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30	2,0%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	52	3,6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	128	8,7%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	57	3,9%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	0,8%
SEKCJA P Edukacja	50	3,4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	70	4,8%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23	1,6%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	103	7,0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

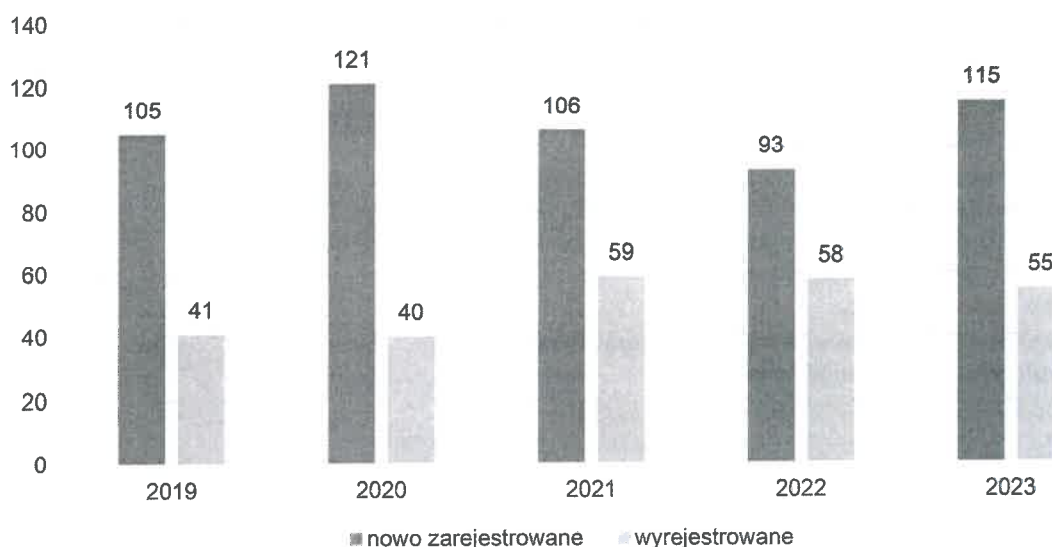
Sektor gospodarczy Gminy Lipno charakteryzuje się obecnością kilku dużych przedsiębiorstw. Poniższa tabela prezentuje firmy, które odgrywają kluczową rolę w lokalnej gospodarce i są jednymi z największych pracodawców na tym terenie.

Tab. 17. Największe podmioty działające na terenie gminy Lipno na koniec 2023 r.

Nazwa przedsiębiorstwa	Zakres działalności/branża
FOGO Sp. z o.o.	producent agregatów prądotwórczych
Astromal Sp. z o.o. sp.k.	producent produktów z laminatów poliestrowo-szkłanych
TB Logistics Sp. z o.o.	usługi transportowe, spedycyjne oraz logistyczne
TB FOAM Solutions Sp. z o.o.	produkcja pianki poliuretanowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lipno.

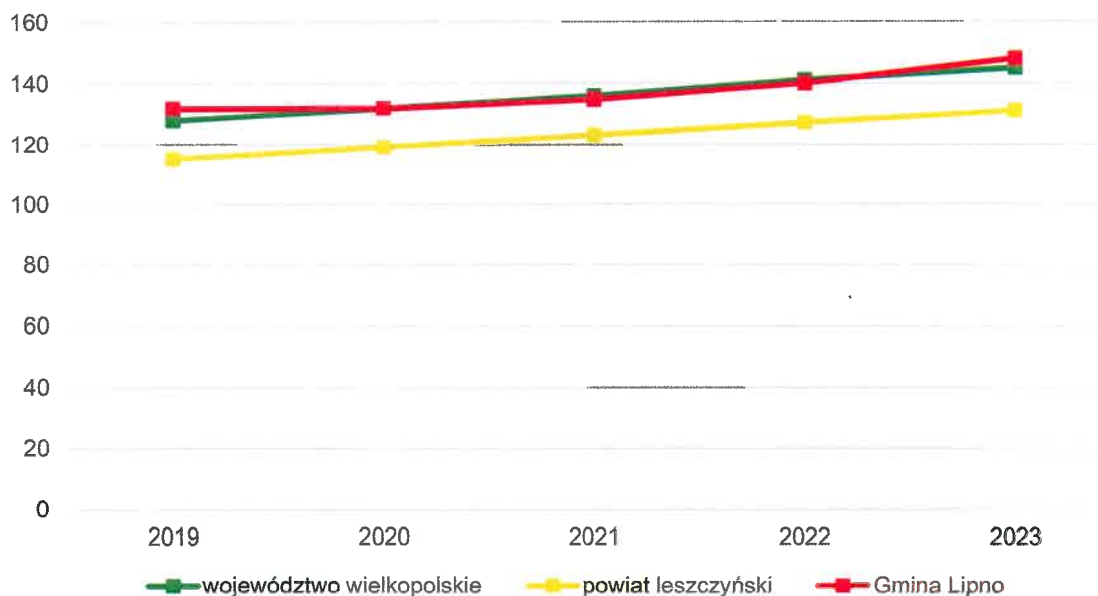
Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 na terenie gminy Lipno. Z analizy danych wynika, że w każdym z analizowanych lat liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę firm wyrejestrowanych. Najwyższy dodatni bilans odnotowano w 2020 roku, z różnicą wynoszącą 81 podmiotów. Najmniejsza różnica wystąpiła natomiast w 2022 roku i wyniosła 35 podmiotów.

Ryc. 21. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 działających na terenie gminy Lipno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osiągnięcia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stosowane jest kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców. Gminę Lipno zestawiono ze średnią dla gmin powiatu leszczyńskiego oraz województwa wielkopolskiego, co prezentuje poniższy wykres. W latach 2019-2023 odnotowano wzrost wskaźnika zarówno dla Gminy Lipno (z 132 do 148 podmiotów), jak i średniej dla gmin powiatu leszczyńskiego oraz województwa wielkopolskiego. W analizowanym okresie Gmina Lipno utrzymywała wartości wyższe niż średnia dla powiatu leszczyńskiego i zbliżone do średniej województwa wielkopolskiego. W 2023 roku wskaźnik dla Gminy Lipno wyniósł 148, podczas gdy dla powiatu leszczyńskiego 131, a dla województwa wielkopolskiego 145. Utrzymująca się przewaga nad średnią powiatową oraz zbliżony poziom do wartości wojewódzkiej wskazują na stabilny i relatywnie wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Lipno na tle otoczenia regionalnego.

Ryc. 22. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno na tle średniej dla gmin powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

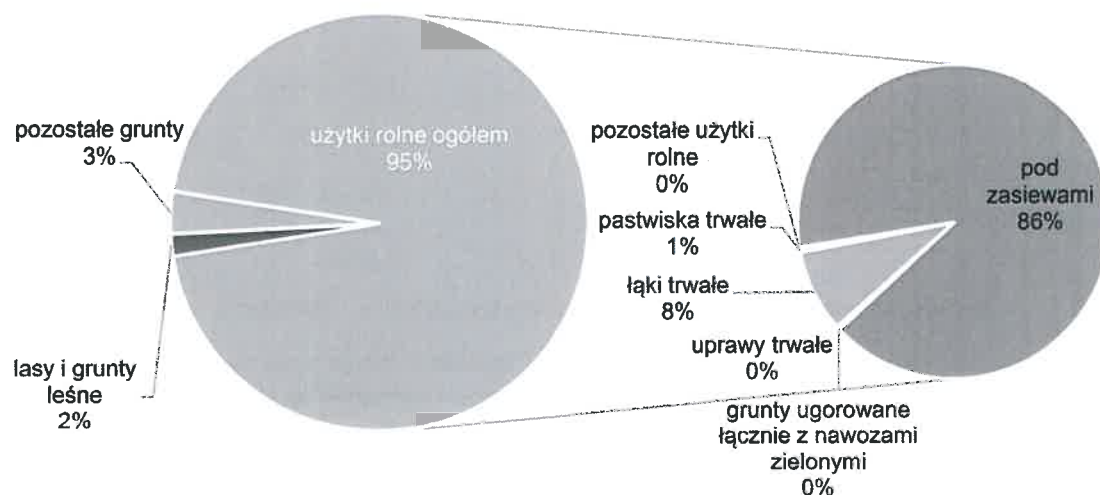
Rolnictwo

Gmina Lipno ma w znacznej mierze charakter rolniczy (użytki rolne stanowią około 67,8% jej powierzchni), dlatego analizując jej gospodarkę lokalną należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jej terenie gospodarstw rolnych. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzone raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia skutkować może nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych GUS wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu rolnictwa na terenie gminy Lipno przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane na drodze PSR 2020.

Gleby Gminy Lipno cechują się dużym zróżnicowaniem typologicznym i jakościowym, co wynika z uwarunkowań geologicznych i geomorfologicznych regionu. Pod względem składu mechanicznego dominują tu gleby gliniaste lekkie oraz piaski słabo gliniaste, a skałą macierzystą są przede wszystkim gliny oraz w mniejszym stopniu, piaski luźne. Struktura bonitacyjna gleb wskazuje, że ponad połowa powierzchni gminy Lipno to grunty klasy IV i V, które wymagają intensyfikacji działań agrotechnicznych takich jak nawożenie uzupełniające, wapnowanie oraz odpowiednie zabiegi uprawowe w celu utrzymania ich produktywności. Gleby najwyższej klasy bonitacyjnej (I i II) nie występują ani w Gminie Lipno, ani w całym powiecie leszczyńskim. Natomiast najcenniejsze rolniczo gleby klasy IIIa i IIIb zajmują około 20% powierzchni gminy Lipno. Najlepsze warunki do gospodarowania występują w rejonach Mórkowa, Wilkowic, Lipna i Targowiska, gdzie przeważają gleby o kompleksie żytnim bardzo dobrym. W okolicach Mórkowa, Goniembic i Wyciążkowa zlokalizowane są również czarne ziemie, należące do kompleksów zbożowo-pastewnych mocnych i słabych oraz do kompleksu pszenno dobrego. Wzdłuż cieków wodnych występują ponadto wąskie pasma gleb mułowotorfowych i torfów niskich, które pełnią istotną rolę w retencji wód i kształtowaniu lokalnego

mikroklimatu. Taka mozaikowa struktura gleb stanowi zarówno wyzwanie, jak i potencjał dla rozwoju zrównoważonego rolnictwa na terenie gminy Lipno.

W 2020 roku użytki rolne zajmowały około 95% gospodarstw rolnych. W ich strukturze użytkowania dominowały grunty pod zasiewami (86%) i łąki trwałe (8%). Z kolei lasy i grunty leśne stanowiły średnio ok. 2% ich powierzchni, pastwiska trwałe (1%), a pozostałe grunty ok. 3%. Strukturę użytkowania gruntów rolnych prezentuje poniższy wykres.

Ryc. 23. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie gminy Lipno w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

W 2020 roku na terenie gminy Lipno funkcjonowało 321 gospodarstw rolnych, co stanowiło około 11,6% wszystkich gospodarstw w powiecie leszczyńskim. Średnia powierzchnia gospodarstwa w Gminie wynosiła ok. 19,7 ha i była o około 10% większa od średniej dla całego powiatu leszczyńskiego (17,8 ha). Najwięcej z gospodarstw rolnych w Gminie Lipno według grup obszarowych użytków rolnych zawierało się w przedziale 15 ha i więcej (33% wszystkich gospodarstw),

a drugim z kolei były gospodarstwa znajdujące się w przedziale 1-5 ha (29%).

Tab. 18. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Gmina Lipno		powiat leszczyński	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	321	100%	2 761	100%
do 1 ha włącznie	12	4%	134	5%
1 - 5 ha	93	29%	950	34%
5 - 10 ha	59	18%	545	20%
10 - 15 ha	52	16%	401	15%
15 ha i więcej	105	33%	731	26%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	19,72		17,82	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

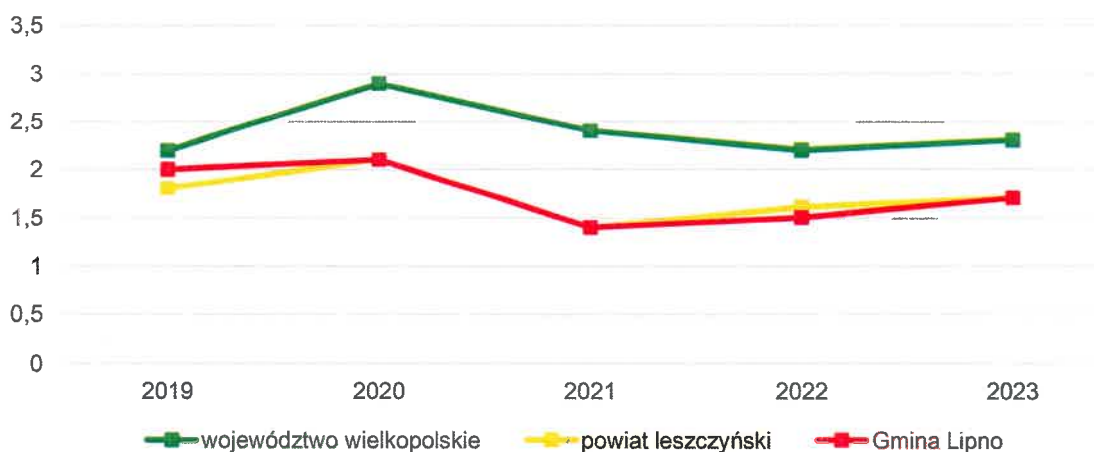
Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest szczególnie istotna w analizie ich dochodowości. Nadmierne rozdrobnienie determinuje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego w oparciu o środki pozyskane z działalności rolniczej. Z kolei wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne wymagają wysokiego stopnia mechanizacji

produkcji, co wiąże się z ich kapitałochłonnością. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych wykazała dochód uzyskany z prowadzonej działalności rolniczej (317). Poddając jednak analizie również inne źródła dochodu, widoczne jest, że często gospodarstwa domowe nie są utrzymywane wyłącznie z prowadzonej działalności rolniczej, ale również z innych form zarabkowania. W 33% przypadków były to również dochody z pracy najemnej, w 21,5% dochody z emerytury i renty, w 16,5% dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej, a w 13,7% dochody z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą. Znaczący udział dochodów z emerytur i rent może wskazywać na starzenie się właścicieli gospodarstw oraz ograniczoną sukcesję międzypokoleniową. Jednocześnie warto zaznaczyć, że wskaźnik ten był niższy niż średnia powiatowa (23,8%), co może świadczyć o nieco lepszej kondycji demograficznej lokalnych gospodarstw rolnych.

Rynek pracy

Zjawiskiem ściśle związanym z dynamiką oraz kierunkiem rozwoju gospodarczego jednostki samorządowej jest sytuacja na rynku pracy. Dostępność stabilnego zatrudnienia w połączeniu z satysfakcją z wykonywanej pracy ma bezpośredni wpływ na ocenę jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wyrazem złej sytuacji na lokalnym rynku pracy jest wzrost bezrobocia. Osobę bezrobotną rozumieć należy jako osobę, która ukończyła 18 rok życia i nie osiągnęła jeszcze wieku emerytalnego, która pozostaje niezatrudniona i nie podejmuje działalności zarobkowej, ale może podjąć pracę i jest zarejestrowana w odpowiednim dla miejsca stałego bądź czasowego zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukuje miejsca zatrudnienia lub pracy zarobkowej. Wysokie bądź długotrwałe bezrobocie wpływać może także na nasilenie się innych problemów społecznych, takich jak: ubóstwo, alkoholizm czy przestępczość.

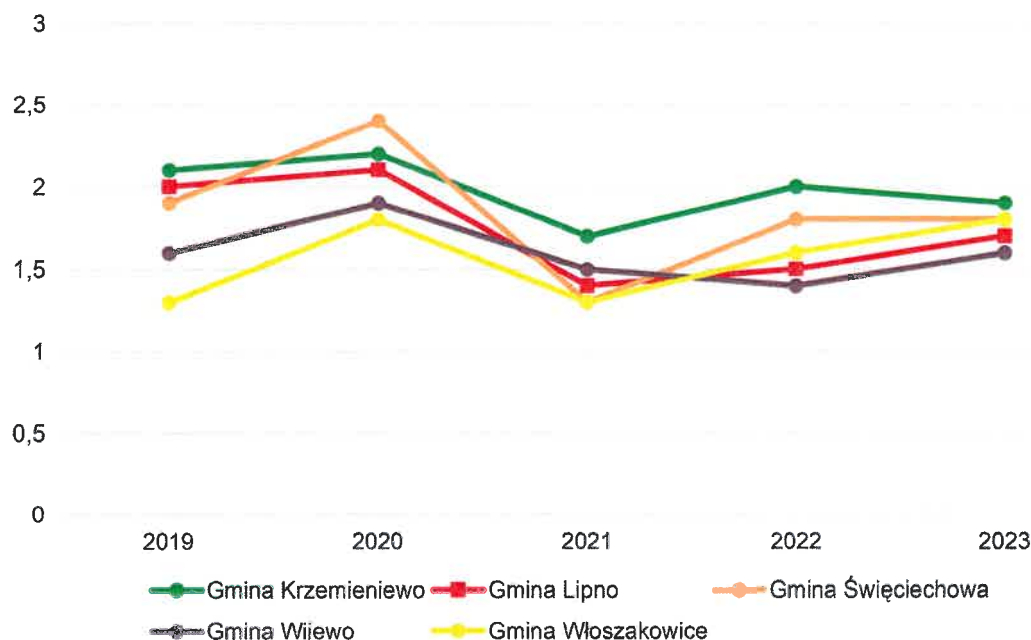
W latach 2019-2023 udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lipno kształtował się na stabilnym, relatywnie niskim poziomie. Średnia wartość wskaźnika wyniosła 1,7%, co było zgodne ze średnią dla gmin powiatu leszczyńskiego, a zarazem niższe niż średnia dla gmin województwa wielkopolskiego (2,4%). Najwyższy poziom bezrobocia w analizowanym okresie odnotowano w 2020 roku (2,1%), co należy wiązać z gospodarczymi skutkami pandemii COVID-19. Już w 2021 roku wskaźnik ten obniżył się do 1,4%, potwierdzając szybką poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. W latach 2022 i 2023 odnotowano nieznaczny wzrost udziału osób bezrobotnych do poziomu 1,7%, co nadal plasuje Gminę Lipno wśród jednostek samorządu terytorialnego o relatywnie niskim poziomie bezrobocia.

Ryc. 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lipno na tle średniej gmin powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Lipno udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był w latach 2019-2020 nieco wyższy niż średnia dla gmin wiejskich w powiecie leszczyńskim. W kolejnych latach nastąpił spadek tego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach, a w Gminie Lipno jego wartość spadła poniżej średniej. Warto jednak zaznaczyć, że przez cały analizowany okres wskaźnik utrzymywał się na niskim poziomie. Jego najwyższa wartość wyniosła zaledwie 2,1%, co świadczy o stabilnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Lipno.

Ryc. 25. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lipno na tle gmin wiejskich powiatu leszczyńskiego

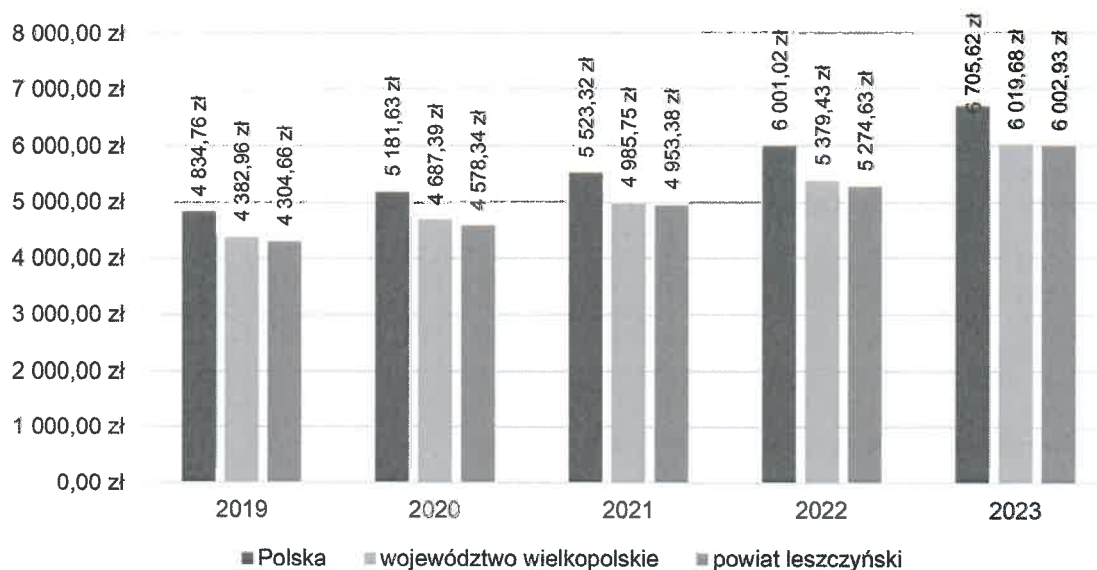
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze Zawodów w powiecie leszczyńskim w 2025 roku występować będzie deficyt poszukujących pracy w następujących zawodach: analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, lekarze, magazynierzy, mechanicy maszyn i urządzeń, monterzy elektroniki, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów zawodowych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy obrabiarek skrawających, pielęgniarzy i położne, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, przetwórcy mięsa i ryb, psycholodzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, spawacze, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, spedytorzy i logistycy, ślusarze, tapicerzy, technicy informatycy, technicy mechanicy. W żadnej branży nie będzie za to widoczna duża nadwyżka poszukujących pracy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie leszczyńskim wykazywało systematyczny wzrost w latach 2019-2023. W 2019 roku wynosiło ono 4 304,70 zł, co stanowiło 89% średniego wynagrodzenia w kraju oraz 98,2% średniej dla województwa wielkopolskiego. W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło do 6 002,9 zł, co stanowiło około 99,7% średniej dla województwa i około 89,5% średniego wynagrodzenia w skali kraju. Przez cały analizowany okres przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie leszczyńskim utrzymywało się poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Zauważyć

należy jednak, że dystans ten stopniowo się zmniejszał, co wskazuje na proces zbliżania się poziomu dochodów w regionie do ogólnopolskich i wojewódzkich standardów.

Dane te przedstawione zostały na poniższej rycinie.

Ryc. 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie leszczyńskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych determinuje zdolność jednostki samorządu terytorialnego do zaspokajania bieżących potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz podejmowania działań inwestycyjnych, przez co w znaczący sposób wpływa na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego.

Wykonanie budżetu

W latach 2019-2023 dochody Gminy Lipno wykazywały tendencję wzrostową z poziomu 42,5 mln zł w 2019 roku do 64,5 mln zł w 2023 roku. W okresie 2019-2022 dominującą rolę odgrywały dochody bieżące, które stanowiły średnio około 93% wszystkich dochodów. Ich wzrost był efektem zwiększających się wpływów z tytułu udziału w podatku PIT, dotacji oraz pozostałych dochodów bieżących przeznaczonych na finansowanie zadań własnych. Jednak w 2023 roku odnotowano wyraźny spadek dochodów bieżących do poziomu 48,8 mln zł, co stanowiło jednocześnie najniższą wartość od 2020 roku.

W przeciwieństwie do tego trendu, w 2023 roku znacząco wzrosły dochody majątkowe, które osiągnęły rekordowy poziom 15,8 mln zł, co stanowiło 24,4% dochodów ogółem i znacząco odbiegało od średnich wartości z wcześniejszych lat (poniżej 10%). Wzrost ten był głównie efektem napływu środków z dotacji inwestycyjnych. Najniższy poziom dochodów majątkowych odnotowano w 2019 roku (3,1 mln zł).

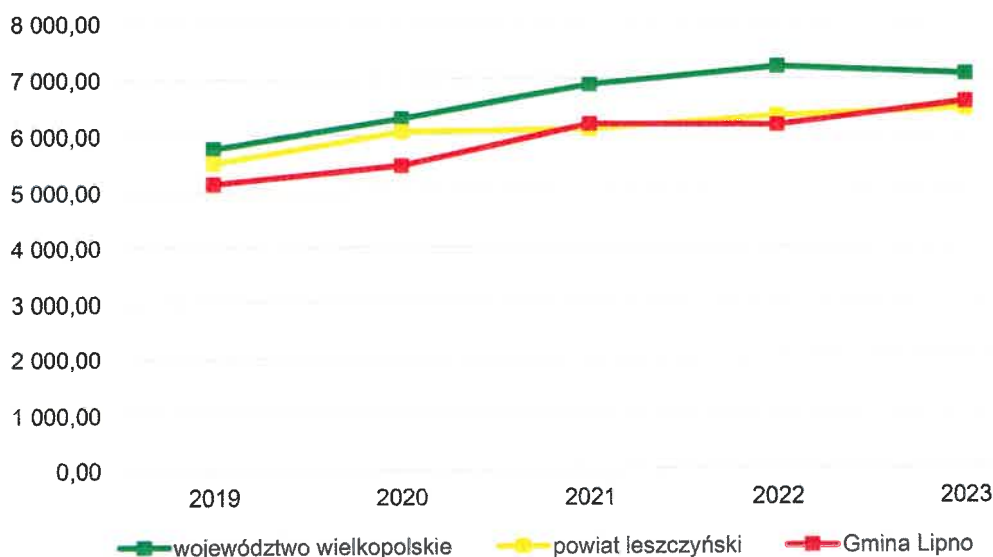
W 2023 roku Gmina Lipno odnotowała najwyższy poziom wydatków w analizowanym okresie, który wyniósł ponad 76,5 mln zł. Wydatki majątkowe stanowiły 43,6% tej kwoty, osiągając wartość blisko 33,4 mln zł. W efekcie Gmina Lipno zamknęła rok 2023 deficytem budżetowym w wysokości ponad 12 mln zł, co stanowiło wyraźne odwrócenie trendu dodatniego wyniku budżetowego z lat poprzednich.

Tab. 19. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Lipno w latach 2019-2023 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem, w tym:	42 467 475	49 145 290	57 569 714	59 041 646	64 537 153
dochody bieżące	39 382 380	44 703 827	53 609 934	56 236 816	48 780 153
dochody majątkowe	3 085 095	4 441 463	3 959 781	2 804 830	15 757 000
Wydatki ogółem, w tym:	41 302 096	47 502 466	49 987 356	56 597 113	76 568 191
wydatki bieżące	35 417 982	39 961 865	43 689 946	48 419 569	43 150 826
wydatki majątkowe	5 884 114	7 540 601	6 297 410	8 177 544	33 417 365
Wynik budżetu	1 165 379	1 642 824	7 582 358	2 444 533	-12 031 038

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W latach 2019-2023 dochody ogółem Gminy Lipno w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiły średnio 5 912 zł. W analizowanym okresie obserwowano stopniowy wzrost tego wskaźnika, z wyjątkiem roku 2022, w którym odnotowano niewielki spadek. Choć poziom dochodów per capita pozostawał niższy od średniej województwa wielkopolskiego, od 2021 roku Gmina Lipno osiągała wartości zbliżone do średniej dla powiatu leszczyńskiego, co świadczy o poprawiającej się sytuacji finansowej i większym potencjale dochodowym w ujęciu lokalnym.

Ryc. 27. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego na latach 2019-2023

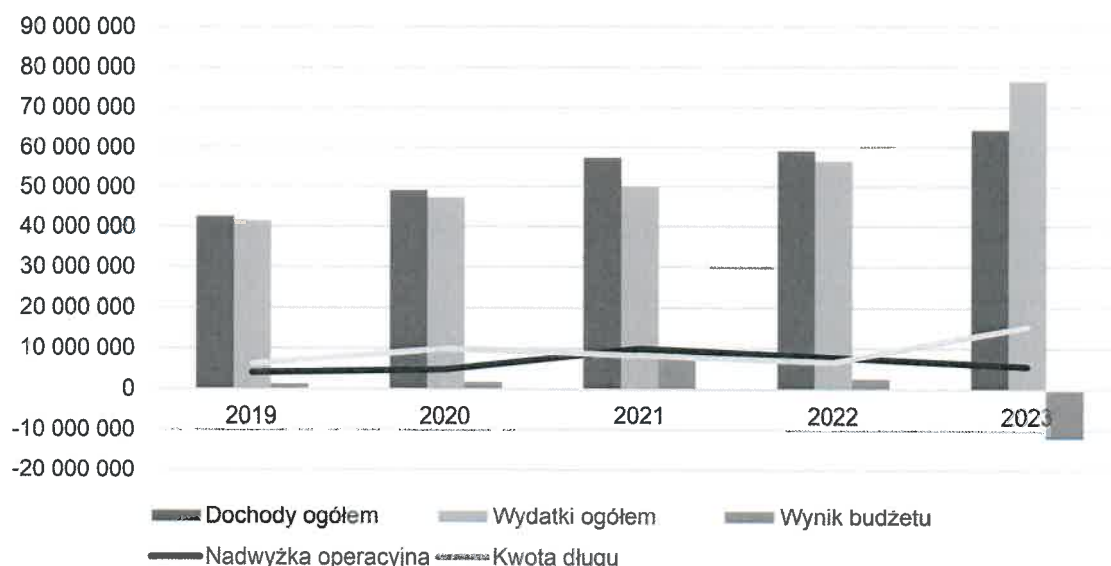
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2019-2023 wydatki Gminy Lipno wykazywały systematyczny wzrost, osiągając od 41,3 mln zł w 2019 roku do 76,6 mln zł w 2023 roku. Przez cały analizowany okres wydatki bieżące stanowiły średnio około 86% wydatków ogółem. W 2023 roku odnotowano rekordowy poziom wydatków, które przewyższyły dochody o prawie 19%.

W latach 2019-2023, z wyjątkiem 2023 roku, dochody budżetowe Gminy Lipno przewyższały wydatki, co skutkowało występowaniem nadwyżki budżetowej. Najkorzystniejszy wynik

budżetu odnotowano w 2021 roku, kiedy nadwyżka ogólna wyniosła niemal 7,6 mln zł. W tym samym roku osiągnięto także najwyższą nadwyżkę operacyjną (różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi), która przekroczyła 9,9 mln zł, co stanowiło ponad 17% dochodów ogółem. Warto również zauważyć, że średnie zadłużenie Gminy Lipno w latach 2019-2023 wynosiło około 9,3 mln zł, co odpowiadało przeciętnie 17% dochodów ogółem. Oznacza to, że poziom długu utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, nie zagrażającym stabilności finansowej jednostki. Należy jednak zaznaczyć, że w ostatnim roku analizy, ze względu na wysoki, ujemny wynik budżetu kwota długu znacznie wzrosła do poziomu 15,3 mln zł.

Szczegółowe dane przedstawione zostały na poniższej rycinie.

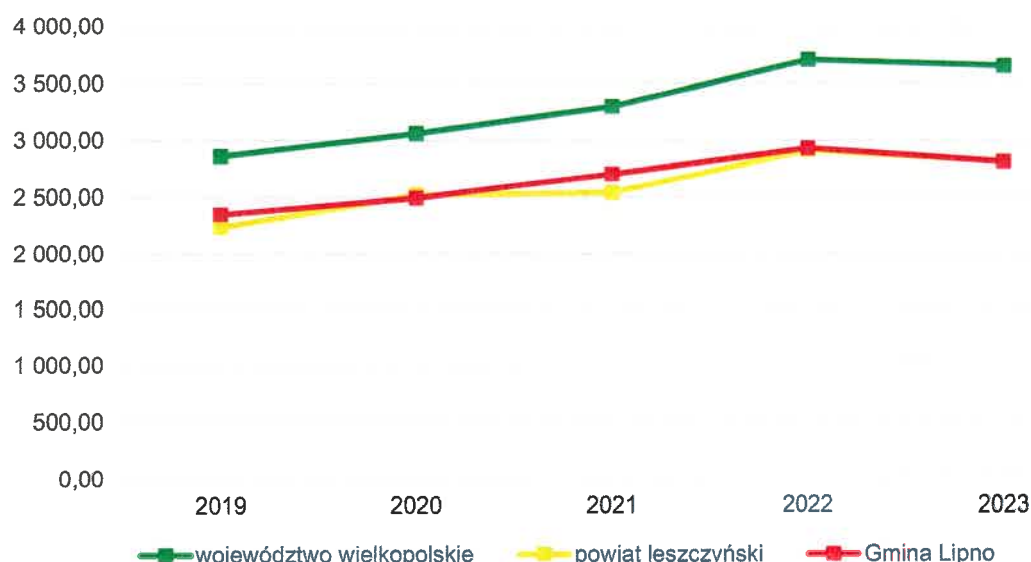
Ryc. 28. Wykonanie budżetu Gminy Lipno w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najistotniejszą rolę odgrywają dochody własne, które są czynnikiem decydującym o samodzielności finansowej jednostki. Zaliczane są do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w tej kategorii dochodów gmina posiada prerogatywy do kształtowania ich poziomu poprzez wydawanie uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki znacznemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

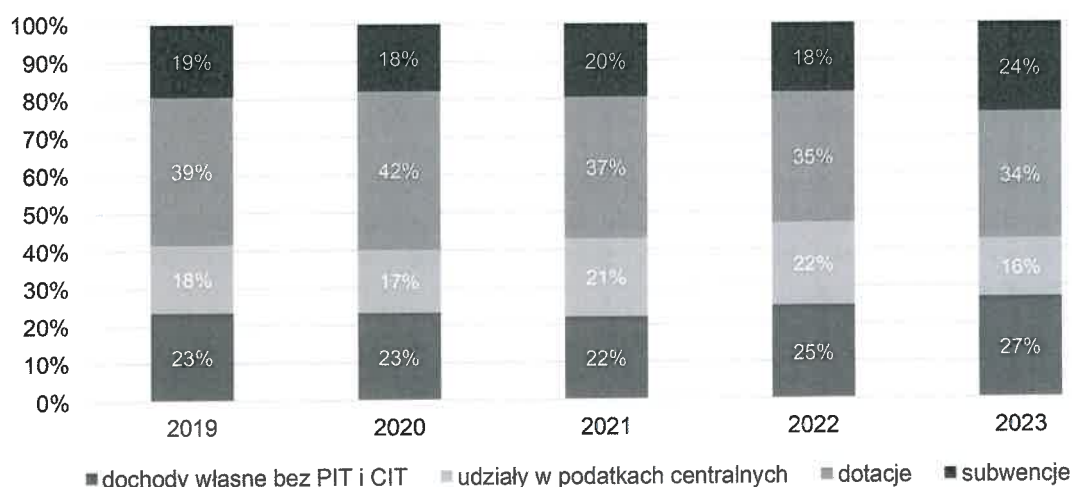
W latach 2019-2023 dochody własne Gminy Lipno w przeliczeniu na 1 mieszkańca utrzymywały się na poziomie zbliżonym do średniej dla powiatu leszczyńskiego, lecz wyraźnie niższym od średnich wartości dla gmin województwa wielkopolskiego. W latach 2019-2022 wskaźnik ten systematycznie wzrastał z poziomu 2 347,24 zł w 2019 roku do 2 930,77 zł w 2022 roku, co oznacza wzrost o blisko 25%. W 2023 roku odnotowano jednak nieznaczny spadek do poziomu 2 812,50 zł, który był tożsamy z wartością średnią dla powiatu, co świadczy o utrzymującym się umiarkowanym potencjale dochodowym Gminy Lipno w skali regionalnej.

Ryc. 29. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Lipno w latach 2019-2023 można zaobserwować, że najwyższy udział w tych dochodach miały dotacje. W latach 2019-2023 stanowiły one średnio 37% wszystkich wpływów budżetowych. Z kolei drugą największą grupę dochodów Gminy Lipno stanowiły dochody własne bez PIT i CIT. W latach 2019-2023 ich średni udział kształtował się na poziomie ok. 24%. Najniższy udział w strukturze dochodów budżetowych miały udziały w podatkach centralnych, które stanowiły średnio 19%. W analizowanym okresie subwencje stanowiły więc średnio 20%. Wynik ten świadczy o ograniczonej możliwości samodzielnego oddziaływania Gminy Lipno na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwości samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od władz samorządowych.

Ryc. 30. Struktura dochodów Gminy Lipno w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W strukturze dochodów własnych Gminy Lipno najważniejszą rolę odgrywają dochody z podatku od nieruchomości oraz z tyt. udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). Średnio w latach 2019-2023 dochód z PIT wahał się między 7,4 mln zł w 2019 roku a 12,3 mln zł w 2022 roku. Różnice te były spowodowane zmianą polityki fiskalnej na poziomie państwa. Z kolei podatek od nieruchomości ulegał stopniowemu wzrostowi z 6,2 mln zł w 2019 roku do poziomu 10,5 mln zł w 2023 roku, co w badanym okresie stanowiło prawie 15% wszystkich dochodów Gminy Lipno. Dodatkowo Gmina Lipno osiągała znaczące wpływy z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), a także z podatku rolnego, które łącznie stanowiły istotne uzupełnienie dochodów własnych.

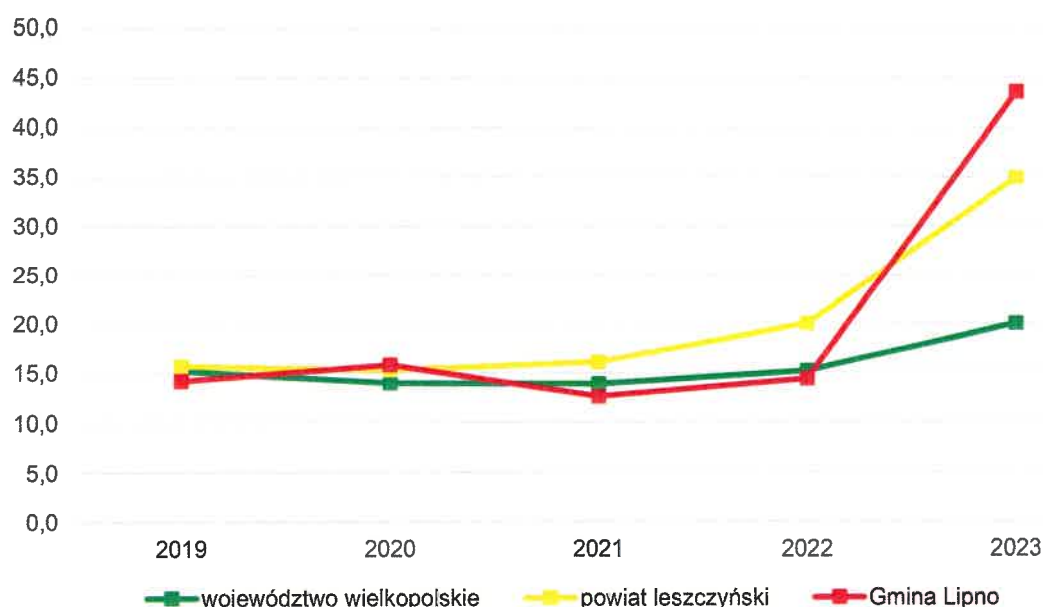
Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20. Dochody podatkowe Gminy Lipno w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	7 385 616	7 643 957	10 671 747	12 352 845	8 778 667
CIT	366 395	666 534	1 355 675	696 842	1 242 181
podatek rolny	697 600	747 994	750 540	725 908	883 951
podatek od nieruchomości	6 225 065	6 813 396	8 274 868	8 780 211	10 552 188
podatek leśny	66 370	66 685	66 751	75 676	115 546
podatek od środków transportowych	427 430	341 744	364 324	371 208	459 437
podatek od czynności cywilnoprawnych	2 610	3 876	2 631	14 060	12 278
wpływy z opłaty skarbowej	672 982	848 114	1 104 495	1 205 817	1 009 763
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	37 035	54 775	75 991	47 814	43 142

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród wydatków budżetowych, największy ich udział w latach 2019-2023 dotyczył kolejno działu 801 – Oświata i wychowanie (średnio 32%), 855 – Rodzina (21%), 600 – Transport i łączność (średnio 16%) oraz 750 – Administracja publiczna (9%). Z kolei średni udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w analizowanym okresie wyniósł 20,1%, przy czym między 2022 i 2023 rokiem zaobserwowano wyraźny wzrost z 14,4% w 2022 roku do 43,6% w 2023 roku. W ostatnim roku analizy udział ten był istotnie wyższy od średniej dla gmin województwa wielkopolskiego (20,0%) oraz przewyższał także średnią dla gmin powiatu leszczyńskiego (34,9%).

Ryc. 31. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do najważniejszych i najbardziej kapitałochłonnych inwestycji realizowanych w 2023 roku zaliczyć można:

- Przebudowę ul. Cukrowej w m. Wilkowice (649 513,22 zł),
- Budowę chodników wraz z modernizacją drogi gminnej przebiegającej przez miejscowości Goniembice, Koronowo, Ratowice i Żakowo (9 538 000,65 zł),
- Budowę sieci dróg na terenie Gminy Lipno (8 303 459,41 zł),
- Rozbudowę sieci połączeń drogowych na terenie gminy Lipno (1 844 951,48 zł),
- Budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Wilkowicach (4 004 986,61 zł),
- Termomodernizację Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lipnie (3 045 779,61 zł),
- Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w Gronówku (945 161,01 zł),
- Rozbiórkę starej oraz budowę nowej świetlicy wiejskiej w Ratowicach (618 728,19 zł),
- Budowę oświetlenia ulicznego na Osiedlu Gronowym i Owocowym w Gronówku – etap I i II (307 090,00 zł),
- Budowę oświetlenia ulicznego na Osiedlu Słonecznym i ul. Wschodniej w Wilkowicach – etap I i II (189 709,31 zł).

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych

W latach 2004-2020 Gmina Lipno zrealizowała szereg projektów współfinansowanych ze środków Funduszy Europejskich. Łączna kwota pozyskanego dofinansowania wyniosła ponad 16 mln zł, co pozwoliło na realizację wielu inwestycji infrastrukturalnych i społecznych, istotnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego. W najnowszej perspektywie finansowej UE (2021-2027) Gmina Lipno jest już zaangażowana w realizację kilku projektów finansowanych z UE. Równocześnie planowane są intensywne działania mające na celu skuteczne aplikowanie o środki w kolejnych naborach konkursowych.

Tab. 21. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Wartość przyznanego dofinansowania	Wartość projektu
Fundusze Europejskie na lata 2004-2006				
1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Wilkowicach etap I, część 2	Gmina Lipno	1 253 451,18 zł	1 671 268,24 zł
Fundusze Europejskie na lata 2007-2013				
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lipnie etap I	Gmina Lipno	3 958 447,00 zł	9 658 611,70 zł
3	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mórkowo etap III	Gmina Lipno	1 046 451,00 zł	2 588 028,55 zł
4	Budowa kanalizacji deszczowej na osiedlu w Lipnie etap II	Gmina Lipno	517 476,00 zł	1 262 642,89 zł
5	Budowa ścieżki rowerowej przy ul. Lipowej w Wilkowicach	Gmina Lipno	439 197,00 zł	1 071 644,65 zł
6	Budowa świetlic wiejskich z zapleczem sportowo - rekreacyjnym w Klonówcu i Goniembicach	Gmina Lipno	327 962,00 zł	800 229,66 zł
7	Partner – system wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Lipno/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie	609 415,81 zł	716 959,78 zł
8	Rozbudowa i remont świetlicy wiejskiej w Smyczynie oraz zadaszenie tarasu i remont świetlicy wiejskiej w Wyciążkowie	Gmina Lipno	309 501,00 zł	572 975,81 zł
9	Remont świetlicy wiejskiej w Żakowie wraz z utwardzeniem terenu przed świetlicą	Gmina Lipno	162 634,00 zł	406 269,63 zł
10	Remont elewacji i tarasu świetlicy wiejskiej w Radomicku	Gmina Lipno	54 000,00 zł	98 574,11 zł
11	Wymiana pokrycia dachowego oraz docieplenie ścian świetlicy wiejskiej w Górcie Duchownej	Gmina Lipno	25 000,00 zł	96 360,93 zł
12	Budowa placu zabaw dla dzieci w Wilkowicach	Gmina Lipno	17 904,00 zł	50 723,54 zł
13	Remont wraz z modernizacją Domu Strażaka w Wilkowicach	Gmina Lipno	25 000,00 zł	49 526,85 zł
14	Remont pokrycia wraz z dociepleniem dachu świetlicy wiejskiej w Targowisku	Gmina Lipno	25 000,00 zł	49 007,43 zł
15	Kultywowanie tradycji rolniczych poprzez Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych	Gmina Lipno	16 347,20 zł	48 900,00 zł
16	Budowa placu zabaw dla dzieci w Lipnie	Gmina Lipno	21 276,74 zł	41 690,39 zł
17	Zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Lipnie	Gmina Lipno	14 179,38 zł	39 929,44 zł
18	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lipno	Gmina Lipno	20 400,00 zł	24 000,00 zł
Fundusze Europejskie na lata 2014-2020				
19	Termomodernizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lipnie	Gmina Lipno	2 584 874,48 zł	3 154 278,93 zł

20	Termomodernizacja budynków Szkół Podstawowych w Wilkowicach, Goniembicach i Lipnie	Gmina Lipno	1 537 064,87 zł	2 912 853,95 zł
21	Budowa świetlicy wiejskiej w Gronówku	Gmina Lipno	433 489,00 zł	860 470,25 zł
22	Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3 w Gminie Lipno	Gmina Lipno / Gminny żłobek w Wilkowicach	630 968,98 zł	742 316,45 zł
23	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w Górze Duchownej	Gmina Lipno	348 000,00 zł	547 350,00 zł
24	Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR	Gmina Lipno	496 300,00 zł	496 300,00 zł
25	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Lipnie	Gmina Lipno	328 393,03 zł	442 429,91 zł
26	Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy Lipno wraz z budową ścieżek edukacyjnych w parku w Lipnie	Gmina Lipno	272 993,34 zł	408 450,01 zł
27	Nowa szansa dla uczniów z Gminy Lipno	Gmina Lipno	346 873,09 zł	408 085,99 zł
28	Zagospodarowanie terenu sportowego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lipnie	Gmina Lipno	100 000,00 zł	344 643,56 zł
29	Przebudowa dróg gminnych – ul. Boczna i ul. Ogrodowa w Wilkowicach	Gmina Lipno	197 815,00 zł	310 884,29 zł
30	Nowe miejsca dla przedszkolaków w Gminie Lipno	Gmina Lipno	234 673,21 zł	276 086,13 zł
31	Grant „Cyfrowa Gmina”	Gmina Lipno	192 441,46 zł	192 441,46 zł
32	Gmina Lipno stawia na przedszkolaków	Gmina Lipno	126 430,19 zł	148 741,40 zł
33	Zdalna szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Gmina Lipno	60 000,00 zł	60 000,00 zł
34	Zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej	Gmina Lipno	55 000,00 zł	55 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Lipno pozyskała również środki z Rządowego Funduszu Polski Ład, będącego Programem Inwestycji Strategicznych mającego na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych poprzez bezzwrotne dofinansowanie działań inwestycyjnych realizowanych przez JST. Gmina Lipno pozyskała w ten sposób dotacje na inwestycje na łączną kwotę około 41 mln zł.

Tab. 22. Inwestycje w Gminie Lipno zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

Lp.	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania	Data ogłoszenia wyników
1	Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wilkowicach o nowy budynek dwukondygnacyjny	12 750 000 zł	07.10.2023
2	Budowa chodników wraz z modernizacją drogi gminnej przebiegającej przez miejscowości Goniembice, Koronowo, Ratowice i Żakowo	7 030 000 zł	25.10.2021

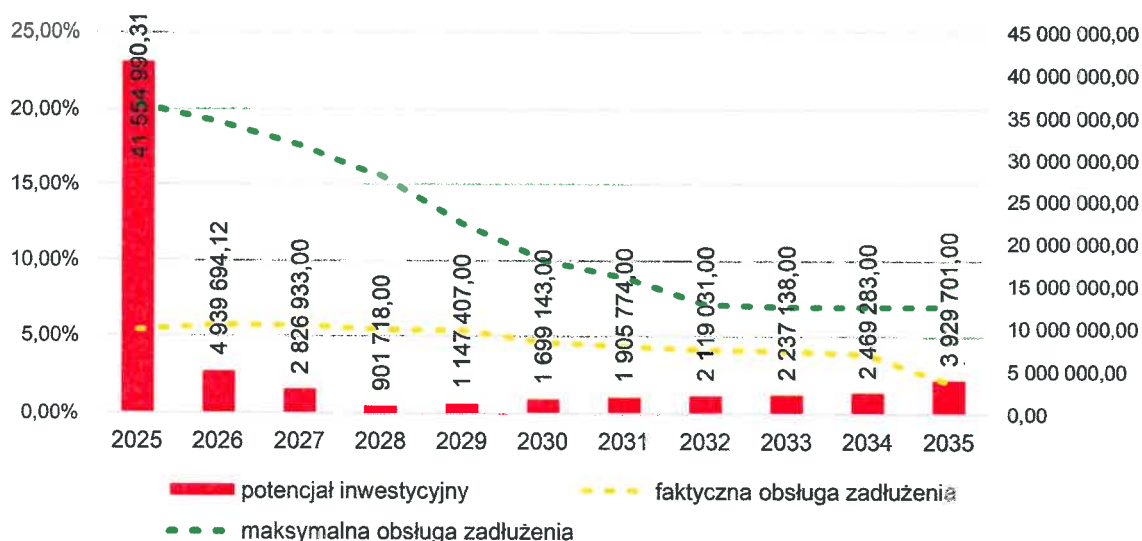
3	Rozbudowa infrastruktury drogowej dla mieszkańców wsi Lipno i Mórkowo	4 995 000 zł	30.05.2022
4	Rozbudowa sieci połączeń drogowych na terenie Gminy Lipno	4 985 000 zł	30.05.2022
5	Budowa sieci dróg na terenie Gminy Lipno	4 745 000 zł	25.10.2021
6	Rozbudowa budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniembicach wraz z budową infrastruktury sportowej	1 960 000 zł	15.09.2023
7	Budowa infrastruktury drogowej łączącej miejscowość Gronówko z drogą wojewódzką nr 309 – zmiana na Przebudowa dróg na os. Owocowym w m. Gronówko	2 000 000 zł	14.07.2022
8	Remont zabezpieczająco – wzmacniający wieży kościoła parafialnego w Mórkowie wraz z rewaloryzacją kościoła	1 470 000 zł	14.07.2023
9	Kompleksowa modernizacja infrastruktury oświetleniowej Gminy Lipno	1 127 840 zł	04.12.2023
10	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w kościele pw. Św. Mikołaja w Goniembicach	458 052 zł	26.09.2023

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Lipno na lata 2025-2035 zgodnie z uchwałą nr XXI/132/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipno na lata 2025-2041. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy Lipno w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Lipno pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 32. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Lipno na lata 2025-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXI/132/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 10 lipca 2025 r.

Na wykresie uwzględniono również potencjał inwestycyjny Gminy Lipno. Potencjał ten jest rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny na lata 2025-2035 wyniesie ponad 65,7 mln zł, z czego w 2025 i 2026 roku wydatkowane będzie kolejno 41,6 mln zł i 4,9 mln zł. Największą inwestycją będzie Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wilkowicach o nowy budynek dwukondygnacyjny. Zadanie to jest obecnie w trakcie realizacji, a planowane nakłady finansowe na ten cel wynoszą 12,8 mln zł.

Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy Lipno przedstawia również szacunkowe wartości.

Szczegółowe dane dotyczące dynamiki zmian liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tab. 23. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu leszczyńskiego w latach 2019-2023

JST	2019	2020	2021	2022	2023	Udział w 2023 r.	średnia dynamika
powiat leszczyński	57 201	58 289	58 886	59 531	60 017	100%	101,2%
gmina Krzemieniewo	8 301	7 972	7 884	7 828	7 774	13%	98,4%
Gmina Lipno	8 382	9 138	9 422	9 717	9 918	17%	104,3%
gmina Osieczna	9 269	9 267	9 282	9 312	9 335	16%	100,2%
gmina Rydzyna	9 636	9 972	10 185	10 397	10 585	18%	102,4%
gmina Święciechowa	8 108	8 456	8 556	8 669	8 741	15%	101,9%
gmina Wijewo	3 836	3 768	3 765	3 747	3 728	6%	99,3%
gmina Włoszakowice	9 669	9 716	9 792	9 861	9 936	17%	100,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liczbę ludności w jednostkach samorządu terytorialnego wpływ mają dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji natomiast jest różnicą pomiędzy liczbą osób, które w danym okresie zameldowały się na danym obszarze, a liczbą osób wymeldowanych.

W celu osiągnięcia porównywalności pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego zdecydowano się na ujęcie przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

W 2023 roku Gmina Lipno osiągnęła dodatni przyrost naturalny na poziomie 0,61 na 1000 mieszkańców, co stanowi trzeci najlepszy wynik w powiecie leszczyńskim, po gminach: Święciechowa (1,26) i Rydzyna (0,76). Średnia wartość wskaźnika w powiecie leszczyńskim wyniosła 0,20, natomiast w województwie wielkopolskim odnotowano ujemny przyrost naturalny na poziomie -2,18. Mimo relatywnie dobrej sytuacji w skali jednego roku, średnia zmiana wskaźnika w latach 2019-2023 dla Gminy Lipno wyniosła -1,09, co wskazuje na systematyczny spadek i pogarszające się tendencje demograficzne. Jest to wynik mniej korzystny niż średnia zmiana zarówno dla powiatu leszczyńskiego (-0,76), jak i województwa wielkopolskiego (-0,78).

Pod względem salda migracji Gmina Lipno wyróżnia się bardzo korzystnie. W 2023 roku wskaźnik ten osiągnął poziom 16,43 na 1000 mieszkańców, co jest najwyższym wynikiem wśród wszystkich gmin powiatu leszczyńskiego. Dla porównania, średnia dla powiatu leszczyńskiego wyniosła 7,29, a dla województwa wielkopolskiego 0,58. Tak wysoki wskaźnik potwierdza dużą atrakcyjność osiedleńczą Gminy Lipno, co wynika m.in. z jej bliskości do Leszna, dobrej dostępności komunikacyjnej oraz rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej. Jednak również w tym przypadku średnia zmiana salda migracji od 2019 roku (-2,71) świadczy o pogarszającej się tendencji, mimo wciąż bardzo wysokiego poziomu napływu mieszkańców względem innych gmin.

Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tab. 24. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.
województwo wielkopolskie	-2,18	-0,78	0,58	0,04
powiat leszczyński	0,20	-0,76	7,29	-0,35
gmina Krzemieniewo	-0,90	-0,65	-6,03	0,27
Gmina Lipno	0,61	-1,09	16,43	-2,71
gmina Osieczna	-0,64	-0,16	4,72	-0,26
gmina Rydzyna	0,76	-1,10	14,93	0,07
gmina Świeciechowa	1,26	-0,40	7,24	-0,73
gmina Wijewo	0,00	-1,24	-1,61	-0,60
gmina Włoszakowice	0,00	-0,99	6,46	0,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Grupą istotnie wpływającą na rozwój demograficzny oraz gospodarczy danego obszaru są osoby w wieku kreatywnym (25-34 lat). Grupa ta jest szczególnie istotna ze względu na wysokie prawdopodobieństwo założenia rodziny przez jej przedstawicieli w relatywnie niedługim czasie oraz wyboru „miejsca do życia”, rozumianego jako kwestię zakupu mieszkania oraz podjęcie stałej pracy. W Gminie Lipno w latach 2019-2023 udział osób w wieku kreatywnym zmniejszył się z 14,9% do 12,68%, co oznacza spadek udziału tej grupy o prawie 15%. Podobne zjawisko obserwuje się na poziomie powiatu leszczyńskiego, gdzie udział tej grupy wiekowej zmniejszył się z 15,2% do 12,6% (o ok. 17%). W całym województwie wielkopolskim również odnotowano spadek tej grupy z 14,46% do 12,83%.

W latach 2019-2023 Gmina Lipno odnotowała stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Udział ten zwiększył się z 16% do 17,2% w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym, co stanowi wzrost o około 8%. Zjawisko to wpisuje się w szerszy trend demograficzny obserwowany w wielu częściach kraju i stanowi jedno z istotnych wyzwań dla samorządu. Starzenie się społeczeństwa wiąże się z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi zdrowotne, społeczne i opiekuńcze, a także wymaga dostosowania lokalnej infrastruktury oraz przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych. Z perspektywy gospodarczej oznacza to również spadek liczby osób aktywnych zawodowo, co może wpływać na lokalny rynek pracy i poziom dochodów Gminy Lipno.

W okresie 2019-2023 wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym w województwie wielkopolskim wzrósł o blisko 14%. Wartość ta była wyższa niż w Gminie Lipno zarówno w 2019, jak i 2023 roku. W powiecie leszczyńskim wskaźnik ten w 2023 roku wyniósł 23%, co również stanowiło wynik wyższy niż w Gminie Lipno. Takie rozbieżności wskazują, że dynamika zjawiska starzenia się społeczeństwa jest zróżnicowana w zależności od poziomu administracyjnego, co może wynikać z odmiennych trendów migracyjnych, zróżnicowanej struktury demograficznej oraz różnego tempa odpływu młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich. Pomimo stopniowego wzrostu udziału osób starszych, sytuacja demograficzna w Gminie Lipno pozostaje relatywnie korzystna na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

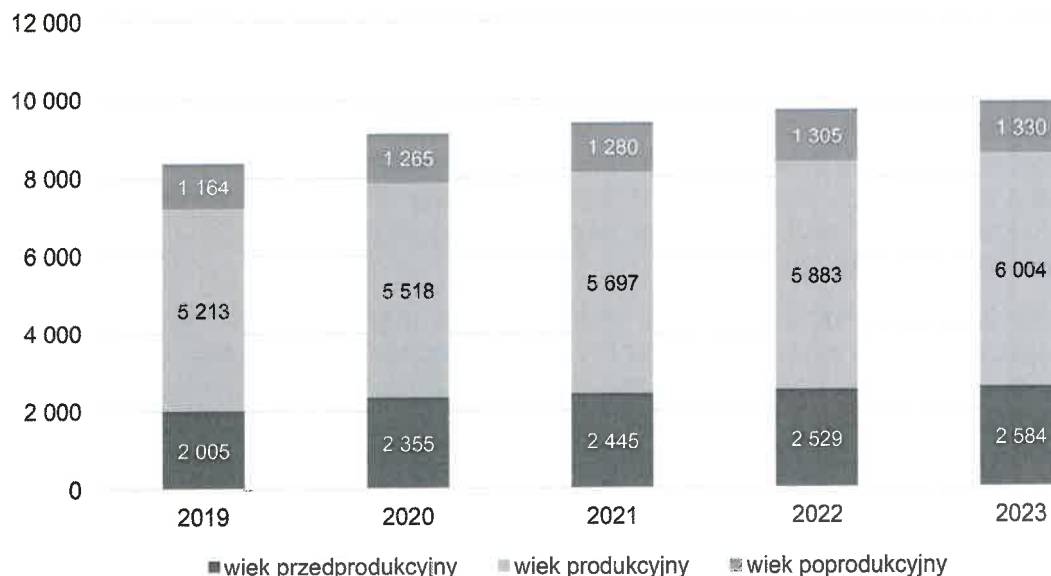
Tab. 25. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Lipno w 2019 i 2023 roku na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2019	2023	dynamika	2019	2023	dynamika
województwo wielkopolskie	14,46	12,83	89%	25,20	28,70	114%
powiat leszczyński	15,20	12,60	83%	20,30	23,00	113%
Gmina Lipno	14,90	12,68	85%	16,00	17,20	108%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2019-2023 w Gminie Lipno odnotowano wzrost liczby mieszkańców we wszystkich trzech podstawowych grupach wiekowych. Największy przyrost dotyczył osób w wieku przedprodukcyjnym – ich liczba wzrosła z 2 005 w 2019 roku do 2 584 w 2023 roku, co oznacza wzrost o 28,9%. W grupie wieku produkcyjnego liczba mieszkańców zwiększyła się z 5 213 do 6 004 osób, czyli o 15,2%. Wzrost dotyczył również grupy osób w wieku poprodukcyjnym z 1 164 osób w 2019 roku do 1 330 w 2023 roku, co stanowi przyrost o 14,3%. Tak pozytywna dynamika demograficzna we wszystkich grupach wiekowych wskazuje na rozwój osiedleńczy Gminy Lipno oraz jej rosnącą atrakcyjność jako miejsca do życia dla różnych grup mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące liczebności poszczególnych grup wiekowych prezentuje poniższy wykres.

Ryc. 34. Struktura ludności w Gminie Lipno w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2 Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi termin z pogranicza ekonomii i socjologii. Rozumieć go należy jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek. Dzięki kapitałowi społecznemu, ludzie mogą osiągać większe korzyści ekonomiczne. Uważa się, że występuje silna korelacja pomiędzy poziomem kapitału społecznego, a produktywnością gospodarki.

Żłobki i przedszkola

Rola żłobków oraz przedszkoli w lokalnej społeczności polega na umożliwieniu rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, w związku ze zwolnieniem ich z konieczności sprawowania opieki nad dziećmi, a także na ich wzajemnej integracji, co korzystnie wpływa na budowanie kapitału społecznego. Przedstawione poniżej dane dotyczą roku szkolnego 2024/2025.

W Gminie Lipno funkcjonują dwie placówki zapewniające opiekę nad dziećmi do lat 3. Żłobek publiczny, prowadzony przez Gminę Lipno, zlokalizowany jest w Wilkowicach przy ul. Okrężnej 41 i dysponuje 17 miejscami. Placówka ta czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Obiekt został odpowiednio dostosowany do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz wymagających szczególnej opieki. Drugą placówką jest niepubliczne przedszkole i żłobek „Kraina Wilków”, mieszczące się również w Wilkowicach, przy ul. Modrzewiowej 1. Placówka oferuje 21 miejsc i działa w takich samych godzinach jak żłobek publiczny. Podobnie jak w przypadku żłobka gminnego, obiekt został przystosowany do potrzeb dzieci ze szczególnymi wymaganiami rozwojowymi i zdrowotnymi.

Na terenie gminy Lipno funkcjonuje opieka przedszkolna realizowana w ramach pięciu publicznych przedszkoli, dwóch przedszkoli niepublicznych oraz jednego niepublicznego oddziału przedszkolnego prowadzonego w formule edukacji domowej. Największą jednostką wychowania przedszkolnego pod względem liczby dzieci jest publiczne Przedszkole w Lipnie, do którego uczęszcza 160 dzieci podzielonych na 8 grup, co daje średnio około 20 dzieci w grupie. Placówka działa od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Kolejnym dużym ośrodkiem jest Przedszkole Katolickie nr 1 im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Wilkowicach, które obejmuje opieką 127 dzieci, zorganizowanych w 6 grupach. Przedszkole jest placówką publiczną i działa w godzinach 7:00-16:00. Znaczącą rolę odgrywa także Niepubliczne Przedszkole „Akademia Smyka” w Wilkowicach, które przyjmuje 58 dzieci w trzech grupach.

Pozostałe przedszkola mają bardziej kameralny charakter. Przedszkole w Goniembicach obejmuje 35 dzieci w dwóch grupach (czynne w godzinach 6:30-15:30), Przedszkole w Górcie Duchownej 31 dzieci również w dwóch grupach (czynne w godzinach 7:00-16:00), natomiast Przedszkole w Wilkowicach opiekuje się 14 dziećmi w jednej grupie (czynne w godzinach 6:30-16:00). Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Kraina Wilków” również zlokalizowane w Wilkowicach, przyjmuje 27 dzieci w jednej grupie, działając w godzinach 6:30-16:30.

Dodatkową ofertą edukacyjną dla najmłodszych mieszkańców jest Niepubliczny Oddział Przedszkolny „Odkrywcy” w Górcie Duchownej prowadzony w formule edukacji domowej, do którego uczęszcza 20 dzieci. Placówki zapewniają codzienną opiekę i edukację przedszkolną w godzinach dostosowanych do potrzeb mieszkańców Gminy Lipno.

Poniższa tabela przedstawia wykaz przedszkoli działających na terenie gminy Lipno oraz podstawowe dane na ich temat.

Tab. 26. Przedszkola na terenie gminy Lipno w 2024 roku

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkole w Wilkowicach	14	1	14	6:30 - 16:00
Przedszkole w Lipnie	160	8	20	6:30 - 16:30
Przedszkole w Goniembicach	35	2	18	6:30 - 15:30
Przedszkole w Górcie Duchownej	31	2	16	7:00 - 16:00
Przedszkole Katolickie nr 1 im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Wilkowicach	127	6	21	7:00 - 16:00
Przedszkole Niepubliczne w Wilkowicach - Monika Konieczna	58	3	19	6:30 - 16:30
Przedszkole - Akademia Smyka				
Niepubliczne Przedszkole i Żłobek "Kraina Wilków"	27	1	27	6:30 - 16:30
Oddział Przedszkolny "ODKRYWCY" w Górcie Duchownej (edukacja domowa)	20	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

W latach 2019-2024 Gmina Lipno odnotowała znaczący wzrost kosztów utrzymania jednego dziecka w przedszkolu gminnym z 733,78 zł w roku szkolnym 2019/2020 do 1 464,45 zł w roku szkolnym 2023/2024, co oznacza wzrost o niemal 100%. W tym samym okresie liczba dzieci z terenu gminy Lipno uczęszczających do przedszkoli zlokalizowanych w innych gminach wahała się od 12 do 24 osób. Zmniejszyła się natomiast liczba dzieci z terenu gminy korzystających z placówek przedszkolnych na terenie innych gmin z 168 w roku szkolnym 2019/2020 do 120 w roku szkolnym 2023/2024. W analizowanym okresie, pomimo znaczącego wzrostu kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym, zaobserwowano wzrost liczby dzieci z terenu innych gmin, które uczęszczają do placówek na terenie gminy Lipno. Zjawisko to może wskazywać na wysoką jakość świadczonych usług. Jednocześnie, spadek liczby dzieci z terenu gminy Lipno, które korzystają z przedszkoli poza jej obszarem, może świadczyć o coraz lepszym zaspokajaniu lokalnego zapotrzebowania edukacyjnego.

Tab. 27. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Lipno w latach 2019-2024

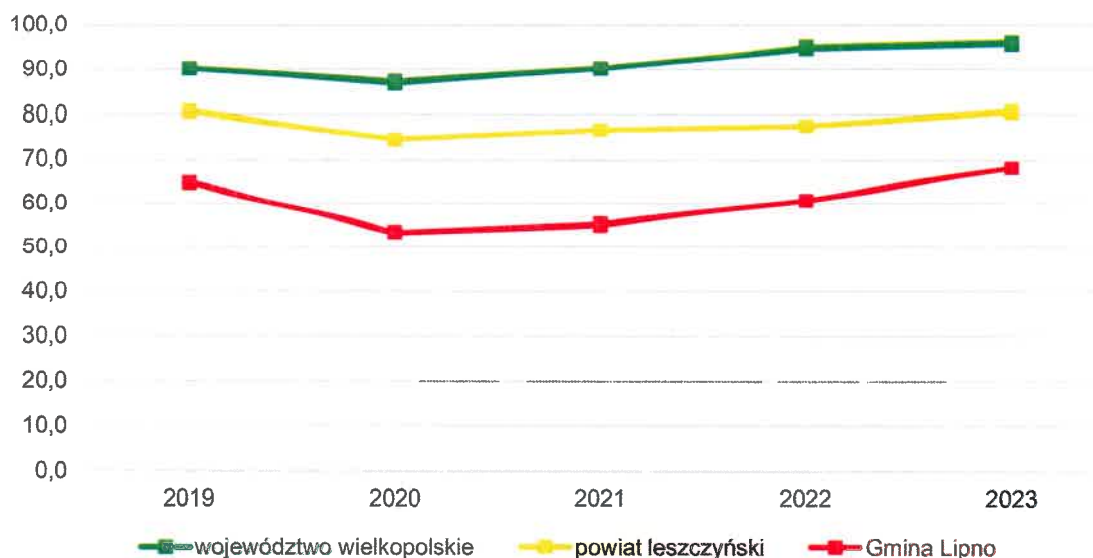
		2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba dzieci z terenu gminy Lipno w przedszkolach na terenie innych gmin	os.	168	192	200	147	120
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy Lipno		12	15	24	16	23
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym	zł	733,78	848,51	1 019,13	1 272,21	1 464,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

W latach 2019-2023 udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Lipno ulegał zmianom, jednak jego ogólny trend wskazuje na stopniową poprawę. W 2019 roku wskaźnik ten wynosił 64,5%, by w 2020 roku spaść do 53,4% – najniższej wartości w analizowanym okresie. W kolejnych latach obserwowano jego systematyczny wzrost, osiągając w 2023 roku poziom 68%, co stanowi najwyższy wynik w ostatnich pięciu latach. Pomimo poprawy, wskaźnik ten wciąż pozostaje wyraźnie niższy niż średnia

w powiecie leszczyńskim (80,6%) oraz w województwie wielkopolskim (95,9%). Niższy poziom uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym może ograniczać ich szanse na wyrównany start edukacyjny i rozwój kompetencji społecznych. Z tego względu zwiększenie dostępności do wychowania przedszkolnego powinno pozostać jednym z priorytetów lokalnej polityki edukacyjnej Gminy Lipno.

Szczegółowe dane dotyczące odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym przedstawia kolejny wykres.

Ryc. 35. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

Dostęp do dobrej edukacji stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki. Jest to również czynnik szczególnie istotny dla rozwoju dzieci, a co za tym idzie lokalnej społeczności. Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odpowiedzialne są również za kształtowanie postaw moralnych podopiecznych poprzez monitorowanie ich zachowań, angażowanie do pracy w grupach oraz tworzenie warunków do wzajemnej integracji i socjalizacji.

W roku szkolnym 2024/2025 w Gminie Lipno funkcjonowało pięć szkół podstawowych – trzy prowadzone przez Gminę Lipno (w Lipnie, Wilkowicach i Goniembicach) oraz dwie niepubliczne, zlokalizowane w Górcie Duchownej. Łącznie do wszystkich placówek uczęszczało 1181 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wilkowicach była największą placówką pod względem liczby uczniów. Uczęszczało do niej 459 uczniów, którzy byli podzieleni na 21 oddziałów, co dawało średnio 22 uczniów w klasie. Drugą co do wielkości była Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Lipnie z 397 podopiecznymi w 19 oddziałach (średnio 21 uczniów). W Szkole Podstawowej im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Goniembicach uczyło się 131 uczniów w 8 oddziałach, co przekłada się na średnio 16 uczniów w klasie. W dwóch niepublicznych szkołach w Górcie Duchownej liczba uczących się wyniosła odpowiednio 95 i 99. Przy 8 i 9 oddziałach, średnia wielkość klas była najniższa spośród wszystkich szkół w Gminie Lipno – od 11 do 12 uczniów na oddział. System zmianowy funkcjonował tylko w Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Wilkowicach. Liczba etatów nauczycielskich w szkołach publicznych wahała się od 20,27

w Goniembicach do 49,33 w Lipnie, co wynikało z liczby uczniów i organizacji pracy szkoły. W placówkach niepublicznych w Górcie Duchownej zatrudnienie wynosiło 18 i 22 etaty nauczycielskie.

Dane dotyczące szkół podstawowych przedstawia kolejna tabela.

Tab. 28. Szkoły podstawowe na terenie gminy Lipno w roku szkolnym 2023/2024

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wilkowicach	459	21	22	44,51
Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Lipnie	397	19	21	49,33
Szkoła Podstawowa im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Goniembicach	131	8	16	20,27
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Górcie Duchownej	95	8	12	22
Niepubliczna Szkoła Podstawowa "Odkrywczy" w Górcie Duchownej	99	9	11	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

Infrastruktura sportowa i dydaktyczna stanowi istotny element jakości oferty edukacyjnej w szkołach podstawowych Gminy Lipno. W każdej z trzech publicznych szkół funkcjonują obiekty sportowe, jednak ich stan techniczny jest zróżnicowany. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lipnie znajduje się duża sala gimnastyczna wymagająca remontu oraz mniejsza sala w lepszym stanie technicznym. Natomiast szkoły w Wilkowicach i Goniembicach dysponują nowoczesnymi halami sportowymi w bardzo dobrym stanie, które umożliwiają prowadzenie zajęć wychowania fizycznego na wysokim poziomie.

Spośród trzech placówek jedynie szkoła w Lipnie posiada specjalistyczną pracownię językową. Klasy o charakterze integracyjnym dostępne są wyłącznie w szkole w Goniembicach. Pozostałe placówki w Gminie Lipno nie oferują klas dwujęzycznych, sportowych ani integracyjnych. W zakresie wyposażenia multimedialnego, najlepiej wypada szkoła w Lipnie, dysponująca 58 komputerami dla uczniów oraz 5 projektorami multimedialnymi. W Goniembicach znajduje się 40 komputerów i 11 projektorów, natomiast w Wilkowicach – 26 komputerów oraz 17 projektorów. Monitoring wizyjny jest dostępny w placówkach w Lipnie i Wilkowicach, natomiast nie funkcjonuje w Goniembicach. Uczniowie w Lipnie i Goniembicach mogą korzystać z indywidualnych szafek. W szkole w Wilkowicach takie udogodnienie dostępne jest tylko dla części uczniów. We wszystkich szkołach funkcjonują świetlice, ale ich wymiar czasowy jest zróżnicowany. Najdłużej, od 6:30 do 16:30, pracuje świetlica w Wilkowicach. W Lipnie godziny te są nieco krótsze (6:30–16:00), natomiast w Goniembicach świetlica jest czynna w godzinach porannych (7:15–7:45) oraz popołudniowych (11:50–16:00). Jeśli chodzi o dostępność parkingów dla kadry pedagogicznej i rodziców, są one zapewnione przy szkołach w Lipnie i Wilkowicach. Szkoła w Goniembicach nie posiada dedykowanego parkingu, jednak jego wykonanie planowane jest jeszcze w 2025 roku. Gabinet pielęgniarstwa działa w placówkach w Lipnie i Wilkowicach, natomiast w Goniembicach nie występuje. W każdej ze szkół zapewniono wsparcie psychologiczne. W Lipnie psycholog pracuje na pełny etat, natomiast w Wilkowicach i Goniembicach wymiar zatrudnienia wynosi 1/2 etatu.

Tab. 29. Stan bazy dydaktycznej w szkołach publicznych na terenie gminy Lipno w 2024 roku

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Lipnie (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lipnie)	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wilkowicach (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wilkowicach)	Szkoła Podstawowaim. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Goniembicach (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Goniembicach)
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	25	15	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna duża do remontu, sala gimnastyczna mała	hala sportowa- stan bardzo dobry	hala sportowa - stan bardzo dobry
Pracownie językowe	tak	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	tak - integracyjne
Komputery do użytku uczniów (szt.)	58	26	40
Projektory multimedialne (szt.)	5	17	11
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak	nie	tak
Świetlice	tak 6:30-16:00	tak 6:30-16:30	tak 7:15-7:45, 11:50-16:00
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	nie
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak	tak	nie
Wsparcie psychologa	tak etat	tak (11/22)	tak (11/22)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

W latach 2020-2025 liczba uczniów szkół podstawowych w Gminie Lipno, uwzględniając dzieci z oddziałów przedszkolnych („0”), wykazywała systematyczny wzrost. W roku szkolnym 2020/2021 do szkół uczęszczało 874 uczniów, natomiast w kolejnych latach liczba ta sukcesywnie rosła do 902 w roku 2021/2022, 985 w 2022/2023, a następnie do 1000 uczniów w roku szkolnym 2023/2024. Najwyższy poziom odnotowano w roku szkolnym 2024/2025, kiedy liczba uczniów osiągnęła 1181. Tendencja wzrostowa może świadczyć o rosnącej liczbie rodzin z dziećmi w wieku szkolnym oraz o atrakcyjności lokalnej oferty edukacyjnej.

Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tab. 30. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Lipno uczęszczająca do szkół na terenie gminy w latach 2019-2024

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami "0"	874	902	985	1000	1181

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

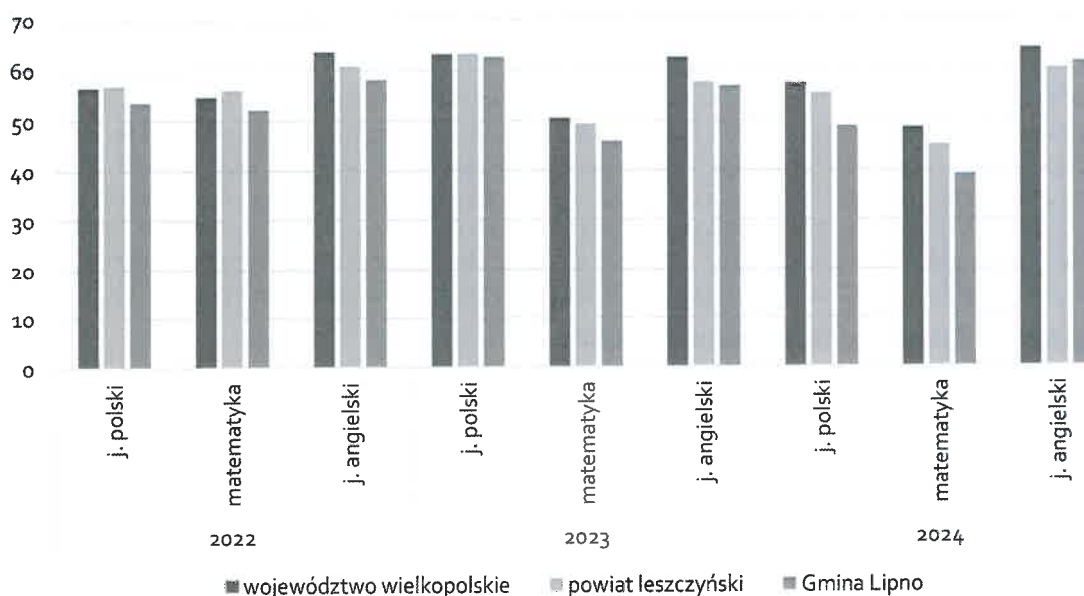
Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. Podstawowy test jakiemu poddawani są uczniowie szkół podstawowych w całej Polsce jest test ósmoklasisty, przeprowadzany pod koniec edukacji podstawowej. W celu zdiagnozowania efektów nauczania w szkołach podstawowych w Gminie Lipno zdecydowano się na porównanie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty w Gminie Lipno, powiecie leszczyńskim oraz województwie wielkopolskim.

Z danych wynika, że największym wyzwaniem dla uczniów szkół podstawowych z Gminy Lipno podczas egzaminu ósmoklasisty była matematyka. W każdym z analizowanych lat (2022-2024) średni wynik z tego przedmiotu w Gminie Lipno był wyraźnie niższy niż średnia uzyskana zarówno w powiecie leszczyńskim, jak i w województwie wielkopolskim. W 2024 roku różnica ta była szczególnie widoczna – uczniowie z Gminy Lipno uzyskali średnio 39,19%, podczas gdy średnia powiatowa wyniosła 45,18%, a wojewódzka 48,57%.

W przypadku języka polskiego, wyniki uczniów z Gminy Lipno wypadały na tle regionu zróżnicowanie. W 2023 roku rezultat 62,63% uplasował Gminę Lipno tylko nieco poniżej średniej województwa (63,23%) i średniej powiatu (63,27%). Natomiast w 2024 roku wynik 48,91% był już niższy od obu tych średnich, co wskazuje na istotne pogorszenie względem otoczenia.

Egzamin z języka angielskiego w 2022 i 2023 roku przyniósł wyniki bliskie średniej powiatowej, ale istotnie niższe niż średnia wojewódzka. W 2024 roku uczniowie osiągnęli wynik 61,66%, co było nieznacznie wyższe niż średnia w powiecie (60,23%) i nadal wyraźnie poniżej średniej wojewódzkiej (64,38%), jednak należy odnotować poprawę pozycji Gminy Lipno względem poprzednich lat.

Uzyskane rezultaty potwierdzają, że najsłabszym punktem w przygotowaniu uczniów pozostaje matematyka, natomiast język angielski i język polski mimo pewnych wahań w poszczególnych latach prezentowały się na tle regionu bardziej konkurencyjnie.

Ryc. 36. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Lipno w latach 2022-2024 na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych mapa.wyniki.edu.pl (dostęp 30.07.2025 r.).

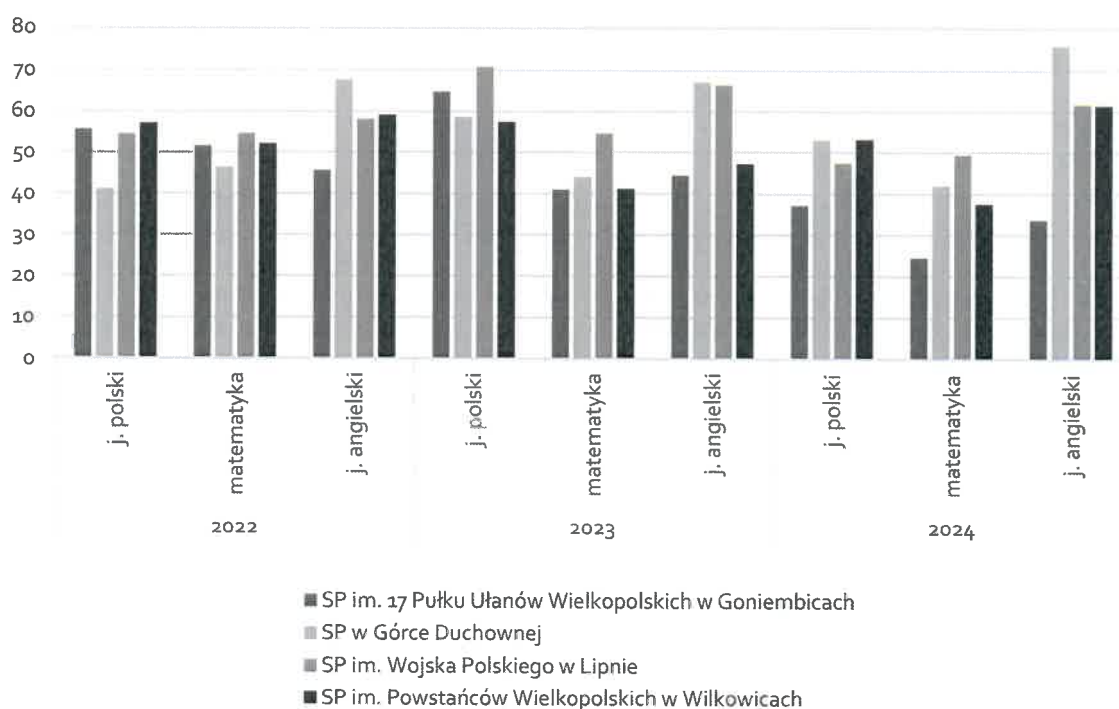
Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty w latach 2022-2024 w szkołach podstawowych Gminy Lipno wskazuje na istotne zróżnicowanie rezultatów pomiędzy placówkami.

W 2022 roku najwyższe wyniki z języka polskiego osiągnęli uczniowie Szkoły Podstawowej w Wilkowicach (57,1%) oraz w Goniembicach (55,6%). W szkole w Górcie Duchowej rezultaty były niższe, a średnia wyniosła 41,1%. W przypadku matematyki najlepszy wynik uzyskali uczniowie z Lipna (54,5%), a w pozostałych szkołach oscylował on wokół 46-52%. W języku angielskim wyróżniła się Górka Duchowna z wynikiem 67,7%, przy czym pozostałe szkoły osiągały rezultaty pomiędzy 45% a 59%.

W 2023 roku najlepszy rezultat z języka polskiego osiągnęli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Lipnie (70,7%). Uczniowie z Wilkowic uzyskali natomiast najniższy wynik na poziomie 57,4%. W matematyce ponownie najlepiej poradzili sobie uczniowie z Lipna (54,5%) oraz Górki Duchownej (44%), natomiast w Goniembicach uzyskano wynik 40,9%, a w Wilkowicach 41,2%. W przypadku języka angielskiego wyróżniła się szkoła w Górcie Duchownej (67,1%) oraz Lipnie (66%).

W 2024 roku najwyższe wyniki z języka polskiego osiągnęli uczniowie z Wilkowic (53,2%) i Górki Duchownej (52,9%). Wyniki w Goniembicach (37,1%) były istotnie niższe. W matematyce najlepiej wypadła szkoła w Lipnie (49,5%), podczas gdy w Goniembicach odnotowano wynik na poziomie 24,4%, co było najniższym wynikiem w Gminie Lipno. Z języka angielskiego najlepiej poradzili sobie uczniowie z Górki Duchownej, osiągając średnio 75,7%, co znacząco wyróżniało się na tle pozostałych szkół. W Wilkowicach i Lipnie wynik ten wyniósł odpowiednio 61,5% i 61,7%, natomiast w Goniembicach 33,7%.

Zestawienie wyników egzaminacyjnych potwierdza utrzymujące się różnice pomiędzy placówkami zarówno pod względem poziomu osiągnięć z poszczególnych przedmiotów, jak i stabilności wyników. W języku angielskim wyróżnia się szkoła w Górcie Duchownej, w języku polskim szkoły w Lipnie i Wilkowiach, natomiast szkoła w Goniembicach wykazuje potrzebę wsparcia szczególnie w zakresie matematyki i języka angielskiego.

Ryc. 37. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Lipno w latach 2022-2024 w podziale na szkoły
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych mapa.wyniki.edu.pl (dostęp 31.07.2025 r.).

Istotnym czynnikiem wpływającym na edukację uczniów są wszelkie projekty edukacyjne, konkursy oraz oferowane wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W ostatnich latach w szkołach znajdujących się na terenie gminy Lipno realizowano/organizowano m.in. następujące:

- projekty edukacyjne: obejmowały zarówno programy rządowe, takie jak np. „Laptop dla ucznia”, „Laptop dla nauczyciela”, „Aktywna szkoła” czy „Gorący posiłek”, jak i projekty unijne – m.in. „ERASMUS+” oraz międzynarodowe programy „Chwila dla Sztuki” i „Z kulturą mi do twarzy”. Dzięki temu szkoły zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne, a uczniowie zyskali szansę rozwijania kompetencji językowych i społecznych;
- zawody sportowe: organizowano m.in. Międzyszkolne Mistrzostwa w Piłce Nożnej, turnieje siatkówki i Gminną Olimpiadę Sportową. Uczniowie odnosili sukcesy w rozgrywkach zewnętrznych – m.in. III miejsce w Wielkopolsce w turnieju „Z Orlika na Stadion”, finały wojewódzkie Pucharu Tymbark, a także miejsca medalowe w Igrzyskach Dzieci i Młodzieży Szkolnej;
- konkursy: uczniowie szkół podstawowych uczestniczyli w prestiżowych wydarzeniach o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim. Do najważniejszych należą: Wojewódzki Konkurs Historyczny organizowany przez Kuratorium Oświaty, Ogólnopolski Konkurs Matematyczno-Informatyczny Insta Logic, konkursy językowe OLYMPUS, a także inicjatywy artystyczne i tematyczne, jak Ogólnopolski Festiwal Piosenki w Bielawie czy konkursy z zakresu edukacji zdrowotnej.

Zaangażowanie szkół i uczniów zostało docenione m.in. tytułem „EkoPlacówka” oraz nagrodą w postaci mobilnej pracowni komputerowej w konkursie OSE.

W szkołach podstawowych Gminy Lipno dostępne są zróżnicowane formy wsparcia, przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W placówkach realizowane są m.in. zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczne oraz dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego. Dzieci mogą również uczestniczyć w zajęciach rozwijających uzdolnienia i kompetencje emocjonalno-społeczne, często w małych grupach (do 5 osób). W pracy dydaktycznej wykorzystywane są dostosowane materiały edukacyjne, specjalistyczny sprzęt oraz podręczniki ułatwiające naukę, np. z powiększoną czcionką. Szkoły zapewniają także wsparcie psychologa, pedagoga szkolnego i specjalnego, a rodzice mogą korzystać z indywidualnych konsultacji oraz działań z zakresu pedagogizacji. Tak kompleksowy system sprzyja wyrównywaniu szans edukacyjnych i wspiera wszechstronny rozwój uczniów.

W okresie 2019-2024 odnotowano systematyczny wzrost wartości wydatków Gminy Lipno w dziale 801, który obejmuje oświatę i wychowanie. W 2019 roku wydatki ogółem w tym dziale wynosiły 12,9 mln zł, a w 2024 roku osiągnęły poziom 36,2 mln zł, co oznacza wzrost o około 180%. Zdecydowaną większość stanowiły wydatki bieżące, które zwiększyły się z 12,7 mln zł w 2019 roku do 28,3 mln zł w 2024 roku. Najwyższą wartość wydatki majątkowe osiągnęły w 2024 roku (7,8 mln zł), kiedy stanowiły około 22% wszystkich wydatków w dziale 801. Dla porównania średnie wydatki majątkowe w latach 2019-2023 wynosiły około 939 tys. zł. Wraz ze wzrostem wydatków ogółem rosła także wysokość subwencji oświatowej z 7,2 mln zł w 2019 roku do 17 mln zł w 2024 roku. Jednak z uwagi na wyższą dynamikę wzrostu kosztów utrzymania oświaty, różnica pomiędzy wydatkami a subwencją znacząco wzrosła: z 5,7 mln zł w 2019 roku do 19,2 mln zł w 2024 roku. Stan ten dobrze ilustruje wskaźnik stopnia pokrycia wydatków w dziale 801 przez subwencję oświatową. W analizowanym okresie jego wartość spadła z 56% w 2019 roku do najniższego poziomu 47% w 2024 roku. Oznacza to, że znaczna część kosztów funkcjonowania oświaty pokrywana jest z budżetu własnego Gminy Lipno.

Tab. 31. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Lipno w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
WYDATKI OGÓŁEM	12 927 199	14 649 619	15 783 717	18 374 047	24 762 781	36 176 984
Wydatki bieżące	12 749 625	14 306 277	15 550 013	17 847 103	21 348 131	28 346 534
Wydatki majątkowe	177 574	343 342	233 704	526 944	3 414 650	7 830 450
SUBWENCJA OŚWIATOWA	7 178 720	7 678 002	8 758 827	9 798 015	11 824 570	17 026 763
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	5 748 479	6 971 617	7 024 890	8 576 032	12 938 211	19 150 221
Stopień pokrycia	56%	52%	55%	53%	48%	47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

Kultura i sport

Kultura w lokalnej społeczności pełni m.in. funkcje: integracyjną, edukacyjną, komunikacyjną, tożsamościową, rozrywkową, twórczą, ekonomiczną czy społeczną. Szczególnie istotne z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego są funkcje społeczne, związane z regulacją norm, obyczajów i kodów kulturowych, a zatem wpływające na kształtowanie kapitału społecznego oraz funkcje integracyjne, przez które rozumieć należy zdolność kultury do tworzenia poczucia wspólnoty poprzez tworzenie wspólnych przeżyć i doświadczeń. Dodatkowo, kultura pełni ważną rolę poprzez dostarczanie lokalnym społecznościom możliwości spędzania wolnego czasu, wzbogacenie o elementy twórcze, innowacyjne lub edukacyjne.

Działania na rzecz kultury w Gminie Lipno realizowane są przede wszystkim przez dwie kluczowe instytucje: Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipnie, posiadającą także filię w Wilkowicach. Obie placówki mieszczą się w tym samym budynku przy ul. Powstańców Wielkopolskich 7 w Lipnie i pełnią rolę centrum życia kulturalnego, edukacyjnego oraz społecznego, organizując liczne inicjatywy skierowane do mieszkańców w każdym wieku.

Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie, działający od 1991 roku, aktywnie angażuje się w upowszechnianie kultury poprzez organizację warsztatów tematycznych, wydarzeń plenerowych oraz zajęć artystycznych. Współorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie Międzynarodowy Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych im. Jerzego Samelczaka w Wilkowicach stanowi jedno z najbardziej rozpoznawalnych wydarzeń kulturalno-plenerowych w Gminie Lipno. Ma on unikalny charakter w skali kraju, przyciągając licznych pasjonatów techniki rolniczej z Polski i zagranicy. To największy zlot zabytkowych maszyn rolniczych w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, podczas którego prezentowanych jest nawet 400 eksponatów, w tym blisko 350 ciągników z Polski, Czech, Niemiec, Danii i Holandii. Wydarzenie ma charakter nie tylko wystawowy, ale i edukacyjno-rozrywkowy. Towarzyszą mu pokazy polowe, widowiskowe konkurencje, rajd traktorów oraz barwny korowód maszyn. Festiwalowi towarzyszą również wydarzenia kulinarne i rodzinne, takie jak „Bitwa Regionów”, piknik „Smacznie i zdrowo z polską wieprzowiną”, wystawa klasyków, strefa gastronomiczna, jarmark i wesołe miasteczko. Wydarzenie objęte jest

patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałka Województwa Wielkopolskiego i Konsula Honorowego Republiki Czeskiej w Poznaniu.

Wśród cyklicznych imprez kulturalnych na szczególną uwagę zasługują również wydarzenia takie jak "Dawno, dawno temu", organizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lipieńskiej i Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowicach, Jarmarki Wielkanocne i Bożonarodzeniowe, Rokowe granie przy kasztanie czy Zawody w powożeniu i Hobby Horse. Ich różnorodność tematyczna i aktywizacja społeczności lokalnych sprawiają, że pełnią one istotną rolę integracyjną.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnie, działająca od ponad 70 lat, wraz z filią w nowoczesnym obiekcie w Wilkowicach, pełni ważną rolę w upowszechnianiu czytelnictwa i promocji kultury literackiej. Jej działalność obejmuje nie tylko tradycyjne wypożyczanie książek, ale również organizację spotkań autorskich, warsztatów, konkursów czytelniczych, lekcji bibliotecznych oraz zajęć tematycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Biblioteka aktywnie uczestniczy w ogólnopolskich akcjach, takich jak Narodowe Czytanie, Tydzień Bibliotek czy Noc Bibliotek, a także realizuje własne inicjatywy, m.in. BIBLIOTEKON, konkursy literackie oraz wystawy. Szczególną uwagę poświęca również promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego, włączając w swoje działania elementy edukacyjne i integracyjne. Obie placówki są otwarte i przyjazne dla wszystkich mieszkańców. Udostępniają bogaty i stale uzupełniany księgozbiór, oferują dostęp do prasy i internetu, a także realizują projekty dofinansowane ze środków ministerialnych i samorządowych. Biblioteka jest przykładem nowoczesnej instytucji kultury w Gminie Lipno. Łączy tradycję z innowacją, promuje literaturę, wspiera rozwój edukacyjny mieszkańców i tworzy przestrzeń do integracji międzypokoleniowej.

Kalendarz wydarzeń Gminy Lipno obejmuje również festyny sołeckie, zawody sportowe, koncerty, wystawy i imprezy plenerowe m.in. Gminny Dzień Dziecka, Hubertus, Galę Twórców Kultury czy lokalne dożynki. Różnorodność i wysoka jakość organizowanych wydarzeń potwierdzają, że Gmina Lipno charakteryzuje się bogatym życiem kulturalnym i społecznym, wzmacniającym lokalną tożsamość i więzi międzyludzkie.

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna Gminy Lipno charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pod względem form i stopnia wykorzystania, a także lokalizacją w wielu miejscowościach Gminy Lipno. Obejmuje ona zarówno boiska pełnowymiarowe, obiekty wielofunkcyjne, jak i liczne place zabaw oraz świetlice wiejskie, które pełnią rolę lokalnych centrów integracji.

Do najważniejszych obiektów sportowych należą pełnowymiarowe boiska trawiaste w Lipnie i Wilkowicach, wyposażone w zaplecza sanitarno-szatniowe, wykorzystywane przez lokalne kluby sportowe i mieszkańców. W Wilkowicach funkcjonuje także trawiaste boisko treningowe, a całość uzupełnia wiatra rekreacyjna. W 2025 roku przeprowadzono remont boisk na kompleksie "Orlik" w Lipnie, obejmujący nawierzchnię poliuretanową, trawę syntetyczną, oświetlenie oraz budynek sanitarno-szatniowy. Nowoczesne boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową powstało również w Górcie Duchownej. W wielu miejscowościach funkcjonują również boiska do streetballa i siatkówki plażowej, w tym nowe boiska w Żakowie i Goniembicach. W Lipnie przy ul. Leszczyńskiej funkcjonuje kompleks sportowo-rekreacyjny z placem zabaw i siłownią zewnętrzną.

Rozbudowana sieć placów zabaw zlokalizowana jest m.in. w Klonówcu, Goniembicach, Mórkowie, Targowisku, Sulejewie, Wyciążkowie, Gronówku, Górcie Duchownej, Lipnie, Wilkowicach, Żakowie, Smyczynie, Koronowie, Radomicku, Maryszewicach i Ratowicach. Place te są wyposażone w bezpieczne urządzenia zabawowe, ławki i kosze na śmieci, a ich stan techniczny jest systematycznie kontrolowany. Nowe urządzenia zostały zamontowane w ostatnich latach m.in. w Goniembicach, Maryszewicach, Ratowicach, Lipnie oraz Wilkowicach.

Istotnym elementem infrastruktury są także świetlice wiejskie. Łącznie na terenie gminy Lipno działa ich 14, w tym zarówno murowane obiekty (np. w Mórkowie, Smyczynie, Radomicku, Wyciążkowie, Żakowie, Gronówku, Koronowie, Ratowicach), jak i świetlice kontenerowe (np. w Goniembicach, Klonówcu, Sulejewie). Wszystkie obiekty są na bieżąco remontowane i konserwowane, część z nich oddano do użytku w ostatnich latach (np. w Ratowicach, Koronowie, Gronówku).

Dzięki tak rozbudowanej infrastrukturze Gmina Lipno oferuje mieszkańcom dostęp do wielu form aktywności fizycznej, integracji społecznej oraz spędzania wolnego czasu, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa i odpowiednich warunków technicznych użytkowania obiektów.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo stanowi fundament stabilności i rozwoju. Zapewnia mieszkańcom poczucie ochrony, wpływa na ich zdrowie i dobrostan, sprzyja współpracy, angażowaniu się w życie wspólnoty oraz pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny JST.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (art. 7 ust. 1 pkt 14), do zadań własnych gminy należy dbanie o porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli, jak również zapewnienie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

Przy ul. Leszczyńskiej 5 w Lipnie ma swoją siedzibę Zespół Dzielnicowych, obsługujący Gminę Lipno. Zespół, w którego skład wchodzi trzech funkcjonariuszy, przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców, skracając czas reakcji służb. Ponadto, policjanci nie tylko dbają o porządek publiczny, lecz także aktywnie uczestniczą w życiu społeczności, zabezpieczając wydarzenia organizowane przez Gminę Lipno.

Jak wynika z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, zgłoszenia dotyczące Gminy Lipno koncentrują się na kilku głównych problemach: przekraczaniu dozwolonej prędkości, niewłaściwym stanie infrastruktury drogowej, dzikich wysypiskach śmieci oraz grupowaniu się małoletnich zagrożonych demoralizacją. Zjawiska te mogą być częściowo efektem dużego natężenia ruchu samochodowego, niewystarczającej infrastruktury sprzyjającej bezpieczeństwu oraz niskiej świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Dodatkowo, warto zwrócić uwagę na fakt, że najczęściej popełnianym przestępstwem na terenie gminy Lipno jest kierowanie rowerem oraz samochodem pod wpływem alkoholu.

Na terenie gminy Lipno funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które wspierają PSP w działaniach ratunkowych. Jednostki OSP w Lipnie oraz w Wilkowicach ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG), w związku z czym ich rejonem operacyjnym jest cały teren powiatu leszczyńskiego. Dla pozostałych jednostek OSP terenem operacyjnym pozostaje obszar gminy Lipno. Jednostki OSP aktywnie uczestniczą w Gminnych Zawodach Sportowo-Pożarniczych oraz w Zawodach Oldbojów. Biorą również udział w jubileuszach jednostek OSP. Ponadto, ich działalność obejmuje zabezpieczanie imprez masowych, organizację i zabezpieczanie rajdów rowerowych, a także prowadzenie kursów pierwszej pomocy.

Poniższa tabela przedstawia wykaz jednostek OSP w Gminie Lipno.

Tab. 32. Jednostki ochotniczej straży pożarnej na terenie gminy Lipno

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w KSRG
OSP Lipno	ul. Ogrodowa 1c, Lipno	tak
OSP Wilkowice	ul. Świeciechowska 1, Wilkowice	tak
OSP Radomicko	Radomicko 40	nie
OSP Goniembice	Goniembice 30A	nie

OSP Górka Duchowna	Górka Duchowna 62	nie
OSP Wyciążkowo	Wyciążkowo 1A	nie
OSP Mórkowo	Mórkowo 38	nie
OSP Targowisko	Targowisko 5	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno i danych Krajowego Rejestru Sądowego.

Rozbudowany system monitoringu wizyjnego, który działa na terenie gminy Lipno, ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochronę mienia publicznego. Łącznie objętych jest nim 16 punktów zlokalizowanych w miejscach o dużym natężeniu ruchu oraz w obiektach szczególnie narażonych na akty wandalizmu lub inne zagrożenia. System kamer działa w Wilkowicach (gródek stożkowy, Dom Strażaka, budynek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wilkowicach, hala sportowa, skrzyżowania ulic Mórkowskiej z Dworcową oraz Dworcowej ze Święciechowską i Lipową, wyjazd z miejscowości w kierunku Święciechowy, okolice boiska i wiaty), w Lipnie (plac zabaw przy ul. Jesiennej, skrzyżowanie drogi wojewódzkiej z powiatową, budynek przedszkola, Urzędu Gminy Lipno, remizy OSP oraz ZSP), w Klonówcu (teren sportowo-rekreacyjny) oraz w Gronówku (teren przy sali wiejskiej).

Obsługa systemu realizowana jest poprzez serwery zlokalizowane w Urzędzie Gminy Lipno oraz zespołach szkolno-przedszkolnych w Wilkowicach i Lipnie. Za nadzór nad systemem odpowiadają wyznaczeni pracownicy tych jednostek. Lokalizacje objęte monitoringiem zostały wytypowane na podstawie analizy natężenia ruchu, skali wcześniejszych incydentów oraz potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w miejscach intensywnie użytkowanych przez mieszkańców. System pełni ważną funkcję prewencyjną i wspiera działania w zakresie porządku publicznego na terenie gminy Lipno.

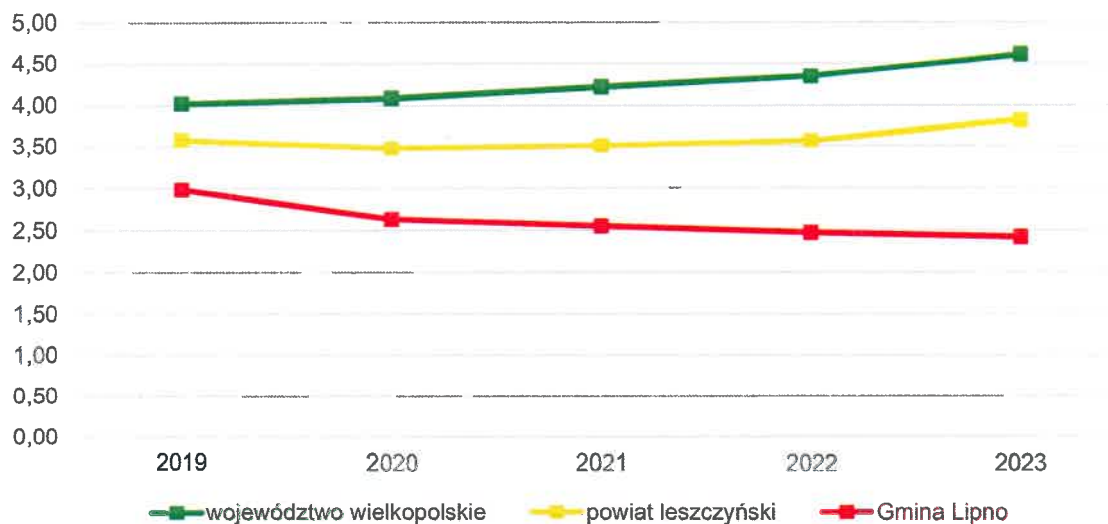
Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego gminy są organizacje pozarządowe działające na jej obszarze. Ich liczba odzwierciedlać może także stopień zaangażowania społecznego w sprawy publiczne. W celu analizy stanu sektora NGO-sów (*ang. Non-governmental organization*) w Gminie Lipno zdecydowano się na przeliczenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców oraz porównanie sytuacji Gminy Lipno z obszarem powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Na tle regionu Gmina Lipno charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem liczby organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń i innych NGO) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W latach 2019-2023 wskaźnik ten nie tylko utrzymywał się poniżej wartości obserwowanych w powiecie leszczyńskim i województwie wielkopolskim, ale wykazywał również tendencję spadkową z poziomu 2,98 w 2019 roku do 2,42 w 2023 roku, co oznacza spadek o niemal 19%. Dla porównania, w tym samym okresie w powiecie leszczyńskim wskaźnik wzrósł z 3,57 do 3,80, a w województwie wielkopolskim z 4,02 do 4,61. Oznacza to, że różnica pomiędzy Gminą Lipno a średnimi wartościami regionalnymi powiększyła się, co może świadczyć o malejącej aktywności społecznej oraz trudniejszych warunkach do rozwoju lokalnych inicjatyw obywatelskich.

Zahamowanie tego trendu oraz zwiększenie liczby aktywnych organizacji pozarządowych mogłoby wpłynąć pozytywnie na rozwój społeczny Gminy Lipno, w tym aktywizację mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej oraz skuteczniejsze pozyskiwanie środków na działania społeczne.

Szczegółowe dane prezentuje kolejny wykres.

Ryc. 38. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Lipno działają organizacje pozarządowe, z których najliczniejszą grupę stanowią kluby sportowe, koła gospodyń wiejskich oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej. Celem działalności tych organizacji jest diagnozowanie i zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności. Ich aktywność przyczynia się do wzrostu znaczenia sektora obywatelskiego w kształtowaniu polityki społecznej oraz angażowania mieszkańców w sprawy lokalne. W efekcie, organizacje te odgrywają kluczową rolę w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Tab. 33. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Lipno

Nazwa	Adres siedziby
Uczniowski Klub Sportowy ROSZADA Lipno	ul. Powstańców Wielkopolskich 7, Lipno
Uczniowski Klub Sportowy JUNIOR Lipno	ul. Powstańców Wielkopolskich 68, Lipno
Klub Sportowy KORONA Wilkowice	ul. Szkolna 28, Wilkowice
Ludowy Uczniowski Klub Sportowy ORZEŁ Lipno	ul. Powstańców Wielkopolskich 68, Lipno
Stowarzyszenie Razem dla Gminy Lipno	Klonowiec 43
KGW Aktywny Zakątek w Górcie Duchownej	Górka Duchowna 16
Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lipieńskiej	ul. Święciechowska 81, Wilkowice
Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej DYNAMO	ul. Święciechowska 1, Wilkowice
Fundacja ETS KU PRZYSZŁOŚCI	ul. Felkowo 6, Wilkowice
Fundacja Instytut Rozwoju Liderów	ul. Klonowa 12, Wilkowice
Fundacja Jedna Planeta	ul. Boczna 16, Wilkowice
Klub Miłośników Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych "TRAKTOR I MASZYNA"	ul. Powstańców Wielkopolskich 7, Lipno
Stowarzyszenie "ODNOWA"	ul. Święciechowska 1, Wilkowice
Stowarzyszenie BURSZTYN	Targowisko 2
Stowarzyszenie AS AKADEMIA	ul. Spółdzielcza 26, Lipno

Stowarzyszenie Klub Sportowy Unia Wyciążkowo	Wyciążkowo 24
Stowarzyszenie TRENER	ul. Lipowa 48, Wilkowice
Towarzystwo śpiewu "RAPSDIA"	ul. Powstańców Wielkopolskich 7, Lipno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Rejestru Sądowego.

Szczególną rolę w życiu społeczności lokalnych odgrywają koła gospodyń wiejskich (KGW). Jak wskazuje ustawa o kołach gospodyń wiejskich stanowią one dobrowolne, niezależne od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizację mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Odgrywają one również kluczową rolę w propagowaniu lokalnych tradycji i zwyczajów. Według danych Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Lipno działa 6 Kół Gospodyń Wiejskich, które aktywnie przyczyniają się do rozwoju społeczności wiejskich i są to:

- Koło Gospodyń Wiejskich Radomicko,
- Koło Gospodyń Wiejskich Aktywny Zakątek w Górcie Duchownej,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Lipnie „Zwariowane Babeczki”,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Ratowiczanki” w Ratowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wyciążkowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Goniembicach.

W Gminie działają również 3 Koła Gospodyń Wiejskich niewpisane do tego rejestru:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Smyczynie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Mórkowie.

Na terenie gminy Lipno działają również kółka rolnicze. Zgodnie z ustawą o kółkach rolniczych są one samorządnymi organizacjami społecznymi producentów rolnych, które działają na rzecz rozwoju gospodarstw i środowisk wiejskich. Ich głównym celem jest wspieranie inicjatyw służących poprawie warunków produkcji rolniczej, rozwoju przedsiębiorczości i wzmacnianiu więzi społecznych na obszarach wiejskich. Kółka rolnicze od wielu lat odgrywają istotną rolę w integracji mieszkańców, pielęgnowaniu tradycji i upowszechnianiu wiedzy rolniczej. Według dostępnych danych na terenie gminy Lipno działają 3 kółka rolnicze, aktywnie uczestniczące w życiu lokalnych społeczności. Są to:

- Kółko Rolnicze w Klonówcu,
- Kółko Rolnicze w Radomicku,
- Kółko Rolnicze w Wilkowicach.

Oprócz kół gospodyń wiejskich i kółek rolniczych ważnym elementem życia społecznego są kluby seniora. Funkcjonują tu m.in. Klub Złotej Jesieni w Lipnie, Klub Złotej Jesieni w Wilkowicach, Klub Złotej Jesieni w Wyciążkowie oraz Klub Seniora w Lipnie. Ich działalność sprzyja integracji osób starszych, przeciwdziała izolacji społecznej i daje seniorom możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.

Obok istniejących organizacji pozarządowych, warto także zwrócić uwagę na formy partycypacji społecznej w zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego. Zarządzanie w sposób deliberatywny umożliwia uwzględnienie interesów wielu grup społecznych, co z kolei w sposób znaczący wpływa na jakość życia mieszkańców. W Gminie Lipno, pomimo braku takich ciał jak Rada Seniorów czy Rada Młodzieżowa, działania na rzecz integracji społecznej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi są wciąż wspierane.

Instrumentem służącym kształtowaniu polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi jest program współpracy Gminy Lipno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z treścią przedmiotowego programu w 2025 roku głównym celem współpracy Gminy Lipno z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami. Celami szczegółowymi programu są:

1. Integracja i wspólne działanie organizacji realizujących zadania publiczne,
2. Tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej mieszkańców Gminy Lipno,
3. Podejmowanie wspólnych działań mających na celu podniesienie sprawności funkcjonowania organizacji,
4. Poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych,
5. Prezentacja dorobku organizacji i promowanie ich osiągnięć.

Gmina Lipno, w ramach przynależności do Lokalnej Grupy Działania „Kraina Lasów i Jezior”, jest objęta Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2023-2027. LGD obejmuje zasięgiem dwanaście gmin: Bojanowo, Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Poniec, Przemęt, Rydzyna, Śmigiel, Święciechowa, Wijewo, Włoszakowice, Wolsztyn. W ramach strategii LGD realizowane są trzy kluczowe cele:

- Poprawa stanu infrastruktury Krainy Lasów i Jezior,
- Zachowanie dziedzictwa lokalnego Krainy Lasów i Jezior,
- Wzmacnianie kapitału społecznego Krainy Lasów i Jezior.

Gmina Lipno posiada jedną gminę partnerską: gminę Demiwka (Silska Rada) w Ukrainie. Obecnie jednak współpraca między tymi gminami nie funkcjonuje w praktyce.

4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stanowi element istotnie wpływający na jakość życia oraz przewidywaną długość życia. Dostęp do dobrej opieki zdrowotnej wpływać może pozytywnie również na rozwój gospodarczy, poprzez ograniczenie negatywnych skutków chorób i kontuzji oraz związane z tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności. Mając na uwadze występujące w Polsce zjawisko starzenia się społeczeństwa służba zdrowia odgrywa też znaczną rolę w związku ze szczególnym popytem na jej usługi wśród seniorów.

Podmiotem medycznym działającym na terenie gminy Lipno jest Ośrodek Zdrowia w Lipnie, w którym znajdują się:

- Poradnia lekarza rodzinnego,
- Gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej,
- Gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej.

Mieszkańcy Gminy Lipno korzystają z opieki medycznej w Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr. Jana Jonstona w Lesznie, znajdującym się około 11 km na południe od Lipna przy ul. Kiepury 45. Dojazd do szpitala oraz najbliższej stacji pogotowia ratunkowego zajmuje średnio 16 minut. Na terenie gminy Lipno dostępna jest też apteka w Lipnie, gdzie można nabyć niezbędne leki i wyroby medyczne.

Gmina Lipno w zakresie profilaktyki zdrowotnej koncentruje się na wsparciu i informowaniu mieszkańców. Choć nie prowadzi własnych programów, aktywnie współpracuje z zewnętrznymi podmiotami medycznymi, umożliwiając organizację bezpłatnych badań przesiewowych na swoim terenie. Gmina Lipno udostępnia miejsca na mobilne punkty, takie jak mammobusy i informuje o akcjach poprzez swoją stronę internetową. Najczęściej organizowane są badania mammograficzne we współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów „OPEN” w Poznaniu. Sporadycznie mieszkańcy mogą skorzystać także z bezpłatnych badań wzroku realizowanych przez TOP-Optyka. Mimo

ograniczonego zakresu, te działania są kluczowe dla budowania lokalnej świadomości zdrowotnej.

Obok opieki zdrowotnej, równie istotną rolę w samorządzie terytorialnym odgrywa pomoc społeczna. Pełni ona funkcje związane ze wsparciem osób potrzebujących, prowadzeniem prewencji poprzez działania profilaktyczne oraz reintegracją osób, które z różnych przyczyn narażone są na zjawisko wykluczenia społecznego. Polityka społeczna odgrywa również istotną rolę w stabilizowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej, zwłaszcza w kontekście przeciwdziałania takim zjawiskom jak bezrobocie czy ubóstwo.

Polityka społeczna Gminy Lipno realizowana jest w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2028, która określa kluczowe kierunki działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wspierania lokalnej wspólnoty. Gmina Lipno koncentruje się na wsparciu rodzin w trudnej sytuacji materialnej i wychowawczej, realizując działania z zakresu pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego oraz organizując programy integracyjne i edukacyjne. Szczególną uwagę poświęca się dzieciom i młodzieży poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych, modernizację szkół, zajęcia pozalekcyjne i pomoc psychologiczną. Ważnym aspektem jest także profilaktyka zdrowotna oraz działania promujące zdrowy styl życia. Strategia zakłada również wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami, by mogły jak najdłużej funkcjonować w swoim środowisku i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. Działania te mają wzmacniać lokalne więzi i budować zintegrowaną, odpowiedzialną społeczność.

Podstawowym podmiotem odpowiedzialnym za realizację usług społecznych w Gminie Lipno jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, zlokalizowany przy ul. Powstańców Wielkopolskich 7. Jego działalność obejmuje m.in. świadczenia pieniężne i niepieniężne wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i alimentacyjne, dodatki mieszkaniowe oraz realizację działań profilaktycznych w ramach gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej. GOPS realizuje również programy resortowe: „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa” – edycja dla jednostek samorządu terytorialnego, skierowane do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Uzupełnieniem oferty usług społecznych jest Klub Senior+ w Radomicku, który pełni ważną funkcję integracyjną i aktywizującą wobec osób starszych. Celem działalności Klubu jest zwiększenie uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, rozwijanie ich aktywności oraz organizowanie wspólnego spędzania czasu wolnego w formie warsztatów, spotkań tematycznych, zajęć rekreacyjnych i integracyjnych. Obie jednostki stanowią kluczowe ogniwa lokalnej polityki społecznej, odpowiadając na zróżnicowane potrzeby mieszkańców Gminy Lipno, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

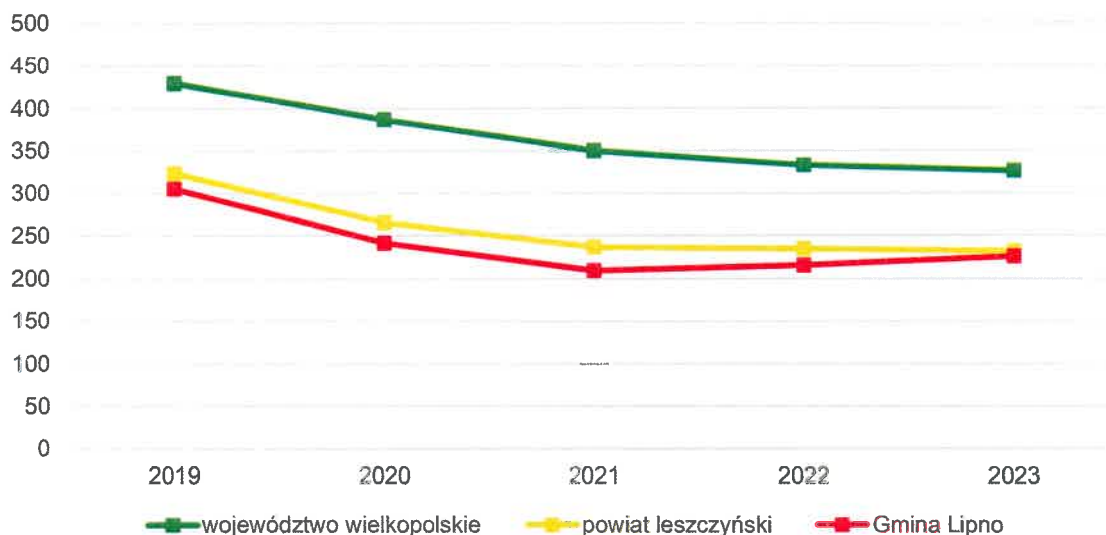
Tab. 34. Usługi społeczne prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie w miejscu zamieszkania

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	13	11	9	18	22
Liczba beneficjentów programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	14	17	22	26	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

W latach 2019-2023 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zmniejszyła się w Gminie Lipno z 305 osób w 2019 roku do 225 osób w 2023 roku. Oznacza to spadek wskaźnika o ponad 16% w analizowanym okresie. Dla porównania, w powiecie leszczyńskim wskaźnik ten obniżył się z 323 do 234, a w województwie wielkopolskim z 430 do 326 osób na 10 tys. ludności. Choć dynamika spadku w Gminie Lipno była zbliżona do obserwowanej w regionie, należy podkreślić, że w całym analizowanym okresie wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców pozostawał niższy niż średnia dla powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Ryc. 39. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uzupełnieniem pracy środowiskowej prowadzonej przez GOPS jest gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy, który pełni istotną funkcję w systemie wsparcia społecznego. Lokale komunalne i socjalne umożliwiają zapewnienie schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, a także stanowią narzędzie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Zasady gospodarowania mieniem komunalnym Gminy Lipno określa uchwała Nr LXXIV/568/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Lipno w latach 2024-2028”. Obecnie Gmina Lipno posiada 23 lokale: 6 w Radomicku, po 5 lokali w Wilkowicach i Mórkowie, 3 w Goniembicach, 2 w Klonówcu oraz po 1 lokalu w Gronówku i Koronowie. Jeden lokal w Klonówcu jak i jeden w Koronowie objęte są najmem socjalnym. Stan techniczny budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie Gminy Lipno oceniono jako dostateczny, co oznacza, że w elementach poszczególnych budynków występują niewielkie uszkodzenia i ubytki niezagrożące bezpieczeństwu. W budynkach tych planowane jest przeprowadzenie remontów, w szczególności pokryć dachowych oraz wymiana źródeł ciepła, a także stolarki okiennej i drzwiowej. Ponadto naprawione mają zostać elewacje budynków oraz instalacje elektryczne i wodno-kanalizacyjne, a także łazienki. W latach 2025-2027 przewiduje się sprzedaż wszystkich lokali w Wilkowicach, co jednak będzie uzależnione od zainteresowania najemców wykupem lokali. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, stawkę bazową czynszu za najem lokali komunalnych ustala Wójt Gminy Lipno, na podstawie stosownego zarządzenia.

Tab. 35. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie Gminy Lipno w latach 2019-2023

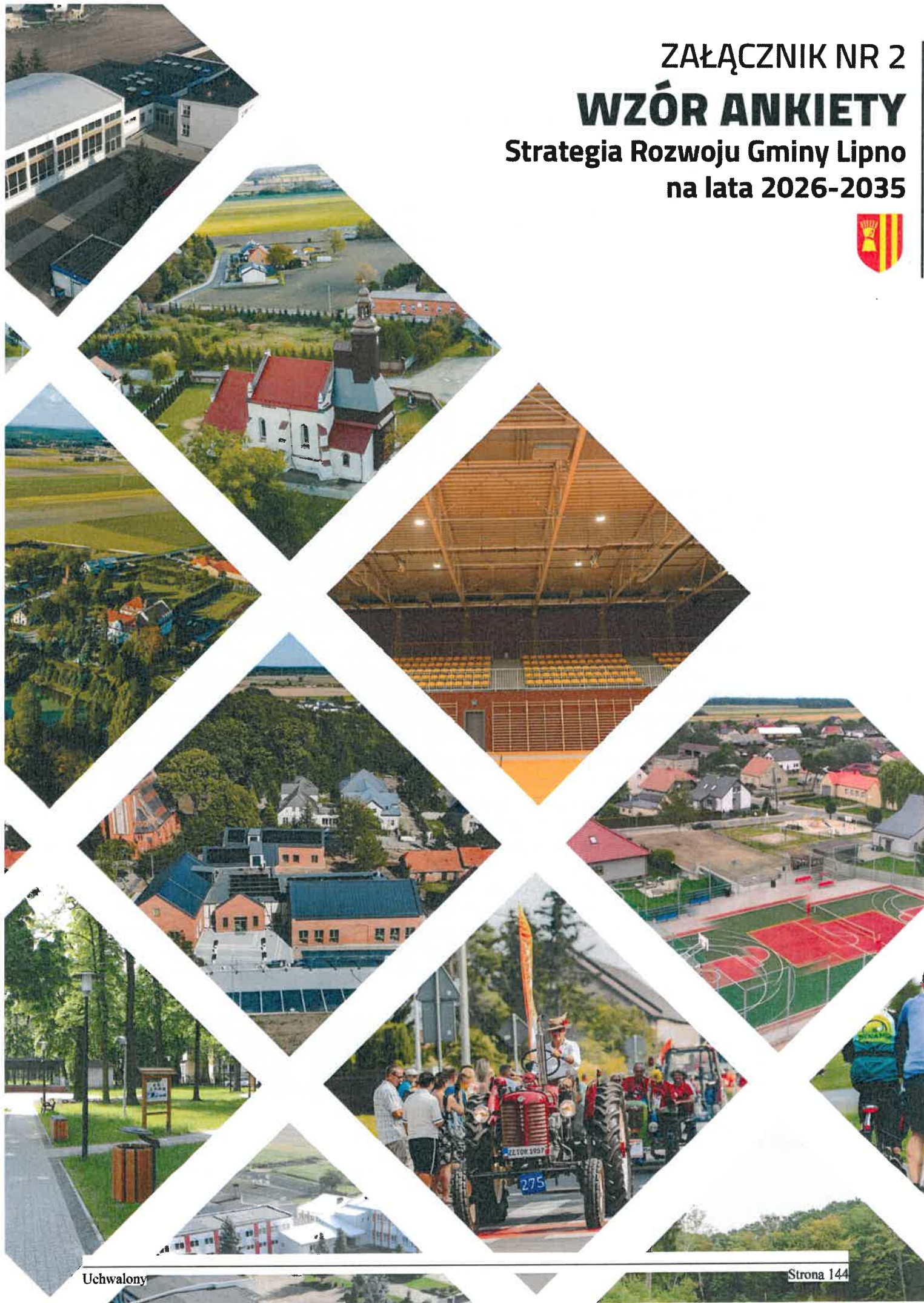
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	19	19	19	21	21
Liczba mieszkań socjalnych	5	5	5	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno.

ZAŁĄCZNIK NR 2

WZÓR ANKIETY

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035

Szanowni Państwo,

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety.

Część I

Oceń stopień rozwoju i/lub działalność Gminy i jej mieszkańców we wskazanych obszarach w skali od 1 do 5 poprzez wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli.

W przyjętej skali poszczególne liczby oznaczają następujące oceny: 1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Możliwe jest także zaznaczenie odpowiedzi *Nie dotyczy/nie mam zdania*. Oceniane elementy zostały podzielone na sześć obszarów: społeczeństwo, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy Lipno (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)						
skuteczność działania pomocy społecznej						
dostęp do podstawowej opieki medycznej						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren gminy Lipno						
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych						
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy Lipno						
bezpieczeństwo publiczne						
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej						

OBSZAR: GOSPODARKA						
--------------------	--	--	--	--	--	--

Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
---------------	--------------------------------	---	---	---	---	---

atrakcyjność inwestycyjną

możliwość uzyskania zatrudnienia

możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem

warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej

funkcjonowanie transportu zbiorowego

połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami

dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)

perspektywy rozwojowe działalności rolniczej

konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym

OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
---------------------------------	--	--	--	--	--	--

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
---------------	------------------------------	---	---	---	---	---

estetyka (czystość na obszarach publicznych)

jakość powietrza

ofertę w działaniach wspierających ochronę środowiska np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła

czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających

infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)

dostępność terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)

czystość terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)

świadomość ekologiczną mieszkańców

system odbioru odpadów

efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)

walory środowiska przyrodniczego

rozwój odnawialnych źródeł energii

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
---------------	------------------------------	---	---	---	---	---

stan dróg

mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)

bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych

dostępność sieci wodociągowej

dostępność sieci kanalizacyjnej

dostępność sieci gazowej

dostępność szerokopasmowego internetu

OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
---------------	------------------------------	---	---	---	---	---

atrakcyjność turystyczna

poziom bazy sportowo-rekreacyjnej

poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)

poziom bazy gastronomicznej

wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych

system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)

jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych

jakość istniejących chodników

ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci

ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży

ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych

ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów

działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów

OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
---------------	------------------------------	---	---	---	---	---

dostęp do edukacji przedszkolnej

jakość edukacji przedszkolnej

jakość infrastruktury przedszkolnej

dostęp do edukacji w szkołach podstawowych

jakość edukacji w szkołach podstawowych

jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)

dojazd do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)

wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach

wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach

dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.)

organizacja dowozu dzieci do szkół

jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych

dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)

działalność instytucji kultury (np. domu kultury, biblioteki)

działalność świetlic wiejskich

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie max. 5 punktów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa stanu infrastruktury drogowej (w tym m.in. nawierzchni dróg, przejść dla pieszych)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej

- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ budowa/rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa/modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwienie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym: ulgi)
- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie natężenia działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ organizacja/zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inny (jaki?)

Część III:

1. Odpowiedz na pytanie, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna
- ☐ osoba niebinarna/nie chcę podawać

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Status zawodowy/zatrudnienie:

- ☐ uczeń/uczennica lub student/ka
- ☐ rolnik/rolniczka
- ☐ przedsiębiorca/przedsiębiorczyni
- ☐ osoba pracująca (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej)
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt/ka lub rencista/ka
- ☐ inne (jakie?)

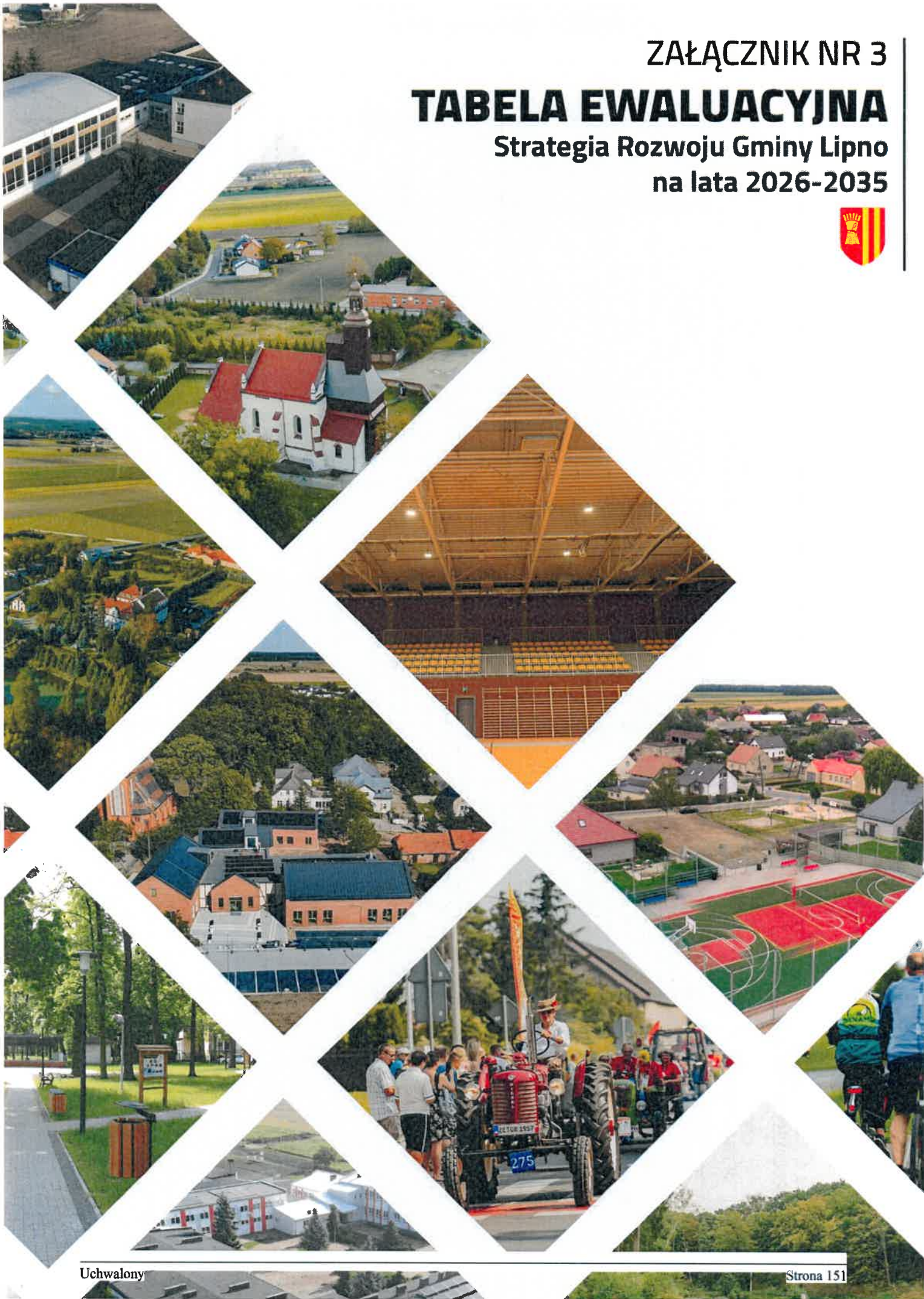
Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem Gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem Gminy

Dziękujemy za poświęcony czas i udzielone odpowiedzi. Państwa opinie i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

TABELA EWALUACYJNA

Strategia Rozwoju Gminy Lipno
na lata 2026-2035

Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych.				
	Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej i uzupełniającej, m.in. przebudowa i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, przystanków, przejść dla pieszych.				
	Budowa nowych parkingów przesiadkowych Park&Ride i Bike&Ride w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego.				
	Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna.				
	Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii (S5, DW309, drogi powiatowe) w zakresie poprawy bezpieczeństwa i standardu technicznego.				
	Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach).				
	Modernizacja, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody oraz urządzeń towarzyszących, zapewniających bezpieczeństwo i stabilność dostaw wody w Gminie.				
	Wspieranie rozwoju infrastruktury szerokopasmowego internetu poprzez działania planistyczne, współpracę z operatorami telekomunikacyjnymi oraz udostępnianie gminnej infrastruktury (np. pasa drogowego, obiektów publicznych) pod realizację inwestycji cyfrowych.				

1.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny	Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego.					
	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów poprzemysłowych.					
	Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną.					
	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców.					
	Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia.					
	Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.					

Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
2.1. Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych.				
	Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach.				
	Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne.				
	Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu.				
	Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych.				
	Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przysiadki, oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia).				
	Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję.				
	Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczenie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.				
	Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie wpływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych.				

2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu	Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych).					
	Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła).					
	Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych.					
	Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych.					
	Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii.					
	Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego.					
	Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne).					
	Opracowywanie i aktualizacja gminnych dokumentów środowiskowych (m.in. w zakresie adaptacji do zmian klimatu, jakości powietrza i gospodarki wodnej) wraz z określeniem priorytetowych działań dostosowawczych.					

Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media i drogi dojazdowe oraz ich promocja wśród inwestorów.				
	Utworzenie punktu obsługi przedsiębiorcy oraz rozwój systemu informacji gospodarczej, obejmującego ofertę inwestycyjną Gminy, dostępne ulgi, dotacje i aktualne programy wsparcia dla firm i mieszkańców (strona www, konsultacje, materiały informacyjne).				
	Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu i uczelniami w zakresie rozwoju innowacji i szkoleń zawodowych.				
	Kampania promocyjna Gminy jako miejsca przyjaznego inwestorom i mieszkańcom (np. materiały promocyjne, targi, strona inwestycyjna).				
	Rozwój współpracy między przedsiębiorcami a szkołami (m.in. praktyki, klasy patronackie, doradztwo zawodowe) w celu większego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy.				
	Wykorzystanie połączenia przy drodze ekspresowej S5 do rozwoju działalności logistycznej i usług przydrogowych, w tym stref obsługi podróżnych, usług serwisowych oraz zaplecza dla firm transportowo-magazynowych.				

3.2. Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska	Wspieranie nowoczesnych form rolnictwa, w tym rolnictwa precyzyjnego, ekologicznego, pszczelarstwa oraz krótkich łańcuchów dostaw.					
	Tworzenie lokalnych sieci współpracy rolników (grupy producenckie, spółdzielnie), ukierunkowanych na wspólne zakupy, sprzedaż, promocję produktów oraz wzmacnianie pozycji negocjacyjnej na rynku.					
	Rozwój i promocja lokalnych produktów oraz marki gminnej poprzez targi, działania promocyjne i wykorzystanie wydarzeń takich jak Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych.					
	Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obejmującej ścieżki piesze i rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku oraz małą architekturę.					
	Tworzenie spójnej i oznakowanej sieci szlaków turystycznych i rekreacyjnych łączących wszystkie miejscowości oraz przygotowanie materiałów informacyjnych i map tras.					
	Ochrona i rewitalizacja zabytków oraz rozwój tras kulturowych prezentujących lokalne dziedzictwo historyczne.					
	Rozwój turystyki wiejskiej, historycznej, weekendowej, agroturystyki i ekoturystyki w oparciu o walory przyrodnicze Gminy Lipno oraz jej położenie w sąsiedztwie Leszna, a także zwiększenie wielokanałowych działań promocyjnych, aby zwiększyć ruch turystyczny w Gminie.					

Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych	Przeprowadzenie analizy funkcjonalno-technicznej i ekonomicznej wariantów rozwoju siedziby Urzędu Gminy Lipno, obejmującej budowę nowego obiektu lub rozbudowę i modernizację istniejącego budynku, oraz wybór i realizację najkorzystniejszego rozwiązania w celu poprawy warunków obsługi mieszkańców i pracy administracji.				
	Wzrost dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz rozwój oferty przedszkolnej dostosowanej do potrzeb pracujących rodziców.				
	Wzmocnienie jakości i dostępności usług społecznych poprzez przeniesienie GOPS do obiektu lepiej dostosowanego do obsługi mieszkańców oraz zapewniającego bezpieczne, spokojne i sprzyjające pracy warunki dla pracowników.				
	Poprawa warunków kształcenia w szkołach, w tym zapewnienie jednozmiannowego systemu nauki w Włkowicach oraz dostosowanie infrastruktury do rosnącej liczby uczniów.				
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej w szkołach i sołectwach, umożliwiająca mieszkańcom korzystanie z atrakcyjnej i dostępnej oferty aktywności fizycznej.				
	Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych poprzez udostępnianie lokali publicznych pod gabinety lekarskie, apteki i usługi rehabilitacyjne oraz rozwijanie współpracy z podmiotami medycznymi.				
	Wzmocnienie działań profilaktycznych poprzez regularną organizację mobilnych badań, programów edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych skierowanych do mieszkańców.				
	Wprowadzenie systemu transportu wspierającego mobilność osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w celu ułatwienia dostępu do usług publicznych i życia społecznego (np. „taksówka dla seniora”).				
	Rozwój oraz dostosowanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej do rosnącej liczby mieszkańców poprzez wzmacnianie infrastruktury, różnicowanie działań i wspieranie inicjatyw integrujących społeczność lokalną.				
	Rozbudowa usług wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania, w tym usług opiekuńczych, asystenckich i wspierających samodzielność, skierowanych do osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami.				

	Realizacja programów aktywizacji społecznej i wzmocnienia więzi lokalnych poprzez organizację zajęć integracyjnych, tworzenie grup samopomocowych i rozwój sieci wsparcia sąsiedzkiego.						
	Podnoszenie kompetencji kadr oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia poprzez szkolenia, superwizję i wymianę dobrych praktyk, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami starszymi.						

4.2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie	Modernizacja i rozbudowa GOK w Lipnie, obejmująca poprawę zaplecza technicznego, stworzenie nowych przestrzeni dla zajęć artystycznych, edukacyjnych i społecznych oraz podniesienie standardu organizacji wydarzeń kulturalnych i inicjatyw lokalnych.				
	Usprawnienie zarządzania świetlicami wiejskimi oraz zwiększenie ich wykorzystania jako lokalnych centrów aktywności, integracji i wydarzeń społecznych.				
	Tworzenie przyjaznych i dostępnych przestrzeni spotkań dla młodzieży i rodzin, w tym stref rekreacji oraz miejsc integracji międzypokoleniowej.				
	Organizacja regularnych wydarzeń kulturalnych, festynów oraz inicjatyw obywatelskich wzmacniających więzi społeczne i integrację mieszkańców.				
	Wzmacnianie aktywności osób starszych poprzez tworzenie nowych filii klubów seniora oraz zwiększanie dostępności oferty w sołectwach.				
	Systematyczna modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zapewniająca wysoką jakość obiektów w sołectwach i zwiększająca możliwości organizacji zajęć, wydarzeń i aktywności mieszkańców.				
	Stworzenie programu wsparcia, szkoleń i doradztwa dla lokalnych liderów oraz organizacji społecznych, wzmacniającego ich kompetencje i zdolność do realizacji inicjatyw na rzecz społeczności.				
	Tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu młodzieżowego i międzypokoleniowego, sprzyjającego integracji mieszkańców, wzmocnieniu więzi lokalnych oraz aktywności obywatelskiej.				
	Wzmacnianie odporności i bezpieczeństwa Gminy poprzez rozwój infrastruktury ochronnej, planów zarządzania kryzysowego oraz systemów ewakuacji i informowania mieszkańców.				
	Rozwój usług cyfrowych oraz narzędzi e-administracji, ułatwiających załatwianie spraw urzędowych, komunikację z mieszkańcami i udział w konsultacjach społecznych (e-usługi, e-konsultacje, platformy informacyjne).				
	Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców – w szczególności seniorów, młodzieży oraz osób zagrożonych wykluczeniem – poprzez szkolenia, warsztaty i indywidualne wsparcie realizowane m.in. przez szkoły, Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipnie i GOK.				
	Rozwój współpracy Gminy z krajowymi i zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego, w szczególności z regionami o znaczącej obecności Polonii, w celu wymiany doświadczeń, realizacji wspólnych inicjatyw rozwojowych oraz promocji potencjału gospodarczego i społecznego Gminy.				

Spis tabel

Tab. 1. Ocena obszarów rozwojowych i poszczególnych komponentów w Gminie Lipno	18
Tab. 2. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027.	56
Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	59
Tab. 4. Prognozowane środki budżetowe Gminy Lipno na lata 2026-2035 (zł).....	64
Tab. 5. Wydatki w dziale Transport i łączność w latach 2019-2023 w Gminie Lipno (tys. zł).....	75
Tab. 6. Największe inwestycje infrastrukturalne zrealizowane na terenie gminy Lipno w 2023 roku ...	76
Tab. 7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Lipno.....	80
Tab. 8. Ruch budowlany w Gminie Lipno w latach 2019-2023 na tle średniej gmin powiatu leszczyńskiego	86
Tab. 9. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na terenie gminy Lipno	87
Tab. 10. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Lipno	93
Tab. 11. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych na terenie gminy Lipno	94
Tab. 12. Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy Lipno w 2023 roku	97
Tab. 13. Złoża kopalin na terenie gminy Lipno.....	98
Tab. 14. Stan gospodarki odpadami w Gminie Lipno w latach 2020-2024.....	104
Tab. 15. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu leszczyńskiego w latach 2019-2023.....	106
Tab. 16. Podmioty działające na terenie gminy Lipno na koniec 2023 r. według sekcji PKD	107
Tab. 17. Największe podmioty działające na terenie gminy Lipno na koniec 2023 r.	108
Tab. 18. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego	110
Tab. 19. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Lipno w latach 2019-2023 (zł)	114
Tab. 20. Dochody podatkowe Gminy Lipno w latach 2019-2023.....	117
Tab. 21. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich.....	119
Tab. 22. Inwestycje w Gminie Lipno zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład.....	120
Tab. 23. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu leszczyńskiego w latach 2019-2023	124
Tab. 24. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa	125
Tab. 25. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Lipno w 2019 i 2023 roku na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego	126
Tab. 26. Przedszkola na terenie gminy Lipno w 2024 roku	128
Tab. 27. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Lipno w latach 2019-2024.....	128
Tab. 28. Szkoły podstawowe na terenie gminy Lipno w roku szkolnym 2023/2024	130
Tab. 29. Stan bazy dydaktycznej w szkołach publicznych na terenie gminy Lipno w 2024 roku	131
Tab. 30. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Lipno uczęszczająca do szkół na terenie gminy w latach 2019-2024	131
Tab. 31. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Lipno w latach 2019-2024	135
Tab. 32. Jednostki ochotniczej straży pożarnej na terenie gminy Lipno	137
Tab. 33. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Lipno	139
Tab. 34. Usługi społeczne prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie w miejscu zamieszkania.....	142
Tab. 35. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie Gminy Lipno w latach 2019-2023....	143

Spis rycin

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów w Gminie Lipno według ankietowanych ...	17
Ryc. 2. Najczęściej wskazywane odpowiedzi przez respondentów dotyczące priorytetów rozwojowych	21
Ryc. 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno – system powiązań przyrodniczych	45
Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno – elementy infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej	46
Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lipno – planowane przedsięwzięcia	47
Ryc. 6. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim	55
Ryc. 7. Położenie Gminy Lipno na tle województwa wielkopolskiego i powiatu leszczyńskiego	71
Ryc. 8. Odległości od centrum Lipna pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 minut (dane orientacyjne)	73
Ryc. 9. Sieć drogowa na terenie gminy Lipno	74
Ryc. 10. Podział województwa wielkopolskiego na obszary funkcjonalne	78
Ryc. 11. Pokrycie terenu gminy Lipno	79
Ryc. 12. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Lipno	85
Ryc. 13. Rozmieszczenie zabytków na terenie gminy Lipno	88
Ryc. 14. Szlaki rowerowe na terenie gminy Lipno	89
Ryc. 15. Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Lipno	96
Ryc. 16. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Lipno wraz z przebiegiem korytarzy ekologicznych	99
Ryc. 17. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m ² /rok) na wysokości 10 i 30 metrów	100
Ryc. 18. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce	101
Ryc. 19. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski	102
Ryc. 20. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Lipno w 2023 roku na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego	103
Ryc. 21. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 działających na terenie gminy Lipno	108
Ryc. 22. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno na tle średniej dla gmin powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	109
Ryc. 23. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie gminy Lipno w 2020 roku	110
Ryc. 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lipno na tle średniej gmin powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	111
Ryc. 25. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lipno na tle gmin wiejskich powiatu leszczyńskiego	112
Ryc. 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie leszczyńskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2019-2023	113
Ryc. 27. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego na latach 2019-2023	114
Ryc. 28. Wykonanie budżetu Gminy Lipno w latach 2019-2023	115
Ryc. 29. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	116
Ryc. 30. Struktura dochodów Gminy Lipno w latach 2019-2023	116
Ryc. 31. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego	118
Ryc. 32. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Lipno na lata 2025-2035	121
Ryc. 33. Gęstość zaludnienia w powiecie leszczyńskim w 2023 roku	123
Ryc. 34. Struktura ludności w Gminie Lipno w latach 2019-2023	126
Ryc. 35. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	129

Ryc. 36. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Lipno w latach 2022-2024 na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego	132
Ryc. 37. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Lipno w latach 2022-2024 w podziale na szkoły	133
Ryc. 38. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	139
Ryc. 39. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Lipno na tle powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2019-2023	143

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY LIPNO
Bartosz Zięba
Bartosz Zięba

**ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR XXXIII/207/2026
RADY GMINY LIPNO
Z DNIA 1 LIPCA 2026 R.**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO**

**STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY LIPNO
NA LATA
2026–2035**

Wykonawca prognozy

Weronika Saukens

data sporządzenia: 29 kwietnia 2026 r.

aktualizacja: 7 czerwca 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE SPORZĄDZENIA PROGNOZY	5
1.2. ZAKRES I CEL PROGNOZY	5
1.3. METODY OPRACOWANIA PROGNOZY	8
1.3.1. Źródła informacji.....	8
1.3.2. Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska	9
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STRATEGII ORAZ JEJ POWIĄZANIAMI Z INNYMI DOKUMENTAMI	10
2.1. ZAWARTOŚĆ I CELE STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035.....	10
2.2. POWIĄZANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ICH CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I WYZNACZANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ	17
3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY LIPNO	46
3.1. POŁOŻENIE	46
3.2. DEMOGRAFIA	47
3.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	48
3.3.1. Transport i komunikacja	48
3.3.2. Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe.....	50
3.4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	51
3.4.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza.....	51
3.4.2. Zagrożenia hałasem	56
3.4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM).....	63
3.4.4. Gospodarowanie wodami.....	63
3.4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	71
3.4.6. Zasoby geologiczne.....	72
3.4.7. Gleby	73
3.4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu	74
3.4.9. Zasoby przyrodnicze	76
3.4.10. Zapobieganie poważnym awariom	85
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	86
5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	88
5.1. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA, OBSZARY CHRONIONE ORAZ CELE I PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000	88
5.2. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI	107
5.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	110
5.4. POWIETRZE I KLIMAT	116
5.5. POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ I GLEBY	119
5.6. KLIMAT AKUSTYCZNY	125
5.7. ZASOBY NATURALNE	128
5.8. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	128
5.9. ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE	128
6. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035	131

7. MOŻLIWE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035	137
8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	140
9. NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	141
10. REKOMENDACJE I WNIOSKI DO OSTATECZNEJ WERSJI DOKUMENTU	142
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROJEKCIE STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035	143
12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	144
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	146
14. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	150
15. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2	151

1. INFORMACJE O PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1.1. Podstawy formalno-prawne sporządzenia prognozy

Podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U z 2024, poz. 1112 ze zm.). Według zapisów art. 46 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ww. ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 ustawy, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Przedmiotowe dokumenty zostaną także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres i cel prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera identyfikację potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* oraz ocenę natężenia tych oddziaływań. Jej celem jest analiza potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oraz realizacji założeń wskazanego wyżej dokumentu.

Zgodnie z zapisami art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami (o których mowa w art. 57 i 58) zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w piśmie nr WPP-II.410.13.2026.KF.1 z dnia 24.02.2026 roku uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035. W swym piśmie organ ten wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z 03.04.2026 r., znak: DN-NS.9011.163.2026 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035.

Biorąc powyższe pod uwagę niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 2):

1. zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2. określa, analizuje, ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2:

- Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem;
- w Prognozie zostały uwzględnione informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

1.3. Metody opracowania prognozy

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotyczącą oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono opisowo wraz z merytorycznym uzasadnieniem. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych kierunków działań.

1.3.1. Źródła informacji

Podczas opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano następujące dokumenty stanowiące na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym:

- Traktat Lizboński,
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030,
- Europejski Zielony Ład,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Europejska Konwencja Krajobrazowa,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Polityka wodna Państwa do 2030 r.,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza,
- Krajowy Program Gospodarki Odpadami,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+,
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego.

1.3.2. Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska

Podczas opracowania prognozy, w celu określenia wpływu i skutków planowanych kierunków działań na stan środowiska, przeprowadzono dokładną analizę wpływu każdego z nich na poszczególne obszary środowiska. Przyjęto, że obszarami tymi są wymienione w art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy OOS tj. „przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STRATEGII ORAZ JEJ POWIĄZANIAMI Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Zawartość i cele Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą Lipno. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy Lipno w perspektywie do 2035 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Lipno, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021-2027. Strategia Rozwoju Gminy Lipno będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Lipno, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2026 do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Lipno w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Lipno) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2026-2035.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2025 roku decyzją Wójta Gminy Lipno o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały nr XX/126/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych oraz wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy Lipno. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Lipno na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Lipno brzmi następująco:

Tworzymy nowoczesną, bezpieczną i przyjazną mieszkańcom Gminę, opartą na współpracy, zrównoważonym rozwoju oraz poszanowaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Z kolei wizja gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy wizja jest obrazem gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy Lipno:

- obrazuje stan docelowy Gminy Lipno w 2035 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy Lipno,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Lipno brzmi następująco:

W 2035 roku Gmina Lipno jest nowoczesną, dobrze skomunikowaną gminą wiejską, która w pełni wykorzystuje bliskość Leszna i drogi S5, oferując mieszkańcom wysoką jakość życia, a przedsiębiorcom dogodne warunki rozwoju. Przestrzeń publiczna jest funkcjonalna, zielona i estetyczna od odnowionego centrum Lipna i parku, przez zadbane sołectwa, aż po spójną sieć dróg rowerowych i parkingów Bike&Ride sprzyjających zrównoważonej mobilności. Gmina skutecznie chroni środowisko i adaptuje się do zmian klimatu, rozwijając błękitno-zieloną infrastrukturę, małą retencję i odnawialne źródła energii, a jednocześnie wzmacnia nowoczesne rolnictwo oraz turystykę wiejską opartą na lokalnych produktach, walorach przyrodniczych i rozpoznawalnych wydarzeniach o charakterze rolniczym i kulturowym. Mieszkańcy korzystają z dostępnej opieki i edukacji, rozwiniętych usług społecznych i zdrowotnych, bogatej oferty kulturalno-sportowej oraz nowoczesnych e-usług, a aktywne organizacje społeczne współtworzą decyzje publiczne, budując zintegrowaną, obywatelską wspólnotę.

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Lipno, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy Lipno. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wyznaczone dla Gminy Lipno cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmacnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawione zostały opracowane cele strategiczne:

Cel 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej.

Cel 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu.

Cel 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym.

Cel 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych wraz z kierunkami działań, które zaprezentowano poniżej.

Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii

Cele operacyjne	Kierunki działań
1.1. Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno	• Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych. • Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej i uzupełniającej, m.in. przebudowa i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, przystanków, przejść dla pieszych. • Budowa nowych parkingów przesiadkowych Park&Ride i Bike&Ride w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego. • Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszko-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna. • Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii (S5, DW309, drogi powiatowe) w zakresie poprawy bezpieczeństwa i standardu technicznego. • Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach). • Modernizacja, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody oraz urządzeń towarzyszących, zapewniających bezpieczeństwo i stabilność dostaw wody w Gminie. • Wspieranie rozwoju infrastruktury szerokopasmowego internetu poprzez działania planistyczne, współpracę z operatorami telekomunikacyjnymi oraz udostępnianie gminnej infrastruktury (np. pasa drogowego, obiektów publicznych) pod realizację inwestycji cyfrowych.
1.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny	• Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego. • Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych. • Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną. • Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców. • Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia.

2.1. Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska	• Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku. • Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych. • Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach. • Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne. • Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu. • Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych. • Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia). • Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję. • Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych.
2.2. Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu	• Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych). • Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła). • Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych. • Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych. • Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii. • Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego. • Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne).

	• Opracowywanie i aktualizacja gminnych dokumentów środowiskowych (m.in. w zakresie adaptacji do zmian klimatu, jakości powietrza i gospodarki wodnej) wraz z określeniem priorytetowych działań dostosowawczych.
3.1. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	• Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media i drogi dojazdowe oraz ich promocja wśród inwestorów. • Utworzenie punktu obsługi przedsiębiorcy oraz rozwój systemu informacji gospodarczej, obejmującego ofertę inwestycyjną Gminy, dostępne ulgi, dotacje i aktualne programy wsparcia dla firm i mieszkańców (strona www, konsultacje, materiały informacyjne). • Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu i uczelniami w zakresie rozwoju innowacji i szkoleń zawodowych. • Kampania promocyjna Gminy Lipno jako miejsca przyjaznego inwestorom i mieszkańcom (np. materiały promocyjne, targi, strona inwestycyjna). • Rozwój współpracy między przedsiębiorcami a szkołami (m.in. praktyki, klasy patronackie, doradztwo zawodowe) w celu większego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. • Wykorzystanie położenia przy drodze ekspresowej S5 do rozwoju działalności logistycznej i usług przydrogowych, w tym stref obsługi podróżnych, usług serwisowych oraz zaplecza dla firm transportowo-magazynowych.
3.2. Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska	• Wspieranie nowoczesnych form rolnictwa, w tym rolnictwa precyzyjnego, ekologicznego, pszczelarstwa oraz krótkich łańcuchów dostaw. • Tworzenie lokalnych sieci współpracy rolników (grupy producenckie, spółdzielnie), ukierunkowanych na wspólne zakupy, sprzedaż, promocję produktów oraz wzmacnianie pozycji negocjacyjnej na rynku. • Rozwój i promocja lokalnych produktów oraz marki gminnej poprzez targi, działania promocyjne i wykorzystanie wydarzeń takich jak Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych. • Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obejmującej ścieżki piesze i rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku oraz małą architekturę. • Tworzenie spójnej i oznakowanej sieci szlaków turystycznych i rekreacyjnych łączących wszystkie miejscowości oraz przygotowanie materiałów informacyjnych i map tras. • Ochrona i rewitalizacja zabytków oraz rozwój tras kulturowych prezentujących lokalne dziedzictwo historyczne. • Rozwój turystyki wiejskiej, historycznej, weekendowej, agroturystyki i ekoturystyki w oparciu o walory przyrodnicze Gminy Lipno oraz jej położenie w sąsiedztwie Leszna, a także zwiększenie wielokanałowych działań promocyjnych, aby zwiększyć ruch turystyczny w Gminie.
4.1. Wysoka jakość edukacji i usług społecznych	• Przeprowadzenie analizy funkcjonalno-technicznej i ekonomicznej wariantów rozwoju siedziby Urzędu Gminy Lipno, obejmującej budowę nowego obiektu lub rozbudowę i modernizację istniejącego budynku, oraz wybór i realizację najkorzystniejszego rozwiązania w celu poprawy warunków obsługi mieszkańców i pracy administracji. • Wzrost dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz rozwój oferty przedszkolnej dostosowanej do potrzeb pracujących rodziców. • Wzmocnienie jakości i dostępności usług społecznych poprzez przeniesienie GOPS do obiektu lepiej dostosowanego do obsługi

4.2.
Aktywne
i zintegrowane
społeczeństwo
obywatelskie

- mieszkańców oraz zapewniającego bezpieczne, spokojne i sprzyjające pracy warunki dla pracowników.
- Poprawa warunków kształcenia w szkołach, w tym zapewnienie jednolitego systemu nauki w Wilkowicach oraz dostosowanie infrastruktury do rosnącej liczby uczniów.
 - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej w szkołach i sołectwach, umożliwiająca mieszkańcom korzystanie z atrakcyjnej i dostępnej oferty aktywności fizycznej.
 - Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych poprzez udostępnianie lokali publicznych pod gabinety lekarskie, apteki i usługi rehabilitacyjne oraz rozwijanie współpracy z podmiotami medycznymi.
 - Wzmocnienie działań profilaktycznych poprzez regularną organizację mobilnych badań, programów edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych skierowanych do mieszkańców.
 - Wprowadzenie systemu transportu wspierającego mobilność osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w celu ułatwienia dostępu do usług publicznych i życia społecznego (np. „taksówka dla seniora”).
 - Rozwój oraz dostosowanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej do rosnącej liczby mieszkańców poprzez wzmacnianie infrastruktury, różnicowanie działań i wspieranie inicjatyw integrujących społeczność lokalną.
 - Rozbudowa usług wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania, w tym usług opiekuńczych, asystenckich i wspierających samodzielność, skierowanych do osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami.
 - Realizacja programów aktywizacji społecznej i wzmacniania więzi lokalnych poprzez organizację zajęć integracyjnych, tworzenie grup samopomocowych i rozwój sieci wsparcia sąsiedzkiego.
 - Podnoszenie kompetencji kadr oświaty, pomocy społecznej i służby zdrowia poprzez szkolenia, superwizje i wymianę dobrych praktyk, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami starszymi.
 - Modernizacja i rozbudowa GOK w Lipnie, obejmująca poprawę zaplecza technicznego, stworzenie nowych przestrzeni dla zajęć artystycznych, edukacyjnych i społecznych oraz podniesienie standardu organizacji wydarzeń kulturalnych i inicjatyw lokalnych.
 - Usprawnienie zarządzania świetlicami wiejskimi oraz zwiększenie ich wykorzystania jako lokalnych centrów aktywności, integracji i wydarzeń społecznych.
 - Tworzenie przyjaznych i dostępnych przestrzeni spotkań dla młodzieży i rodzin, w tym stref rekreacji oraz miejsc integracji międzypokoleniowej.
 - Organizacja regularnych wydarzeń kulturalnych, festynów oraz inicjatyw obywatelskich wzmacniających więzi społeczne i integrację mieszkańców.
 - Wzmacnianie aktywności osób starszych poprzez tworzenie nowych filii klubów seniora oraz zwiększanie dostępności oferty w sołectwach.
 - Systematyczna modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zapewniająca wysoką jakość obiektów w sołectwach i zwiększająca możliwości organizacji zajęć, wydarzeń i aktywności mieszkańców.
 - Stworzenie programu wsparcia, szkoleń i doradztwa dla lokalnych liderów oraz organizacji społecznych, wzmacniającego ich

kompetencje i zdolność do realizacji inicjatyw na rzecz społeczności.

- Tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu młodzieżowego i międzypokoleniowego, sprzyjającego integracji mieszkańców, wzmacnianiu więzi lokalnych oraz aktywności obywatelskiej.
- Wzmacnianie odporności i bezpieczeństwa Gminy poprzez rozwój infrastruktury ochronnej, planów zarządzania kryzysowego oraz systemów ewakuacji i informowania mieszkańców.
- Rozwój usług cyfrowych oraz narzędzi e-administracji, ułatwiających załatwianie spraw urzędowych, komunikację z mieszkańcami i udział w konsultacjach społecznych (e-usługi, e-konsultacje, platformy informacyjne).
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców – w szczególności seniorów, młodzieży oraz osób zagrożonych wykluczeniem – poprzez szkolenia, warsztaty i indywidualne wsparcie realizowane m.in. przez szkoły, Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipnie i GOK.
- Rozwój współpracy Gminy Lipno z krajowymi i zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego, w szczególności z regionami o znaczącej obecności Polonii, w celu wymiany doświadczeń, realizacji wspólnych inicjatyw rozwojowych oraz promocji potencjału gospodarczego i społecznego Gminy.

Źródło: projekt Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035

2.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 z innymi dokumentami strategicznymi, z uwzględnieniem ich celów ochrony środowiska i wyznaczanych kierunków działań

Cele oraz inwestycje zaplanowane w ramach w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*, są powiązane z ochroną środowiska. Według założeń, podejmowane działania korzystnie wpłyną na poprawę stanu środowiska, racjonalną gospodarkę zasobami, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, a także ochronę walorów przyrodniczych Gminy Lipno. Wykreowane cele i zadania są także zgodne z celami ochrony środowiska wyznaczanymi przez dokumenty wyższego szczebla.

Traktat Lizboński jest dokumentem, w którym Unii Europejskiej nadano jednolitą strukturę i osobowość prawną. Traktat wyposażył Unię w instrumenty potrzebne do sprostania przyszłym wyzwaniom, z którymi przyjdzie zmierzyć się Wspólnocie, a także te, dzięki którym spełnione mogą zostać oczekiwania społeczeństwa. W dokumencie zawarto kilka priorytetowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej. Podkreślono, że kształtowanie się zjednoczonej Europy musi odbywać się na przejrzystych i demokratycznych zasadach, sprawnie działającej unii państw członkowskich. Zgodnie z treścią traktatu Wspólnotę Europejską należy budować w myśl zasady: „*Europa praw i wartości, wolności, solidarności i bezpieczeństwa*”. Traktat zakłada także zwiększenie się znaczenia Europy na arenie międzynarodowej. Najważniejszym, z perspektywy ochrony środowiska, jest fakt, iż Traktat Lizboński wprowadził specjalną podstawę prawną dotyczącą „solidarności energetycznej” oraz podkreślił konieczność zwalczania zmian klimatycznych (bez konkretnych zobowiązań krajów członkowskich). W świetle Traktatu Lizbońskiego w *Strategii* we właściwy sposób uwzględniono kwestie poruszane w jednym z najważniejszych dokumentów Unii Europejskiej.

Za kluczowy dokument strategiczny na poziomie unijnym uznaje się Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia stanowi odpowiedź na kryzys gospodarczy, jednocześnie uwzględnia nowe wyzwania związane z procesem globalizacji oraz rosnącą potrzebę racjonalnego wykorzystania surowców. W celu osiągnięcia powyższych założeń opracowano trzy podstawowe, powiązane ze sobą priorytety: wzrost inteligentny, zrównoważony rozwój oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. W zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii przyjęto następujące założenia:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu emisji z roku 1990;
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym zużyciu energii o 20%;
- poprawa efektywności energetycznej o 20%.

Zadania zaplanowane do realizacji w *Strategii* przyczynią się do osiągnięcia ww. założeń w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii. W *Strategii* zaplanowano następujące zadania oraz realizowane w ramach nich zadania, które mogą przyczynić się do realizacji założeń wymienionych w Strategii Europa 2020:

- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła),
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładunku krajobrazowego,
- Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne),
- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,
- Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna,
- Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach).

Cele polityki energetycznej na szczeblu Unii Europejskiej określają obecnie Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. Najważniejsze z nich to:

- ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.);
- zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;
- poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 40% jest realizowane za pomocą unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcyjnymi państw członkowskich i rozporządzenia w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. Tym sposobem wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia 40% celu redukcji poprzez zmniejszenie emisji CO₂ i zwiększenie pochłaniania gazów cieplarnianych.

Cele wyznaczone do osiągnięcia w *Strategii* są w pełni zgodne z celami polityki energetycznej wskazanymi w Ramach polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost wykorzystania energii z OZE, poprawa efektywności energetycznej). Należą do nich przede wszystkim kierunki działań dotyczące: poprawy jakości powietrza, rozwoju odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju systemu dróg rowerowych.

Inicjatywy polityczne, które mają pomóc UE osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. przedstawia z kolei Komunikat Komisji Europejskiej o europejskim zielonym ładzie. UE zobowiązała się osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. Realizacja tego celu będzie wymagała transformacji społeczno-gospodarczej w Europie: racjonalnej kosztowo i sprawiedliwej oraz zrównoważonej społecznie. Europejski Zielony Ład (EZŁ, ang. European Green Deal) to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających:

- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.

W Komunikacie omówiono konieczne inwestycje i dostępne narzędzia finansowe. Wyjaśniono, w jaki sposób zapewnić transformację, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Do 2050 r. UE chce stać się kontynentem neutralnym dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:

- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska;
- wspieranie innowacji przemysłowych;
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego;
- obniżenie emisyjności sektora energii;
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków;
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* oraz osiągnięcie celów nakreślonych w dokumencie przyczynią się do osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 roku (m.in. dzięki obniżeniu emisyjności sektora energii, zapewnieniu większej efektywności energetycznej budynków, wprowadzenie czystszych form transportu publicznego i prywatnego, inwestycje w technologie przyjazne środowisku). W realizacji założeń dokumentu EZŁ mogą pomóc następujące zadania wymienione w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*:

- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła),
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego,
- Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne),
- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,
- Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna,
- Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach,
- Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne,
- Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu,
- Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych,
- Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia),
- Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję,
- Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie

- dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych).

Głównym celem Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020) jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji Strategii, które odnoszą się do aspektów zmian klimatycznych i są spójne z zapisami *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- Kierunek interwencji: 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej.
- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.
- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Wszelkie działania podejmowane w ramach *Strategii* będą spójne z założeniami SPA2020. Do realizacji zaplanowane zostały zadania, których celem jest przede wszystkim poprawa stanu środowiska, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska czy zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. W ramach *Strategii* zaplanowano następujące projekty, które wpisują się w założenia SPA2020:

- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła),
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego,
- Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne),
- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,

- Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna,
- Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach,
- Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne,
- Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu,
- Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych,
- Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia),
- Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję,
- Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczenie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie wpływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych,
- Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ład przestrzennego,
- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych,

- Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną,
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców,
- Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia,
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Jest jedynym aktem międzynarodowym w całości dedykowanym tematyce krajobrazu. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r. Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej. Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem, dlatego swoim zasięgiem obejmuje terytorium całej Polski.

W celu realizacji zapisów Konwencji, Strony podejmują działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi;
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem;
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Ponadto Strony Konwencji zobowiązane są do identyfikacji, charakterystyki oraz oceny własnych krajobrazów, określenia dla nich celów jakości, a także podnoszenia świadomości społecznej oraz współpracy transgranicznej.

Wszystkie cele oraz kierunki działań zaplanowane w ramach Strategii będą uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe, tak aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu gminy. Zmiany gospodarcze i społeczne, a także środowiskowe to nakładające się na siebie czynniki, których nie da się niekiedy uniknąć, ale powinno się je ograniczyć w stosunku do oddziaływania na krajobraz. W *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* zaplanowano następujące projekty, które są spójne z Europejską Konwencją Krajobrazową:

- Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego,

- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych,
- Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną,
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców,
- Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia,
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy.

Głównym celem Strategii jest *efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zadania zaplanowane w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wpisują się w cele zaplanowane w KSRR. Spośród wszystkich celów tego dokumentu odniesiono się do nich poprzez zaplanowanie działań związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej mającej na celu poprawę jakości środowiska, powietrza, a także z efektywnym wykorzystaniem energii i zmniejszaniem zapotrzebowania na tradycyjne źródła energii:

- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła),
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego,
- Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne),
- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,
- Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna,
- Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach,
- Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne,
- Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu,
- Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych,
- Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia),
- Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję,
- Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie

dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,

- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych,
- Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego,
- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych,
- Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną,
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zielenią, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców,
- Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia,
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.

Jednym z instrumentów wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Celem tego opracowania jest realizacja ujętych w nim inwestycji, co wpłynie na ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków. Realizacja założenia KPOŚK wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska wodnego. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji, o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. W ramach *Strategii* zaplanowano również działania wpływające pozytywnie na ochronę środowiska wodnego poprzez:

- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych.

Głównym celem Polityki wodnej Państwa do 2030 r. jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do czystej i zdrowej wody oraz ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powódzie i susze. Nastąpi to w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych. Działania zaplanowane w ramach Strategii są zbieżne z założeniami Polityki wodnej Państwa, ponieważ wpłyną między innymi na zaspokojenie potrzeb ludności w zaopatrzenie w wodę oraz na ograniczenia zagrożeń wywoływanych przez suszę. Następujące kierunki wpisane do *Strategii* są spójne z założeniami Polityki wodnej Państwa do 2030:

- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych.

Na poziomie ogólnopolskim obowiązuje również Krajowy Program Ochrony Powietrza. Głównym celem tego dokumentu jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, w szczególności na obszarach, w których zostały przekroczone standardy emisyjne. W Programie za jeden z kluczowych problemów uznano emisję pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. W celu rozwiązania problemów zaproponowano rozwiązania techniczne, finansowe i organizacyjne. Polityka ochrony powietrza koordynowana będzie za pomocą Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce, która zrzesza organy rządowe i samorządowe. W *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* przewidziano zadania, które mogą przyczynić się do realizacji założeń Krajowego Programu Ochrony Powietrza. Są to następujące działania:

- Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie gminy, promocja ich wykorzystania wśród mieszkańców oraz zapewnienie w dokumentach planistycznych terenów pod lokalizację OZE,
- Promowanie i wdrażanie programów grantowych lub dofinansowań dla mieszkańców na instalacje OZE, systemy retencjonowania wody deszczowej oraz modernizację budynków w kierunku większej efektywności energetycznej,
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- Realizacja programów wspomagających wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne przez mieszkańców gminy oraz wsparcie mieszkańców w usuwaniu azbestu,
- Podejmowanie działań i przeprowadzanie akcji edukacyjnych na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, np. organizacja warsztatów, kampanii informacyjnych i konkursów dla dzieci i młodzieży,
- Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy edukacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym segregacji odpadów oraz promocja idei gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Wspieranie lokalnych inicjatyw ekologicznych, np. projektów społecznych dotyczących redukcji odpadów, ochrony przyrody czy działań związanych z adaptacją do zmian klimatycznych,

- Poprawa jakości i dostępu do infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą przydrożną, w tym m.in. chodników, poboczy, przejść dla pieszych, oświetlenia energooszczędnego,
- Tworzenie warunków do rozwoju sieci transportu publicznego wewnątrz gminy oraz na zewnątrz, w tym współpraca z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. Ustawowym celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko.

Cele szczegółowe PEP2040 obejmują cały łańcuch dostaw energii – od pozyskania surowców, przez wytwarzanie i dostawy energii (przesył i rozdział), po sposób jej wykorzystania i sprzedaży. Każdy z ośmiu celów szczegółowych PEP2040 przyczynia się do realizacji trzech elementów celu polityki energetycznej państwa i służy transformacji energetycznej Polski.

Działania zaplanowane w *Projekcie* wpisują się przede wszystkim w cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej, w ramach, których przewidziano działania polegające na termomodernizacji budynków oraz wyposażenie ich w odnawialne źródła energii. Inwestycje polegające w szczególności na termomodernizacji budynków wpłyną zarówno na zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz poprawę stanu środowiska. W *Strategii* zaplanowano zadania, które wpisują się w założenia Polityki energetycznej Polski do 2040 r:

- Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie gminy, promocja ich wykorzystania wśród mieszkańców oraz zapewnienie w dokumentach planistycznych terenów pod lokalizację OZE,
- Promowanie i wdrażanie programów grantowych lub dofinansowań dla mieszkańców na instalacje OZE, systemy retencjonowania wody deszczowej oraz modernizację budynków w kierunku większej efektywności energetycznej,
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- Realizacja programów wspomagających wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne przez mieszkańców gminy oraz wsparcie mieszkańców w usuwaniu azbestu,
- Podejmowanie działań i przeprowadzanie akcji edukacyjnych na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, np. organizacja warsztatów, kampanii informacyjnych i konkursów dla dzieci i młodzieży,
- Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy edukacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym segregacji odpadów, oraz promocja idei gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Wspieranie lokalnych inicjatyw ekologicznych, np. projektów społecznych dotyczących redukcji odpadów, ochrony przyrody czy działań związanych z adaptacją do zmian klimatycznych,
- Poprawa jakości i dostępu do infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą przydrożną, w tym m.in. chodników, poboczy, przejść dla pieszych, oświetlenia energooszczędnego,
- Tworzenie warunków do rozwoju sieci transportu publicznego wewnątrz gminy oraz na zewnątrz, w tym współpraca z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie.

Głównym celem Polityki Ekologicznej Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Państwa poprzez stworzenie ram dla zrównoważonego rozwoju. Dokument zakłada trzy etapy zaplanowanych do realizacji celów, od realizacji celów krótkoterminowych poprzedzających ubieganie się o członkostwo w UE aż do realizacji celów długoterminowych obejmujących założenia Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku. *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wspiera przebudowę modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania gospodarki na zdrowie i środowisko, co w znacznym stopniu wpływa na realizację założeń Polityki Ekologicznej Państwa. W Strategii zaplanowano następujące kierunki działań, które wpisują się w założenia Polityki ekologicznej Państwa do 2030 r.:

- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła),
- Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego,
- Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych (szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne),
- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,
- Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiającą dojazd do Leszna,
- Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań w infrastrukturze drogowej (np. oświetlenie LED sterowane czujnikami, tablice informacyjne, systemy bezpieczeństwa przy szkołach),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach,
- Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne,
- Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych w obszary zielone, przyrodnicze lub rekreacyjne, sprzyjające zwiększaniu bioróżnorodności i poprawie jakości krajobrazu,
- Promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i w szkołach poprzez edukację środowiskową, działania informacyjne oraz wspieranie lokalnych inicjatyw proekologicznych,

- Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia),
- Rozwój lokalnego systemu monitoringu jakości powietrza, obejmującego montaż czujników w wybranych miejscowościach, publiczne udostępnianie danych oraz wykorzystanie wyników do planowania działań ograniczających niską emisję,
- Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy oraz działania ograniczające presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych).

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry uwzględnia uwagi oraz wytyczne Komisji Europejskiej opracowane w ramach Wspólnej strategii wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, a także dokumenty oceny pierwszych planów. Ponadto, dokument ten uwzględnia zintegrowane podejście w zakresie zarządzania wodami, a także powiązania pomiędzy zarządzaniem wodami a celami środowiskowymi ustalonymi zgodnie z RDW. Najważniejszym celem planowania w gospodarce wodnej jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju dla obszaru dorzecza Odry, przy jednoczesnym zabezpieczeniu potrzeb dotyczących gospodarki wodnej. Jedną z priorytetowych kwestii w procesie planowania inwestycji związanych z gospodarką wodną jest implementacja założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. w celu zagwarantowania ochrony zasobów środowiska naturalnego, a także nie pogorszenie jego stanu.

Realizacja ustaleń projektowanego dokumentu nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. W Strategii zaplanowano następujące zadania wpisujące się w cele Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry:

- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych.
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku to dokument w większym stopniu niż dotychczas planistyczny, w którym kładzie się nacisk na współzarządzanie i lepszą koordynację polityk publicznych. Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Wielkopolską wyzwania. Globalizacja i rewolucja gospodarczo-technologiczna – rozwój technologii przemysłowych i cyfrowych – zmieniają sposób funkcjonowania gospodarek i społeczeństw. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarek, ale pojawiają się nowe formy wykluczenia lub marginalizacji jak wykluczenie cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego. Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości regionalnej i dążenie do większej spójności społecznej. Starzenie się społeczeństwa wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, poziom popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Niedobór ludności aktywnej zawodowo skłania do podjęcia przemysłowej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia i warunków dla rozwoju gospodarki, w szczególności zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu ma uchronić przed niedoborami wody i żywności.

Dokument, jakim jest *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2036*, wpisuje się w założenia następujących celów wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego:

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu,
- Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia,
- Cel operacyjny 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie,
- Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom,
- Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu,
- Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa,
- Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
- Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej,
- Cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług,
- Cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 został sporządzony w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W Programie dokonano diagnozy aktualnego stanu środowiska, infrastruktury ochrony środowiska, analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na dalsze planowanie strategii województwa w zakresie ochrony środowiska - mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w postaci analizy SWOT. W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego, zdefiniowane zagrożenia i problemy oraz prognozowane zmiany stanu środowiska, cele i kierunki interwencji Programu oraz typy zadań zgłoszonych przez samorządy dla poszczególnych obszarów interwencji. Realizacja zaproponowanych zadań nie dotyczy wszystkich jednostek i będzie uzależniona od uwarunkowań prawnych oraz środowiskowych. Wszystkie programy, projekty oraz zadania zaplanowane

w dokumencie pn. „Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035” są spójne z założeniami Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030.

W dniu 25 marca 2019 r. uchwałą Nr V/70/19, Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Plan określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych. *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wpisuje się w założenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego dzięki następującym zadaniom:

- Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładu przestrzennego,
- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych,
- Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną,
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleń, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców,
- Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia,
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.

Dokument pn. „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” został przyjęty na podstawie Uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. (uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. pod poz. 5954). Dokument opracowano dla substancji zanieczyszczających powietrze, dla których w ocenie rocznej za rok 2018 w strefie wielkopolskiej wskazano przekroczenia norm jakości powietrza i stwierdzono konieczność realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi, czyli: pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. Program ochrony powietrza jest dokumentem określającym działania, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

Działania zaplanowane w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków, budowy oświetlenia ulicznego, budowy sieci ścieżek rowerowych czy montażu odnawialnych źródeł energii. Zadania określone w *Strategii* będą zgodne z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

W Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej określone zostały kierunki działań, możliwe do podjęcia, szczególnie w obszarach przekroczeń substancji w powietrzu, ale także poza tymi obszarami, które będą skutkować redukcją poziomów substancji w powietrzu.

W programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej wskazano następujące działania naprawcze:

1. Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej - w ramach działania należy systematycznie likwidować stare nisko sprawne kotły, piece i paleniska zasilane paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w komunalnym zasobie mieszkaniowym i w budynkach użyteczności publicznej we wszystkich gminach strefy wielkopolskiej;
2. Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej. W ramach działania gmina powinna pozyskiwać środki finansowe z programów NFOŚiGW oraz innych. Dodatkowo w miarę potrzeb należy kontynuować sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych nisko sprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym;
3. Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin;
4. Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych;
5. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej - Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną przez ograniczenie strat ciepła w wyniku termomodernizacji budynków ogrzewanych indywidualnie oraz obiektów należących do mienia miejskiego ogrzewanych indywidualnie. Termomodernizacja budynków ogrzewanych centralnie ciepłem sieciowym przynosi znikomy efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza;
6. Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich;
7. Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej;
8. Edukacja ekologiczna.

W dniu 4 lutego 2016 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę nr 1575/2016 w sprawie przystąpienia do sporządzenia **Audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego** oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania. Dokument ten został przyjęty na podstawie Uchwały nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego to nowe narzędzie ochrony i kształtowania krajobrazu. Wnioski i rekomendacje sformułowane w tym dokumencie będą miały

swoje odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych poziomu regionalnego i lokalnego. Wzmocnią one także ochronę krajobrazu w obszarach objętych formami ochrony przyrody i zabytków, a także będą mogły stanowić podstawę do prowadzenia polityki krajobrazowej w województwie.

Obszar gminy Lipno położony jest w granicach krajobrazu priorytetowego pn. „Rejon Osiecznej”.

Rejon Osiecznej

Krajobraz jest zlokalizowany w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie leszczyńskim i kościańskim, w gminach: Osieczna, Lipno, Śmigiel. Krajobraz leży około 2 km na północny wschód od Leszna i około 45 km na południowy zachód od Poznania.

Krajobraz to obszar o charakterze wiejskim z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości. W otoczeniu użytków rolnych znajdują się niewielkie miejscowości tworzące skupiska dość zwartej zabudowy wiejskiej. Wśród łąk i pól uprawnych występują niewielkie stawy i rowy melioracyjne, w tym dwa najważniejsze: Rów spod Sulejowa i Rów spod Wyciążkowa. W części południowej krajobrazu, w kierunku wschód – zachód, przepływa rzeka Samica Leszczyńska.

Rzeźba terenu jest urozmaicona, z charakterystycznymi dla krajobrazu młodo-glacialnego, ciągami wzgórz i pagórków morenowych.

Na obszarze krajobrazu występują stosunkowo słabe warunki glebowe. Występują tu głównie gleby klas IV i V. Jedynie w pobliżu Goniembic i Wyciążkowa występują czarne ziemie o kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym i słabym oraz pszenym dobrym. W strukturze zasiewów dominują zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, które łącznie z kukurydzą stanowią około 80% wszystkich zasiewów. Wzdłuż cieków wodnych ciągną się wąskie pasma gleb mułowo-torfowych oraz torfów niskich.

Przez centralny obszar krajobrazu z południowego zachodu na północny wschód przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV, w okolicy miejscowości Gronówko i Wyciążkowo.

W części południowo-wschodniej krajobrazu w rejonie Trzebani są zlokalizowane regionalne instalacje zagospodarowania odpadów komunalnych: Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani wraz ze składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz instalacja do odzysku i recyklingu odpadów budowlanych i remontowych, instalacja do przetwarzania osadów ściekowych.

Przez południowo-wschodni skraj krajobrazu przebiega droga wojewódzka nr 432.

Do zjawisk zagrażających możliwości zachowania wartości krajobrazu, które mają/mogą mieć niekorzystny wpływ na odbiór tego krajobrazu, zaburzają jego estetykę oraz oddziałują negatywnie na wartości przyrodnicze, kulturowe i estetyczno-widokowe należą:

- 1) Zagrożenia istniejące:
 - a) obiekt wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - wieża telefonii komórkowej,
 - b) element liniowy wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV i 220 kV,

- c) obszar wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - instalacja zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani,
 - d) obszar wpływający negatywnie na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:
 - presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego),
 - e) propagacja zanieczyszczeń i biogenów z pól uprawnych, powodująca eutrofizację okolicznych wód powierzchniowych.
- 2) Obszar o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu:
- zespół dworski wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku,
 - zespół dworski w Goniembicach,
 - zespół dworski w Żakowie.
- 3) Zagrożenia potencjalne:
- a) obszar mogący negatywnie wpływać na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:
 - presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według studium gminy).

W audycie wskazano również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego, co przedstawiono poniżej.

C. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego

I. Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków²²

1. Obszary do objęcia formami ochrony przyrody (o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody):

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– nie określa się
obszar chronionego krajobrazu	– Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami Generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra – powiększenie obszaru chronionego krajobrazu (włączenie pod ochronę części wsi: Drzeczkowo, Goniembice i Wyciążkowo)*
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– nie określa się

* Na załączniku graficznym przedstawiono proponowany teren do powiększenia obszaru chronionego krajobrazu. Ostateczna granica zostanie uszczegółowiona na etapie przygotowania uchwały o powiększeniu formy ochrony

2. Obszary objęte formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– nie określa się
obszar chronionego krajobrazu	– nie określa się
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– nie określa się

3. Obszary do objęcia formami ochrony zabytków (o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami):

wpis do rejestru zabytków	– nie określa się
wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa	– nie określa się
uznanie za pomnik historii	– nie określa się
utworzenie parku kulturowego	– nie określa się
ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i innych decyzjach	– ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej dla zespołu budowlanego i układu ruralistycznego w Drzeczkowie

4. Obszary wskazane do uzupełnienia stanu wiedzy:

obszar analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego	– obszar o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych, związany z kształtowaniem się przestrzeni miasta Osiecznej i jego otoczenia**
--	---

** Na załączniku graficznym i mapie nr 6 przedstawiono obszar analiz, który nie stanowi docelowego zasięgu parku kulturowego

²² Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych – zał. nr 7 ust. 2 pkt 3, 4 i 5

II. Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów²³

1. Poziom regionalny

Zadania polityki przestrzennej województwa	Zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej województwa
Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej i dbałość o ład przestrzenny	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z zachowaniem rozwoju zrównoważonego, z uwzględnieniem ochrony i zachowania walorów krajobrazowych
	Racjonalny rozwój zainwestowanych struktur przestrzennych
	Kształtowanie struktur przestrzennych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych wynikających z ukształtowania terenu
	Stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni redukujących negatywny wpływ m.in. obiektów związanych ze składowiskiem odpadów komunalnych w Trzebani na walory krajobrazowe
	Wprowadzanie zieleni osłonowej wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu
	Zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi
	Ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych
	Zachowanie zwartej zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Ograniczanie rozpraszania osadnictwa w krajobrazach otwartych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych wysokiej jakości w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego
	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
Ochrona walorów przyrodniczych	Zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną
	Ochrona oraz właściwe kształtowanie ekotonów stref brzegowych cieków i zbiorników wodnych, w postaci pasów zieleni redukujących dopływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz bytowego
	Obejmowanie nowych obszarów ochroną prawną, zmiana rangi ochrony lub granic istniejących form ochrony przyrody, w tym m.in. dążenie do powiększenia granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińskiego-Osieckiego wraz z zadrzewieniami Generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra o tereny części wsi: Drzeczkowo, Goniembice i Wyciążkowo
	Kształtowanie przestrzeni w sposób umożliwiający ochronę unikatowych wartości środowiska przyrodniczego
	Dążenie do zachowania dotychczasowej funkcji użytkowania terenów leśnych i rolnych poprzez ograniczanie ich przekształcania na inne cele
	Zachowanie istniejących kompleksów leśnych i ochrona leśnej różnorodności biologicznej
	Dążenie do rozwoju rolnictwa ekologicznego z odpowiednim ukierunkowaniem produkcji roślinnej i zwierzęcej wykorzystującej specyficzne, lokalne zasoby, ograniczanie niekorzystnych oddziaływań działalności rolniczej na środowisko

²³ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych – zał. nr 7 ust. 3 pkt 1 i 2

	Zachowanie istniejących ekosystemów łąkowych w obrębie dolin rzecznych i teras zalewowych
	Zachowanie ekosystemów trawiastych i mokradlowych
	Zapewnienie ciągłości i trwałości systemu przyrodniczego województwa, w tym zachowanie i odtwarzanie ciągłości przestrzennej obszarów kluczowych, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni przyrodniczej
	Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie zabudowy oraz zainwestowania na ich obszarach
	Zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny cieków wodnych, tereny łąkowe) oraz stosowanie stref buforowych ograniczających intensyfikację zabudowy wokół cieków i zbiorników wodnych
	Wprowadzanie zieleni osłonowej, szczególnie w strefach przyjeśnych, wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu
	Przeciwdziałanie fragmentacji ekosystemów, w tym kompleksów leśnych oraz zapewnienie ich łączności ekologicznej
	Rekultywacja i renaturyzacja obszarów zdegradowanych oraz przekształconych antropogenicznie
	Gospodarowanie kopalinami z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami
	Przeciwdziałanie erozji oraz ochrona przed ruchami masowymi ziemi
	Przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarach rolniczych
	Rozwój turystyki krajoznawczej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Ochrona potencjału kulturowego
	Wykorzystanie potencjału kulturowego do kreowania nowych produktów turystycznych
	Utrzymanie ochrony prawnej obiektów i obszarów zabytkowych
	Wzmacnianie działań ochronnych obiektów i obszarów zabytkowych
	Podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych obiektów i obszarów zabytkowych
	Obejmowanie ochroną prawną najcenniejszych obszarów i obiektów zabytkowych o wysokich wartościach kulturowych, historycznych i krajobrazowych, w tym poprzez wspieranie działań na rzecz przeprowadzania analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego na obszarze o zachowanych wartościach kulturowych i krajobrazowych związanych z kształtowaniem się przestrzeni miasta Osiecznej i jego otoczenia
	Kształtowanie struktur przestrzennych z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami zasobów dziedzictwa kulturowego
	Rewaloryzacja struktur funkcjonalno-przestrzennych, w tym historycznych (ruralistycznych) oraz decydujących o tożsamości i specyfice miejsca
	Rewaloryzacja oraz modernizacja obiektów zabytkowych, w tym adaptacja do nowych funkcji, z zachowaniem walorów krajobrazowych i architektonicznych, w szczególności zespołu dworskiego wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku, zespołu dworskiego w Goniemicach oraz zespołu dworskiego w Żakowie
	Zachowanie historycznego charakteru otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z poszanowaniem historycznych układów i zespołów cennych kulturowo
	Ograniczanie przekształceń elementów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, w tym historycznych cech zabudowy regionalnej oraz rozplanowania wiejskich jednostek osadniczych (zagród i podziałów

	gruntów), zieleni przydrożnej, zadrzewień śródpolnych, enklaw leśnych i łąkowych, cieków wodnych oraz małej architektury
	Rozwój turystyki kulturowej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej	Budowa (m.in. budowa obwodnic) i modernizacja układu dróg, w tym krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz rowerowych, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Lokalizowanie instalacji odnawialnych źródeł energii z poszanowaniem walorów krajobrazowych obszaru

2. Poziom lokalny

1) Wytyczne odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

- wprowadzanie w dokumentach planistycznych ustaleń dotyczących zasad ochrony zasobów w strefie ochrony konserwatorskiej,
- kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji rolniczej jako dominującej,
- możliwość lokalizowania nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie jednostek osadniczych,
- zmiana lub poprawa zagospodarowania i wyglądu obszaru i obiektów, które wpływają negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu – obszaru instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani,
- dążenie do zagospodarowania obszarów o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu: zespołu dworskiego wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku, zespołu dworskiego w Goniembicach oraz zespołu dworskiego w Żakowie, z uwzględnieniem zachowanych wartości kulturowych oraz elementów estetyczno-widokowych,
- kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem wyróżników kompozycji przestrzennej jako elementów szczególnie odznaczających się w przestrzeni krajobrazu wysokością, gabarytami oraz formą lub sposobem zagospodarowania:

dominanta krajobrazowa – obiekt:

- kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Goniembicach,

akcent krajobrazowy – obiekt:

- dwór w Witosławiu,
- kościół pw. MB Wniebowziętej i św. Andrzeja w Drzeczkuwie,
- spichrz w Drzeczkuwie,
- gorzelnia w Drzeczkuwie,
- pałac w Drzeczkuwie,
- grodzisko w Drzeczkuwie,
- dwór w Koronowie,
- dwór w Żakowie,

- dwór w Goniembicach,
- dwór w Wyciążkowie,
- dwór w Jeziorkach,

akcent krajobrazowy – obszar:

- zespół budowlany i układ ruralistyczny w Drzeczkowie,
 - zespół dworski w Witosławiu,
 - zespół dworski i folwarczny w Jeziorkach,
 - zespół dworsko-parkowy w Koronowie,
 - zespół dworski w Żakowie,
 - zespół dworski w Goniembicach,
 - zespół dworski wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku,
 - park podworski w Sulejewie,
- g) zachowanie i ochrona terenów zielonych, w tym enklaw leśnych, łąk,
- h) ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z możliwością ograniczania realizacji nowej zabudowy,
- i) zachowanie i ochrona terenów wód,
- j) ograniczenie wpływu intensywnego rolnictwa i jego wzrastającej chemizacji na poziom eutrofizacji i zanieczyszczenia wód,
- k) zachowanie i ochrona oraz sukcesywne uzupełnianie charakterystycznych dla krajobrazu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- l) zachowanie i ochrona zieleni przydrożnej, skupiskowej i pojedynczej, w tym szczególnie roślinności w parkach dworskich, odtwarzanie i wzbogacanie zadrzewienia oraz stosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,
- m) ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- n) wykluczanie możliwości realizacji nowej zabudowy wielorodzinnej, za wyjątkiem realizacji zadań własnych gminy z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu,
- o) realizacja zieleni izolacyjnej dla zabudowy przemysłowej i gospodarczej odbiegającej skalą i gabarytami od zabudowy wsi, w celu poprawy jakości odbioru wizualnego obiektów,
- p) ograniczenie realizacji napowietrznej infrastruktury technicznej, w tym elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej skablowania.
- 2) Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej:
- a) intensywność zabudowy na obszarach zainwestowanych, w ramach uzupełniania zabudowy, w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów, zgodnie z ich przeznaczeniem, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy na działkach sąsiednich,
- b) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów i wskaźników dla poszczególnych ulic.

- 3) Kształtowanie linii zabudowy, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) w nawiązaniu do utrwalonych linii zabudowy w jednostkach osadniczych w nawiązaniu do linii zabudowy na działkach sąsiednich, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy, z uwzględnieniem walorów estetyczno-widokowych.
- 4) Zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) kompozycja przestrzenna nowej zabudowy w nawiązaniu do zabudowy istniejącej, charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z uwzględnieniem w szczególności wysokości budynków i sposobu ich sytuowania względem dróg lub granic działek,
 - b) wysokość zabudowy realizować w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych miejscowości, z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Możliwa jest realizacja budynków i budowli wyższych niż wysokość bazowa, związanych z funkcją usług publicznych, sportu lub obsługi produkcji rolniczej, z dostosowaniem wysokości do specyfiki i przeznaczenia obiektu z zachowaniem walorów estetyczno-widokowych.
- 5) Zasady kształtowania form budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) formy nowej zabudowy, a także przebudowa i rozbudowa zabudowy istniejącej, w nawiązaniu do kompozycji przestrzennej oraz do form zabudowy istniejącej charakterystycznej dla poszczególnych ulic, w tym bryły budynków oraz specyficznych dla nich cech elementów elewacji, kształtu dachów czy usytuowania głównych wejść do obiektów.
- 6) Zasady stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - nie określa się.
- 7) Rodzaje i standardy jakościowe stosowanych materiałów wykończeniowych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych:
 - a) stosowanie materiałów wykończeniowych w nawiązaniu do charakterystycznych dla istniejących budynków, specyficznych dla poszczególnych terenów zainwestowanych w danej jednostce osadniczej,
 - b) możliwość stosowania materiałów wykończeniowych o nowoczesnym wyrazie stylistycznym z uwzględnieniem historycznych cech kompozycji przestrzennej miejscowości oraz cech architektonicznych zabudowy sąsiadującej.
- 8) Charakterystyczne cechy elewacji budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) rekomenduje się zachowanie elewacji ceglanych, a w przypadku ich częściowego uszkodzenia lub zniszczenia zaleca się odtworzenie elewacji np. poprzez wykorzystanie cegły rozbiórkowej,
 - b) lokalizowanie na elewacjach frontowych urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz

niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie.

- 9) Charakterystyczne cechy dachów budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) dachy budynków realizować w nawiązaniu do charakterystycznych cech dachów (w szczególności cech takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi, pokrycie) obiektów, w tym obiektów historycznych, występujących przy poszczególnych ulicach,
 - b) przy rozbudowie budynków istniejących kontynuacja kształtu dachu istniejącego lub zmiana kształtu dachu łącznie na całym budynku,
 - c) lokalizowanie urządzeń technicznych, w tym: paneli fotowoltaicznych, klimatyzatorów, urządzeń wentylacyjnych itp. w sposób niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie.
- 10) Zasady i warunki dotyczące sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie:
 - a) realizacja małej architektury według spójnej koncepcji dla poszczególnych przestrzeni publicznych,
 - b) ograniczanie lokalizowania:
 - wolnostojących: urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na budynkach, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na ogrodzeniach,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na terenach zieleni,
 - c) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane na budynkach należy sytuować w sposób niezakłócający estetyki i kompozycji elewacji budynków oraz w sposób nieprzesłaniający istotnych elementów i detali architektonicznych,
 - d) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane jako wolnostojące nie mogą zakłócać odbioru wizualnego obiektów, w szczególności zabytkowych, z przestrzeni publicznych,
 - e) wykluczanie lokalizowania prefabrykowanych przęsłowych ogrodzeń betonowych lub żelbetonowych.
- 11) Zasady dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych:
 - a) urządzenia i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji:
 - ochrona i kształtowanie zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych poprzez uzupełnianie brakujących drzew oraz wypełnianie zielenią wysoką i niską powierzchni wolnych od utwardzenia w pasach drogowych, z uwzględnieniem elementów estetyczno-widokowych,
 - dla nowych nasadzeń w parkach oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych stosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,

- b) sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym wykorzystywania tymczasowego:
 - nie określa się,
 - c) powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem:
 - nie określa się.
- 12) Określanie warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby:
- a) lokalizowanie nowych usług z wykorzystaniem istniejącej zabudowy lub poprzez uzupełnianie zabudowy z dostosowaniem skali nowych budynków usługowych do charakteru miejsca realizacji inwestycji,
 - b) wykluczanie lokalizacji usług handlu o dużej powierzchni sprzedaży.
- 13) Wytyczne odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
- a) zachowanie otwartej przestrzeni pól, dopuszczenie niewielkich dolesień lub zalesień i nowych zadrzewień w formie enklaw leśnych w celu urozmaicenia krajobrazu rolnego, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - b) zachowanie osi i ciągów widokowych, poprzez ograniczenie zainwestowania przesłaniającego widok, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - c) w obszarach przedpola ekspozycji rekomenduje się kształtowanie zieleni wysokiej w sposób umożliwiający zachowanie widoku, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - d) możliwa korekta wysokości lub kształtu zieleni w celu odsłonięcia widoku na obiekty wyróżniające się w krajobrazie, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka.

III. Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu w zakresie²⁴:

1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:
 - 1) Możliwość realizacji nowej zabudowy w obrębie jednostek osadniczych w formie uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania z możliwością realizacji zabudowy poza obszarami zainwestowanymi związanej z prowadzeniem gospodarki rolnej.
 - 2) Dla obszaru, który wpływa negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu – instalacja zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani, w celu poprawy jakości przestrzeni i postrzegania krajobrazu w danym rejonie, rekomenduje się podjęcie

²⁴ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych - zał. nr 7 ust. 4 pkt 1-4 oraz ust. 2 pkt 2

- działań przekształceniowych, w tym m.in. zmiany funkcji obszaru, zastosowania niezbędnych działań neutralizujących negatywny odbiór wizualny, w tym zabiegów przesłaniających niekorzystne widoki za pomocą zieleni izolacyjnej.
- 3) Kontynuacja dotychczasowej rolniczej formy gospodarowania terenem.
 - 4) Promowanie dobrej praktyki rolniczej i działań rolnośrodowiskowych, wprowadzanie rolnictwa ekologicznego.
 - 5) W celu ochrony wód powierzchniowych ograniczenie propagacji zanieczyszczeń wnoszonych do wód powierzchniowych w wyniku prowadzonych zabiegów agrotechnicznych, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód i spływu powierzchniowego poprzez zachowanie i wprowadzanie wzdłuż miedz i rowów zarośli (tarniny, głogu, dzikiej róży).
 - 6) Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu.
2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:
- 1) Zachowanie i ochrona terenów zielonych, w tym łąk i enklaw leśnych.
 - 2) Ochrona oraz kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej.
 - 3) Zachowanie i ochrona zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w parkach, poprzez odtwarzanie i florystyczne wzbogacanie zadrzewienia z zastosowaniem gatunków rodzimych wprowadzanych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska.
 - 4) Rekomenduje się poprawę lub zmianę zagospodarowania terenu o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym – obszaru zespołu dworskiego wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku, zespołu dworskiego w Goniembicach oraz zespołu dworskiego w Żakowie, w celu przywrócenia ich społeczności lokalnej jako miejsc atrakcyjnych, z wykorzystaniem i podkreśleniem zachowanych wartości kulturowych, w tym wykorzystania zabytkowych obiektów pod nowe funkcje np. z zakresu turystyki i rekreacji, kultury, edukacji, zdrowia.
3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
- 1) Zachowanie i ochrona form ochrony przyrody i pomników przyrody.
 - 2) Korekta granic Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami Generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra - rekomenduje się włączenie pod ochronę obszaru części wsi: Drzeczkowo, Goniembice i Wyciążkowo.
 - 3) Monitorowanie wskaźników i badanie możliwości zanieczyszczenia środowiska w następstwie składowania odpadów komunalnych oraz przetwarzania osadów ściekowych.
 - 4) Realizacja działań wynikających z planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Zbiornik Wonieś PLB300005 i Zachodnie Pojezierze Krzywińskie PLH300014.
 - 5) Realizacja działań w sposób niepowodujący negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszarów i obiektów chronionych.

4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:
- 1) Rekomenduje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary jeszcze nie objęte planami miejscowymi, które stanowiłyby podstawę dla określenia zasad ochrony historycznie wykształconej struktury przestrzennej poszczególnych wsi w celu zapobiegania rozlewania się zabudowy, zachowania mozaikowego krajobrazu rolniczego i ochrony terenów otwartych oraz zachowania wartości estetyczno-widokowych miejscowości.
 - 2) Podejmowanie działań na rzecz przeprowadzenia analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego na obszarze o zachowanych wartościach kulturowych i krajobrazowych związanych z kształtowaniem się przestrzeni miasta Osiecznej i jego otoczenia.

Południowowielkopolskiej. Obszar gminy Lipno położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzny Leszczyńskiej, Pojezierza Krzywińskiego i Równiny Kościańskiej.

3.2. Demografia

Stan ludności Gminy Lipno w 2024 roku według danych GUS wynosił 10 171 osób (z czego 5082 mężczyzn i 5089 kobiet). Na przestrzeni lat 2019-2024 odnotowano wzrost liczby mieszkańców w gminie. Liczba mieszkańców zwiększyła się o 1789 osób. Czynniki określające sytuację demograficzną w gminie to przede wszystkim: współczynnik przyrostu naturalnego, saldo migracji, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, struktura wieku, migracje. Dane statystyczne w zakresie podstawowych czynników kształtujących lokalną sytuację demograficzną przedstawiono w poniższych zestawieniach.

Tabela 2. Dane demograficzne Gminy Lipno

Wyszczególnienie	Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ludności	osoba	8 382	9 138	9 422	9 717	9 981	10 171
Liczba kobiet	osoba	4 239	4 585	4 722	4 875	4 962	5 089
Liczba mężczyzn	osoba	4 143	4 553	4 700	4 842	4 956	5 082
Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	80,7	88,0	90,7	93,6	95,5	97,9
Urodzenia żywe na 1000 ludności	-	11,03	13,23	11,94	10,66	9,49	7,37
Zgony na 1000 ludności	-	6,06	7,56	9,25	8,15	8,88	6,77
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	4,97	5,67	2,69	2,51	0,61	0,60
Współczynnik przyrostu naturalnego	-	41	51	25	24	6	6
Saldo migracji na 1000 ludności	-	27,3	23,5	28,8	26,4	16,4	24,5
Zameldowania	osoba	312	303	377	348	262	331
Wymeldowania	osoba	87	92	109	95	101	85
Współczynnik feminizacji	osoba	102	101	100	101	100	100

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na podstawie danych demograficznych przedstawionych powyżej wnioskuje się, że w latach 2018- 2024 na terenie gminy Lipno występował dodatni przyrost naturalny. Gęstość zaludnienia wynosiła w 2024 roku 97,9 osób na km².

Liczba kobiet na przestrzeni analizowanych lat była wyższa niż liczba mężczyzn. Współczynnik feminizacji w ostatnich latach przyjmował wartość od 100 do 102. Saldo migracji na 1000 osób w analizowanych latach miało wartość dodatnią.

3.3. Infrastruktura techniczna

3.3.1. Transport i komunikacja

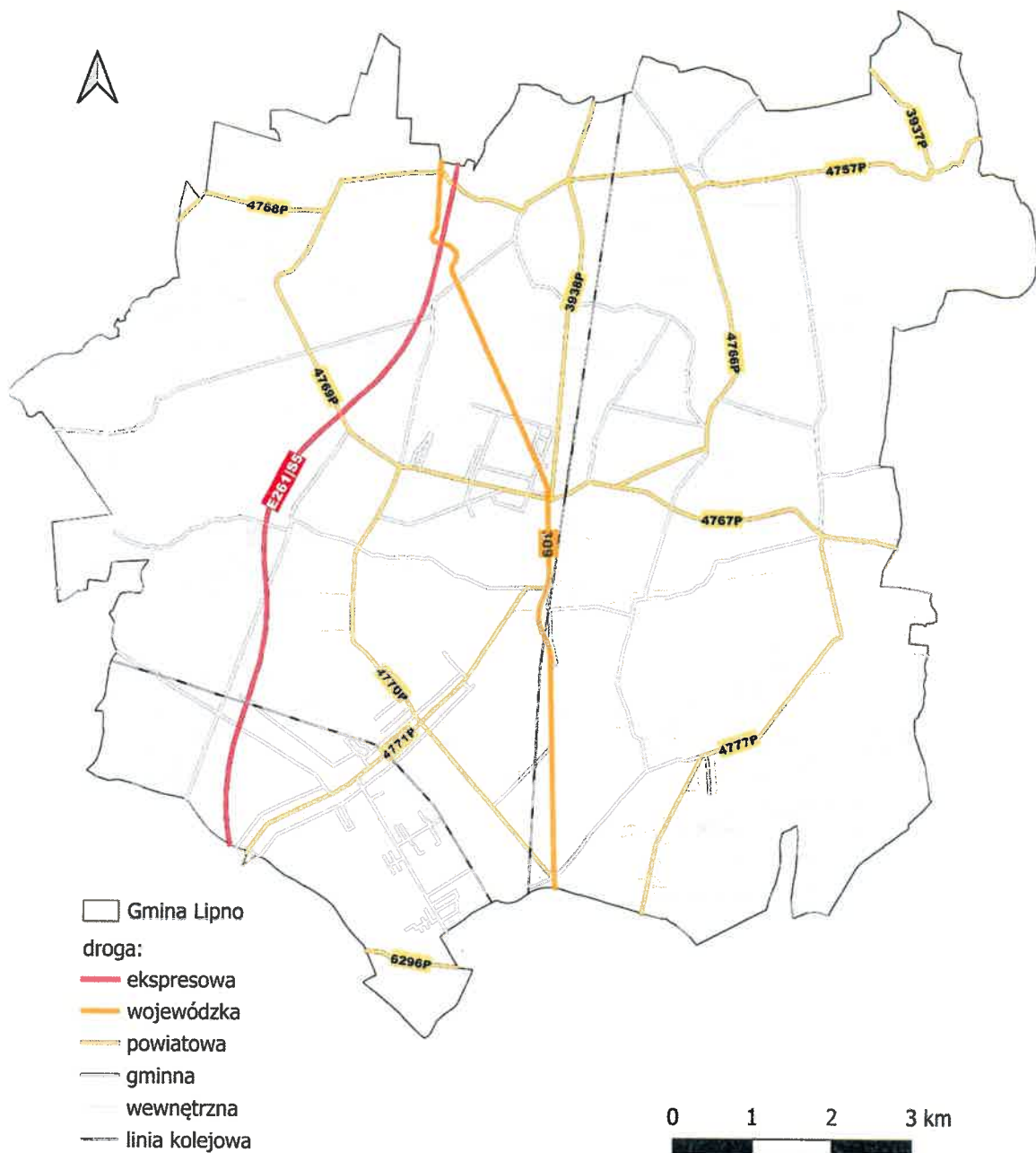
Infrastruktura transportowa i łączność są kluczowymi czynnikami wpływającymi na rozwój każdej jednostki samorządowej. Ich jakość ma istotne znaczenie dla życia mieszkańców oraz dla potencjału gospodarczego i społecznego danego obszaru.

Gmina Lipno wyróżnia się stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią połączeń drogowych, obejmującą drogi o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przez teren gminy Lipno przebiegają m.in.:

- a) droga ekspresowa S5 łącząca Ostródę z Wrocławiem,
- b) droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo – Śmigiel Południe.

Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne. Długość dróg gminnych na koniec 2023 roku wyniosła 94,7 km. Według danych Urzędu Gminy Lipno w 2023 roku w Gminie Lipno znajdowało się 9,3 km dróg gminnych o nawierzchni gruntowej. Istniejąca infrastruktura drogowa umożliwia dotarcie samochodem w ciągu 30 minut z Urzędu Gminy Lipno do takich miejscowości jak np.: Wschowa, Śmigiel, Kościan, Czempin, Stęszew, Wielichowo, Krzywiń czy Bojanowo.

Na terenie gminy Lipno nie znajduje się żaden funkcjonujący dworzec kolejowy, a najbliższy zlokalizowany jest w Lesznie. Gmina Lipno posiada jednak trzy stacje kolejowe: Wilkowice, Lipno i Górka Duchowna. Dzięki temu na terenie gminy Lipno można skorzystać z linii kolejowej nr 271 relacji Wrocław – Poznań oraz linii kolejowej nr 359 relacji Leszno – Zbąszyń.

Rysunek 2. Układ komunikacyjny Gminy Lipno
 Źródło: projekt Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035

Sieć drogowa na terenie gminy Lipno stanowi istotny element lokalnej infrastruktury transportowej, zapewniając mieszkańcom dogodny dostęp zarówno do poszczególnych miejscowości w obrębie Gminy Lipno, jak i do sąsiednich gmin oraz innych części powiatu leszczyńskiego. Układ dróg umożliwia również sprawną komunikację z większymi ośrodkami regionalnymi, takimi jak Leszno, Poznań czy Wrocław, co ma kluczowe znaczenie dla mobilności mieszkańców, rozwoju lokalnej gospodarki oraz dostępności usług ponadlokalnych.

Stan techniczny dróg na bieżąco monitorowany jest przez zarządców poszczególnych kategorii dróg. Regularne przeglądy infrastruktury drogowej prowadzone są co sześć miesięcy, co pozwala na szybkie reagowanie na pojawiające się uszkodzenia oraz planowanie niezbędnych remontów i inwestycji. Utrzymanie przejezdności dróg oraz zapewnienie odpowiedniego standardu nawierzchni i bezpieczeństwa użytkowników to priorytety realizowane we współpracy z właściwymi jednostkami zarządzającymi.

Gmina Lipno zawarła z miastem Leszno porozumienie dotyczące organizacji transportu zbiorowego, na mocy którego Leszno pełni rolę organizatora. Obecnie transport publiczny zaspokaja podstawowe potrzeby przewozowe mieszkańców na głównych ciągach komunikacyjnych, jednak jego zasięg przestrzenny jest ograniczony i nie gwarantuje równego dostępu do usług dla wszystkich sołectw Gminy Lipno.

Transport indywidualny oraz usługi komercyjnych operatorów autobusowych, w tym Spółdzielni Milla z Leszna, uzupełniają ofertę przewozową Gminy Lipno. Należy jednak zauważyć, że ograniczona częstotliwość kursów i brak stałych połączeń w wybranych miejscowościach stanowią wyzwanie dla dostępności transportu. Wobec tego, Gmina Lipno traktuje rozwój systemu transportu zbiorowego i poprawę dostępności komunikacyjnej jako ważny kierunek działań na najbliższe lata.

W dzisiejszych czasach kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczno-ekonomiczny jest łączność, z której najważniejszym elementem stał się dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego. Internet odgrywa integralną rolę w codziennym życiu, będąc narzędziem wykorzystywanym zarówno w pracy zawodowej, edukacji, jak i w celach rekreacyjnych.

Zgodnie z raportem Ministerstwa Cyfryzacji „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu” na IV kwartał 2024 roku, 93,5% punktów adresowych w Gminie Lipno ma dostęp do szerokopasmowego Internetu. Z tego 43,6% punktów posiada dostęp do sieci o przepustowości co najmniej 1 000 Mb/s. Z danych zawartych w raporcie wynika, że 55,1% punktów adresowych jest objętych zasięgiem Internetu za pośrednictwem światłowodów, 39,4% korzysta z fal radiowych (FWA), a około 5,5% korzysta z parowych kabli miedzianych. W najbliższych latach w Gminie Lipno planowane są dalsze inwestycje w infrastrukturę cyfrową. Obejmą one 2469 punktów adresowych i mają na celu zwiększenie dostępu do szybkiego internetu szerokopasmowego, co przyczyni się do rozwoju cyfrowego regionu.

3.3.2. Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe

W 2023 roku dostęp do sieci gazowej miało 38,1% mieszkańców Gminy Lipno, co stanowi wartość wyższą niż średnia w powiecie leszczyńskim (37,2%), ale niższą niż średnia w województwie wielkopolskim (54,1%). Niski poziom gazyfikacji oznacza, że dla wielu mieszkańców główną alternatywą pozostają instalacje grzewcze zasilane paliwami stałymi takimi jak węgiel, drewno czy biomasa. Ich użytkowanie, zwłaszcza w przestarzałych kotłach, może negatywnie wpływać na jakość powietrza i stan środowiska, co stanowi wyzwanie w kontekście poprawy warunków życia i realizacji celów środowiskowych. Choć ogrzewanie gazowe nie jest systemem ciepłowniczym w ścisłym znaczeniu, jego rozwój w Gminie Lipno może stanowić istotny element poprawy jakości powietrza, ograniczenia niskiej emisji i podnoszenia komfortu mieszkańców.

Gmina Lipno zlokalizowana jest na obszarze Strefy II, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi. Potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie 750-1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, a na wysokości 30 metrów 1000-1500 kWh/(m²/rok). Oznacza to, że Gmina Lipno charakteryzuje się dobrymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych. Obecnie w Gminie Lipno nie są jednak zlokalizowane żadne elektrownie wiatrowe.

Gmina Lipno położona jest na obszarze, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1450-1500 h/rok. Są to dobre warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki. W Gminie Lipno zlokalizowane są elektrownie fotowoltaiczne o łącznej mocy instalacji na poziomie 102 kW.

3.4. Istniejący stan środowiska przyrodniczego

3.4.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

3.4.1.1. Ochrona klimatu

Gmina Lipno położona jest w dziale klimatycznym Niżu Polskiego, w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza, a w podziale K. Wosia zaliczana jest do klimatycznego Regionu Południowowielkopolskiego. Obszar ten charakteryzuje się klimatem umiarkowanie ciepłym przejściowym, z wyraźnymi wpływami kontynentalnymi, przejawiającymi się stosunkowo niskimi opadami rocznymi, znaczną liczbą dni pogodnych oraz dużymi amplitudami temperatur między latem a zimą. Brak naturalnych barier terenowych sprzyja swobodnemu przemieszczaniu się mas powietrza, co dodatkowo wpływa na zmienność warunków pogodowych i umiarkowaną suchość klimatu.

Klimat Gminy ma łagodny, lekko suchy charakter i cechuje się dość dużą liczbą dni bezopadowych. Średnia temperatura w styczniu, najchłodniejszym miesiącu, wynosi od -2,5°C do -1,5°C. W lipcu, najcieplejszym miesiącu, temperatura kształtuje się na poziomie 17,5°C do 18,5°C. Roczna suma opadów waha się w granicach 500-600 mm, z największym natężeniem w miesiącach letnich, zwłaszcza w czerwcu i lipcu, a najmniejszym w lutym. Wilgotność powietrza utrzymuje się na poziomie około 70-75%, co wpływa na umiarkowaną częstość występowania zachmurzenia. W regionie dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

Sprzyjające warunki klimatyczne Gminy Lipno, charakteryzujące się przeciętnie 210-220 dniami okresu wegetacyjnego, umożliwiają efektywny rozwój rolnictwa, w tym upraw zbóż, roślin okopowych oraz warzyw. Jedynym problemem może być niewystarczająca ilość opadów. Warunki klimatyczne mają również istotny wpływ na strukturę roślinności naturalnej oraz kształtują lokalne warunki bytowania fauny.

Analizując klimat lokalny należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka. Z przeprowadzonej analizy ryzyka wynika, że Gmina Lipno w kolejnych dziesięcioleciach będzie zagrożona niedoborem zasobów wodnych. Ryzyko oceniono

jako wysokie, a problem ten może dotyczyć od 54% do 74% powierzchni gminy Lipno. Przyczynami są stopniowy wzrost temperatury powietrza oraz zwiększające się zagrożenie suszą.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 wskazuje na cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podejmować w następujących sektorach:

- gospodarce wodnej;
- rolnictwie;
- leśnictwie;
- różnorodności biologicznej;
- zdrowiu;
- energetyce;
- budownictwie;
- transporcie;
- gospodarce przestrzennej i obszarach:
 - prawnie chronionych;
 - obszarach górskich;
 - strefie wybrzeża;
 - obszarach zurbanizowanych.

Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA 2020 scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi, w szczególności Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030 oraz innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji.

Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach kraju należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków;
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej;
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji;
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów;
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień;
- właściwe gospodarowanie na obszarach rolnych, chronionych, górskich (wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych);

- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych;
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej;
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych w miastach i kotlinach górskich w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni w miastach.

Dla Gminy Lipno nie opracowano Planu adaptacji do zmian klimatu.

3.4.1.2. Jakość powietrza

Uchwałą nr XXI/391/2020 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku został przyjęty Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 poz. 845). Należy wskazać, iż w dniu 26 stycznia 2026 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę nr XXI/503/26 w sprawie aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Ocena jakości powietrza prowadzona jest pod kątem ochrony zdrowia i pod kątem ochrony roślin. Ocena jakości powietrza wykonywana jest na obszarze stref. Dla terenu województwa wielkopolskiego obowiązują wymienione niżej strefy:

- strefa aglomeracja poznańska obejmująca Poznań – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- strefa miasto Kalisz – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- strefa wielkopolska obejmująca pozostały obszar województwa.

W województwie wielkopolskim wszystkie strefy stanowią obszary zwykłe, tj. obszary stref nie będące obszarami ochrony uzdrowiskowej.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy;
- klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Na terenie gminy Lipno nie funkcjonuje stacja monitoringu jakości powietrza należąca do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Najbliższa taka stacja zlokalizowana jest w Lesznie i dostarcza dane tła regionalnego. Brak jest również gminnej sieci czujników pomiarowych, które umożliwiałyby bieżące monitorowanie jakości powietrza na poziomie lokalnym. Pomimo korzystnego położenia w otwartym krajobrazie równinnym, który sprzyja przewietrzaniu, zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym mogą prowadzić do okresowego przekraczania dopuszczalnych norm jakości powietrza.

Określając stan jakości powietrza na terenie gminy Lipno kierowano się wynikami pomiarów dla strefy wielkopolskiej. Oceny przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi – dla wszystkich stref,
- ze względu na ochronę roślin – dla strefy wielkopolskiej.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, ozon O₃, tlenek węgla CO. W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględnia się: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃.

Pomiary, na podstawie których wykonywane są oceny, prowadzone są metodą automatyczną i manualną, w oparciu o metodyki referencyjne, a urządzenia podlegają stałemu nadzorowi metrologicznemu Centralnego Laboratorium Badawczego. Oceny wspomagane są modelowaniem matematycznym.

Dla poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu, pyły PM₁₀ strefę wielkopolską w roku 2024 zaliczono do klasy A. W 2024 roku stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu a strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. Dokonując oceny dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla poziomu dopuszczalnego I fazy – wartości obowiązującej dla roku 2024 – strefa wielkopolska uzyskała klasę A1.

Dokonując klasyfikacji dodatkowej:

- w przypadku ozonu odnosząc otrzymane wyniki do poziomu celu długoterminowego strefę wielkopolską zaliczono do klasy D2;
- w przypadku pyłu PM_{2,5} dla poziomu dopuszczalnego I fazy – strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (dane za rok 2024)

Nazwa strefy	Symbol klasy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
wielkopolska	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A ¹

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024

Ocena pod kątem ochrony roślin prowadzona jest wyłącznie dla strefy wielkopolskiej. Klasyfikację wykonano na podstawie wyników pomiarów automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych. Jako metodę uzupełniającą na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza w województwie wykorzystano modelowanie jakości powietrza oraz obiektywne szacowanie.

W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2024 roku w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W dodatkowej klasyfikacji w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego strefie przypisano klasę D2.

Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (dane za rok 2024)

Nazwa strefy	Symbol klasy dla poszczególnych substancji		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆
wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024

Duże znaczenie w ogólnej emisji posiadają zarówno emisja powierzchniowa, punktowa jak i liniowa. Jakość powietrza w województwie wielkopolskim zależy również od napływów zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz Europy. Emisję do powietrza powoduje eksploatacja zasobów naturalnych węgla brunatnego, gazu ziemnego i soli kamiennej, a także złóż piasków, żwirów i surowców ilastych ceramiki budowlanej. Wielkopolska jest województwem o dużym udziale rolnictwa w gospodarce, więc i ten sektor gospodarki wpływa znacząco na emisję z obszaru województwa.

Z danych Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) wynika, że największy udział źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza należy przypisać emisji komunalno-bytowej w zakresie benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀. Znaczący udział w emisji tlenków siarki ma emisja punktowa, a tlenków azotu transport drogowy. Na terenie województwa wielkopolskiego, jak wcześniej wspomniano, znajdują się wyrobiska i hałdy, które są źródłem emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

18 grudnia 2017 roku Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę nr XXXIX/941/17 w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. Uchwałę Antysmogową. Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą od 1 maja 2018 r. obowiązuje zakaz stosowania najgorszej jakości paliw stałych np. bardzo drobnego mialu lub węgla brunatnego czy flotokonzentratu. Ponadto wprowadzone zostały ograniczenia dla kotłów oraz tzw. miejscowych ogrzewaczy np. kominków i pieców. Wszystkie nowe kotły po 1 maja 2018 r. muszą zapewnić możliwość wyłącznie automatycznego podawania paliwa, wysoką efektywność energetyczną oraz dotrzymanie norm emisyjnych. Nie mogą również posiadać rusztu awaryjnego oraz możliwości jego zamontowania. Zgodnie z zapisami uchwały kotły zainstalowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej i nie spełniające jej wymagań będą musiały być wymienione w 2 etapach:

- do 1 stycznia 2024 r. – w przypadku kotłów bezklasowych,
- do 1 stycznia 2028 r. – w przypadku kotłów spełniających wymagania dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

Kotły tzw. 5 klasy, zainstalowane przed wejściem w życie uchwał, będą mogły być użytkowane dożywno. Ponadto miejscowe ogrzewacze pomieszczeń (piece, kominki, kozy) zainstalowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej i nie spełniające ich wymagań będą musiały być

wymienione do 1 stycznia 2026 r. Przedmiotowa Uchwała została zmieniona Uchwałą nr XXXVI/700/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r.

Władze Gminy Lipno podejmują działania na rzecz poprawy jakości powietrza i efektywności energetycznej, zachęcając mieszkańców do wymiany przestarzałych systemów grzewczych na nowoczesne, ekologiczne rozwiązania. W tym celu m. in. Gmina Lipno udziela pomocy w pozyskaniu środków z programu "Czyste Powietrze".

3.4.2. Zagrożenia hałasem

Pojęcie hałasu definiuje ustawa Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), za hałas uznaje się wszystkie dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Emisja hałasu jest jednym ze źródeł zanieczyszczeń środowiska, który może być szkodliwy dla zdrowia człowieka oraz stanu środowiska.

Na podstawie definicji hałasu określonej w Dyrektywie 2002/49/WE odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, hałas w środowisku można podzielić wg źródła powstawania na:

- hałas emitowany przez środki transportu: ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy;
- hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Głównym źródłem informacji o hałasie w środowisku jest Państwowy Monitoring Środowiska. Jest to system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia i rozpowszechniania informacji o środowisku, powołany na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. Innym ze źródeł są Mapy akustyczne przedstawiające oddziaływanie hałasu komunikacyjnego przygotowywane przez zarządców dróg, linii kolejowych i portów lotniczych.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112). Źródłami hałasu, dla których ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe, w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- linie elektroenergetyczne,
- instalacje i pozostałe obiekty oraz grupy źródeł hałasu.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2018-2024 przeprowadził na terenie województwa wielkopolskiego monitoring hałasu, jednak na terenie gminy Lipno nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego.

3.4.2.1. Hałas przemysłowy

Zagadnienia dotyczące hałasu przemysłowego są dobrze rozpoznane, istniejące konflikty mają zwykle charakter lokalny, a obowiązujące regulacje prawne oraz dostępne technologie i metody zmniejszania hałasu, umożliwiają na ogół skuteczną eliminację istniejących zagrożeń. Działalność zakładów przemysłowych nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. W przypadku stwierdzonego pomiarowo przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powodowanego działalnością zakładu, wydawana jest przez organy ochrony środowiska decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. W celu przeciwdziałania nadmiernej emisji hałasu do środowiska inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przeprowadzają kontrole podmiotów posiadających decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. Za przekraczanie poziomów hałasu określonych w wydanych decyzjach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza w drodze decyzji administracyjne kary pieniężne. Niezależnie od sankcji karnych z tytułu niedotrzymywania dopuszczalnych poziomów hałasu, w przypadku pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska może wstrzymać działalność w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska. Hałas przemysłowy na terenie gminy stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach sąsiadujących z podmiotami gospodarczymi.

3.4.2.2. Hałas komunikacyjny

Głównym źródłem hałasu, który wpływa na klimat akustyczny jest hałas związany z transportem, który jest hałasem typu liniowego. Stanowi on jednocześnie jedno z najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu, ze względu na obszar, na który oddziałuje oraz liczbę ludności narażoną na jego oddziaływanie. Ponadto wraz ze wzrostem liczby samochodów wzrasta znacznie natężenie ruchu drogowego. Z badań wynika, że narażenie na hałas stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz wykazuje tendencję wzrostową.

Na poziom hałasu drogowego wpływa przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów,
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112) określono standardy akustyczne dla poszczególnych rodzajów terenów, różniących się sposobem zagospodarowania i pełnionymi funkcjami. W przypadku hałasu drogowego i kolejowego, obowiązujące wartości wskaźników długookresowych określone przywołanym rozporządzeniem Ministra Środowiska, mieszczą się w przedziałach:

- dla poziomu dziennie-wieczorno-nocnego LDWN – 50–70 dB,

- dla długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN – 45–65 dB,
- dla wskaźnika krótkookresowego poziomu równoważnego w porze dnia LAeqD – 50–68 dB,
- dla wskaźnika krótkookresowego poziomu równoważnego w porze nocy LAeqN – 45–60 dB,.

Wymagania względem hałasu lotniczego przedstawiają się następująco:

- wartość dopuszczalna poziomu dziennie-wieczorno-nocnego LDWN odpowiada wartości dopuszczalnej równoważnego poziomu hałasu w porze dnia LAeqD – 55–60 dB,
- wartość dopuszczalna długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN odpowiada wartości dopuszczalnej równoważnego poziomu hałasu w porze nocy LAeqN – 45–50 dB.

Na potrzeby oceny stanu klimatu akustycznego środowiska, na obszarach objętych przekroczeniami dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku przyjmuje się następującą klasyfikację:

- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu do 10 dB – stan niedobry,
- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu powyżej 10 dB i do 20 dB – stan zły,
- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu powyżej 20 dB – stan bardzo zły.

Zachowanie wartości dopuszczalnych poziomu hałasu nie zawsze gwarantuje eliminację uciążliwości akustycznych w środowisku. Ustalone normy są kompromisem pomiędzy potrzebą zachowania komfortu akustycznego a aktualnymi technicznymi, technologicznymi i ekonomicznymi możliwościami ograniczania emisji hałasu.

Gmina Lipno wyróżnia się stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią połączeń drogowych, obejmującą drogi o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przez teren gminy Lipno przebiegają m.in.:

- droga ekspresowa S5 łącząca Ostródę z Wrocławiem,
- droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo – Śmigiel Południe.

Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne. Długość dróg gminnych na koniec 2023 roku wyniosła 94,7 km. Według danych Urzędu Gminy Lipno w 2023 roku w Gminie Lipno znajdowało się 9,3 km dróg gminnych o nawierzchni gruntowej. Istniejąca infrastruktura drogowa umożliwia dotarcie samochodem w ciągu 30 minut z Urzędu Gminy Lipno do takich miejscowości jak np.: Wschowa, Śmigiel, Kościan, Czempin, Stęszew, Wielichowo, Krzywiń czy Bojanowo.

Na terenie gminy Lipno nie znajduje się żaden funkcjonujący dworzec kolejowy, a najbliższy zlokalizowany jest w Lesznie. Gmina Lipno posiada jednak trzy stacje kolejowe: Wilkowice, Lipno i Górka Duchowna. Dzięki temu na terenie gminy Lipno można skorzystać z linii kolejowej nr 271 relacji Wrocław – Poznań oraz linii kolejowej nr 359 relacji Leszno – Zbąszyń.

Zgodnie z art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska strategiczne mapy hałasu stanowią podstawowe źródło danych wykorzystywanych min. do tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem. Strategiczne mapy hałasu są sporządzane przez

zarządzających głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami oraz prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego. Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat, w terminie do dnia 30 czerwca.

W 2022 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała strategiczną mapę hałasu dla odcinków dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego. Jak wynika z przedmiotowego opracowania, badaniem objęto drogę krajową nr 5 na następujących odcinkach przebiegających przez teren gminy Lipno:

- węzeł Śmigiel Płd. – węzeł Lipno /DW309/,
- węzeł Lipno /DW309/ – węzeł Święciechowa (S5).

Z analizy udostępnionych przez GDDKiA map wynika, że nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych wyrażonych wskaźnikami długookresowymi w przypadku drogi S5 na terenie gminy Lipno.

W 2022 r. Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu opracował strategiczną mapę hałasu dla odcinków dróg wojewódzkich na terenie województwa wielkopolskiego. Jednak jak wynika z przedmiotowego opracowania, badaniem nie objęto drogi wojewódzkiej nr 309, ani żadnej innej drogi zlokalizowanej na terenie powiatu leszczyńskiego.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w 2022 r. opracowały „Strategiczną mapę hałasu dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie - Województwo wielkopolskie”. Linia kolejowa nr 271 nie zakwalifikowała się do ww. opracowania. Możliwą przyczyną jest niespełnienie warunku ruchu 30.000 pociągów rocznie. Również GIOŚ w ostatnich latach nie dokonywał analizy hałasu wzdłuż omawianej linii kolejowej na terenie gminy Lipno. W związku z powyższym trudno jest określić jaki jest rzeczywisty wpływ na otoczenie hałasu generowanego przez pociągi wzdłuż linii kolejowej nr 271.

W 2024 r. wykonano pomiaru poziomu hałasu w ramach analizy porealizacyjnej dla inwestycji pn. „Prace na linii kolejowej E59 (271) na odcinku Wrocław-Poznań-etap IV Odcinek granica województwa dolnośląskiego – Poznań”.

Obowiązek przeprowadzenia analizy porealizacyjnej w zakresie rozprzestrzeniania się hałasu w środowisku w związku z realizacją inwestycji pn.: „Prace na linii kolejowej E59 (271) na odcinku Wrocław – Poznań, etap IV, odcinek granica województwa dolnośląskiego – Poznań” wynika z zapisów Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu ustalającej środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na modernizacji linii E59 Wrocław – Poznań na odcinku granica województwa dolnośląskiego – Poznań, znak: RDOŚ-30-OO.II-66191-57/09/ek z dnia 10.11.2009r. (zmienionej decyzją RDOŚ w Poznaniu z dnia 27.12.2011r., znak WOO-II.4201.10.2011.JC oraz decyzją GDOŚ z dnia 04.10.2012r., znak DOOŚ-OAI.4201.4.2012.AL.17). Modernizacja analizowanego odcinka linii kolejowej E59(271) polegała na dostosowaniu jej do prędkości kursowania dla pociągów pasażerskich 160 km/h i towarowych 120 km/h, gdzie maksymalny nacisk na oś wyniesie 221 kN. Pomiary hałasu odnoszące się do oddziaływania linii kolejowej E59 (271) przeprowadzono w roku 2023 łącznie w 52 punktach pomiarowych, w tym w 35 punktach zlokalizowanych w świetle okien budynków

oraz 17 punktach usytuowanych na terenach w otoczeniu zabudowy. W punkcie P17 pomiary uwzględniały również oddziaływanie linii kolejowej nr 14 (Łódź Kaliska - Tuplice) oraz linii kolejowej nr 359 (Leszno – Zbąszyń). W ramach analizy wykonano również pomiary poziomu hałasu drogowego od przebudowanego odcinka ul. Gostyńskiej w Kościanie, która krzyżując się z linią kolejową E59 przebiega pod wiaduktem kolejowym. Wyniki pomiarów dla punktów zlokalizowanych na terenie Gminy Lipno przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wyniki pomiarów i ocena hałasu kolejowego na obszarze województwa wielkopolskiego, w otoczeniu linii kolejowej E59 (271) na odcinku granica województwa dolnośląskiego – Poznań, w 2023 r.

Lp.	Numer pkt. pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	L _{AeqT} [dB]		Dopuszczalny poziom hałasu [dB]		Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu [dB]	
			Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy
1	18	Klonówiec , os. Klonowe 49, w odległości około 47 m od linii kolejowej, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	63,5	62,7	61	56	2,5	6,7
2	19	Klonówiec 40e, w odległości około 10 m od linii kolejowej, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	71,4	70,2	61	56	10,4	14,2
3	20	Lipno, ul. Kolejowa 3, w odległości około 44m od linii kolejowej, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	59,2	59,3	61	56	-	3,3
4	21	Lipno dz. 57/18, w odległości około 84 m od linii kolejowej, teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej	58,6	57,8	65	56	-	1,8
5	22	Targowisko 47, w odległości około 49m od linii kolejowej, teren zabudowy zagrodowej	62,9	62,1	65	56	-	6,1

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2024

Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu stwierdzono we wszystkich punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie gminy Lipno. W 2 punktach obowiązujące standardy nie były dotrzymane w porze dnia, natomiast w porze nocnej niezgodne z przepisami warunki stwierdzono we wszystkich przypadkach. Największa degradacja klimatu akustycznego dotyczy terenu zabudowy jednorodzinnej w miejscowości Klonówiec (punkt P19), gdzie dopuszczalne wartości poziomu hałasu są przekroczone o 10,4 dB w porze dnia i 14,2 dB w porze nocy.

Wykonane w ramach analizy porealizacyjnej obliczenia, dotyczące całego odcinka linii objętego analizą i skalibrowane wynikami pomiarów, wykazały przekroczenia dla pory dnia w przypadku 42 budynków, spośród 2763 istniejących na tym obszarze, natomiast dla pory nocy dla 196 budynków, które aktualnie podlegają ochronie przed hałasem. Zastosowane dotychczas

zabezpieczenia akustyczne, ograniczające oddziaływanie akustyczne analizowanego odcinka linii kolejowej E59, przy aktualnym obciążeniu ruchem kolejowym są wystarczające poza jednym przypadkiem – przy przejeździe kolejowo-drogowym. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu występują w lokalizacjach, gdzie nie zastosowano zabezpieczeń akustycznych. Wynikają one z wyższego niż założony ruchu pociągów towarowych oraz prawdopodobnie mniejszego niż oczekiwany efektu modernizacji torowiska, szlifowania szyn i wymiany taboru kolejowego. W celu zachowania obowiązujących standardów zaproponowano realizację ekranów akustycznych.

Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 na sieci dróg krajowych przeprowadzono na sieci drogowej o długości 18 256 km, podzielonej na 2289 odcinków pomiarowych. Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 na sieci dróg wojewódzkich został przeprowadzony według metody zapewniającej porównywalność wyników z drogami krajowymi. Pomiar przeprowadzono na sieci drogowej o długości 27 678 km, podzielonej na 3111 odcinków pomiarowych. Poniżej przedstawiono wyniki pomiaru ruchu dla drogi ekspresowej S5 i drogi wojewódzkiej nr 309 dla punktów pomiarowych przebiegających przez teren gminy Lipno.

Tabela 6. Ruch kołowy na drodze wojewódzkiej przebiegającej przez Gminę Lipno

Opis odcinka		SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
Dł. (km)	Nazwa		Nr drogi	Motocykle	Sam. osob. mikrobus	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy
		bez przycz.					z przycz.		
4,780	W. ŚMIGIEL PŁD. - W. LIPNO /DW309/	S5	64	18469	3248	592	3948	34	0
10,132	W. LIPNO /DW309/ - W. ŚWIĘCIECHOWA	S5	47	14507	2698	477	3698	29	0
13,458	LESZNO/GR. MIASTA/ - W. ŚMIGIEL PŁD. /S5/	309	52	5822	814	280	159	21	29

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w GPR 2020/21 na drodze krajowej nr S5 we wskazanych punktach pomiarowych przebiegającym przez teren gminy Lipno wynosił 23906 poj./dobę. W rodzajowej strukturze ruchu, droga ta jest w znacznie większym stopniu wykorzystywana przez samochody osobowe. Ich udział w strukturze ruchu na analizowanym odcinku wyniósł 68,97%. Na drugim miejscu znajdują się samochody ciężarowe z przyczepą – 15,99%, a następnie lekkie samochody ciężarowe (dostawcze) – 12,44%.

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w GPR 2020/21 na drodze wojewódzkiej nr 309 we wskazanym punkcie pomiarowym przebiegającym przez teren gminy Lipno wynosił 7177 poj./dobę. W rodzajowej strukturze ruchu, droga ta jest w znacznie większym stopniu wykorzystywana przez samochody osobowe. Ich udział w strukturze ruchu na analizowanym odcinku wyniósł 81,12%. Na drugim miejscu znajdują się lekkie samochody ciężarowe (dostawcze) – 11,34%, a następnie samochody ciężarowe bez przyczepy – 3,90%.

3.4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Zagadnienia związane z ochroną przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), która definiuje pola elektromagnetyczne jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego.

Zgodnie z zapisami ww. ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w sposób ujednolicony dla całego kraju od 2008 roku. Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Na terenie gminy Lipno w ostatnich latach pomiary natężenia pól elektromagnetycznych były przeprowadzone w 2023 roku w miejscowości Lipno przy ul. Leszczyńskiej 4. Zmierzony maksymalny poziom osiągnął wartość 0,9 V/m, zatem nie wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego wynoszącego dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Pomiary pól elektromagnetycznych wykonywane na terenie województwa wielkopolskiego przez GIOŚ w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Mierzone wartości natężenia PEM są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Dokonując porównania wszystkich wyników pomiarów PEM na przestrzeni ostatnich lat nie obserwuje się znaczących zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. W roku 2023 średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie wielkopolskim wyniosło 0,87 V/m.

3.4.4. Gospodarowanie wodami

Cały obszar gminy Lipno położony jest w dorzeczu Odry. Na terenie gminy Lipno nie występują duże rzeki, a lokalny układ hydrograficzny tworzą głównie pomniejsze ciek wodne o charakterze

okresowym lub stałym, a także rowy melioracyjne. Przebiegają one przez tereny rolnicze i łąkowe, odgrywając istotną rolę w odwodnieniu gruntów oraz lokalnej retencji wodnej. W krajobrazie Gminy obecne są również niewielkie stawy i zbiorniki wodne, które pełnią funkcje przyrodnicze i krajobrazowe. Gmina Lipno pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego środkowej Odry oraz do regionu wodnego Warty wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry.

3.4.4.1. Charakterystyka JCWPd i JCWP

Gmina Lipno znajduje się w obszarze udokumentowanych zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych piętra trzeciorzędowego Wysoczyzny Leszczyńskiej oraz Wysoczyzny Kaliskiej (w niewielkim fragmencie w części wschodniej). Zasoby te zostały zatwierdzone decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 02.01.1995 r. (KDH/013/5844/94) w wysokości 2000 m³/h dla obszaru 4470 km² (wysoczyzna leszczyńska) i z dnia 17.04.1990 r. (KDH/013/5487/90) w wysokości 2140 m³/h kat. C i 1780 m³/h kat. B dla obszaru 5078 km² (wysoczyzna kaliska). Podstawą regionalnego rozpoznania zasobów wód podziemnych piętra czwartorzędowego był projekt badań hydrogeologicznych na ustalenie zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych systemu wodonośnego Wysoczyzny Leszczyńskiej wykonany przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu, Oddział w Poznaniu w 1989 r., na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (KDH/013/555/91 z dnia 11.02.1991 r.). W projekcie przedstawiono sposób udokumentowania zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych Wysoczyzny Leszczyńskiej, poprzez sukcesywne dokumentowanie rejonów hydrostrukturalnych o charakterze podsystemów wodonośnych. Na terenie gminy Lipno znajduje się jeden główny zbiornik wód podziemnych wymagający szczególnej ochrony: GZWP nr 305 Zbiornik międzymorenowy Leszno w całości znajdujący się na terenie powiatu leszczyńskiego.

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) jest dokumentem, który porządkuje i nadzoruje istniejące europejskie przepisy prawne w zakresie wód oraz ma na celu ochronę wszystkich wód przed zanieczyszczeniami u źródła. Na jej podstawie wyznaczone zostały jednolite części wód: powierzchniowych (JCWP) oraz podziemnych (JCWPd), które stanowią podstawowe jednostki gospodarki wodnej. JCWP obejmuje wody powierzchniowe, takie jak: rzeki, jeziora, wody przybrzeżne i przejściowe. Głównym celem wyodrębnienia tych jednostek jest ocena stanu jakościowego i ilościowego wód w obszarze danej JCW.

Według tego podziału Gmina Lipno położona jest obrębnie trzech JCWPd nr 79, 70 i 69. Krótką charakterystykę tych obszarów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Lipno

Lp.	Numer JCWPd	Kod UE	Stan	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Termin osiągnięcia celów środowiskowych	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Aktualna jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym położonym najbliżej Gminy Lipno
1.	79	GW600079	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	nie dotyczy	zagrożona ilościowo i chemicznie	wody zadawalającej jakości (badanie w 2025 r. na terenie woj. wielkopolskiego, pow. leszczyński, gm. Rydzyna w m. Kąkolewo ID punktu pomiarowego 3434)
2.	70	GW600070	słaby	słaby	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	po 2027	zagrożona chemicznie	wody zadawalającej jakości (badanie w 2025 r. na terenie woj. wielkopolskiego, pow. leszczyński, gm. Osieczna w m. ID punktu pomiarowego 8501)
3.	69	GW600069	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	nie dotyczy	niezagrożona	wody dobrej jakości (badanie w 2022 r. na terenie woj. wielkopolskiego, pow. leszczyński, gm. Wijewo w m. Potrzebowo ID punktu pomiarowego 6071)

Źródło: karty.apgw.gov.pl oraz Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022 (Załącznik 22. Podsumowanie wyników oceny stanu JCWPd za rok 2022)

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), implementowaną ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jednolite części wód podziemnych są jednostkami wydzielonymi dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami. Dla tych jednostek w kolejnych cyklach planistycznych sporządzane są programy działań, służące osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. W odniesieniu do wód podziemnych (art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne) celem środowiskowym jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Na terenie gminy Lipno nie znajduje się żaden punkt pomiarowy w ramach prowadzonych badań wód podziemnych.

Strefę ochronną ujęcia wody podziemnej ustanawia się w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładu wymagającego wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych. Strefa ochronna stanowi obszar, na którym obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody.

Strefa ochronna obejmuje:

- 1) teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej,
- 2) wyłącznie teren ochrony bezpośredniej.

Strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i pośredniej ustanawia wojewoda, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody lub z urzędu, jeżeli z przeprowadzonej analizy ryzyka wynika potrzeba jej ustanowienia. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej, wraz z propozycją granic terenu wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują (art. 130 ust. 1 ustawy Prawo wodne).

Na terenie gminy Lipno woda pobierana jest z dwóch poziomów: czwartorzędowego i trzeciorzędowego. Najwyżej zalegający poziom czwartorzędowy charakteryzuje się największymi wahaniami, które uzależnione są o d ilości opadów. Ujęcia z których pobierana jest woda z utworów trzeciorzędowych znajdują się w Górcie Duchownej, Lipnie, Wilkowicach, Żakowie, Goniemicach, Klonówcu i Radomicku. Jedno ujęcie czwartorzędowe zlokalizowane jest w Maryszewicach. Wszystkie sołectwa na terenie gminy posiadają na swoim terenie wodociąg. Ich stan techniczny został określony jako dobry. Wszystkie ujęcia wody posiadają strefę ochrony bezpośredniej, natomiast żadne z ujęć nie posiada strefy ochrony pośredniej.

Na terenie ochrony bezpośredniej należy:

1. odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,

2. zagospodarować teren zielenią,
3. odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
4. ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na podstawie wyników klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, uzyskanych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym. Jednolita część wód powierzchniowych to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Zarówno stan ekologiczny naturalnych jednolitych części wód oraz potencjał ekologiczny silnie zmienionych i sztucznych jednolitych części wód określa się na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz na podstawie wyników badań elementów wspierających, czyli elementów hydromorfologicznych i elementów fizykochemicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód klasyfikuje się nadając im jedną z pięciu klas jakości.

Stan chemiczny określany jest na podstawie wyników badań substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń chemicznych, prowadzonych w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych w odniesieniu do środowiskowych norm jakości określonych aktualnym rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie Gmina Lipno położona jest w obrębie 5 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Wykaz tych JCWP przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Charakterystyka JCWP w obszarze gminy Lipno

Nazwa oraz kod	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczone cele środowiskowe	Czy ustalono odstępstwo
Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy (RW600011489)	SZCW - silnie zmieniona część wód	slaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik cięciomierzny D; dobry stan chemiczny	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Kanał Wonięć (RW600018185669)	SZCW - silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złągodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	ustalono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz derogacje z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złągodzeniu celów środowiskowych. Derogacje z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej nie zostały ustalone
Samica (RW6000101565429)	SZCW - silnie zmieniona część wód	slaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złągodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej; zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Drzeczowskie (LW10115)	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	nie ustalono odstępstw
Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jez. Krzyckim Wielkim (RW600010154331)	NAT - naturalna część wód	slaby stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej

Źródło: karty.apgw.gov.pl oraz Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

W oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru Odry w regionie wodnym Warty oraz w regionie wodnym środkowej Odry wszystkie wymienione jednolite części wód powierzchniowych charakteryzuje zły stan wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich jednolitych poza Drzeczkowskie (LW10115) ustalono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla dwóch jednolitych części wód (Kanał Wonieść i Samica) wprowadzono derogacje z art. 4. Ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych. Dodatkowo dla Kanału Wonieść ustalono także odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej z uwagi na planowane inwestycje.

W ocenie stanu JCWP uwzględnia się wyniki klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego (stan ekologiczny – dla wód naturalnych, potencjał ekologiczny – dla wód sztucznych i silnie zmienionych) oraz stanu chemicznego.

W celu prawidłowego gospodarowania wodami tworzy się Plany gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza. Gmina Lipno położona jest na obszarze dorzecza Odry. Obowiązujący obecnie zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW) został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 23 lutego 2023 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335). Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry ustala następujące cele środowiskowe:

- dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym, utrzymanie tego stanu/potencjału;
- dla naturalnych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego;
- dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

3.4.4.2. Zagrożenia powodziowe

Powódź to w rozumieniu art. 16 pkt. 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.) czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) to dokumenty planistyczne, których obowiązek opracowania wynika z dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Za sporządzenie projektów map zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego odpowiedzialne jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Mapy zagrożenia powodziowego sporządza się dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego,

tj. obszarów, na których stwierdza się istnienie znaczącego ryzyka powodziowego lub jego wystąpienie jest prawdopodobne. Mapy ryzyka powodziowego określają wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to obiekty, które pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, czyli grupy, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

Zgodnie z dostępnymi danymi zagrożenia i ryzyka powodziowego, na terenie gminy Lipno nie występują obszary o niskim, średnim ani wysokim zagrożeniu powodziowym. Obszar gminy Lipno przecinają jedynie pomniejsze ciek wodne, rowy melioracyjne oraz lokalne systemy odwodnienia, które pełnią głównie funkcje techniczne i rolnicze. Ich charakter nie generuje istotnego ryzyka powodziowego, a ewentualne wezbrania mają charakter lokalny i krótkotrwały, nie powodując zagrożenia dla ludności ani infrastruktury.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja.

Aktualnie do przedmiotowego terenu odnosi się Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, zawierający w treści Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty i regionu wodnego środkowej Odry, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r., opublikowany w dniu 22 grudnia 2022 r.

3.4.4.3. Susze

Susza to zjawisko naturalne, wywołane przez długie okresy bez opadów deszczu lub śniegu. Jest jednym z ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych i obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Zjawisko to może prowadzić do zaburzenia stosunków wodnych w obszarze dorzecza. Jednym z jej skutków może być ograniczenie dostępu ludzi do wody pitnej, a także przesuszenie gleb. Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju: suszę atmosferyczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Dnia 3 września 2021 roku, Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. (Rozporządzenie Ministra

Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). PPSS opracowywany został na okres od 2021 do 2027 r. Zgodnie z ustawą Prawo Wodne dokument ten podlega nie rzadziej niż raz na 6 lat aktualizacji. Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest głównym dokumentem planistycznym, którego celem jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Główny cel zawiera się już w samej nazwie Planu jako przeciwdziałanie skutkom suszy. Cel główny PPSS doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy gmina Lipno położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w większości na terenie ekstremalnie, a w dwóch punktach na obszarze silnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w części północno-zachodniej na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej, pozostała część gminy położona jest na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Lipno klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.

Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy nie przewidziano do realizacji żadnych zadań na terenie gminy Lipno.

3.4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 rok, łączna długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy Lipno wynosiła 120,9 km, natomiast liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 2911 szt. Stopień zwodociągowania Gminy Lipno w 2024 r. wynosił 97,2%. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na terenie gminy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, wynosiło w 2024 roku 45,3 m³.

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Lipno w 2024 r. wynosiła 57,7 km, natomiast liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych wynosiła 1231 szt. Stopień skanalizowania gminy Lipno w 2024 r. wynosił 58,8%. Łącznie z kanalizacji sanitarnej w 2024 r. korzystało 5982 osób.

Za zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i zagospodarowanie ścieków na terenie gminy Lipno odpowiada spółka Wodociągi Leszczyńskie Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lipowej 76A w Lesznie.

Na mocy uchwały Nr XXX/408/2020 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30 listopada 2020 r. wyznaczono aglomerację Leszno o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 87 063, obejmującą następujące miejscowości położone na terenie gminy: Lipno, Mórkowo, Wilkowice, Gronówko. Dostrzega się jednak potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej.

Ścieki z terenu gminy Lipno kierowane są na mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w miejscowości Henrykowo (gm. Świąciechowa) zarządzaną przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lesznie o przepustowości $Q_{dmax} = 34639 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia ścieków w chwili obecnej nie wymaga rozbudowy, a odbornikiem ścieków oczyszczonych jest Rów Polski.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub tam, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest niekorzystna ekonomicznie, wykorzystywane są zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku na terenie gminy Lipno funkcjonowało 958 zbiorników bezodpływowych oraz 138 przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.4.6. Zasoby geologiczne¹

Pod pojęciem kopaliny rozumie się naturalnie nagromadzone surowce mineralne, skały oraz inne substancje (np. gazowe, ciekłe), których wydobycie może przynieść korzyści gospodarcze (ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze [tj. Dz.U. z 2026 r. poz. 69]). Wśród nich wyróżnić można kopaliny główne oraz towarzyszące, których nie eksploatuje się samodzielnie, a jedynie równocześnie z kopaliną główną. Kopaliny to nieodnawialne zasoby przyrody. Ich ochrona jest niezbędna nie tylko ze względów środowiskowych, ale również dla zabezpieczenia potrzeb gospodarczych i bytowych oraz dla zachowania zrównoważonego rozwoju, który polega na zapewnieniu dostępu do surowców mineralnych kolejnym pokoleniom.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) definiuje ochronę złóż kopaliny, która polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz ich kompleksowym wykorzystaniu. Według zapisów ustawy eksploatację złoża powinno prowadzić się w przypadku gospodarczo uzasadnionym, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Wydobywający kopaliny jest zobowiązany m.in. do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Gmina Lipno posiada bogate złoża kopaliny. Centralną część obszaru zajmują gliny żwałowe. W zachodniej części, pod zwartą połącią lasów, występują osady fluwioglacjalne będące potencjalnym źródłem kruszywa naturalnego. Płaty tych osadów znaleźć można też po wschodniej stronie w pobliżu miejscowości Żakowo i Gronówko. Dolina Samicy, to jedyny obszar o możliwości występowania kredy jeziornej i torfu. Badania wykazały, że występują tu złoża kredy o zasobach 179 000 ton, a torfu jako kopaliny towarzyszącej o zasobach 175 000 m³. Złoże nazwano „Błotkowo” zaczerpnięte od położonej w tym rejonie miejscowości. Składa się ono z dwóch pokładów kredy przedzielonej torfem. Jakość kredy nie jest wysoka, nadaje się ona do wapnowania gleb. Torf zaś, określony jako turzycowy, ze znacznym udziałem CaCO₃ W popiele, może być stosowany do nawożenia gleb. Jego średnia grubość wynosi 2,5 m, popielność 31%, a stopień rozkładu 57%. W przeszłości na podstawie przeprowadzonych w roku 1972 badań

¹ Program ochrony środowiska dla Gminy Lipno na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

w rejonie Wilkowic, stwierdzono obecność glin zwałowych i ustalono, że nie nadaje się ona jako surowiec przydatny do produkcji glinoporytu, ze względu na obecność zanieczyszczeń ziarnistych i ziarnistego margla. Wynikiem badań poszukiwawczych torfu w Dolinie Samicy, przeprowadzonych w 1957 roku, było odnalezienie pokładów torfu trzcinowego o średniej grubości 3,4 m, popielności 18-35% i stopniu rozkładu wynoszącym 32-33%. Określono jego funkcje jako przydatne dla celów rolniczych. Gmina Lipno nie jest zasobna w złoża kruszywa naturalnego o odpowiedniej jakości dla przemysłu. Iły trzeciorzędowe, będące dobrym surowcem dla przemysłu ceramiki budowlanej, zalegają na dużej głębokości powyżej 20 m, a glina zwałowa występująca na powierzchni zawiera zanieczyszczenia eliminujące ją jako surowiec. W przeszłości w gminie wydobywało się torf z przeznaczeniem na cele rolnicze. Koncesje na jego wydobywanie posiadało dwóch przedsiębiorców. Prowadzili oni jego eksploatację w rejonie miejscowości Smyczyna ze złoża „Blotkowo” i złoża „Samica-Marcin” oraz „Samica-Marcin II”. Prace prowadzono systemem odkrywkowym, po ich zakończeniu przeprowadzono rekultywację wyrobisk polegającą na utworzeniu stawów. Złoża zostały wyeksploatowane a obszary górnicze są już zniesione. Ponadto, stwierdza się dziką eksploatację kruszyw naturalnych przez miejscową ludność, na własne potrzeby. Jest to wydobywanie na małą skalę, a wyrobiska szybko ulegają zarastaniu w wyniku procesów sukcesji naturalnej, niemniej jednak zjawisko to wymaga kontroli i przeciwdziałania. Na obszarze gminy Lipno z cechsztyńskim dolomitem głównym związane jest złożo gazu ziemnego ŻAKOWO. Złożo to zostało udokumentowane w kategoriach ilości 2150.00 mln m³. Zakwalifikowano je do złóż charakteryzujących się zasobami szczegółowo rozpoznanymi. Pomimo rozpoznania w latach 70-tych ubiegłego wieku do dziś nie udzielono dla złoża koncesji na wydobywanie i nie wyznaczono obszaru, ani terenu górniczego. Obecnie trwają prace przygotowawcze do inwestycji pn. „Zagospodarowanie złoża gazu ziemnego Żakowo”. Inwestycja ta, ma na celu dokładniejsze rozpoznanie złoża gazu poprzez stosowne prace rekonstrukcyjne odwiertów oraz przeprowadzenie testów opróbowania złoża. Uzyskane rezultaty posłużą do opracowania oceny ekonomicznej inwestycji. Przystąpienie do prac związanych z zagospodarowaniem powierzchniowym odwiertów, będzie uwarunkowane uzyskaniem pozytywnych wyników prac rozpoznawczych.

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż (również prowadzona nielegalnie) powoduje zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci tymczasowych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane).

Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin. Przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

3.4.7. Gleby²

Gmina Lipno jest gminą przede wszystkim rolniczą, gdzie aż 70% jej powierzchni użytkowana jest rolniczo, z głównym przeznaczeniem na grunty orne. W krajobrazie gminy dominują zatem rozległe agrocenozy oraz obszary użytków zielonych - łąk i pastwisk. Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej gmina Lipno posiada gleby, na ponad połowie arealu, należące do klas IV i V. A zatem są to gleby wymagające nawożenia uzupełniającego, wapnowania i planowych zabiegów agrotechnicznych. Na terenie gminy, podobnie jak na terenie całego powiatu leszczyńskiego, nie

² Program ochrony środowiska dla Gminy Lipno na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

występują najwartościowsze klasy I i II klasy. Najbardziej pożądane do produkcji rolniczej klasy IIIa i IIIb - występują tylko na 1/5 powierzchni gminy.

Okolo 80% gruntów rolnych na terenie gminy Lipno należy do kompleksów glebowych żyniego słabego, żyniego bardzo słabego i żyniego dobrego. Dobre, zasobne w gleby o kompleksie żynim b. dobrym znajdują się w okolicach Mórkowa, Wilkowic, Lipna i Targowiska, gdzie są najlepsze warunki do gospodarowania. Kompleks żyni b. dobry występuje na powierzchni 2522 ha, zajmując 36,6% całkowitej powierzchni gminy. Drugim, pod względem zajmowanej powierzchni jest kompleks żyni słaby - 2032 ha, zajmując 29,6% ogólnej powierzchni gminy. W pobliżu Mórkowa, Goniembic i Wyciążkowa występują czarne ziemie o kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym i słabym oraz pszenym dobrym. Wzdłuż cieków wodnych ciągną się wąskie pasma gleb murszowo- torfowych oraz torfów niskich.

Gleby gminy pod względem agrochemicznym są zróżnicowane od żyznych kompleksów w części zachodniej, związanych głównie z doliną rzeki Samicy po niskie klasy bonitacyjne na północnym-wschodzie. Prawidłowe nawożenie roślin jest jednym z podstawowych warunków osiągnięcia wysokich, jakościowo dobrych plonów. Składniki pokarmowe roślin występują w glebie w różnych formach i ilościach. Z punktu widzenia żywienia roślin, najważniejszą grupę stanowią tak zwane frakcje dostępne lub przyswajalne, na które składa się ilość pierwiastka znajdującego się w roztworze glebowym i w kompleksie sorpcyjnym oraz w formie słabo rozpuszczalnych soli. O ich pobraniu przez rośliny decyduje wiele czynników, z których za najważniejsze należy uznać: gatunek rośliny, stosunki powietrzno-wodne w glebie, odczyn, ilość składników pokarmowych i ich wzajemne stosunki, a także temperaturę i nasłonecznienie. Niezbędne do prawidłowego wzrostu i rozwoju roślin potrzebne są składniki pokarmowe dostarczane do gleby głównie w nawozach mineralnych i naturalnych. A ilość składnika jaką należy dostarczyć, zależy od potrzeby rośliny, wysokości plonu, potencjału gleby, to znaczy jej zasobności.

Prawidłowe nawożenie polega na dostarczeniu roślinom składników pokarmowych w odpowiednich proporcjach oraz ilościach umożliwiających uzyskanie optymalnych plonów o dobrej wartości biologicznej i technologicznej z uwzględnieniem opłacalności.

Celem nawożenia jest nie tylko zaspokojenie potrzeb pokarmowych roślin, ale i utrzymanie odpowiedniej żyzności gleby wyrażającej się optymalną zasobnością w przyswajalne składniki. Nadmierne gromadzenie składników pokarmowych ponad potrzeby roślin zwłaszcza azotu, fosforu i potasu powoduje wymywanie tych składników do wód powierzchniowych, podziemnych zanieczyszczających je.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu w latach 2020-2023 na zlecenie głównie indywidualnych rolników z terenu gminy Lipno, przeprowadziła badania gleb na powierzchni 1285,84 ha użytków rolnych, skąd odebrano łącznie 521 próbek z 29 gospodarstw.

3.4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu

Odpady komunalne, zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.) to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Odpady komunalne

wytwarzane są przede wszystkim przez gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury (handel, usługi i rzemiosło, targowiska, szkolnictwo itp.).

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 733) gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkańców/ właścicieli nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne.

Odpowiedzialność za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie gminy Lipno spoczywa na Komunalnym Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego, który ma swoją siedzibę przy ul. 17 Stycznia 90 w Lesznie. System gospodarki odpadami obejmuje wszystkie nieruchomości zamieszkałe, natomiast nieruchomości niezamieszkałe są obsługiwane na podstawie odrębnych umów przez podmioty odbierające odpady. Odbiór odpadów odbywa się zgodnie z wyznaczonym harmonogramem.

W latach 2020-2024 liczba osób objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zwiększyła się z 8 219 do 9 517, co może mieć znaczący związek ze wzrostem liczby mieszkańców Gminy Lipno. Największy wzrost liczby osób objętych systemem odnotowano w 2022 roku, kiedy to liczba mieszkańców objętych systemem zwiększyła się o 391 osób w porównaniu do roku poprzedniego. Zwiększenie liczby osób objętych systemem wpłynęło również na ilość zebranych odpadów komunalnych, która w 2024 roku wyniosła 4 406 ton, podczas gdy w 2020 roku zebrano 3302 tony. Nieznacznie wzrosła również ilość odpadów zebranych w przeliczeniu na mieszkańca.

W 2020 roku 46% zebranych odpadów stanowiły odpady segregowane. W kolejnych latach poziom segregacji odpadów znacząco wzrósł, osiągając w latach 2023-2024 około 59%. Stan segregacji odpadów w Gminie Lipno odzwierciedla również wskaźnik poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, obowiązujący od 2021 roku. W 2021 Gmina Lipno spełniła wymagany stan minimalny w tym zakresie, jednak w 2023 i 2024 roku nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu.

Tabela 9. Stan gospodarki odpadami w Gminie Lipno w latach 2020-2024

		2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		8 219	8 579	8 970	9 199	9 517
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		3 301,56	3 694,62	3 813,81	4 073,89	4 406,44
zmieszane		1 551,20	1 717,67	1 717,67	1 447,09	1 574,43
segregowane		1 532,60	1 763,52	1 852,02	2 405,45	2 621,60
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		46%	48%	49%	59%	59%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,40	0,43	0,43	0,44	0,46
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	Gmina	–	52,3	–	30,65	27,53
	wymagany	–	>20	>25	>35	>45

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Lipno

Przeprowadzona analiza wskazuje, że Gmina Lipno stoi przed wyzwaniami w zakresie zarządzania odpadami komunalnymi, które dotyczą przede wszystkim dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Pomimo znacznego wzrostu udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów, w 2023 i 2024 roku nie udało się osiągnąć wymaganego minimalnego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, co sygnalizuje potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych oraz poprawy jakości selektywnej zbiórki. W kontekście rosnącej ilości odpadów w przeliczeniu na mieszkańca konieczne jest wdrażanie rozwiązań sprzyjających gospodarce o obiegu zamkniętym, które pozwolą ograniczyć negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na terenie gminy Lipno funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Lipnie przy ul. Spółdzielczej 4, co zwiększa dostępność infrastruktury i ułatwia mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych oraz selektywną zbiórkę.

Odpady zawierające azbest jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. Jeśli włókna azbestu nie są uwalniane do powietrza minerał ten nie stanowi zagrożenia zdrowotnego dla ludzi. W czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania, dlatego też proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy. Azbest wprowadzony do środowiska utrzymuje się w nim bardzo długo dzięki swoim właściwościom. Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest transport, a także usuwanie oraz przeróbka odpadów przemysłowych. Obowiązek inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest ciąży na właścicielu nieruchomości.

Narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” jest prowadzona przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii Baza Azbestowa.

Baza Wyrobów Azbestowych pozwoliła zweryfikować ilość azbestu na terenie gminy Lipno. Do maja 2026 roku unieszkodliwiono 549 205 kg azbestu, natomiast do unieszkodliwienia zostało jeszcze 1 184 851 kg.

3.4.9. Zasoby przyrodnicze

Powierzchnia lasów na terenie gminy Lipno wynosi 2212,96 ha (wg danych GUS stan na 31.12.2024 r.). Stopień lesistości gminy Lipno wynosi 20,8 %. Jest to wartość wyższa niż stopień lesistości w Polsce (29,6%), w województwie wielkopolskim (25,80%) oraz w powiecie leszczyńskim (24,7%).

Zgodnie z podziałem Polski na regiony geobotaniczne według Władysława Matuszkiewicza, Gmina Lipno położona jest w obrębie Okręgu Wysoczyzny Leszczyńskiej, wchodzącego w skład Podkrainy Południowowielkopolskiej. Jest to obszar o przeważającym charakterze rolniczym, intensywnie zagospodarowany, z przekształconą roślinnością naturalną oraz mozaikowym układem siedlisk. Szata roślinna Gminy Lipno została w dużej mierze przekształcona na potrzeby rolnictwa. Tereny orne, łąki i pastwiska zajmują znaczną część powierzchni, jednak zachowały się

tu również fragmenty naturalnej i półnaturalnej roślinności, w tym zadrzewienia śródpolne, kępy grądów i zbiorowiska łąkowe w dolinach cieków wodnych. Lasy występują głównie w zachodniej części Gminy Lipno, które pełnią funkcję ochronną, jak i siedliskową dla wielu gatunków zwierząt.

Znaczną część Gminy Lipno zajmują lasy należące do przyrodniczo-leśnej Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej. W strukturze siedlisk dominują bory sosnowe i mieszane, z niewielkim udziałem lasów liściastych (dąb, buk, olsza). Drzewostany cechują się niską produktywnością, ale pełnią istotną rolę retencyjną i przyrodniczą, wzbogacając bioróżnorodność obszaru. Obszary leśne oraz śródpolne zadrzewienia tworzą dogodne warunki dla bytowania wielu gatunków zwierząt i są ważnym elementem równowagi ekologicznej Gminy Lipno.

Fauna Gminy Lipno odzwierciedla rolniczo-leśny charakter krajobrazu. Na jej terenie występują ssaki takie jak jelenie, daniela, sarny, dziki, zające, lisy, borsuki oraz wilki. W lasach i na terenach otwartych można spotkać ptaki drapieżne (myszołów, jastrząb, pustułka, kania ruda), a także kuropatwy, bażanty i bociany. Obszary podmokłe, rowy i ciek wodne są siedliskiem dla płazów i gadów (ropuchy, zaskrońce), a także pełnią funkcję ważnych lokalnych korytarzy ekologicznych.

Na terenie gminy Lipno nie prowadzono kompleksowych badań fitosocjologicznych. Tym niemniej, głównie dzięki aktywności leśników, wykryto stanowiska szeregu roślin podlegających ochronie gatunkowej bądź rzadkich i zagrożonych. Część z nich występuje w istniejących lub proponowanych do ochrony obszarach w szczególności na terenach leśnych i wodno- błotnych.

Potwierdzone na terenie gminy Lipno gatunki cennych roślin to:

- barwinek pospolity *Vinca minor*,
- grążel żółty *Nuphar lutea*,
- konwalia majowa *Convallaria majalis*,
- pełnik europejski *Trollius europaeus*, podlegający ochronie ścisłej.

Zinwentaryzowane dotychczas na terenie gminy Lipno płaty roślinności to:

- gwiazdosz - wszystkie gatunki (*Geastrum* Pers.),
- kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine* (L.) Crantz),
- jarząb brekina (*Sorbus aria* 'Lutescens'),
- kukulka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*).

Wspomnieć też trzeba, że z królestwa grzybów na terenie gminy Lipno stwierdzono następujące gatunki podlegające ochronie całkowitej: sromotnik bezwstydnny, szmaciak gałęzisty, purchawica olbrzymia. Na terenie gminy Lipno stwierdzono występowanie szeregu rzadkich i cennych gatunków zwierząt. Wiele z nich objętych jest ochroną gatunkową. Ich byt i przetrwanie zależą od zachowania i ochrony odpowiednich siedlisk, takich jak zróżnicowane środowiska leśne np. łągi i olsy, naturalne zbiorniki wodne, naturalne lub półnaturalne łąki, szczególnie łąki zalewowe. Ochrona gatunkowa bez ochrony ekosystemów ważnych dla życia tych gatunków jest mało skuteczna. Część zwierząt – ptaki i ssaki łowne – są chronione odrębnymi przepisami, prawem łowieckim. Z potencjalnej fauny gminy, podlegającej ochronie gatunkowej, należy wymienić następujące cenne i rzadkie gatunki:

- ssaki: wydra i bóbr europejski;

- ptaki: bąk, bączek, bocian czarny, podgorzałka, kania ruda, bielik, błotniak łąkowy, zielonka, derkacz, żuraw, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, lelek, zimorodek, dzięcioł średni, świergotek polny, podróżniczek, wąsatka, jarzębatka;
- gady: żółw błotny;
- płazy: ropucha zielona, ropucha paskówka, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna;
- ryby: miętus, piskorz, różanka, sielawa, słonecznica;
- pająki: tygrzyk paskowany;
- owady: jelonek rogacz, paż królowej, mieniak tęczowiec.

Na terenie gminy Lipno występują następujące gatunki zwierząt, szczególnie cenne przyrodniczo:

- Pachnica dębowa;
- Czerwończyk fioletek;
- Traszka grzebieniasta;
- Kumak nizinny;
- Bóbr europejski;
- Wydra;
- Żuraw³.

Na terenie gminy Lipno nie znajdują się żadne obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczone na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008).

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Na obszarze Gminy Lipno znajduje się niewielki fragment korytarza ekologicznego: Łęgi Obrzańskie - Dolina Odry KPdC-21A.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13 ze zm.) reguluje kwestie związane z ochroną przyrody, która według ustawowej definicji polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, m.in. roślin, zwierząt, siedlisk ich bytowania, krajobrazu, tworów przyrody nieożywionej, czy zieleni miejskiej i wiejskiej. Celem ochrony przyrody jest m.in. zachowanie bioróżnorodności, utrzymanie właściwego stanu siedlisk i ekosystemów, ochrona walorów krajobrazowych, czy kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Lipno znajdują się: 2 obszary chronionego krajobrazu (Kompleks leśny Śmigiel-Święciechowa, Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra (woj. wielkop.), 1 rezerwat przyrody (Dolinka) oraz 6 pomników przyrody.

³ Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego Gminy Lipno

Szczegółową charakterystykę poszczególnych form ochrony przyrody znajdujących się na terenie gminy Lipno przedstawiono w dalszej części rozdziału.

Tabela 10. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie gminy Lipno

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KOMPLEKS LEŚNY ŚMIGIEL-ŚWIECIECHOWA	
Data wyznaczenia	1992-08-16
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego. Uchwała Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu "Kompleks leśny Śmigiel - Świeciechowa".
Powierzchnia	8974,8000 ha
Położenie (powiaty)	kościański, leszczyński
Położenie (gminy)	Włoszakowice (gmina wiejska), Świeciechowa (gmina wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Lipno (gmina wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.
Zakazy	Zgodnie z §5 Uchwały Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu "Kompleks leśny Śmigiel – Świeciechowa" na terenie obszaru wprowadzono następujące zakazy: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką, 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych, 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrony przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka, 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno - błotnych, 8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym

	w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zakazy, o których mowa wyżej, nie dotyczą ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz decyzji o warunkach zabudowy obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały. Zakazy, o których mowa wyżej, nie dotyczą działań związanych z wydobywaniem kopalin na obszarach określonych w koncesjach na wydobywanie kopalin lub dokumentacjach złóż kopalin zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy administracji geologicznej obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały oraz działek ewidencyjnych nr 16/2, 21/4, 17 i 18, arkusz 1, obręb Wilkowice (0013), gmina Lipno. Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy ponadto ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały. Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 8 nie dotyczą także: 1) obszarów przeznaczonych pod zabudowę w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały, 2) rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów budowlanych oraz budowy obiektów budowlanych w miejscu istniejących wcześniej.
OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KRZYWIŃSKO-OSIECKI WRAZ Z ZADRZEWIENIAMI GENERAŁA DEZYDEREGO CHŁAPOWSKIEGO I KOMPLEKSEM LEŚNYM OSIECZNA-GÓRA (WOJ. WIELKOP.)	
Data wyznaczenia	1992-08-18
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego.
Powierzchnia	71425,0000 ha
Położenie (powiaty)	gostyński, kościański, leszczyński, rawicki, górowski, śremski
Położenie (gminy)	Osieczna (gmina miejsko-wiejska), Góra (gmina miejsko-wiejska), Świeciechowa (gmina wiejska), Krzemieniewo (gmina wiejska), Piaski (gmina wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Borek Wielkopolski (gmina miejsko-wiejska), Lipno (gmina wiejska), Krzywiń (gmina miejsko-wiejska), Gostyń (gmina miejsko-wiejska), Dolsk (gmina miejsko-wiejska), Kościan (gmina wiejska), Bojanowo (gmina miejsko-wiejska), Rydzyna (gmina miejsko-wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar wyznaczony w celu zachowania i ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl>

Na obszarze chronionego krajobrazu zgodnie z ustawą o ochronie przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry; z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1 (ustawy o ochronie przyrody), wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, zalesiania oraz nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej, lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m, zalesiania.

Na terenie OChK zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

Tabela 11. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie gminy Lipno

REZERWAT PRZYRODY DOLINKA	
Data uznania	1974-10-01
Obecnie obowiązujący akt prawny	Zarządzenie Nr 1/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 lutego 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Dolinka"

Powierzchnia 2,5000 ha
 Położenie Lipno (gmina wiejska)
 Rodzaj rezerwatu florystyczny
 Typ ekosystemu łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy

Zarządzenie Br 4/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Dolinka"

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 7 września 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolinka”

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Plan ochrony

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia wewnętrzne		
1.	Silne zacienienie osobników pełnika europejskiego	Usunięcie drzew i krzewów ocieniających pełnika europejskiego
2.	Przesuszenie wierzchnich warstw gleby spowodowane zaleganiem grubej warstwy liści topoli	Usunięcie drzew topoli
3.	Ekspansja rodzimych gatunków nietypowych dla łąk wilgotnych, w szczególności ostrożeńca polnego, trzciny pospolitej, pokrzywy zwyczajnej i maliny właściwej	Koszenie roślinności
Zagrożenia zewnętrzne		
1.	Spyły nawozów z sąsiadujących pól uprawnych	Zachowanie istniejących zakrzewień i nieusuwanie nowych, pojawiających się naturalnie na granicy pól uprawnych z rezerwatem
2.	Zmiana stosunków wodnych w otoczeniu rezerwatu	W pasie 100 m od granicy rezerwatu nie lokalizować inwestycji, które mogłyby prowadzić do zmiany stosunków wodnych

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Poprawianie stanu siedliska pełnika europejskiego	Usunięcie drzew topoli oraz krzewów występujących wzdłuż rowu melioracyjnego z wyjątkiem gatunków objętych ochroną. Poza sezonem lęgowym ptaków, w pierwszych dziesięciu latach obowiązywania planu ochrony	Działka ewid. nr 69 oraz część działki ewid. nr 62, obręb ewid. Goniembice
2.	Wykaszenie roślinności, hamowanie sukcesji, eliminowanie obcych gatunków zagrażających pełnikowi europejskiemu	Koszenie pól roślinności nieleśnej z usunięciem pokosu poza teren rezerwatu. W okresie od 1 czerwca do 30 września, maksymalnie dwa razy do roku; w zależności od wyników monitoringu, o którym mowa w p. 3	Części działek ewid. nr 61, 63 i 70/7, obręb ewid. Goniembice
3.	Monitoring populacji i siedliska pełnika europejskiego	Ocena następujących parametrów: 1) populacji pełnika europejskiego: – liczba kęp, – liczba pędów w obrębie kęp w podziale na kwitnące i płożące, – stan zdrowotny osobników (uszkodzenia mechaniczne, obecność szkodników, choroby itp.), – liczba siewek lub osobników juwenilnych, – liczba rozet wegetatywnych 2) siedliska pełnika europejskiego: – organoleptyczna ocena wilgotności gleby, – obecność wody stagnującej na powierzchni gleby, – zacienienie przez drzewa i krzewy, – zarośnięcie przez roślinność szuwarową i ziołoroślą. Co dwa lata w okresie obowiązywania planu ochrony	Części działek ewid. nr 63 i 70/7, obręb ewid. Goniembice

Opis celów Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie stanowiska pełnika europejskiego *Trollius europaeus*.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl>

Na terenie gminy Lipno znajduje się również 6 pomników przyrody. Informacje na ich temat przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie gminy Lipno

Lp.	Typ	Rodzaj tworzywa	Gatunek	Obwód pnia na wys. 1,3 m [cm]	Lokalizacja
1.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	380	Rośnie w lesie, w oddz. 218b Leśnictwa Bronikowo
2.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	355	rośnie w lesie, oddz. 27a, I-ctwo Karczma Borowa
3.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	280	W oddziale 128a Leśnictwa Krzycko, Nadleśnictwo Włoszakowice
4.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	490	W oddziale 140b Leśnictwa Krzycko,

					Nadleśnictwo Włoszakowice
5.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	251	W oddziale 140b Leśnictwa Krzycko, Nadleśnictwo Włoszakowice w obrębie ewidencyjnym 0010 Smyczyna, na działce o numerze 5197. Teren Leśnictwa Błotkowo, oddz. 197g.
6.	Jednoobiektowy	drzewo	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	305	

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl>

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;

- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

3.4.10. Zapobieganie poważnym awariom

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestr zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu na terenie Gminy Lipno występuje jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) - TB Foam Solutions Sp. z o.o. – Zakład w Wilkowicach (64-115 Maryszewice, ul. Fabryczna 3). Na terenie Gminy Lipno nie występuje natomiast zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR). Generalny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr poważnych awarii. Zgodnie z nim, w latach 2010-2024 na terenie województwa wielkopolskiego doszło do 12 poważnych awarii przemysłowych. Na terenie gminy Lipno nie doszło do żadnej awarii mającej znamiona poważnej awarii przemysłowej.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na podstawie powyższego opisu stanu środowiska określono najważniejsze zagrożenia środowiska mogące mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń są ściśle związana ze specyfiką danego obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Główne zagrożenia środowiska na terenie gminy Lipno związane są z działalnością człowieka oraz z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów przyrody. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Tabela 13. Zagrożenia/problemy istotne z punktu widzenia ochrony środowiska występujące na terenie gminy Lipno

OBSZAR	ZAGROŻENIE/PROBLEM
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Przekroczenia poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza (benzo(a)pirenu) - głównym źródłem jest spalanie w indywidualnych systemach grzewczych paliw stałych (węgla, koksy, drewna) oraz odpadów (kartony, odpady organiczne, butelki PET), a także niezadawalający stan techniczny tychże kotłów. Dodatkowo ww. problem potęguje wzmożony ruch samochodowy, z którego wynika również uciążliwość dla mieszkańców w postaci hałasu drogowego.
Zagrożenie hałasem	Hałas komunikacyjny, który wpływa nie tylko na degradację środowiska naturalnego, ale również negatywnie oddziałuje na zdrowie i komfort życia ludzi (głównie hałas drogowy – droga ekspresowa S5, droga wojewódzka nr 309 oraz linie kolejowe nr 271 i 359). Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu (dot. linii kolejowej nr 359).
Pola elektromagnetyczne	Zwiększenie ilości źródeł pól elektromagnetycznych oraz zwiększenie ich koncentracji - rozwój telekomunikacji i zwiększająca się liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (w tym wprowadzanie technologii 5G).
Gospodarowanie wodami	Zła jakość wód powierzchniowych – wszystkie jednolite części wód powierzchniowych charakteryzuje zły stan wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich jednolitych poza Drzeczkowskie (LW10115) ustalono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla dwóch jednolitych części wód (Kanał Wonieść i Samica) wprowadzono derogacje z art. 4. Ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych. Dodatkowo dla Kanału Wonieść ustalono także odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej z uwagi na planowane inwestycje. Zagrożenie suszą oraz degradacja ilościowa zasobów wodnych - gmina Lipno klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.
Gospodarka wodno-ściekowa	Gmina Lipno jest skanalizowana w 58,8%, co może przyczynić się do nielegalnego zrzutu ścieków. Duża ilość zbiorników bezodpływowych na terenie gminy – 958 szt.

Gospodarowanie odpadami	Gmina Lipno stoi przed wyzwaniami w zakresie zarządzania odpadami komunalnymi, które dotyczą przede wszystkim dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Pomimo znacznego wzrostu udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów, w 2023 i 2024 roku nie udało się osiągnąć wymaganego minimalnego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, co sygnalizuje potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych oraz poprawy jakości selektywnej zbiórki. Na przestrzeni badanego okresu wzrosła ilość odpadów na 1 mieszkańca, która w 2020 roku wyniosła 0,40 Mg, a w 2024 roku już 0,46 Mg. Wysoka ilość wyrobów zawierających azbest – pomimo działań zmierzających do ich likwidacji, w dalszym ciągu na terenie gminy odnotowano dużą ilość wyrobów do unieszkodliwienia (do maja 2026 roku unieszkodliwiono 549 205 kg azbestu, natomiast do unieszkodliwienia zostało jeszcze 1 184 851 kg).
Zasoby przyrodnicze	Presja turystyczna i rekreacyjna na obszary cenne przyrodniczo. Presja urbanizacyjna na obszary cenne przyrodniczo.
Zagrożenie poważnymi awariami	Gminy Lipno występuje jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) - TB Foam Solutions Sp. z o.o. – Zakład w Wilkowicach (64-115 Maryszewice, ul. Fabryczna 3). Na terenie Gminy Lipno nie występuje natomiast zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR). Awarie są zdarzeniami trudnymi do przewidzenia, stąd konieczne jest doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego, wpojenie zasad postępowania mieszkańcom na wypadek wystąpienia awarii oraz utrzymanie infrastruktury umożliwiającej podjęcie działań w przypadku zaistnienia awarii.

Źródło: opracowanie własne

5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja działań zaplanowanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wiąże się z przejściowym i krótkotrwałym negatywnym oddziaływaniem na środowisko, głównie na etapie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Po realizacji inwestycji teren zostanie uprzątnięty. Pozytywny wpływ na elementy środowiska przyrodniczego zaobserwuje się po zakończeniu prac budowlanych. Ocenę wpływu poszczególnych działań na elementy środowiska przyrodniczego wykonano w formie opisowej wraz z merytorycznym uzasadnieniem.

Zadania zaplanowane w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* zostały przeanalizowane w aspekcie oddziaływania na następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat (w tym mikroklimat), klimat akustyczny, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, obszary chronione, cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Szczegółową analizę przedstawiono poniżej.

5.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora, obszary chronione oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000

W ramach dokumentu zaplanowano działania polegające na poprawie efektywności energetycznej budynków. Należy jednak pamiętać, że prace termomodernizacyjne stanowią zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble) oraz dla nietoperzy. Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 31 sierpnia, a po przeprowadzeniu prac lub w ich trakcie należy instalować budki lęgowe. Zadanie to na etapie budowy będzie wiązało się z krótkookresowym negatywnym oddziaływaniem w zakresie hałasu oraz ilości wytwarzanych odpadów. W dłuższym horyzoncie czasowym będzie oddziaływać pozytywnie, w sposób pośredni na jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne. Wyżej wymienione działania będą miały bezpośredni i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na wpływ na zdrowie ludzi.

W ramach dokumentu zaplanowano działania dotyczące rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej nie będzie negatywnie oddziaływać na gatunki dziko żyjących zwierząt, oddziaływanie takie może wystąpić jedynie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Będzie to jednak oddziaływanie chwilowe i odwracalne. Negatywne oddziaływanie o charakterze krótkoterminowym związane będzie z koniecznością przekształcenia powierzchni ziemi. Z uwagi na konieczność prac ziemnych wystąpić może bezpośrednio, krótkoterminowe, negatywne oddziaływanie na roślinność występującą w rejonie inwestycji (głównie na strefę korzeniową drzew). Oddziaływanie na środowisko związane z realizacją inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wystąpi na etapie budowy i wykonania obiektów i urządzeń. Z uwagi na charakter działań, wystąpić mogą chwilowe, negatywne oddziaływania na elementy biotyczne (np. niszczenie siedlisk roślin i zwierząt). W ogólnym rozrachunku, korzyści wynikające z uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej są o wiele większe.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 przewiduje do realizacji działania pn. „Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych)”, „Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych” i „Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia)”.

Jednym ze sposobów na uczynienie gminy przyjaznej dla mieszkańców jest zielona infrastruktura. Zieleń aktualnie określana jest często mianem „zielonej infrastruktury”, ponieważ dokładnie tak jak infrastruktura techniczna, pełni bardzo istotną rolę dla poprawy warunków życia, podnosząc jego komfort. Zieleń pełni także funkcję klimatyczną, bowiem duże powierzchnie terenów zieleni wysokiej, parkowej, a także lasy miejskie ograniczają efekt „wyspy ciepła”, który bywa szczególnie uciążliwy w trakcie letnich upałów. Wówczas różnica temperatur między centrami miast, gdzie tej zieleni jest stosunkowo mało, a przedmieściami, gdzie jest jej więcej, może dochodzić nawet do 4 st. C. Kluczowe są również drzewa – będące jednym z głównym elementów zielonej infrastruktury. Stanowią one nie tylko schronienie przed promieniami słonecznymi, ale także ochładzają. Drzewa produkują tlen, obniżają temperaturę, nawilżają i oczyszczają powietrze, a także ułatwiają retencjonowanie wody. Pozytywnie wpływają też na nasze samopoczucie.

Zielono-niebieska infrastruktura to koncepcja wykorzystania terenów zieleni i zasobów wodnych w obszarach miejskich do łagodzenia negatywnych skutków urbanizacji oraz zmian klimatycznych. Zieleń i woda traktowane są jako infrastruktura, ponieważ są projektowane jako system, który ma użytkowy charakter i jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania współczesnych terenów zurbanizowanych. Koncepcja polega na zastępowaniu terenów utwardzonych w przestrzeni miasta wielofunkcyjnymi rozwiązaniami bazującymi na elementach przyrodniczych oraz wodnych. W zielono-niebieskiej infrastrukturze powierzchnie biologicznie czynne w mieście stanowią system rozwiązań technologicznych, który wspomaga tradycyjne rozwiązania infrastruktury miejskiej (np. kanalizacji deszczowej) – a z czasem może je zastępować. Najważniejsze funkcje obiektów zielono-niebieskiej infrastruktury to zatrzymywanie wody deszczowej, oczyszczanie, nawilżanie i ochładzanie powietrza. Dodatkowymi zaletami tych rozwiązań są niskie koszty utrzymania, możliwość dopasowania ich do zróżnicowanych funkcji miejskich oraz walory estetyczne⁴.

Celem zarówno małej jak i dużej retencji jest zachowanie wody opadowej w miejscu, gdzie ona spadła. Zbiorniki retencyjne gromadzą ją w okresie nasilonych opadów i stanowią rezerwuar wody na czas suszy. To pozwala na przetrwanie wodnym ekosystemom, znacznie spowalnia również procesy suszowe. Zbiorniki retencyjne zmniejszają także ryzyko powodziowe. Budowa małych i dużych zbiorników wodnych ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia skutków skrajnych zjawisk hydrologicznych, jakich obecnie doświadczamy na skutek zmian klimatu. Działania małej retencji mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody na terenie całego kraju, minimalizację skutków suszy, przeciwdziałanie powodzi i odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie prośrodowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego. W obrębie terenów użytkowanych rolniczo (zwykle w obrębie różnego rodzaju użytków zielonych) istnieje gęsta sieć

⁴ <https://ade.niaiu.pl/archipediapl/zielono-niebieska-infrastruktura> (data dostępu: 29.04.2026 r.)

rowów i kanałów, będących składnikami rozwiniętej sieci melioracyjnej. Prace obejmujące kanały i rowy podlegające stałemu, regularnemu utrzymaniu nie powinny powodować z reguły drastycznych zmian w warunkach wodnych otoczenia, ich wpływ na otoczenie generalnie jest umiarkowany. Dotyczy to przypadków, kiedy działania służą utrzymaniu pewnego poziomu drożności cieków, zapobiegają nadmiernemu zabagnianiu otoczenia, ale uwzględniają jednocześnie potrzebę retencjonowania wody w ich obrębie, tzn. nie służą wyłącznie do ukierunkowanego, jak najszybszego odprowadzenia wody. W większości przypadków oddziaływania na obszary chronione i ekosystemy zależne od wód obejmują także strefę przyległą do koryta rzeki, tj. siedliska przyrodnicze w obrębie których warunki wodne powiązane są z korytem cieku. Wszystkie działania mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

W dokumencie przewidziano do realizacji działania polegające na modernizacji i budowie dróg oraz ścieżek rowerowych. Tego typu działania wiążą się ze znaczącym oddziaływaniem o charakterze lokalnym, powodującym zaburzenia stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształcenia powierzchni ziemi, degradację krajobrazu oraz emisję hałasu. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy, jak i eksploatacji, istnieje wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni, czego jednym z elementów może być przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się także z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisję zanieczyszczeń do atmosfery i pogorszenie klimatu akustycznego. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zanieczyszczenia gleb i wód związane ze spływami powierzchniowymi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wyciekami z pojazdów. Zagrożenie stanowią także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Rozbudowa układu komunikacyjnego może wpłynąć na zwiększenie natężenia ruchu, a przez to na wzrost emisji spalin. Rozwój sieci drogowej sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny cenne przyrodniczo w związku z łatwiejszą dostępnością do nich. Uciążliwości pochodzenia komunikacyjnego mogą wpływać na obniżenie jakości warunków zamieszkiwania na terenach mieszkaniowo-usługowych i komfortu wypoczynku na terenach rekreacyjnych (hałas, emisje, rozczłonkowanie terenów zieleni). Biorąc pod uwagę zadania wyznaczone w projekcie Strategii polegające na rozbudowie i przebudowie dróg, ze względu na istniejące zastrzeżenia przydrożne należy wziąć pod uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami

należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowej strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa).

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji. Drogi, podobnie jak linie kolejowe, są przedsięwzięciami liniowymi, które mogą przecinać trasy migracyjne zwierząt. Tym samym pojawia się możliwość wtargnięcia zwierzęcia przed samochód, co może prowadzić do jego śmierci, a jednocześnie jest niebezpieczne dla kierowcy i pasażerów samochodu. Aby zmniejszyć śmiertelność zwierząt, często instaluje się siatki zabezpieczające przy drogach, szczególnie o większych dopuszczalnych maksymalnych prędkościach poruszania się pojazdów. Instalowanie siatek i innych zabezpieczeń uniemożliwia migrację zwierząt. Dlatego budując drogi, należy zaplanować miejsca, w których zwierzęta będą mogły bezpiecznie pokonywać taką przegrodę liniową. Dla małych zwierząt i płazów mogą być stosowane przepusty.

W ramach dokumentu zaplanowano zadanie pn. „Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła)” oraz „Wyznaczanie terenów pod OZE w dokumentach planistycznych przy zachowaniu ładu krajobrazowego”. Nie wskazano jednak jakie konkretne instalacje OZE są planowane. Z treści projektu dokumentu wynika, że Gmina Lipno posiada korzystne warunki do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię słoneczną, wiatrową oraz geotermalną. Wobec powyższego, poniższa analiza będzie obejmowała możliwości w zakresie budowy paneli fotowoltaicznych oraz elektrowni wiatrowych oraz geotermalnych.

Elektrownie fotowoltaiczne służą do bezpośredniej konwersji energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Jest to jedyna technologia konwersji energii, która jest w pełni pasywna. Zjawisko konwersji fotowoltaicznej jest bezgłośnie, bezwibracyjne oraz nie posiadające skutków ubocznych. Praca paneli fotowoltaicznych w fazie eksploatacji nie zanieczyszcza powietrza oraz nie wytwarza odpadów. Poza okresową obsługą konserwacyjną oraz pracami pobocznymi (koszenie traw wokół paneli), praca farmy fotowoltaicznej odbywa się bezobsługowo, bez udziału człowieka. Oddziaływanie może powstawać jednak poprzez wprowadzenie nowego elementu do krajobrazu, co spowoduje zmniejszenie niewielkiej powierzchni. Może to być również bariera migracyjna dla zwierząt. W celu ograniczenia takiego oddziaływania zakłada się lokalizację

inwestycji związanych z panelami fotowoltaicznymi w postaci punktowych urządzeń na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Kluczowy w tym przypadku może być wpływ na ptaki. Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki, mogą być liczne kolizje z takimi instalacjami. Panele odbijają nieboskłon lub imitują wodę, co prowadzi do masowego zderzenia przy próbie lądowania lub lotu. Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo. Innym zagrożeniem ze strony energetyki słonecznej jest przypadkowe wlatywanie ptaków w strefy przepływu energii słonecznej. W takich strefach, temperatura może sięgać nawet 500-800°C, przy czym pióra ptaków ulegają zniszczeniu już w temperaturze 160°C. W wyniku tak wysokich temperatur następuje śmierć lub trwała niezdolność do lotu. Panele w przeciwieństwie do turbin wiatrowych nawet, gdy w danej chwili nie są używane – generują ciepło i zagrażają ptakom. Problem odbicia może również dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować kolektory jako obiekty wodne i składać na nich jaja, co w efekcie może oznaczać znaczny spadek sukcesu rozrodczego owadów, a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. W związku z powyższym zaleca się stosowanie powłok antyrefleksyjnych, które zmniejszą współczynnik odbicia światła od powierzchni ogniw, jednocześnie zwiększając absorpcję promieniowania słonecznego i poprawiając parametry elektryczne ogniwa. Powłoka antyrefleksyjna eliminuje efekt taflí wody. W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w teren nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

W ramach kierunków działań zaplanowano rozwój odnawialnych źródeł energii, do czego może zaliczyć się również energetyka wiatrowa. Powszechnie uważa się, że turbiny elektrowni wiatrowych mogą być poważnym zagrożeniem dla ptaków i nietoperzy. Z tego względu zaleca się dokonać rocznej inwentaryzacji przyrodniczej w miejscu planowanego przedsięwzięcia. Elektrownie wiatrowe stwarzają dwa główne zagrożenia populacji ptaków – utratę siedlisk oraz śmiertelność w wyniku kolizji z elementami turbin wiatrowych, głównie łopat. Negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na nietoperze jest podobne jak w przypadku ptaków. Następuje albo utrata siedlisk albo śmierć w kolizji z wiatrakami. Nietoperze giną wskutek bezpośrednich kolizji z elementami ruchomymi turbiny wiatrowej, a także z powodu szoku ciśnieniowego, który powoduje pękanie ich pęcherzyków płucnych, gdy dostają się w obszar obniżonego ciśnienia za obracającą się łopata wirnika. Szczególnie niebezpieczne dla nietoperzy są wiatraki w okolicy zalesionej i na grzbiecie wzniesienia, ale zdarzają się elektrownie wiatrowe z wysoką śmiertelnością nietoperzy zlokalizowane na obszarze nizinnym, pozbawionym otoczenia drzew. Z tych względów ważna jest wcześniejsza ocena terenu planowanej lokalizacji masztu elektrowni wiatrowej pod kątem możliwości występowania nietoperzy.

Realizacja projektów wiatrowych może powodować:

- a) śmiertelność ptaków w wyniku kolizji z pracującymi siłownikami i/lub elementami infrastruktury towarzyszącej, w szczególności napowietrznymi liniami energetycznymi;

- b) zmniejszanie liczebności ptaków wskutek utraty i fragmentacji siedlisk spowodowanej odstraszeniem z okolic siłowni i/ lub w wyniku rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej energetycznej związanej z obsługą elektrowni wiatrowych,
- c) zaburzenia funkcjonowania populacji, w szczególności zaburzenia krótko- i długodystansowych przemieszczeń ptaków (efekt bariery).

Zasadnicze znaczenie z uwagi na możliwe negatywne skutki dla populacji ptaków mają dwa pierwsze rodzaje oddziaływań – śmiertelność w wyniku kolizji oraz utrata siedlisk. Wpływ na rodzaj i skalę oddziaływania ma również typ turbin wiatrowych wykorzystywanych w projekcie (wysokość wieży, średnica wirnika, oświetlenie, osiągnięta prędkość liniowa wierzchołków śmigieł), liczba turbin w ramach parku i powierzchnia zajmowana przez projekt, lokalizacja turbin w ramach projektu (turbin względem siebie i wobec elementów środowiska), czy występowanie w sąsiedztwie innych parków wiatrowych (oddziaływania skumulowane). Ten ostatni element będzie nabierał znaczenia wraz z zagęszczaniem lokalizacji farm wiatrowych. ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na ptaki jest wyższe w przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach intensywnie wykorzystywanych przez ptaki. Inwestycje lokalizowane na takich obszarach, w szczególności terenach o wysokim natężeniu przemieszczeń ptaków w przestrzeni powietrznej, mają większy potencjał negatywnego oddziaływania niż przedsięwzięcia realizowane w lokalizacjach o małym natężeniu wykorzystania przestrzeni powietrznej przez ptaki. I odwrotnie – tereny o niskim natężeniu przemieszczeń cechuje niższe ryzyko negatywnego oddziaływania. Znaczenie ma jednak również sposób wykorzystania przestrzeni powietrznej przez ptaki (pułapy przelotów, czas i sposób użytkowania terenu - np. czy jest to noclegowisko, żerowisko, teren lęgowy) oraz skład gatunkowy ptaków występujących na obszarze lokalizacji (badania wykazują, iż ryzyko kolizji z elektrowniami wiatrowymi jest różne dla poszczególnych gatunków). Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych:

- a. na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- b. w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności, takich jak np.: ptaki drapieżne (szponiaste), mewy i rybitwy, ptaki migrujące nocą, sowy oraz wybrane gatunki wykonujące w powietrzu pokazy godowe,
- c. w miejscach koncentracji ptaków blaskodzielnych oraz siewkowych, w odniesieniu do których stwierdzono silne reakcje unikania elektrowni wiatrowych, prowadzące do utraty siedlisk tych ptaków,
- d. na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowej⁵.

Aby ograniczyć wpływ elektrowni wiatrowej na nietoperze zaleca się następujące działania zapobiegawcze i łagodzące:

- 1) wyłączanie turbin w pewnych okresach w czasie aktywności nietoperzy przy prędkościach wiatru poniżej 6 m/s;
- 2) niezalesianie terenów, na których staną turbiny, i niewprowadzanie ciągów zieleni w ich pobliżu (dotyczy głównie prognoz dla zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w raportach może dotyczyć terenów zarządzanych przez inwestora – np. dróg dojazdowych);

⁵ PSEW (2008). Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki. Szczecin.

- 3) unikanie oświetlania turbin światłem białym – zastrzeżenie to nie dotyczy oświetlenia wynikającego z przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu powietrznego;
- 4) zachowanie co najmniej 200 m odległości elektrowni wiatrowych od ważnych żerowisk i miejsc zwiększonej aktywności nietoperzy, przy czym przyjęta odległość powinna być uzależniona od stwierdzonych gatunków, rodzaju siedliska i innych okoliczności;
- 5) zachowanie co najmniej 200 m odległości elektrowni wiatrowych od liniowych elementów krajobrazu (np. alei, szpalerów drzew, innych zadrzewień i zakrzewień), których wykorzystywanie przez nietoperze potwierdzono w wyniku badań;
- 6) rezygnacja z części elektrowni wiatrowych na farmie lub zmiana ich umiejscowienia, w celu uniknięcia lokalizacji elektrowni wiatrowych na przecięciu istotnych szlaków migracji lub w innych miejscach o wysokiej aktywności nietoperzy⁶.

Dla każdej planowanej inwestycji konieczne jest przeprowadzenie całorocznych lub zbliżonych do całorocznych badań (obejmujących co najmniej okres od kwietnia do października). Dla każdej planowanej farmy wiatrowej (zwarłego kompleksu elektrowni wiatrowych lub pojedynczych elektrowni wiatrowych posadowionych w znacznym oddaleniu od innych) konieczne są osobne badania. Niedopuszczalne jest określanie aktywności nietoperzy na podstawie analogii z innym, nawet bardzo podobnym siedliskowo obszarem⁷.

Powstanie farmy wiatrowej na terenie dotychczas niezainwestowanym może skutkować obniżeniem zagęszczeń lęgowych ptaków w sąsiedztwie takiej inwestycji (Pearce-Higgins i in. 2009). Szerokość takiego buforu spadku może wynosić od 500-800 m dla mniejszych ptaków gniazdujących w siedliskach pól uprawnych, a także podmokłych łąk. Przejawia się to zmniejszeniem sukcesu lęgowego, co w efekcie prowadzi do obniżenia przeżywalności populacji i ograniczenia jej rozwoju. Dla większych gatunków negatywny wpływ, jaki może wywierać powstanie zespołu turbin wiatrowych może sięgać kilku kilometrów (Sikora i in., 2008, Chylarecki 2009). W związku z tym, w cytowanym powyżej opracowaniu proponuje się następujące szczegółowe zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych ze względu na ochronę ptaków: efekt odstraszenia pracujących siłowni wiatrowych na ptaki lęgowe stwierdzono w odległości do 200 m od siłowni. Wielkość tę (200 m) należy więc przyjąć jako wielkość graniczną odległości lokalizacji elektrowni wiatrowej od atrakcyjnych lęgowisk ptaków; efekt odstraszenia pracujących siłowni wiatrowych na ptaki nielegowe - żerujące lub odpoczywające na terenach otwartych ustępuje zazwyczaj w odległości 200-500 m, zaś wyjątkowo może się on pojawiać aż do odległości 800 m. Dla bezpieczeństwa projektowego jako wielkość graniczną odległości lokalizacji elektrowni wiatrowej od miejsc liczego przebywania ptaków nielegowych należy przyjąć 800 m; pracujące siłownie wiatrowe działają odstraszenie na ptaki przelatujące, mogą więc zakłócać przemieszczanie się ptaków wzdłuż korytarzy ekologicznych. Dla bezpieczeństwa projektowego jako wielkość graniczną odległości lokalizacji elektrowni wiatrowej od korytarzy ekologicznych należy przyjąć 800 m.

⁶ Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009), Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy

⁷ Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009), Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy

Energia geotermalna jest jednym z alternatywnych, tak zwanych czystych ekologicznie źródeł energii. Jej kluczowe cechy, takie jak odnawialność i wielkość zasobów sprawiają, że jest to bogactwo praktycznie niewyczerpalne (możliwe do długotrwałego wykorzystania). Poprzez zatłaczanie wody odpadowej następuje eliminacja negatywnych czynników niszczących środowisko – termicznych, chemicznych i osiadania gruntu, jednocześnie zasilany jest zbiornik geotermalny, przez co przedłuża się istnienie zasobów wód. Wykorzystanie energii geotermalnej nie wpływa negatywnie na stan środowiska przyrodniczego w porównaniu ze stosowaniem konwencjonalnych źródeł energii i pozwala na jego zrównoważony rozwój. Przy eksploatacji energii z głębi Ziemi nie wytwarza się zanieczyszczeń lub tylko niewielkie ich ilości. Największe obciążenia środowiska przyrodniczego, podczas całego okresu działalności zakładu geotermalnego, występują na etapie jego przygotowywania (np. w związku z wykonaniem odwiertów), nie zaś dalszego funkcjonowania. Samo wykorzystanie zasobów energii ciepła Ziemi jest zupełnie wolne od jakiegokolwiek wpływu na emisję zanieczyszczeń do atmosfery i powstawanie efektu cieplarnianego.

Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w teren nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne). Zatem w ramach przedmiotowego dokumentu zaplanowano do realizacji zadania polegające na *Wdrażaniu planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ład przestrzennego*.

Strategia przewiduje również realizację przedsięwzięć, które wpłyną na zwiększenie bioróżnorodności oraz liczby terenów zielonych na terenie gminy poprzez realizację następujących działań:

- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleń, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców;
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku;
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych;
- Współpraca z Nadleśnictwem Karczma Borowa, Nadleśnictwem Włoszakowice i Nadleśnictwem Kościan w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych, tras pieszo-rowerowych i miejsc rekreacyjnych w lasach.

Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać gatunkom rodzimym i chronionym. W związku z tym zaleca się stosowanie wyłącznie gatunków rodzimych np. klon polny, klon zwyczajny, klon jawor, olsza czarna, olsza szara, brzoza brodawkowata, topola biała, dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, lipa szerokolistna.

W ostatnich latach wskazuje się na efekty globalnego ocieplenia, dlatego w planowanych działaniach Strategii należy uwzględnić również zachodzące zmiany klimatu. Nie są one obojętne dla bioróżnorodności. Zmiany klimatu zachodzące w strefie klimatu umiarkowanego przejawiają się przyspieszeniem wiosny i zmianami rozkładu temperatur latem. Wcześniej kwitną wiosenne kwiaty, przyspieszona jest pora godów ptaków, ptaki zakładają gniazda o kilkanaście dni wcześniej. Zauważalne jest przyspieszenie wegetacji wczesną wiosną, a następnie jej wcześniejsze zamieranie jesienią. Zmiany klimatyczne wpływają i wpływać będą, na zasięg i rozmieszczenie gatunków, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze środowiskiem. Jednakże różne gatunki i siedliska różnie reagują na zmiany klimatyczne – niektóre europejskie gatunki mogą na nich skorzystać, inne – mogą znacznie ucierpieć. Większość prognoz zmian klimatu opiera się o zmiany średnich wartości parametrów klimatycznych tj.: opady, temperatura, kierunek wiatru. Warto jednak zaznaczyć, że często zmiany w zasięgu, wielkości populacji, parametrach rozrodu, a w konsekwencji – całej bioróżnorodności, wynikają ze zmiany frekwencji i amplitudy zjawisk ekstremalnych, takich jak powodzie, wichury, ulew. Zjawiska ekstremalne wpływające na parametry biologiczne populacji, a w konsekwencji na bioróżnorodność, mogą oddziaływać znacznie intensywniej niż przewiduje to większość współczesnych modeli.

Wszystkie działania proponowane w ramach dokumentu mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwale przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, także w skali ponadregionalnej. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Nie przewiduje się zmniejszenia liczebności populacji, kurczenia się siedlisk niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania lub ograniczenia zasięgu występowania gatunków objętych ochroną. Przy ocenie potencjalnego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze należy przede wszystkim ocenić je pod kątem wymagań poszczególnych siedlisk. W kontekście stanu ochrony zaniechanie dotychczasowej działalności może być również traktowane jako działanie potencjalnie negatywnie oddziałujące na siedliska. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

Wpływ działań wyznaczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* na obszary objęte ochroną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.) będą oceniane zgodnie z zapisami określonymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Na terenie gminy Lipno większa część objęta jest obszarowymi formami ochrony przyrody – obszarem chronionego krajobrazu „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra (woj.wielkop.)” oraz obszarem chronionego krajobrazu „Kompleks leśny Śmigiel – Świeciechowa”.

Obszar chronionego krajobrazu: „Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna Góra” został wyznaczony Rozporządzeniem Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego. Zakazy wymienione w ww. akcie prawnym utraciły moc na podstawie art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21), zgodnie z którym przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492), zachowują moc do czasu wejście w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Obszary te jednak, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz na podstawie art. 153 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zachowały byt prawny, lecz z braku wydania nowej uchwały pozbawiony jest ram prawnych. Ww. obszary chronionego krajobrazu nadal funkcjonują jako formy ochrony przyrody, jednak nie obowiązują w stosunku do nich żadne zakazy z katalogu określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Wpływ realizacji zadań zawartych w projekcie Strategii na ww. obszary chronionego krajobrazu odnoszą się do celu ochrony zawartego w art. 23 ust.

1 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Realizacja Strategii nie przyczyni się do degradacji obszaru chronionego krajobrazu. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko, ponieważ ich głównym celem jest poprawa jego jakości. Jedynie część z zaplanowanych inwestycji może ewentualnie oddziaływać na obszary chronionego krajobrazu położone na terenie gminy (przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Z kolei na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Kompleks leśny Śmigiel-Święciechowa” obowiązują zakazy ustanowione na podstawie Uchwały Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Kompleks leśny Śmigiel – Święciechowa” (wymienione w rozdziale 3.4.9. prognozy). Zadania planowane do realizacji w ramach Strategii nie przyczynią się do degradacji obszaru chronionego krajobrazu. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko, ponieważ ich głównym celem jest poprawa jego jakości. Jedynie część z zaplanowanych inwestycji może ewentualnie stanowić zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu położonych na terenie gminy (realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Przeprowadzenie oceny w ramach odrębnych postępowań nie wyklucza konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu Strategii. Ponadto, w myśl „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”, przyjętej uchwałą Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M. P. z 2019 r. poz. 794), procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko poddawane są plany i programy, których realizacja może się wiązać z wystąpieniem znaczących oddziaływań na środowisko, a celem procedury jest jak najwcześniejsza – na etapie planistycznym, przed etapem inwestycyjnym – identyfikacja możliwości wystąpienia takich oddziaływań, aby skutecznie im zapobiegać, a jeżeli to niemożliwe – ograniczać je i minimalizować ich skutki.

Ponadto, na terenie gminy Lipno znajduje się rezerwat przyrody „Dolinka”, którego celem jest zachowanie stanowiska pełnika europejskiego *Trollius europaeus*. Dla rezerwatu przyrody ustanowiono zadania ochronne. Jako zagrożenia dla tego rezerwatu przyrody w zadaniach ochronnych wymienia się m.in. silne zacienienie osobników pełnika europejskiego, przesuszanie wierzchnich warstw gleby spowodowane zaleganiem grubej warstwą liści topoli, ekspansja rodzimych gatunków nietypowych dla łąk wilgotnych, w szczególności ostrożenia polnego, trzciny pospolitej, pokrzywy zwyczajnej i maliny właściwej, spływy nawozów z sąsiadujących pól uprawnych, zmiana stosunków wodnych w otoczeniu rezerwatu. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą realizowane na terenie rezerwatu przyrody

zlokalizowanego na terenie gminy Lipno, zatem planowane inwestycje nie wpłyną negatywnie na stan i perspektywy stanowiska pełnika europejskiego.

Ustawodawca określił zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13 ze zm.) katalog zakazów. Może nastąpić sytuacja, że przeprowadzenie planowanych czynności będzie mogło być zrealizowane dopiero po uzyskaniu stosownego odstępstwa od generalnej reguły, jaką jest ochrona gatunkowa. Realizacja zadań przewidzianych w dokumencie będzie miała pośredni, neutralny oraz długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych. Na etapie realizacji inwestycji zwłaszcza liniowych potencjalne zagrożenie dla chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt i ich siedliska, tereny zieleni, zadrzewienia przydrożne może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, robotami ziemnymi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez ciężkie maszyny. Należy pokreślić, że tego rodzaju oddziaływania mają charakter odwracalny i krótkookresowy. Miejsca występowania cennych roślin, zwierząt i grzybów należy chronić przed zainwestowaniem. Zmiany te mogą być uzależnione od możliwości uzyskania ewentualnych odstępstw od obowiązujących zakazów, przy czym należy dążyć do maksymalnej ochrony tych siedlisk. Należy w dalszym ciągu chronić i pielęgnować różnorodność biologiczną gminy poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych. Należy uwzględniać potrzeby rozwoju obszarów zurbanizowanych przy jednoczesnym poszanowaniu przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu. Należy chronić już istniejące formy ochrony przyrody przed ich degradacją lub przed zmniejszeniem obszaru objętego ochroną. Pomniki przyrody powinny być pielęgnowane zgodnie z podjętą uchwałą rady gminy. Przed podjęciem uchwały uzgadniającej zakres i warunki przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych muszą zostać przeprowadzone oględziny drzewa pomnikowego. Działania te będą mieć długoterminowy pozytywny wpływ na liczebność zwierząt, różnorodność roślin, zachowanie spójności krajobrazu. Pośrednio wpłynie to także na jakość powietrza – pochłanianie nadmiaru dwutlenku węgla przez rośliny, na jakość gleb oraz zasoby i jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Na etapie realizacji działań przewidzianych w projekcie dokumentu, należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej (w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia siedlisk i miejsc związanych z rozrodem gatunków chronionych, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania oraz przypadkowego płoszenia i niepokojenia), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków płazów i gadów termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt w tym ptaków i nietoperzy, na drzewach i krzewach, które przewidziane będą do wycinki. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków zwierząt termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji, a w przypadku

naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną zwrócić się do właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzyskanie zezwolenia na odstępstwa od obowiązujących zakazów. Zgodnie z art. 56 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych z uwzględnieniem art. 56 ust. 4, 4a, 4b, 4c, 4d i 5 ustawy o ochronie przyrody.

Z uwagi na prawdopodobieństwo konieczności usuwania drzew i krzewów w związku z realizacją planowanych zadań, należy wziąć pod uwagę, że drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

W związku z planowanymi w ramach dokumentu działaniami w zakresie infrastruktury liniowej istnieje ryzyko zagrożenia dla zachowania łączności ekologicznej. Spośród licznych form oddziaływań największe znaczenie w skutkach ekologicznych mają:

- Tworzenie barier ekologicznych uniemożliwiających lub utrudniających przemieszczanie się zwierząt - efekt barierowy w przypadku dróg związany jest z natężeniem ruchu pojazdów – drogi o natężeniu ruchu zaledwie 1000 pojazdów/dobę powodują utrudnienie w przemieszczaniu się zwierząt, drogi o natężeniu ruchu >10.000 pojazdów/dobę stanowią już nieprzekraczalną barierę dla większości lądowych gatunków zwierząt. Konstrukcja techniczna drogi decyduje o obecności fizycznych barier dla przemieszczania się zwierząt – np. zastosowanie ogrodzeń ochronnych całkowicie uniemożliwia przemieszczanie się

gatunków naziemnych, a prowadzenie dróg w nasypach i wykopach znacznie je utrudnia. W efekcie istnienia barier ekologicznych następuje izolacja populacji i siedlisk, ograniczenie możliwości wykorzystania arealów osobniczych (do zdobywania pożywienia, szukania schronienia, dostępu do miejsc rozrodu). Z powodu zahamowania lub ograniczenia migracji i wędrówek gatunki nie mogą kolonizować nowych siedlisk, ograniczony zostaje zasięg przepływu genów, obniżeniu ulega zmienność genetyczna lokalnych populacji, co prowadzi do ich osłabienia i stopniowego wymierania.

- Utrata i degradacja siedlisk - ze względu na wysoki poziom emisji fizykochemicznych związanych z ruchem pojazdów zasięg oddziaływania infrastruktury znacząco wykracza poza obszar zajęty przez drogę. Emisje akustyczne, świetlne, chemiczne oraz zmiany stosunków wodnych powodują degradację siedlisk flory i fauny nawet w odległości > 500 m od źródła. Budowa dróg powoduje dodatkowo szereg negatywnych oddziaływań na siedliska przyrodnicze o charakterze wtórnym, takich jak: rozwój zabudowy kubaturowej (przemysłowej, usługowo-handlowej) wzdłuż nowych traktów, poprawa dostępności terenu i wzrost penetracji obszarów cennych przyrodniczo przez ludzi.
- Zabijanie zwierząt gatunków dzikich i domowych w wyniku wypadków i kolizji - śmiertelność zwierząt na drogach zależy przede wszystkim od obecności ogrodzeń ochronnych i ich parametrów, natężenia ruchu pojazdów oraz charakteru obszarów przecinanych przez drogę. Najczęstsze ofiary kolizji to płazy, ptaki, małe i średnie ssaki leśne i polno-leśne, rzadziej giną duże ssaki kopytne i drapieżne. Śmiertelność zwierząt zmienia się sezonowo – najwyższa jest zwykle w okresie nasilonych migracji wiosennych i jesiennych oraz dobowo – większość wypadków zdarza się przy zapadającym zmroku i w nocy.

Najpowszechniejszą i najskuteczniejszą metodą ograniczenia śmiertelności zwierząt na drogach są właściwie zaprojektowane i wykonane ogrodzenia ochronne. Rodzaj ogrodzenia musi być dobrany do wymiarów ciała gatunków występujących w sąsiedztwie drogi oraz dostosowany do ich umiejętności pokonywania przeszkód (przeskakiwanie, przeciskanie, wspinanie). Ogrodzenia powinny dodatkowo skutecznie naprowadzać zwierzęta do powierzchni przejść. W przypadku dróg niższych kategorii, gdy nie wprowadzono ogrodzeń ochronnych, powinno się stosować szereg rozwiązań, które ułatwiają zwierzętom bezpieczne przekraczanie dróg:

- Kształtowanie otoczenia drogi. Otoczenie dróg bez ogrodzeń ochronnych powinno być kształtowane w taki sposób by zapewnić możliwie najwyższy poziom bezpieczeństwa zarówno dla kierowców, jak i zwierząt przemieszczających się w poprzek jezdni. Kluczowe jest zapewnienie odpowiedniej widoczności z poziomu jezdni i otoczenia drogi oraz unikanie tworzenia wszelkich barier, które mogą utrudniać zwierzętom dojście do drogi i swobodne jej przekraczanie. W przypadku, gdy droga nie posiada typowych przejść dla zwierząt i ich ruch odbywa się po powierzchni, w otoczeniu dróg nie powinny znajdować się obiekty ograniczające widoczność i utrudniające zwierzętom dojście, w szczególności: głębokie rowy, wysokie nasypy, obiekty odwodnieniowe (zbiorniki, osadniki etc.), bariery energochłonne.
- Ograniczanie barierowego oddziaływania umocnień (ubezpieczeń) koryt cieków wodnych. Budowa i przebudowa dróg wiąże się zazwyczaj ze znaczącą ingerencją w sieć hydrologiczną w ich otoczeniu, w szczególności dotyczy to przebudowy i umacniania koryt cieków. Koryta cieków (o nachyleniu skarp > 1 : 2), jak również umocnienia przy użyciu

gabionów, narzutu kamiennego o grubej frakcji lub płyt betonowych stanowią przeszkodę fizyczną dla zwierząt utrudniając przechodzenie w poprzek cieku i wychodzenie po wpadnięciu zwierzęcia. Niewłaściwie umocnione koryta powodują ukierunkowanie ruchu wzdłuż cieku, zmieniając przebieg tradycyjnych szlaków migracji oraz blokując dojście do przejść (także po powierzchni drogi). Rowy umocnione przy użyciu prefabrykowanych korytek betonowych o stromych ściankach („korytka krakowskie”) stanowią pełną barierę dla przemieszczania się płazów, gadów i niektórych małych ssaków; zwierzęta uwięzione w korytkach przemieszczają się wzdłuż umocnionych rowów i giną z wycieńczenia lub wpadają do studni wpadowych/kanalizacyjnych.

- Roślinność osłonowa. Rzędowe nasadzenia drzew i wysokich krzewów wzdłuż krawędzi dróg lub ogrodzeń ochronnych ograniczają kolizje z udziałem nietoperzy i ptaków, poprzez ukierunkowanie ich przelotów wzdłuż i w poprzek drogi. Przy doborze gatunków należy wybierać takie, które nie stanowią atrakcyjnej bazy żerowej i nie powodują tym samym nadmiernego wabienia ptaków w sąsiedztwo drogi. W przypadku nietoperzy nasadzenia dodatkowo powinny spełniać funkcje naprowadzające do obiektów zapewniających im bezpieczne przeloty w poprzek drogi (np. przejścia dla zwierząt, wiadukty)⁸.

W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd.

Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W trakcie realizacji inwestycji powinny być zastosowane odpowiednie, skuteczne rozwiązania zabezpieczające wykopy i studzienki przed dostawaniem się do nich zwierząt, szczególnie płazów, gadów i drobnych ssaków. Wskazane jest zasypywanie wykopów każdego dnia, w przypadku konieczności pozostawienia otwartego wykopu zostanie on zabezpieczony ogrodzeniem lub przykryty siatką tak, aby uniemożliwić wpadanie do niego drobnych zwierząt. Zamontowane studzienki rewizyjne powinny być zamykane pokrywami uniemożliwiającymi dostanie się zwierząt do wnętrza budowanej sieci kanalizacyjnej. Rozpoczęcia prac w terenach nieurbanizowanych (cieki, nieużytki, grunty orne, tereny zadrzewione) dokonać należy poza głównym okresem lęgowym zwierząt. W celu ograniczenia ryzyka związanego z bezpieczeństwem pracy oraz zabezpieczeniu przed możliwością uwięzienia zwierząt w wykopach przy większości prac Wykonawca powinien wykonywać dziennie tyle wykopów, ile jest w stanie zasypać. Wykopy podlegające długotrwałemu odkryciu wykonywane w szczególnie trudnych warunkach gruntowo-wodnych można zabezpieczyć, np. poprzez zastosowanie płotków foliowych, a w przypadku długotrwałego odkrycia wykopów krat zabezpieczających wykop, umożliwiających migrację zwierząt. Przed zasypaniem wykopów należy dokładnie sprawdzić jego dno i ściany pod kątem

⁸ <https://korytarze.pl> (dostęp: 29.04.2026 r.)

obecności w nich zwierząt i umożliwić ich ewakuację. Zaplecze budowy zlokalizowane będzie na wyznaczonych placach (przystosowanych do stacjonowania sprzętu), wyposażonych w urządzenia zabezpieczające przed szkodliwym oddziaływaniem na grunty i wody. Wszelkie prace związane z naprawą lub konserwacją sprzętu będą dokonywane poza terenem inwestycji. Roboty ziemne w pobliżu drzew i krzewów mogą być prowadzone wyłącznie w sposób najmniej szkodzący drzewom i krzewom. Warunki wykonywania prac ziemnych w pobliżu drzew uzależnione są od odległości i przebiegu projektowanego przedsięwzięcia w stosunku do istniejącego drzewostanu, jego wieku, gatunków i obwodu pni. Należy unikać manewrowania sprzętem ciężkim w pobliżu drzew, składowania materiałów ziemnych w obrębie koron i korzeni drzew, w obrębie korzeni zaniechać zagęszczania gruntu. Należy dokonać przywrócenia do stanu pierwotnego trawników, na których prowadzone będą ewentualne prace, w przypadku uszkodzeń korzeni lub gałęzi i pni należy zlecić specjalistycznej firmie usunięcie szkód, w celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach należy zasypywać w jak najkrótszym czasie. W przypadku prowadzenia robót w okresie wegetacyjnym, drzewa po zasypaniu wykopów należy obficie podlać, zaś w przypadku prowadzenia robót w okresie jesienno-zimowego spoczynku drzew, korzenie podczas wykopów należy owinać jutą lub matami w celu ochrony przed niską temperaturą.

Teren położony w granicach dorzecza Odry i tzw. prace utrzymaniowe wykonywane w obrębie jego wód mają istotne znaczenie w kontekście zapewnienia odpowiedniej ochrony w obszarowych formach ochrony przyrody, jak i zachowania ekosystemów zależnych od wód występujących poza jego granicami. Cały obszar dorzecza Odry odznacza się bardzo wysokim udziałem różnego rodzaju siedlisk przyrodniczych, czy też szerzej ekosystemów w różnym stopniu powiązanych z wodami. Wynika to głównie z gęstej sieci rzecznej oraz topografii terenu: w większości płaskie obszary posiadają naturalne predyspozycje do zabagniania i retencjonowania wody. Cały rejon cechuje się także wysokim udziałem użytków zielonych, które najczęściej znajdują się właśnie w dolinach rzek. Tego rodzaju obszary są miejscem koncentracji cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków roślin i zwierząt. Rolę pewnej grupy wskaźnikowej w ocenie stanu obszarów mogą pełnić gatunki ptaków, w szczególności tworzące grupę tzw. ptaki wodno-błotne. Jest to grupa ptaków powiązana ze szczególnie wrażliwymi na zmiany poziomu wód gruntowych (zwykle obniżenie i przesuszenie siedlisk) siedliskami. Obszar dorzecza Odry odznacza się dużymi walorami i potencjałem, jeśli chodzi o tę grupę ptaków. W dorzeczu Odry większość rzek, na których zlokalizowane są obszarowe formy ochrony przyrody, znajduje się w ogólnym dobrym stanie, na co wskazuje obecność istotnych populacji gatunków zależnych od obecności naturalnego charakteru dna cieków i funkcjonowania procesów hydromorfologicznych w korycie (m.in. obecność gatunków takich jak: minóg rzeczny, różanka, głowacz białopłetwy, koza), a także siedlisk przyrodniczych powiązanych z mało przekształconymi korytami rzek. Analizy dostępnych ortofotomap regionu i rozpoznanie takich parametrów jak krętość rzeki, czy też ogólne rodzaje pokrycia brzegów rzek, wskazują, iż ekosystemy bezpośrednio z nimi powiązane są dość powszechnie reprezentowane w regionie i pozostają nadal w dobrym stanie zachowania.

Działania przewidziane do realizacji w ramach dokumentu nie będą stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one powołane.

Na terenach chronionych wszelkie działania podporządkowane są ochronie przyrody. Działania Strategii Rozwoju nie wpłyną na zakłócenie integralności i funkcjonowania ekosystemów obszarów chronionych. Na obecnym etapie rozpoznania nie przewiduje się niszczenia siedlisk chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Zachodzi konieczność wykonania inwentaryzacji chronionych gatunków w miejscu prowadzenia inwestycji, a w przypadku ich stwierdzenia konieczne jest przeniesienie gatunków lub ich siedlisk po uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów.

W ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* nie planuje się zadań, które mogłyby wpłynąć negatywnie na cele ochrony obszarów chronionych występujących na terenie gminy Lipno. Zaplanowane do realizacji zadania nie wpłyną negatywnie na liczebność i kondycję populacji, na niszę ekologiczną gatunku, siedliska przyrodnicze, fragmentację siedlisk, izolację siedlisk, zaburzenia funkcji pełnionych przez siedlisko.

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w celu realizacji założeń dokumentu muszą uwzględniać właściwe prowadzenie prac infrastrukturalnych, aby w skali regionu nie powodować negatywnych zmian, w tym zmian stosunków wodnych, żyzności siedliska, warunków siedliskowych na obszarach chronionych położonych też poza terenem danej inwestycji (oddziaływania skumulowane i pośrednie).

Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej spowoduje pozytywny wpływ na środowisko. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie gminy spowoduje zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych i w efekcie będzie korzystna dla środowiska. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w wymiarze długofalowym przyczyni się do poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym wpłynie pozytywnie na stan środowiska siedlisk obszarów będących pod ochroną. Negatywne oddziaływanie może jedynie występować na etapie budowy, jednak będą to oddziaływania krótkoterminowe i odwracalne, związane z pracami budowlanymi. Na etapie eksploatacji inwestycji negatywne oddziaływanie może być związane z ewentualnymi wykopami związanymi z usuwaniem potencjalnych awarii.

W przypadku inwestycji na obszarze chronionym zagrożenie dla świata przyrody stanowi bezpośrednie, fizyczne oddziaływanie człowieka na florę i faunę poprzez fragmentację jednorodnych obszarów przyrodniczych (np. zwartych kompleksów leśnych), powodując m.in. izolację niektórych gatunków zwierząt oraz populacji, ograniczenie lub zahamowanie migracji. W przypadku budowy nowych dróg może wystąpić negatywne oddziaływanie na świat roślin, zwierząt i grzybów w wyniku emisji spalin i hałasu oraz oddziaływanie związane z potencjalnym skażeniem wód i gleby. Dodatkowo funkcjonowanie dróg potencjalnie może przyczynić się do wzrostu presji urbanizacyjnej oraz nasilenia presji turystycznej na obszar chroniony. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na stan

klimatu akustycznego i w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na organizmy żywe. Ponadto podobnie jak w przypadku działań w zakresie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej negatywne, krótkotrwałe, odwracalne oddziaływanie wystąpi wyłącznie na etapie budowy.

W obrębie terenów użytkowanych rolniczo (zwykle w obrębie różnego rodzaju użytków zielonych) istnieje gęsta sieć rowów i kanałów, będących składnikami rozwiniętej sieci melioracyjnej. Prace obejmujące kanały i rowy podlegające stałemu, regularnemu utrzymaniu nie powinny powodować z reguły drastycznych zmian w warunkach wodnych otoczenia, ich wpływ na otoczenie generalnie jest umiarkowany. Dotyczy to przypadków, kiedy działania służą utrzymaniu pewnego poziomu drożności cieków, zapobiegają nadmiernemu zabagnianiu otoczenia, ale uwzględniają jednocześnie potrzebę retencjonowania wody w ich obrębie, tzn. nie służą wyłącznie do ukierunkowanego, jak najszybszego odprowadzenia wody.

W większości przypadków oddziaływania na obszary chronione i ekosystemy zależne od wód obejmują także strefę przyległą do koryta rzeki, tj. siedliska przyrodnicze, w obrębie których warunki wodne powiązane są z korytem cieku. Wszystkie działania mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę tak, aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko, jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części: ekrany akustyczne, urządzenia podczyszczające wody opadowe, ogrodzenia, przejścia dla zwierząt, przekrycia ochronne, pasy zieleni izolacyjnej.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

W planach nie ma budowy dróg, które negatywnie oddziaływałyby na gatunki, siedliska gatunków lub siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmioty ochrony obszarów chronionych ani na ich integralność lub ich powiązania z innymi obszarami. Aby uniknąć ewentualnych negatywnych oddziaływań inwestycji zawartych w harmonogramie Strategii na zwierzęta należy budować przejścia dla zwierząt: małych (przepusty), średnich (przejścia dolne – np. zespolone i przejścia górne) i dużych (przejścia górne - wiadukty ekologiczne), wprowadzać ograniczenia ostrzegające kierowców przed możliwością wystąpienia kolizji ze zwierzętami, a także tworząc nowe miejsca siedliskowe i żerowiskowe (nasadzenia krzewów i drzew, zbiorniki wodne). Negatywny wpływ inwestycji drogowych na grzyby, rośliny, tereny zieleni i zadrzewienia przydrożne można ograniczyć poprzez odpowiednie prowadzenie dróg, tak by nie dochodziło do fragmentaryzacji siedlisk. Częstsze kontrole na drogach (w tym także kontrole stanu pojazdów, które mogą zanieczyszczać środowisko) ograniczą możliwość wystąpienia poważnej awarii (w razie wycieku substancji do środowiska).

Budowa infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych niewątpliwie będzie miała pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie, ponieważ mniejszy udział zanieczyszczeń kierowanych bezpośrednio do gleb to większy udział organizmów w glebie, co za tym idzie lepsza żyzność gleb i jej urodzajność. Gleba o bogatej różnorodności biologicznej pozwala na lepsze kontrolowanie szkodników, ponieważ zawiera cały szereg gatunków drapieżników oraz różne zasoby składników pokarmowych. Niektóre z nich mogą stanowić źródło pożywienia dla szkodników, lecz inne będą dla nich szkodliwe.

W Strategii nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, tak więc następować będzie dalszy rozwój funkcji rolniczej. Zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych. Należy podkreślić, że w ramach realizacji działań zaplanowanych w Strategii nie przewiduje się negatywnego wpływu na zadrzewienia śródpolne. W przypadku wycinki drzew i krzewów, tworzących aleje o dużych walorach krajobrazowych, realizacja inwestycji będzie sprzeczna z celami ochrony obszarów i wpłynie na obniżenie ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Konieczne jest zastosowanie wariantu technologicznego umożliwiającego pozostawienie alei przydrożnych. Na etapie prowadzenia robót należy zabezpieczyć drzewa (pnie oraz bryły korzeniowe) przed uszkodzeniami. Istotne znaczenie ma również zachowanie

i popularyzacja zrównoważonego krajobrazu rolniczego oraz zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

W ramach zaplanowanych działań nie przewiduje się naruszenia przepisów obowiązujących na terenie obszarów chronionych. Zaplanowane działania będą realizowane wyłącznie w przypadku, jeśli będą wynikać z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*, dla której wykonywana jest prognoza oddziaływania na środowisko ma z zasady charakter proekologiczny. Nie zakłada się zatem realizacji przedsięwzięć, których skutkiem czy efektem byłoby występowanie znaczących negatywnych oddziaływań na wybrane komponenty środowiska, lub pogorszenie zasobów przyrodniczych, jako koszt rozwoju gospodarczego jednostki.

5.2. Zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Zaplanowane działania będą wpływały pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców gminy Lipno. Inwestycje polegające na budowie i przebudowie infrastruktury przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej na terenie gminy, dzięki zwiększeniu jej dostępności komunikacyjnej. Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na poprawę standardu życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Ponadto zwiększy się również dostępność do obiektów użyteczności publicznej w związku z poprawą stanu technicznego bazy istniejącej oraz poprawa bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców. Realizacja wskazanych działań nie tylko wzmocni atrakcyjność gminy, ale także podniesie jakość życia mieszkańców. Działania z zakresu rozbudowy i modernizacji oświetlenia ulicznego przyczynią się do redukcji zużycia energii elektrycznej, a w konsekwencji do zmniejszenia pośredniej emisji gazów cieplarnianych. Dodatkowo redukcji ulegną także koszty eksploatacji i utrzymania infrastruktury oświetleniowej. Działania w zakresie montażu paneli fotowoltaicznych wpłyną pozytywnie na efektywność energetyczną budynków, zmniejszając tym samym konieczne koszty ich eksploatacji. Pomimo ewentualnych, krótkoterminowych, lokalnych uciążliwości na etapie realizacji planowanych zadań infrastrukturalnych, ich realizacja będzie mieć pozytywny wpływ na życie ludzi.

Teren gminy powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, w tym na człowieka, mieszkańca gminy, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na

drogach pojawia się coraz więcej samochodów. Rozprzestrzenianie się zabudowy na tereny wiejskie będzie powodować konieczność rozbudowy dróg lokalnych, wprowadzanie w dalszej kolejności ograniczeń w prędkości (ze względów bezpieczeństwa), czy modernizacji układów komunikacyjnych w celu upłynnienia ruchu na odcinkach, gdzie będą występować korki. W związku z powyższym promocja transportu publicznego jest jak najbardziej zasadna, aby ułatwić i usprawnić komunikację pomiędzy największymi miejscowościami Gminy.

Obecnie na terenie gminy nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji dokument, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmoczyć kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren gminy, tak aby zapobiegać awariom. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach, a tym samym na bezpieczeństwo transportowanych substancji i materiałów.

Uciążliwości dla ludzi na etapie budowy związane będą z zanieczyszczeniami atmosfery wynikającymi z emitowanych, przez środki transportu, spalin, pyleniem z dróg oraz emisją hałasu. Oddziaływanie to będzie ograniczone jednak do miejsca lokalizacji inwestycji, a w czasie – do etapu budowy. Biorąc pod uwagę przejściowy charakter prowadzonych prac oraz niewielką ich skalę, czas ich trwania oraz odległość od głównych skupisk zabudowy, można uznać, że etap budowy nie wpłynie trwale na negatywne zmiany w środowisku oraz nie będzie źródłem poważnych i nieodwracalnych oddziaływań dla ludzi.

Jedną z uciążliwości dla ludzi, wynikającą z prowadzenia prac budowlanych, może być hałas wydobywający się od pracujących urządzeń oraz środków transportu przemieszczających się na lub z terenu placu budowy.

Na etapie budowy może również wystąpić zapylenie i zanieczyszczenie powietrza przez pracujące maszyny i pojazdy. Czynniki te również występują okresowo i nie wpłyną na pogorszenie jakości środowiska, fauny oraz flory w przedziale czasowym wykraczającym poza fazę budowy.

Biorąc pod uwagę rozpatrywany zakres robót ich skalę i czas trwania, można ocenić, iż nie wystąpią odczuwalne i negatywne oddziaływania fazy budowy na zdrowie okolicznych mieszkańców. Hałas, pylenie i lokalna (punktowa) emisja substancji szkodliwych (farby, lakiery, powłoki antykorozyjne, itp.) mogą być dokuczliwe dla pracowników wykonujących prace budowlano-montażowe, instalacyjne i malarskie. Niedogodności te należy zminimalizować poprzez stosowanie odpowiednich zabezpieczeń zgodnych z przepisami BHP (w tym sprzętu ochrony osobistej) i właściwej organizacji robót.

Brak realizacji działań związanych z wdrażaniem założeń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, może spowodować, iż woda, która jest użytkowana przez społeczeństwo, nie będzie spełniała odpowiednich wymagań. Nie będzie też możliwości odpowiedniej reakcji na skażenie, czy jego zapobieganie, co może przyczynić się do zatrucia bądź zachorowań.

Poprawa warunków środowiska wpłynie pozytywnie na krajobraz, walory turystyczne, co wymiennie przełoży się na poprawę warunków życia oraz zdrowie ludzi.

Przeprowadzona ocena wykazała, że praktycznie wszystkie działania wskazane w Strategii mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, będą pośrednio, pozytywnie i długotrwale wpływać na jakość życia i zdrowie ludzi. Potencjalny, pośredni, negatywny wpływ działań obejmujących budowę nowych obiektów infrastruktury technicznej, związany ze wzrostem zapylenia powietrza i hałasem występującym na etapie budowy obiektów, będzie nieznaczny, lokalny i ustąpi wraz z zakończeniem realizacji inwestycji.

Ze względu na walory przyrodnicze gminy jedną z coraz ważniejszych jej funkcji staje się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

W ramach Strategii zaplanowano szereg działań polegających na poprawie dostępności infrastrukturalnej i administracyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami (np. osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym).

Jak wskazano w Wytycznych w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych (Stryjecki M., Mielniczuk K., GDOŚ, Warszawa 2011), elektrownie wiatrowe, z racji charakteru pracy i wymogów odnośnie do odpowiedniej siły wiatru, są niewątpliwie również źródłem hałasu infradźwiękowego, który według wielu obiegowych opinii osiąga duże poziomy i stanowi zagrożenie dla otoczenia. Infradźwięki mogą wystąpić w środowisku nawet w znacznych odległościach od źródeł. Podstawową drogą percepcji infradźwięków są receptory czucia wibracji człowieka. Energia towarzysząca infradźwiękom może wywoływać zjawisko rezonansu narządów wewnętrznych człowieka, odczuwalne już od 100 dB. Poziom ciśnienia akustycznego 162 dB, przy częstotliwości 2 Hz, wywołuje ból ucha środkowego. W kwestii dźwięków emitowanych przez turbiny wiatrowe, większość naukowców jest zgodnych – nie ma przekonujących dowodów na to, by hałas czy infradźwięki, których źródłem są elektrownie wiatrowe, wywierały negatywny wpływ na zdrowie lub samopoczucie człowieka, o ile turbiny nie są zlokalizowane zbyt blisko miejsc stałego przebywania ludzi. Należy również mieć na uwadze, że w przypadku realizacji inwestycji w zakresie budowy elektrowni wiatrowych mogą występować konflikty społeczne, zatem na każdym etapie planowania i projektowania takiego zadania należy zapewnić możliwość udziału społeczeństwa.

Przeprowadzona ocena wykazała, że praktycznie wszystkie działania wskazane w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* będą pośrednio, pozytywnie i długotrwale wpływać na jakość życia i zdrowie ludzi. Potencjalny, pośredni, negatywny wpływ działań obejmujących budowę nowych obiektów infrastruktury technicznej, związany ze wzrostem zapylenia powietrza i hałasem występującym na etapie budowy obiektów, będzie nieznaczny, lokalny i ustąpi wraz z zakończeniem realizacji inwestycji.

5.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Rozbudowa i prawidłowe utrzymanie systemów melioracji na terenie gminy to inwestycje służące technicznemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu. Należy mieć na uwadze, że ewentualna powódź (poza nielicznymi wyjątkami) stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego – skażenie terenów zalanych.

Dla właściwej ochrony zasobów i stosunków wodnych istotne są zatem wszystkie ustalenia projektu dokumentu, których realizacja pozwoli ograniczyć spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych w obrębie analizowanych terenów. Z ekologicznego punktu widzenia za najbardziej korzystne uznaje się rozwiązania sprzyjające możliwie maksymalnemu utrzymaniu wód opadowych i roztopowych w granicach poszczególnych terenów, a tym samym i danej zlewni. Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie jest szczególnie korzystne w przypadku terenów charakteryzujących się dużym udziałem powierzchni zagospodarowanych zielenią i niewielkim udziałem powierzchni trwale uszczelnionych. Odprowadzania wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej umożliwia natomiast właściwe gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi na terenach, w obrębie których możliwości ich zagospodarowania na terenie są ograniczone (np. istnieje duży udział powierzchni trwale uszczelnionych, warunki gruntowe uniemożliwiające szybką infiltrację wód, płytkie zaleganie zwierciadła wód gruntowych).

Dlatego mając na uwadze konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań na zasoby wodne, zwłaszcza w kontekście obecnie już obserwowanych zmian klimatu i coraz częściej obserwowanych zjawisk ekstremalnych, np. deszczy nawalnych, należy dołożyć wszelkich starań, aby część wód z opadu została zagospodarowana w granicach działek budowlanych. Niezbędne jest zatem zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, chłonnych, które będą w stanie opóźnić odpływ wód, odciążyć system kanalizacji deszczowej i częściowo zredukować przepływ w przypadku opadów ekstremalnych. Należy jednocześnie podkreślić, że zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód z opadów stanowi obecnie jeden z podstawowych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie terenów zurbanizowanych, ponieważ to właśnie od rodzaju pokrycia powierzchni ziemi zależy wielkość spływu wód opadowych i roztopowych.

Pozytywnie ocenia się również wszystkie ustalenia projektu dokumentu w zakresie ochrony istniejącej w granicy planu zieleni i kształtowania jej nowych elementów. Roślinność odgrywa ważną rolę w cyklu hydrologicznym terenów, pozwala na zwiększenie powierzchni chłonnej dla wód opadowych i roztopowych, a w konsekwencji również na ograniczenie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk takich jak deszcze nawalne. Zieleń zapobiega erozji gleby, a przez to spowalnia odpływ powierzchniowy. Dodatkowo dzięki temu, że pobiera i magazynuje wilgoć, wspomaga też retencję gruntową i glebową i uczestniczy w procesie infiltracji wody opadowej do wód gruntowych. Poza tym, woda zatrzymuje się na powierzchni roślin, co pozwala w pewnym stopniu zmniejszyć wielkość opadu, który następnie albo spada na ziemię z opóźnieniem, albo wchłaniany jest częściowo przez samą roślinę albo z niej odparowuje.

Rozbudowa sieci wodociągowej oraz modernizacja urządzeń wodociągowych przełożą się na poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, a przez to bezpośrednio i długoterminowo

na zdrowie mieszkańców oraz ogólne podniesienie standardu życia. Dzięki realizacji zadań modernizacyjnych możliwe będzie ograniczenie strat wody na sieci, a tym samym ograniczenie zużycia wody.

Zadania związane z rozbudową systemu kanalizacyjnego przyczynią się do ograniczenia niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do wód, ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym do poprawy jakości tych wód. Generalnie realizacja zadań i inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej będzie miała bezpośredni, długoterminowy, pozytywny wpływ na środowisko wodne m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych, a pośrednio również na zdrowie ludzi. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Na etapie robót budowlanych ścieki bytowe będą gromadzone w przenośnych kontenerach sanitarnych zlokalizowanych na zapleczu socjalnym. Będą one systematycznie wywożone i opróżniane zgodnie z obowiązującymi zasadami. W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko wodne. Pozytywny wpływ na jakość wód mogą mieć działania związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz zwiększenie retencji. Podniesie się komfort życia mieszkańców gminy, a rozbudowa sieci kanalizacyjnej wpłynie na minimalizację niekontrolowanego odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych. Modernizacja tej infrastruktury ma z kolei na celu zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania całej gospodarki wodno-ściekowej w gminie, co pozwoli na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia szkód dla środowiska i mieszkańców, na terenie, gdzie występują obszary cenne pod względem przyrodniczym. W ostatnich pięciu latach w Polsce wystąpiły niekorzystne zjawiska pogodowe i zmiany w klimacie, które obserwuje się na całym świecie. Wielkopolska jest regionem, który odczuwa największe deficyty wodne w kraju. Susza, która jest największym wyzwaniem dla Wielkopolski, osiągnęła maksymalny zasięg i intensywność od 2015 roku. Od tego czasu występuje niedobór wody. Na systematyczne obniżenie poziomu wody w rzekach całego kraju ma wpływ przede wszystkim niedobór opadów.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej może skutkować krótkotrwałym negatywnym wpływem na środowisko. Podczas realizacji przedsięwzięcia wody opadowe z rejonu budowy mogą być odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych, co może wiązać się z negatywnym na nie wpływem ze względu na zawartość substancji biogenych i ksenobiotycznych. Brak realizacji działań służących osiągnięciu celów środowiskowych będzie przyczyniać się do nieprawidłowego korzystania z wód, co z kolei przyczyni się do pogorszenia jakości wód np. na skutek wzrostu ich eutrofizacji. Będzie to niosło za sobą szereg konsekwencji np. w postaci niepożądanego zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie wielu parametrów oceny wód powierzchniowych.

Ponadto należy stwierdzić, że działania przewidziane w Strategii nie spowodują znaczącego negatywnego oddziaływania na jednolite części wód. Obowiązujący obecnie zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW) został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 23 lutego 2023 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335). Przy ustalaniu celów środowiskowych dla JCWP brano pod uwagę

aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem nie pogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Biorąc powyższe pod uwagę, następujące zadania podjęte w ramach Strategii przyczynią się do realizacji celów określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry:

- Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i rolnictwo w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych, pasów buforowych przy ciekach i ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych.
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych),
- Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury, w tym parków, skwerów i ogrodów deszczowych,
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych.

Działania podejmowane w ramach Strategii przyczynią się do realizacji celów określonych w ww. Planie, ponieważ ograniczone zostanie m.in. przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i gleb, co również wpłynie pozytywnie na stan JCWP.

Powołując się na zapisy prognozy oddziaływania na środowisko dla PGW wskazuje się najważniejsze oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne. Wdrożenie działań na szczeblu krajowym dla wszystkich jednolitych części wód ma zapewnić osiągnięcie założonych celów środowiskowych oraz wpływać będzie w sposób pozytywny na komponenty środowiska, w tym na stan różnorodności biologicznej, flory i fauny poprzez ochronę siedlisk oraz gatunków. Realizacja zapisów prawa umożliwi wskazanie potencjalnych źródeł oddziaływań planowanej inwestycji na bioróżnorodność, florę i faunę oraz wdrożenie działań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko bądź też wykonanie inwestycji w wariantcie mniej uciążliwym. Ponadto realizacja działań przyczyni się do ograniczenia wprowadzanych do wód ścieków komunalnych oraz zanieczyszczeń pochodzących z terenów rolniczych, jak również z innych źródeł związanych z działalnością antropogeniczną. Na obszarze dorzecza Odry wskazuje się do realizacji m.in. działania z kategorii: gospodarka komunalna, rolnictwo czy działania organizacyjno-prawne i edukacyjne. Realizacja tych działań w głównej mierze przyczyni się do ograniczenia dopływu do wód zanieczyszczeń w tym substancji biogennych z różnych źródeł. Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń pozytywnie wpłynie na stan wód, a pośrednio na siedliska oraz organizmy wodne. Realizacja działań z kategorii monitoring pozwoli na śledzenie zmian w wodach i w razie konieczności, dobór odpowiednich działań w celu poprawy stanu omawianego komponentu. W przypadku realizacji działań zmierzających do udroźnienia cieków w zakresie ciągłości morfologicznej oddziaływanie będą miały charakter pozytywny głównie na ichtiofaunę

i bezkręgowce. Główne pozytywne oddziaływanie będzie skupione wśród gatunków ryb dwuśrodowiskowych oraz reofilnych.

Przeprowadzenie działań zaplanowanych w dokumencie *Strategii* może wpłynąć pozytywnie na stan wód powierzchniowych na obszarze dorzecza Odry, zarówno w sposób bezpośredni poprzez ograniczenie emisji substancji biogennych i ksenobiotycznych, zachowanie naturalnej bioróżnorodności, jak i w sposób pośredni poprzez ograniczenie spływu powierzchniowego substancji biogennych ze źródeł rolniczych, zapobieganie eutrofizacji zbiorników. Należy zauważyć, iż przy zastosowaniu działań minimalizujących oraz biorąc pod uwagę pozytywne aspekty realizacji tych działań, możliwe negatywne oddziaływanie można uznać za pomijalne. Utrzymanie bioróżnorodności cieków decyduje o ich naturalnej pojemności samooczyszczania, w związku z tym planowane inwestycje wpłyną pozytywnie na stan/potencjał ekologiczny udrożnionych cieków.

Jednolite części wód, dla których w Planie gospodarowania wodami określono zły stan lub wskazano jako zagrożone osiągnięciem celów środowiskowych, należy traktować jako szczególnie wrażliwe w kontekście generowanych przez poszczególne przedsięwzięcia oddziaływań. Należy podkreślić, że ocena wpływu konkretnego przedsięwzięcia na jcw jest dokonywana na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Prawdłowo przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko skutecznie wskazuje możliwości eliminacji potencjalnych negatywnych oddziaływań na cele ochrony jcw.

Ekosystem, który obejmuje wszystkie żyjące organizmy (ludzi, rośliny, zwierzęta oraz mikroorganizmy) i ich naturalne siedliska (glebę, wodę, powietrze) potencjalnie może ulec degradacji z powodu nadużycia przez turystów i prowadzących działalność turystyczną. Istnieje wiele różnych dróg prowadzących do degradacji, włączając w nie zanieczyszczenia, hałas, zabrudzenia, niewłaściwy sposób odprowadzania ścieków czy zanieczyszczenie krajobrazu (drastyczna zmiana krajobrazu naturalnego wywołana budową ośrodków czy dróg). Proces degradacji gleb wskutek wydeptania rozpoczyna się od zmiany ich struktury mechanicznej, przesuszenia wierzchnich warstw, zmiany temperatury, wypłukania soli mineralnych. Dalszymi konsekwencjami bezpośrednich oddziaływań są m.in.: zmiana pojemności sorpcyjnej gleby, ograniczenie przepływu wody i obniżenie wilgotności gleby, co nieuchronnie prowadzi do erozji gleb. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu. Duże zagrożenie dla zasobów wody stanowią odpady wytwarzane zarówno przez organizatorów ruchu turystycznego, powstające w prowadzonych przez nich obiektach turystycznych, jak i pozostawiane przez samych turystów. Odpady dryfujące w wodzie i zanieczyszczenia płynne to bardzo poważny problem dla zwierząt i całego ekosystemu. Unoszone z prądem kawałki plastiku, nakrętki, torby foliowe, mogą być przyczyną śmierci zwierząt, które mylą je z pokarmem roślinnym lub zwierzęcym. Z kolei wodę zanieczyszczają wycieki benzyny lub ropy z łodzi wyposażonych w silniki, ale też ścieki z toalet. Obiekty produkują niebezpieczne ścieki i często zrzucają je jako nieoczyszczane, zawierające duże ilości związków azotu i fosforu, chlorków, substancji organicznych oraz bakterii. Tego typu zanieczyszczenia prowadzą do tak zwanego „zakwit” wody, czyli eutrofizacji – procesu, który powoduje obniżenie dostępności tlenu dla organizmów żyjących w zanieczyszczonych zbiornikach. Należy zatem

zwrócić szczególną uwagę na realizację działań w obrębie zbiornika wodnego, aby zminimalizować wpływ na środowisko przyrodnicze należy:

- zamontować odpowiednią ilość pojemników na odpady,
- wyznaczyć miejsca przeznaczone do kąpielii oraz wędkowania czy innej formy wypoczynku,
- prowadzić akcję i kampanie promocyjne zwiększające świadomość ekologiczną użytkowników,
- ograniczyć liczbę łodzi korzystających z silników spalinowych na traktach wodnych i udzielając wolnego dostępu dla łodzi bezsilnikowych (na przykład tradycyjnych tratw i kajaków, by zachęcić do ochrony krajobrazu),
- gromadzić ścieki w szczelnych pojemnikach, aby ograniczyć przedostawanie się ich do środowiska.

Działania przewidziane do realizacji w ramach Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych.

Bezpośrednio największe korzyści dla stanu wód powierzchniowych przyniesie realizacja działań polegających na budowie, rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, jak również infrastruktury towarzyszącej, które służą ochronie wód. Podobne oddziaływanie niosą ze sobą działania, związane z racjonalnym zużyciem wody. Pozytywnie oddziaływać na wody będą działania związane z przeciwdziałaniem występowania powodzi i suszy. Swobodny przepływ rzeki możliwość meandrowania sprzyja naturalnemu oczyszczaniu się wód płynących, a okresowe zalewanie dolin rzecznych sprzyja rozwojowi naturalnych siedlisk nadrzecznych, tj. lasy łęgowe, które charakteryzują się bogactwem flory i fauny.

Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony będą więc prowadziły nie tylko do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbrzeniami prowadzącymi do powodzi, ale także do poprawy jakości wód. Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy.

Etap wykonawczy planowanych inwestycji związany jest z intensyfikacją ewentualnych oddziaływań planowanych działań na środowisko. Odnosi się to przede wszystkim do inwestycji budowlanych. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i ograniczone do ściśle wyznaczonego obszaru, na którym dana inwestycja ma być realizowana. Etap wykonawczy związany jest zwykle z prowadzeniem prac z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu budowlanego oraz specjalistycznych maszyn. W związku z tym największy wpływ na środowisko na etapie budowy będą miały:

- emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych,
- hałas spowodowany pracą sprzętu mechanicznego,
- oddziaływanie na środowisko glebowe ciężkiego sprzętu poprzez nadmierne ugniatanie,
- odpady powstające w czasie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

Etap wykonawczy to również moment występowania największego zagrożenia w odniesieniu do ewentualnych awarii, szczególnie sprzętu mechanicznego, co może skutkować np. wyciekami

substancji ropopochodnych do środowiska gruntowego i wodnego. Większość działań, które na etapie wykonawczym mogą prowadzić do powstania nieznacznych, oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, będzie ostatecznie pozytywnie, choć pośrednio wpływać na zasoby wodne. Pozytywny wpływ na wody wykazują wszelkie działania wpływające na minimalizację zanieczyszczeń powietrza. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, co za tym idzie poprawa stanu jakości powietrza wpływa na poprawę stanu jakości wody.

Pozytywne oddziaływania jakie powstaną w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych gminy to:

- poprawa jakości wód powierzchniowych oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej wód powierzchniowych, dzięki poprawie jakości powietrza,
- wszystkie działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej, pośrednio, wpłyną pozytywnie na wody poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym na ograniczenie zużycia zasobów wodnych przez energetykę do celów chłodzenia.

Aby zapobiec zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych substancjami ropopochodnymi pojazdy i maszyny pracujące na placu budowy będą sprawne, a zaplecze budowy zostanie umiejscowione na szczelnym i utwardzonym podłożu. Substancje ropopochodne (oleje, smary, paliwa, itp.) przechowywane będą w szczelnych, zamkniętych zbiornikach. Z uwagi na możliwość naruszenia lub czasowego usunięcia warstw ochronnych wód podziemnych w czasie budowy, wszystkie roboty wgłębne będą wykonywane z odpowiednią starannością.

Przy realizacji Inwestycji wykonywane będą prace polegające m.in. na: prowadzeniu robót ziemnych dla fundamentów i infrastruktury podziemnej, transporcie materiałów i elementów budowlanych, które mogą spowodować okresowe zwiększenie ruchu pojazdów na drodze dojazdowej na teren działki.

Używane w czasie budowy pojazdy i sprzęt budowlany będą sprawne technicznie i będą posiadać szczelne układy paliwowe i olejowe co uniemożliwi przedostawanie się substancji ropopochodnych do środowiska gruntowo-wodnego. Wyznaczone zostaną utwardzone miejsca postoju sprzętu budowlanego i odpowiednio będą przechowywane wszelkie substancje mogące szkodliwie oddziaływać na środowisko gruntowo-wodne. Maszyny będą podlegały okresowym przeglądom technicznym i codziennemu sprawdzeniu wizualnemu.

Prace związane z budową Inwestycji i uzbrojeniem terenu oraz budową źródeł zasilania i dróg oraz parkingów okresowo mogą powodować naruszenie i zmianę lokalnych stosunków wodnych. Powstające lokalnie zastoiska wody w wykopach nie wpłyną na jakość wód, zjawisko to będzie miało charakter odwracalny i nie wykraczający poza obszar działki przewidzianej pod inwestycję.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych przez sektor energetyczny. Pozytywny wpływ na wody wykazują także działania zmniejszające zanieczyszczanie powietrza poprzez ograniczenie ich depozycji w wodach.

5.4. Powietrze i klimat

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035 przewiduje realizację szeregu zadań. W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Część działań przewidzianych w *Strategii* ukierunkowana jest bezpośrednio lub pośrednio na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz minimalizację emisji gazów cieplarnianych, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Szczególną rolę w tym zestawieniu pełnią projekty obejmujące termomodernizację budynków, montaż odnawialnych źródeł energii, modernizację oświetlenia oraz rozbudowę sieci ścieżek rowerowych oraz tworzenie warunków do rozwoju sieci transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz na zewnątrz, w tym współpraca z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie. Pozwoli to na ograniczenie zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną dla potrzeb tych budynków, a także zwiększy wykorzystanie transportu niezmotoryzowanego i publicznego, co za tym idzie ograniczy niską emisję.

Zaplanowana budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej wpłyną na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Pozwoli na wyemitowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z zanieczyszczeniem powietrza. Działania te mają charakter pozytywny i długotrwały. Polegają na zmniejszeniu emisji niezorganizowanej z systemu transportowego poprzez zwiększenie płynności ruchu, poprawę stanu technicznego nawierzchni dróg. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego oraz redukcję pracy przewozowej, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. W sposób pośredni pozytywnie wpłynie to na zdrowie ludzi i na organizmy żywe. W przypadku realizacji inwestycji takich, jak budowa nowych dróg istnieje ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Rozwój infrastruktury drogowej w niesprzyjających warunkach atmosferycznych może powodować okresowy wzrost poziomów zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym i w trakcie warunków inwersyjnych. Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy ooś, zostanie poprzedzona procedurą oddziaływania na środowisko, w ramach której zostaną przeprowadzone obliczenia prognozowanej emisji zanieczyszczeń powietrza, a decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie określać warunki korzystania ze środowiska uwzględniając obowiązujące normy. Mając powyższe na uwadze, zakłada się, że realizacja inwestycji nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 poz. 845).

Przewiduje się również rozwój infrastruktury rowerowej, w tym zwiększenie liczby i długości ścieżek rowerowych, jak i rozbudowę infrastruktury wspierającej przy ścieżkach rowerowych (np. modernizacja oświetlenia ulicznego). Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wpłynie pozytywnie na stan zdrowia mieszkańców, stan fauny i flory, a także na dobrą kondycję

dóbr materialnych i kulturowych. Ścieżki rowerowe wzbogacą ponadto estetykę krajobrazu. Z uwagi na charakter prac wykonawczych możliwe jest wystąpienie także negatywnych, krótkoterminowych i odwracalnych oddziaływań bezpośrednich na powierzchnię ziemi oraz elementy biotyczne.

Pozytywny wpływ na jakość powietrza mają działania edukacyjne. Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy, na tematy związane z emisją zanieczyszczeń, doprowadzi do zmniejszenia się ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza atmosferycznego. Podobny będzie efekt działań edukacyjnych związanych z popularyzacją OZE.

Realizacja zaplanowanych inwestycji w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze, na którym zdiagnozowano występowanie przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (strefa wielkopolska).

Szczególną rolę pełnią projekty obejmujące rozwój odnawialnych źródeł energii. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę efektywności energetycznej procesów technologicznych i redukcję zużycia energii pierwotnej, co spowoduje zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych emitowanych w procesie wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej opartym na wykorzystaniu nieodnawialnych paliw kopalnych. Oddziaływanie zadania będzie pozytywne, długoterminowe, pośrednie na klimat, ponieważ przyczyni się do zmniejszenia efektu cieplarnianego oraz bezpośrednio na surowce naturalne, ponieważ spowoduje ograniczenie ich zużycia.

Wprowadzanie ustaleń dokumentu nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru. Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu. Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

W związku jednak z szeroko rozwiniętymi pracami nad analizą działań inwestycyjnych, rozwojem gospodarczym na zmianę klimatu i adaptację do zmian klimatu, konieczne staje się zwrócenie uwagi na kompleksowe podejście nie tylko do inwestycji związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń powietrza, rozwojem terenów czynnych biologicznie, ale do każdego rodzaju zainwestowania i rozwoju infrastruktury, przestrzeni i wynikających z tych działań długofalowych działań, jakie będą wynikać z adaptacji do zmian klimatu. Perspektywiczne zmiany klimatu i ich skutek mający swoje odzwierciedlenie w jakości powietrza mają swój wpływ na całą działalność przemysłową i sektor komunalny. Głównie należy zwrócić uwagę na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. W przyszłości będzie zachodzić konieczność intensyfikacji działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania

i klimatyzacji (ze względu na coraz częstsze okresy upalne). Ze względu na przekroczenia emisji zanieczyszczeń i ich kumulację konieczne jest szersze stosowanie w nowym budownictwie źródeł ciepła opartych na innych nośnikach niż węgiel.

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z kolejnych wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie ilości urządzeń mających na celu minimalizację zagrożeń termicznych, czyli urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie może generować nadmierną emisję hałasu.

Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia elektrowni wiatrowych, masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Zmiany klimatyczne będą miały swoje odzwierciedlenie w konieczności konserwacji infrastruktury mogącej emitować pola elektromagnetyczne i zapewnienia bezpieczeństwa jej funkcjonowania, w kontekście zamarzających i ulegających przerwaniu linii energetycznych w okresie zimowym).

Zmiany klimatu, wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczy nawaalnych będzie skutkować koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w obszarach zabudowanych, w odniesieniu do rozwoju sieci kanalizacji deszczowej. Sieć musi zostać przygotowana do odbioru gwałtownie przybierającej ilości wody opadowej, aby nie doprowadzać do lokalnych podtopień. Ponadto urbanizacja powoduje, że nowe osiedla powstają bez wyposażenia w sprawny system odwodnienia. Najgroźniejsza w skutkach jest ich lokalizacja na terenach bezodpływowych, przy braku systemu odwadniania. Ważne są bieżące prace odwodnieniowe w trakcie prowadzenia innych robót drogowych.

W związku z przewidywanym ociepleniem klimatu, nowego znaczenia nabierze problem oddziaływania wysokich temperatur na nawierzchnie powierzchni komunikacyjnych. Zmiany klimatyczne mogą spowodować konieczność reorganizacji gminnych systemów odbioru odpadów komunalnych, zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów zmieszanych czy biodegradowalnych.

Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. W kontekście pojawiającego się zjawiska suszy wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów.

Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrolomów. W warunkach oczekiwanych zmian klimatu, które przyczynią się do migracji i zmian zasięgów występowania poszczególnych gatunków, zachowanie drożności korytarzy ekologicznych postrzegane jest jako czynnik pozwalający łagodzić antropopresję. Sieci ekologiczne, stanowiąc mogą ważny element adaptacji do zmian klimatu. Zmianom klimatu wywołanym ociepleniem się klimatu będą towarzyszyły zmiany, które powinny być uwzględniane w gospodarowaniu przestrzenią w kontekście mogącej

się pojawić poważnej awarii lub nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Dotyczą one wielu aspektów o charakterze horyzontalnym, od gospodarki rolnej, leśnej i wodnej (niszczące susze, pożary, powodzie i podtopienia, itd.), przez przemysł i energetykę (zmiany technologii), bezpieczeństwo ludzi i mienia (ekspozycja na powodzie i podtopienia, osuwiska i pożary) po infrastrukturę (ekspozycja na nadmiar lub niedobór wód, wichury). Na możliwość wystąpienia poważnych awarii ma wpływ występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze co może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców.

Transformacja energetyczna w kierunku gospodarki zeroemisyjnej jest kluczowym elementem mającym na celu ograniczenie dalszych zmian klimatu i związanych z tym konsekwencjami.

5.5. Powierzchnia ziemi, krajobraz i gleby

W wyniku realizacji założeń *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu.

Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi są elementami antropogeniczne przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w dokumencie w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna, zmianie ulegają stosunki gruntowo-wodne oraz sposób odpływu i retencjonowania wód opadowych i roztopowych. Modernizacja (przebudowa) dróg, budowa sieci kanalizacyjnych, uzbrojenie nowych terenów będą prowadzone głównie na terenach zurbanizowanych, gdzie pokrywa glebowa jest już przekształcona.

Rozwój gospodarczy i społeczny gminy musi być spójny z założeniami polityki przestrzennej oraz nie powodować negatywnych oddziaływań w przestrzeni. Gospodarowanie przestrzenią będzie oparte o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące akty prawa miejscowego.

Nie przewiduje się możliwości powstania zasadniczych zmian czy przekroczeń określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów chronionych oraz ich integralności w związku z opracowywaniem dokumentu.

Planowane zmiany użytkowania terenu polegać będą na przekształceniu części przestrzeni zielonej w zurbanizowaną. W miejscu powierzchni porośniętej roślinnością niską pojawią się obszary obiekty kubaturowe, elementy sieci infrastruktury technicznej i tereny komunikacji. Przekształcenia w rzeźbie terenu będą miały charakter miejscowy. Wprowadzenie nowych elementów zainwestowania wiąże się ze zwiększonym poborem wody z sieci wodociągowej

i wzrostem zużycia energii elektrycznej. Powstałe odpady oraz ścieki będą stanowiły obciążenie dla środowiska w miejscu ich utylizacji.

Podczas realizacji inwestycji należy zatem w szczególny sposób zachować ostrożność podczas realizacji działań budowlanych, aby nie spowodować degradacji krajobrazu. W rozdziale 5.1 prognozy wskazano działania, które należy podjąć, aby uniknąć degradacji środowiska oraz krajobrazu. Należy również wskazać, że wszelkie inwestycje zaplanowane w ramach dokumentu będą realizowane zgodnie z przepisami prawa, przy zastosowaniu technologii prac przyjaznej środowisku, aby uniknąć niekorzystnych zmian w krajobrazie.

Szczególnie ważnym elementem jest ochrona krajobrazu w myśl ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774). W myśl powyższego dokumentu należy dążyć do takiego ustalania lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Oddziaływanie przyjętych w dokumencie rozwiązań na krajobraz w aspekcie środowiskowym opiera się na ocenie stopnia naturalności krajobrazu, jego struktury i zniekształceń. Krajobraz jako komponent wielu czynników, ulega przemianom pod wpływem naturalnych procesów zachodzących w środowisku biotycznym i abiotycznym oraz oddziaływań antropogenicznych. Działalność człowieka jest czynnikiem, który najsilniej ingeruje w struktury przyrodnicze, a więc i krajobraz. Zmiany użytkowania terenów doprowadzają do poważnych i nieodwracalnych przekształceń krajobrazu. Prognozuje się jednak, że istniejący krajobraz w szczególności terenów wiejskich zmieni się w małym zakresie, tylko w okolicach wprowadzenia nowej zabudowy, bądź budowy dróg. Założenia ochrony krajobrazu wynikają z Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (Dz. U. z 2006 r., nr 14, poz. 98), która wskazuje na potrzebę ochrony krajobrazu oraz konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu. Stąd też wszystkie działania inwestycyjne powinny uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe tak, aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu gminy. Zmiany gospodarcze i społeczne, a także środowiskowe to nakładające się na siebie czynniki, których nie da się niekiedy uniknąć, ale powinno się je ograniczyć w stosunku do negatywnego oddziaływania na krajobraz.

Dzięki planowanym działaniom znacznie poprawi się krajobraz obszaru, który zdecydowanie zyska na wartości. Zachowane zostaną jednak dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy Lipno. Dodatkowo znaczna część działań dotyczy obiektów umieszczonych pod powierzchnią ziemi, a wszelkie powstałe z tym niegodności zostaną natychmiastowo usunięte, nie powodując zmian w krajobrazie. Teren, na którym zadanie będzie realizowane zostanie uporządkowany. Realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Wśród wszystkich działań zaplanowanych w Strategii należy wskazać takie, dzięki którym znacznie poprawi się krajobraz gminy:

- Wdrażanie planu ogólnego gminy Lipno stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem ładów przestrzennego.

- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lipno oraz realizacja działań zmiany funkcji m.in. w odniesieniu do budynków dworców kolejowych i terenów przemysłowych.
- Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów, oznakowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność cyfrową i informacyjną.
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach, w tym w centrum Lipna i w Wilkowicach, a także w otoczeniu instytucji publicznych poprzez uporządkowaną zieleni, małą architekturę, miejsca integracji społecznej oraz tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i dostępnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom mieszkańców.
- Rozwój zasobu mieszkaniowego obejmującego mieszkania komunalne oraz lokale o preferencyjnych warunkach najmu, przeznaczone dla osób młodych i rodzin wymagających wsparcia,
- Kompleksowe zagospodarowanie parku w Lipnie, obejmujące tereny zielone, strefy rekreacji, małą architekturę i rozwiązania przyjazne środowisku.

Ochrona krajobrazu Gminy Lipno winna obejmować działania, polegające na świadomym kształtowaniu przestrzeni gminy poprzez eksponowanie obszarów atrakcyjnych krajobrazowo. Należy również systemowo włączać je w pozostałą przestrzeń gminy, by tworzyły harmonijną całość i nadawały lub prezentowały charakterystyczny krajobraz gminy.

W ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* istnieje możliwość realizacji działań dotyczących budowy farm wiatrowych. Jak wskazano w Wytocznych w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych (Stryjecki M., Mielniczuk K., GDOŚ, Warszawa 2011), negatywny wpływ farmy wiatrowej na otaczający ją krajobraz maleje wraz ze wzrostem odległości od inwestycji. Posiłkując się następującym uproszczonym schematem podziału na strefy tzw. „wizualnego oddziaływania” elektrowni wiatrowych dla terenu płaskiego wyróżnić można:

1. Strefa I (w odległości do 2 km od farmy wiatrowej) – farma wiatrowa jest elementem dominującym w krajobrazie. Obrotowy ruch wirnika jest wyraźnie widoczny i dostrzegany przez człowieka.
2. Strefa II (w odległości od 2 do 4,5 km od farmy wiatrowej) – elektrownie wiatrowe wyróżniają się w krajobrazie i łatwo je dostrzec, ale nie są elementem dominującym. Obrotowy ruch wirnika jest widoczny i przyciąga wzrok człowieka.
3. Strefa III (w odległości od 4,5 do 7 km od farmy wiatrowej) – elektrownie wiatrowe są widoczne, ale nie są „narzucającym się” elementem w krajobrazie. W warunkach dobrej widoczności można dostrzec obracający się wirnik, ale na tle swojego otoczenia same turbiny wydają się być stosunkowo niewielkich rozmiarów.
4. Strefa IV (w odległości powyżej 7 km od farmy wiatrowej) – elektrownie wiatrowe wydają się być niewielkich rozmiarów i nie wyróżniają się znacząco w otaczającym je krajobrazie. Obrotowy ruch wirnika z takiej odległości jest właściwie niedostrzegalny.

Należy zaznaczyć, że powyższe wartości są orientacyjne i mogą bardzo często przyjmować daleko odmienne parametry. W terenie pagórkowatym te odległości mogą być znacząco niższe lub wyższe w zależności od położenia punktu obserwacyjnego oraz lokalizacji elektrowni. Elektrownie położone poza wzniesieniami znajdującymi się na linii obserwacyjnej mogą być niewidoczne, pomimo bliskiej odległości. Jeśli jednak umiejscowione są na szczytach wzniesień, ich widzialność będzie znacząco wzrastać. Przy niektórych lokalizacjach może ona sięgnąć wartości nawet 20 km. Biorąc powyższe pod uwagę, opracowano szereg wytycznych, których uwzględnienie na etapie projektowania farmy może znacząco ograniczyć jej potencjalny negatywny wpływ na otaczający ją krajobraz oraz negatywne podejście ze strony społeczeństwa, w tym m.in.:

- stosowanie w obrębie jednej farmy wiatrowej lub kilku sąsiadujących ze sobą farm wiatrowych elektrowni wiatrowych o tej samej wielkości,
- jasne kolory wież i łopat wirnika (np. szary, beżowy, ewentualnie biały) lub kolor elektrowni wiatrowych dopasowany do otoczenia,
- wybór elektrowni wiatrowych, których wirniki składają się z trzech łopat,
- farma wiatrowa jest bardziej „przyjazna”, gdy składa się na nią mniejsza liczba turbin, ale o większej mocy niż większa liczba turbin o małej mocy,
- należy unikać lokalizowania elektrowni wiatrowych w pobliżu miejsc, dla których wyznaczono normy w zakresie klimatu akustycznego i w miejscach, gdzie będą dominującym składnikiem w krajobrazie przedstawiającym szczególne walory widokowe.

Istotne jest również unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych na terenach o wybitnych walorach krajobrazowych, ze szczególnym wyróżnieniem parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu⁹.

Przedmiotowy dokument jest zgodny również z rekomendacjami zawartymi w Audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego. Jak wskazano w rozdziale 2.2 niniejszej prognozy, obszar gminy Lipno jest położony w granicach krajobrazu priorytetowego: „Rejon Osiecznej”. Ustalenia projektu dokumentu są zgodne z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych. Realizowane inwestycje będą wykonywane zgodnie z rekomendacjami dotyczącymi kształtowania i ochrony krajobrazu, zawartymi w audycie. Ponadto, po przeprowadzonej analizie działań planowanych do realizacji w ramach Strategii stwierdzono, iż nie stanowią one zagrożeń określonych w audycie dla wskazanych wyżej krajobrazów priorytetowych. Dla przedmiotowych krajobrazów priorytetowych wskazano zagrożenia:

- 1) Zagrożenia istniejące:
 - a) obiekt wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - wieża telefonii komórkowej,
 - b) element liniowy wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV i 220 kV,

⁹ Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych (Stryjecki M., Mielniczuk K., GDOŚ, Warszawa 2011)

- c) obszar wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - instalacja zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani,
 - d) obszar wpływający negatywnie na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:
 - presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego),
 - e) propagacja zanieczyszczeń i biogenów z pól uprawnych, powodująca eutrofizację okolicznych wód powierzchniowych.
- 2) Zagrożenia potencjalne:
- b) obszar mogący negatywnie wpływać na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:
 - presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według studium gminy).

Podczas realizacji inwestycji należy zatem w szczególny sposób zachować ostrożność podczas realizacji działań budowlanych, aby nie spowodować degradacji krajobrazu priorytetowego. W rozdziale 5.1 prognozy wskazano działania, które należy podjąć, aby uniknąć degradacji środowiska oraz krajobrazu. Należy również wskazać, że wszelkie inwestycje zaplanowane w ramach dokumentu będą realizowane zgodnie z przepisami prawa, przy zastosowaniu technologii prac przyjaznej środowisku, aby uniknąć niekorzystnych zmian w krajobrazie. W ramach dokumentu Strategii zaplanowana zadania w zakresie wdrożenia zmian wynikających z nowego systemu planowania przestrzennego w celu poprawy ładu przestrzennego gminy, gdzie uwzględnione zostaną rekomendacje dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych.

W określeniu stopnia zagrożenia gleb, związanego z planowanymi inwestycjami w zakresie sieci infrastruktury technicznej, istotne znaczenie mają: tracona powierzchnia gleb, ich wartość bonitacyjna oraz wrażliwość na zmiany spowodowane modernizacją. Przy wykonywaniu prac ziemnych, w czasie pracy maszyn budowlanych nastąpi silne przekształcenie gleb w pasie technicznym robót budowlanych, obejmujące:

- usunięcie wierzchniej warstwy humusowej (o znacznej zawartości próchnicy) staje się to często przyczyną zniszczenia głębiej leżących warstw geologicznych;
- zniekształcenie struktury gleby wskutek jej zagęszczania i ugniatania, spowodowanego pracą ciężkiego sprzętu zmechanizowanego; prace te mogą spowodować poprzez ugniatanie części stałych gleby, zmniejszenie jej porowatości i usunięcie głązów (powietrza glebowego);
- lokalne przesuszenie lub zawodnienie gleb spowodowanych zaburzeniem stosunków wodnych przy wykonywaniu wykopów lub w czasie ich odwadniania;
- zanieczyszczenie gruntu substancjami ropopochodnymi w wyniku wycieków z maszyn drogowych i taboru samochodowego;
- narażenie zwałowanej ziemi na przesuszenie, przemarznięcie i inne wpływy środowiska zależnie od warunków pogodowych.

Bezpośrednie oddziaływanie w czasie realizacji inwestycji na powierzchnię ziemi i glebę będzie lokalne i ograniczy się praktycznie do pasa o wielkości kilku metrów.

Aby zapobiec zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych substancjami ropopochodnymi, pojazdy i maszyny pracujące na placu budowy będą sprawne. Zaplecze budowy umiejscowione zostanie na szczelnym i utwardzonym podłożu (np. przy zastosowaniu płyt drogowych), dodatkowo stosowane będą maty chłonne pod maszyny w trakcie postojów. Na terenie placu budowy nie będzie miało miejsce tankowanie pojazdów.

Wytwórca odpadów odpowiadający za budowę (zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o odpadach z dnia 14.12.2012 r.) będzie zlecał wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami wyłącznie podmiotom, które posiadają zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów, a transport odpadów będzie prowadzony zgodnie z zapisami z art. 24 ustawy z dnia 14.12.2012 r. o odpadach, lub będzie samodzielnie gospodarował wytworzonymi przez siebie odpadami (zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o odpadach z dnia 14.12.2012 r.).

Wytwórca odpadów zobowiązany jest do stosowania takich metod i technologii prowadzenia prac, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi. Sposób zbierania odpadów (miejsce, kontenery, częstotliwość odbioru, selektywność zbiórki) będą uzgodnione z odbiorcami odpadów z budowy na etapie organizacji placu budowy.

Odpady z budowy będą gromadzone selektywnie, w sposób uniemożliwiający ich niekontrolowane rozprzestrzenienie lub wyciek i będą zabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych, dostępem osób trzecich oraz możliwością wymieszania poszczególnych grup i rodzajów odpadów.

Powstające odpady będą przekazywane firmom posiadającym stosowne zezwolenia i środki techniczne, a dokumentem poświadczającym przekazanie będzie karta przekazania odpadu. Gospodarka odpadami na terenie budowy prowadzona będzie w oparciu o bazę BDO.

W projekcie Strategii wśród kierunków działań ujęto następujące działania związane z „Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne”. Działania te przyczynią się do zmniejszenia ilości odpadów w środowisku jak i zmniejszenia ich negatywnego wpływu na m.in. różnorodność biologiczną. Można również przyjąć, iż występuje prosta korelacja – im mniej odpadów, szczególnie niebezpiecznych, odprowadzonych zostanie do środowiska, tym mniej zanieczyszczeń znajdzie się w wodach, a więc tym lepsza będzie jakość środowiska wodnego. Znaczenie przy tym ma zarówno unikanie wytwarzania odpadów, jak i wykorzystywanie odpadów jako zasobów. Bardzo istotne jest również zwiększenie efektywności gospodarki odpadami, w tym odpowiednie zbieranie i zagospodarowanie odpadów. W połączeniu z gospodarką o obiegu zamkniętym, spowoduje nie tylko zmniejszenie ilości odpadów wprowadzonych do środowiska, ale także oszczędność surowców, z których te odpady są wykonane. Gospodarka odpadami w Polsce, a szczególnie odpadami komunalnymi była dziedziną zaniedbaną. W efekcie tego zdecydowana większość odpadów trafiała na składowiska, które często powodowały m.in.

zanieczyszczenia gleby. W związku z tym tak ważne jest podjęcie szeregu działań związanych z gospodarką odpadami. Realizacja przedmiotowego zadania jest również istotna z uwagi na fakt, iż w wielu obszarach, często o potencjalnie dużej wartości przyrodniczej, występuje degradacja krajobrazu spowodowana składowaniem różnego rodzaju odpadów (tzw. dzikie wysypiska) – z kolei podjęcie tych inwestycji przyczyni się do znacznej poprawy.

5.6. Klimat akustyczny

Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury technicznej, może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą vibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej mogą oddziaływać na klimat akustyczny. Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A [dB], zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112) dla dróg i linii kolejowych wynosi:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej i terenów szpitali w miastach – 64 dB dla wszystkich dób w roku, 59 dB dla wszystkich pór nocy;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej, terenów mieszkaniowo-usługowych, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych – 68 dB dla wszystkich dób w roku, 59 dB dla wszystkich pór nocy.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - głównie trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zwartej zabudowy miejscowości.

W ramach działań mających poprawić klimat akustyczny na terenie gminy Lipno, można wyróżnić działania administracyjne oraz inwestycyjne. Te pierwsze polegają na wprowadzaniu standardów akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego, co ma na celu zmniejszenie uciążliwości związanych z hałasem, poprzez odpowiednie planowanie, np. ciągów komunikacyjnych. Działania inwestycyjne obejmują modernizację dróg oraz instalację urządzeń ograniczających hałas. Modernizacja nawierzchni dróg zmniejsza ilość hałasu i vibracji przedostających się do otoczenia, co ma korzystny wpływ na organizmy żywe jak i budynki.

Podsumowując, polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- odciążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),

- strefy ograniczonego użytkowania (jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu, to dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej, obiektów sieci gazowej oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej tworzy się obszar ograniczonego użytkowania).

Oddziaływania na klimat akustyczny mogą być również notowane podczas prowadzenia prac budowlanych, nie tylko przy budowie i modernizacji ciągów komunikacyjnych. Uciążliwości dla środowiska mogą być powodowane także przez proces budowy systemów kanalizacyjnych i wodociągowych. Niemniej jednak, wszystkie prace budowlane powinny być prowadzone z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT).

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm. Odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Projekt Strategii przewiduje podejmowanie działań, które będą wpływały na środowisko. Działania te, to przede wszystkim działania inwestycyjne, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. W wyniku realizacji ustaleń *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* na terenach, na których wprowadzone zostanie nowe zainwestowanie, dojdzie do przekształceń w środowisku, typowych dla terenów nowych inwestycji w zakresie powierzchni biologicznie czynnych, roślinności, krajobrazu, zagrożeń hałasem. Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawców i dotyczy sprzętu (hałas, emisja spalin), organizacji prac (unikanie prac będących źródłem hałasu w porze nocnej).

Wg Wytycznych w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych (Stryjecki M., Mielniczuk K., GDOŚ, Warszawa 2011), turbina wiatrowa jest źródłem dwóch rodzajów hałasu:

- hałasu mechanicznego, emitowanego przez przekładnię i generator,
- szumu aerodynamicznego, emitowanego przez obracające się łopaty wirnika, którego natężenie jest uzależnione od „prędkości końcówek” łopat (tzw. tip speed).

Dzięki zaawansowanym technologiom izolacji gondoli, hałas mechaniczny został w stosowanych obecnie modelach turbin ograniczony do poziomu poniżej szumu aerodynamicznego. Wynika to również z faktu, iż poziom emitowanego hałasu mechanicznego nie wzrasta wraz ze wzrostem wielkości turbiny w takim tempie, jak obserwuje się to w przypadku szumu aerodynamicznego. W związku z tym, że źródłem szumu aerodynamicznego jest przepływające przez łopaty wirnika powietrze, hałas ten jest nieunikniony i dominuje w bezpośrednim sąsiedztwie farmy wiatrowej. Pomimo zmian konstrukcyjnych, mających na celu obniżenie natężenia szumu aerodynamicznego

poprzez obniżenie „prędkości końcówek” (najlepiej tak, by nie przekraczała ona 65 m/s [W specyfikacji technicznej turbin wiatrowych producenci podają zakres „prędkości końcówek”. O ile dolna granica jest dość niska, górna granica zwykle przekracza próg 65 m/s, np. Enercon E-70: 22-80 m/s, Enercon E-82: 25-80 m/s]) czy też wprowadzenie regulacji ustawienia kąta łopat (tzw. pitch control system), hałas ten został już w znacznym stopniu ograniczony, ale niestety nie udało się go całkowicie wyeliminować. Natężenie emitowanego przez farmę hałasu uzależnione jest od wielu czynników, przede wszystkim od:

- sposobu rozmieszczenia turbin w obrębie farmy oraz ich modelu,
- ukształtowania terenu,
- prędkości i kierunku wiatru oraz
- rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu.

Przykładowo, wraz ze wzrostem prędkości wiatru wzrasta poziom szumu aerodynamicznego emitowanego przez turbinę. Jednocześnie jednak wzrasta natężenie szumu wiatru, który w dużym stopniu maskuje dźwięki emitowane przez turbinę. To, w jaki sposób człowiek będzie odbierać dźwięki emitowane przez turbiny (czy będą one dla niego uciążliwe czy nie), w głównej mierze uzależnione jest od poziomu tzw. hałasu tła oraz od odległości od farmy. Jeżeli natężenie hałasu tła jest zbliżone do poziomu hałasu emitowanego przez pracującą turbinę, dźwięki emitowane przez farmę wiatrową stają się właściwie „nierozróżnialne” od otoczenia. Należy zatem na terenie, na którym planowana jest FW wykonać pomiary tła akustycznego. Podstawowym sposobem na ograniczenie uciążliwości hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe jest utrzymanie odpowiedniej odległości tych instalacji od terenów, dla których wyznaczono normy w zakresie klimatu akustycznego. Odległość ta powinna wynikać z przeprowadzonych przez ekspertów analiz.

Analiza działań zaplanowanych w Strategii pozwoliła stwierdzić, że nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na pogorszenie stanu klimatu akustycznego. Krótkotrwale negatywne oddziaływania mogą pojawić się jedynie na etapie realizacji inwestycji (np. przebudowy drogi). Jednak w konsekwencji prowadzonych prac (np. modernizacji nawierzchni) osiągnięta zostanie trwała poprawa jakości klimatu akustycznego.

Oddziaływanie na środowisko budowy nowych dróg jest odmienne od realizacji prac modernizacyjnych na istniejących już drogach i zwykle powoduje przeniesienie negatywnego oddziaływania akustycznego, w tym stałego z jednego miejsca w inne.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej zostanie poprzedzona procedurą oddziaływania na środowisko, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy ooś, w ramach której zostaną przeprowadzone obliczenia prognozowanej emisji hałasu, a decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie określać warunki korzystania ze środowiska uwzględniając obowiązujące normy. Zakłada się, że uciążliwość inwestycji realizowanych w ramach Strategii ograniczać się będzie do uciążliwości w granicach władania poszczególnych inwestycji i nie będzie przekraczać dopuszczalnych norm określonych ww. rozporządzeniem.

Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy pozwoli na skoncentrowanie zabudowy przemysłowej w obrębie terenów inwestycyjnych, co spowoduje lokalny wzrost poziomu hałasu,

jednakże pozwoli na zmniejszenie uciążliwości akustycznej na obszarach mieszkaniowych lub innych terenach chronionych.

5.7. Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru będzie miała w większości pozytywny wpływ na zasoby naturalne gminy. Nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, a tym samym warunków i jakości życia. W ramach planowanych działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby negatywnie wpływać na stan zasobów naturalnych. Odstąpienie od realizacji założeń dokumentu byłoby utratą szansy na realizację działań sprzyjających rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej i gospodarki o obiegu zamkniętym. Wynika to z tego, że w wyniku realizacji kierunków wskazanych w dokumencie możliwe będzie:

- 1) zmniejszenie zapotrzebowania na nieodnawialne surowce energetyczne i mineralne,
- 2) wspieranie projektów z dziedziny gospodarki o obiegu zamkniętym,
- 3) wspieranie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

5.8. Zabytki i dobra materialne

Działania wyznaczone w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* w większości mają charakter neutralny lub pozytywny. Do działań tych zaliczyć należy wszelkie projekty obejmujące modernizację obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury technicznej.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego Gminy Lipno, a także tworzenie poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej, dbanie o lokalne dziedzictwo historyczne i tradycje.

Z uwagi na występowanie obiektów zabytkowych na obszarze gminy, należy każdorazowo stosować przepisy odrębne dotyczące ich ochrony, a w przypadku prowadzenia robót budowlanych przy obiektach lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków uzyskać pozwolenie konserwatorskie (art. 36 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292).

5.9. Oddziaływania skumulowane

Oddziaływania skumulowane są definiowane jako zmiany w środowisku, wywołane wpływem danego rodzaju działalności, w połączeniu z innymi przeszłymi, obecnymi lub realnymi przyszłymi działaniami¹⁰. W związku z tym oddziaływanie na środowisko, należy rozpatrywać nie tylko w kontekście poszczególnych jego komponentów, ale także w kontekście środowiska jako całości, biorąc pod uwagę sumę oddziaływujących na nie jednocześnie czynników. Kumulacja oddziaływań następuje w wyniku jednoczesnego oddziaływania kilku czynników lub różnych działań oraz kumulacji oddziaływań skutków w czasie.

¹⁰ Gerlée A., Kaim K. (2011), *Metody oceny oddziaływań skumulowanych w procedurze OOS – wybrane zagadnienia*, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, nr 108(6-A), s. 107-111

Analiza potencjalnego oddziaływania skumulowanego wskazuje, że niebezpieczna jest kumulacja oddziaływania przede wszystkim następujących kierunków działań:

- Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych,
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiającą dojazd do Leszna,
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych,
- Systematyczna modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zapewniająca wysoką jakość obiektów w sołectwach i zwiększająca możliwości organizacji zajęć, wydarzeń i aktywności mieszkańców,
- Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych).

W celu minimalizacji tego oddziaływania zaleca się, aby nowe strefy aktywizacji gospodarczej były lokalizowane na obszarach już zagospodarowanych/zabudowanych. Ponadto w przypadku realizacji obu kierunków w tych samych lub sąsiadujących ze sobą obszarach należy tak zaplanować inwestycje, aby były realizowane w tym samym lub następującym po sobie czasie. Pozwoli to uniknięcia np. wjeżdżania ciężkim sprzętem dwa razy w ten sam teren. Nie może być tak, że realizacja jednego z tych kierunków, będzie degradowała powierzchnię ziemi już uporządkowaną po realizacji innego z ww. kierunków. Ponadto duże znaczenie ma unikanie lokalizacji tego rodzaju inwestycji zarówno na obszarach, jak i w sąsiedztwie obszarów o najlepszych glebach, o wysokiej przydatności rolniczej. Ważne jest też prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami w czasie realizacji oraz eksploatacji inwestycji.

Ponadto termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji. Wykonywane prace muszą być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą.

Skumulowane oddziaływania planowanych inwestycji nie powinny powodować znaczących niekorzystnych oddziaływań w środowisku. Kumulacja oddziaływań w środowisku związana będzie przede wszystkim ze wzmocnieniem działań budowlanych i związanych z tym procesem oddziaływań.

Uporządkowanie terenu z ukierunkowaniem przyrostu zabudowy, określenie zasad kształtowania nowego zainwestowania wykorzystującego walory kulturowe i przyrodnicze terenu inwestycji i terenów sąsiednich spowoduje podniesienie rangi obszaru.

Na tą chwilę przewiduje się, że zakres i skala planowanych w Strategii inwestycji nie powoduje ryzyka skumulowania oddziaływań – realizacja zadań będzie rozłożona w czasie, także ze względu na ograniczone środki finansowe.

Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Nie przewiduje się również negatywnego oddziaływania zadań na różnorodność biologiczną. W wyniku realizacji zadań ujętych w Strategii siedliska występujące na analizowanym obszarze oraz objęte ochroną gatunki flory i fauny nie zostaną poddane negatywnym oddziaływaniom.

Inwestycje będą prowadzone przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa i minimalizacji uciążliwości ich prowadzenia. W celu uniknięcia uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie zaplanować harmonogram prac oraz na bieżąco informować interesantów z określonym wyprzedzeniem o zamiarze i harmonogramie prowadzenia prac budowlanych. Zaplanowanie zadania nie będą oddziaływały w sposób skumulowany na środowisko.

Jednocześnie należy podkreślić, iż w niektórych sytuacjach korzystne dla poszczególnych komponentów środowiska oraz dla ludzi jest łączenie realizacji niektórych przedsięwzięć, np. budowa sieci kanalizacyjnej i budowa ścieżek rowerowych. Pozwoli to na zmniejszenie negatywnego oddziaływania w trakcie prowadzonych prac (skrócenie okresu uciążliwości).

6. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035

Większość z wyznaczonych działań zakłada poprawę stanu środowiska oraz warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru. Zaplanowane do realizacji działania cechuje uwzględnienie aspektów środowiskowych oraz wspieranie idei zrównoważonego rozwoju. W ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* nie przewidziano kierunków działań ani inwestycji, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko. Realizacja przede wszystkim działań o charakterze infrastrukturalnym może czasowo negatywnie wpływać na środowisko, co wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych. Jednakże oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i będą występowały krótkoterminowo.

Możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań łagodzących, zapobiegających już na etapie planowania negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Poniższej przedstawiono propozycje działań łagodzących dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Tabela 14. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Różnorodność biologiczna/rośliny /zwierzęta	➤ inwentaryzacja przyrodnicza pod kątem występowania ptaków czy innych zwierząt oraz cennych gatunków roślin, szczególnie objętych ochroną; przeprowadzanie wszelkich prac poza okresem lęgowym ptaków czy okresem godowym innych zwierząt; ➤ zapewnienie stałego monitorowania wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, faunę i florę; ➤ wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i zieleni urządzonej (gatunków rodzimych) w celu ewentualnej kompensacji przyrodniczej.
Ludzie	➤ oznakowanie obszarów w miejscach prowadzenia robót budowlanych; ➤ realizacja robót zgodnie z zasadami BHP i PPOŻ; ➤ wykorzystywanie wyłącznie sprawnych maszyn i urządzeń; ➤ wykonywanie działań inwestycyjnych tylko w dozwolonych godzinach w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń i uciążliwego hałasu; ➤ stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych; ➤ stosowanie roślinności izolacyjnej. ➤ odpowiednie zabezpieczenia terenów przed przedostaniem się niepożądanych substancji do wód dbałość o szczelność zbiorników paliw w maszynach wykorzystywanych podczas prac;
Woda	➤ zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie rzek czy zbiorników wodnych; ➤ zapewnienie pracownikom dostępu do przenośnych toalet; ➤ ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych np. poprzez stosowanie materiałów przepuszczalnych do budowy parkingów, ciągów pieszych i rowerowych.

Powietrze	➤ tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; ➤ propagowanie alternatywnych form transportu (ruch pieszzy, rowerowy, komunikacja zbiorowa); ➤ przeprowadzanie termomodernizacji budynków na terenie Gminy; ➤ promowanie odnawialnych źródeł energii.
Powierzchnia ziemi	➤ odpowiednie przechowywanie/składowanie materiałów budowlanych; ➤ kontrolowanie szczelności zbiorników paliwowych w pojazdach wykorzystywanych przy pracach; ➤ odpowiednie składowanie odpadów powstałych podczas pracy.
Krajobraz	➤ tworzenie miejsc z zielenią urządzoną. ➤ stosowanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zieleni urządzonej;
Klimat	➤ dbałość o przestrzeganie zasad ochrony środowiska naturalnego; ➤ promowanie niezmotywowanych form transportu.
Zabytki i dobra materialne	➤ odpowiednie planowanie realizacji projektów, tak by nie zakłócić istniejącego układu przestrzeni publicznej; ➤ szczegółowe uzgadnianie przeprowadzania działań inwestycyjnych w obiektach o szczególnym znaczeniu historycznym lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.
Obszary objęte ochroną, w tym Obszary Natura 2000	➤ przestrzeganie przepisów ochrony przyrody na tych terenach i ustanowionych planów zadań ochronnych; ➤ wzmocnienie kontroli realizacji danego przedsięwzięcia, szczególnie w zakresie możliwego wpływu na stan środowiska; ➤ uwzględnienie okresów lęgowych i rozrodczych ptaków, nietoperzy i zwierząt; ➤ prawidłowe zabezpieczenia terenów prowadzenia inwestycji oraz pracujących, maszyn i urządzeń; ➤ selektywne gromadzenie wszelkich powstających odpadów; ➤ systematyczne prowadzenie prac porządkowych.

Źródło: opracowanie własne

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilenie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko zaplanowanych w dokumencie działań można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. W poniższej tabeli zestawiono zadania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na poszczególne elementy środowiska i ludzi oraz przedstawiono sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań.

Tabela 15. Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań zaplanowanych działań w ramach dokumentu

ZADANIA ZAPLANOWANE W STRATEGII	SPOSOBY ZAPOBIEGANIA, OGRANICZANIA I KOMPENSACJI NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ
Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym stacji uzdatniania wody w Smyczynie i wymiana odcinków z rur azbestowych Modernizacja, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody oraz urządzeń towarzyszących, zapewniających bezpieczeństwo i stabilność dostaw wody w Gminie	➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska, ➤ ponowne wykorzystanie usuniętych mas ziemi i warstwy humusu, ➤ w przypadku kolizji z terenami zieleni, niezbędne jest zabezpieczenie drzew wraz z ich bryłą korzeniową w pobliżu której prowadzone są prace, ➤ odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych, ➤ nasadzenie drzew w celu kompensacji przyrodniczej, ➤ przeprowadzenie prób szczelności nowej sieci wod-kan, ➤ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tylko na terenach, gdzie nie ma możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej i gdzie budowa sieci kanalizacyjnej nie ma ekonomicznego uzasadnienia.
Wsparcie mieszkańców w inwestycjach podnoszących jakość środowiska (przydomowe oczyszczalnie, retencja ogrodowa, naturalne nasadzenia) Wdrażanie rozwiązań retencyjnych w inwestycjach publicznych i prywatnych (mała retencja, magazynowanie wód opadowych)	➤ uwzględnianie zakazów jakie zostały ustanowione na obszarach prawnie chronionych (jeżeli dana inwestycja będzie realizowana na tego typu obszarze), ➤ uwzględnienie ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji, ➤ wcześniejsza inwentaryzacja przyrodnicza miejsc planowanych prac, ➤ ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko, ➤ odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych, ➤ prowadzenie prac budowlanych w określonym czasie – poza okresem lęgowym i tarła ryb, ➤ kompensacja przyrodnicza – nasadzenia drzew i krzewów, ➤ wykorzystanie mas ziemnych do wyrównania powierzchni ziemi (jeżeli jest to uzasadnione), ➤ stosowanie nowoczesnego i sprawnego sprzętu budowlanego, w celu uniknięcia wycieków substancji, ➤ toksycznych i ograniczenia nadmiernej emisji hałasu, ➤ po zakończeniu prac zadbać o przywrócenie stanu powierzchni ziemi, dna czy brzegu rzeki do stanu sprzed prowadzenia prac, co ułatwi reintrodukcję gatunków.
Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia OZE dla mieszkańców i firm (dotacje do PV, pomp ciepła, magazynów energii, wymiany źródeł ciepła) Rozwój energetyki prosumenckiej oraz instalacji energii odnawialnej w obiektach publicznych Budowa lokalnych magazynów energii przy obiektach publicznych	➤ szczegółowa analiza lokalizacji przedsięwzięcia – różne warianty lokalizacyjne, ➤ wybór optymalnej lokalizacji z dala od zabudowań mieszkalnych, ➤ uwzględnienie opinii społeczeństwa w trakcie planowania inwestycji i przeprowadzenie rzetelnych kampanii informacyjnych, ➤ przeprowadzenie monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego, ➤ wyłączanie turbin wiatrowych w newralgicznych okresach nasilonej ekspozycji ptaków narażonych na wysokie ryzyko kolizji (np. szczyt przelotu gęsi, szczyt aktywności ptaków szponiastych przypadający na okres toków oraz karmienia piskląt itd.), ➤ zastosowanie powłoki antyrefleksyjnej na panelach fotowoltaicznych, która ma za zadanie niwelowanie efektu odbicia promieni słonecznych oraz poprawia ich pochłanianie, zwiększając wydajność urządzenia; powłoka minimalizuje ewentualny efekt oślepiania ptaków oraz mylenia powierzchni paneli jako powierzchni wody, co może powodować kolizje ptaków z panelami,

(szkoły, stacje uzdatniania wody, oświetlenie uliczne)	➤ stosowanie paneli fotowoltaicznych posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych, ➤ wybranie właściwego projektu uwzględniającego potrzeb ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również na etapie eksploatacji każdej inwestycji, ➤ zabezpieczenie w trakcie robót budowlanych warstwy humusowej ziemi, i wykorzystanie jej po zakończeniu robót budowlanych na terenie inwestycji, ➤ prowadzenie prac tylko w porze dziennej, ➤ odpowiednie odsunięcie lokalizacji poszczególnych urządzeń od zadrzewień i kompleksów leśnych, ➤ znaczne oddalenie inwestycji od obszarów chronionych i nie wkraczanie na obszary cenne przyrodniczo, ➤ odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanych, ➤ zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu, ➤ prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów (jeżeli jest wskazane), ➤ maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu, ➤ prowadzenie monitoringu poinwestycyjnego.
Prowadzenie audytów energetycznych oraz sukcesywna termomodernizacja budynków publicznych, obejmująca m.in. modernizację systemów ogrzewania, wymianę stolarki, poprawę izolacji oraz zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii Poprawa efektywności energetycznej budynków Gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnie poprzez modernizację instalacji grzewczych i oświetleniowych, ograniczenie strat ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie obiektów do współczesnych standardów energetycznych	➤ wykonanie inwentaryzacji pod kątem występowania ptaków i nietoperzy w elewacji, na strychu lub w dachu budynku, ➤ wykonywanie termomodernizacji poza okresem lęgowym, ➤ stworzenie siedlisk zastępczych (np. budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy).
Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej i	➤ ograniczenie propagacji hałasu poprzez zastosowanie obudów, ekranów akustycznych, wałów z ziemi itp., ➤ stosowanie materiałów dźwiękochłonnych w celu zmniejszenia odbić dźwięku,

uzupełniającej, m.in. przebudowa i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, przystanków, przejść dla pieszych Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii (S5, DW309, drogi powiatowe) w zakresie poprawy bezpieczeństwa i standardu technicznego	➤ organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas, ➤ stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas lokalnych mieszkańców, ➤ polewania placu budowy wodą w celu zmniejszenia pylenia z dróg, ➤ stosowanie tzw. cichych nawierzchni, ➤ ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko, ➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska, ➤ wykorzystanie mas ziemnych do wyrównania powierzchni ziemi (jeżeli jest to uzasadnione), ➤ w przypadku kolizji z terenami zielni, niezbędne jest zabezpieczenie drzew wraz z ich bryłą korzeniową w pobliżu której prowadzone są prace, ➤ ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją, ➤ wcześniejsza inwentaryzacja przyrodnicza miejsc planowanych prac, ➤ prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów (tam, gdzie zidentyfikowano ich obecność i takie działania są uzasadnione), ➤ zaplanowanie optymalnej organizacji ruchu na czas prac, ➤ prowadzenie prac w porze dziennej, ➤ stosowanie zieleni izolacyjnej - nasadzenia drzew i krzewów wzdłuż ciągów komunikacyjnych, które stanowią skuteczny środek ograniczający niekorzystny wpływ szlaków komunikacyjnych w zakresie emisji substancji do powietrza, ➤ tam, gdzie to konieczne należy budować przejścia dla zwierząt w celu ochrony korytarzy ekologicznych i umożliwienia migracji zwierząt.
Budowa nowych parkingów przesiadkowych Park&Ride i Bike&Ride w kluczowych lokalizacjach Gminy, umożliwiających integrację transportu samochodowego, rowerowego i kolejowego Budowa spójnej sieci dróg rowerowych i pieszko-rowerowych, łączących miejscowości gminne i umożliwiających dojazd do Leszna	➤ w przypadku kolizji z terenami zielni, niezbędne jest zabezpieczenie drzew wraz z ich bryłą korzeniową w pobliżu której prowadzone są prace, ➤ ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją, ➤ ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko, ➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska, ➤ wykorzystanie mas ziemnych do wyrównania powierzchni ziemi (jeżeli jest to uzasadnione).
Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez budowę i rozwój PSZOK w Wilkowicach oraz uzupełnienie go o punkty mobilne	➤ ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych pojazdów i maszyn na biegu jałowym oraz koncentracji prac w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, ➤ prowadzenie prac ziemnych związanych z budową w sposób eliminujący nadmierne pylenie i zraszanie w okresach suszy, ➤ utrzymywanie placu budowy i dróg dojazdowych w stanie ograniczającym niezorganizowaną emisję pyłów, ➤ optymalizację czasu pracy i liczbę przejazdów ciężkich samochodów i maszyn na terenie placu budowy,

	➤ używanie sprawnych i dopuszczonych do ruchu maszyn i pojazdów, spełniających obowiązujące normy i wymagania techniczne i BHP, ➤ używanie maszyn i urządzeń stanowiących źródła hałasu o wysokim poziomie mocy akustycznej w miarę możliwości tylko w porze dnia, ➤ ograniczanie w maksymalnie możliwym stopniu ruchu pojazdów samochodowych w porze nocy, ➤ podejmowanie działań organizacyjnych sprzyjających ograniczaniu emisji hałasu do środowiska, ➤ ograniczanie do minimum powstawania odpadów i eliminacja ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych, ➤ gromadzenie odpadów w sposób selektywny na utwardzonym, szczelnym podłożu lub w pojemnikach/kontenerach.
Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obejmującej ścieżki piesze i rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku oraz małą architekturę	➤ inwentaryzacja przyrodnicza przed wykonaniem prac, ➤ wykonywanie prac poza okresem lęgowym i rozrodczym, ➤ wybór najkorzystniejszego wariantu lokalizacyjnego dla danej inwestycji, ➤ minimalizacja strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko, ➤ stosowanie nowoczesnego sprzętu budowlanego, ➤ ograniczanie do minimum powstawania odpadów i eliminacja ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych, ➤ w przypadku kolizji z drzewami niezbędne jest zabezpieczenie ich wraz z bryłą korzeniową przed ich ewentualnym uszkodzeniem, ➤ w przypadku konieczności wycinki drzew i krzewów stosowanie kompensacji przyrodniczej, ➤ zabezpieczenie wód jeziora i rzeki przed nadmiernym zamuleniem oraz zmianą struktury i kształtu nabrzeża, ➤ wykorzystanie mas ziemnych do wyrównania powierzchni ziemi (jeżeli jest to uzasadnione).

Źródło: opracowanie własne

7. MOŻLIWE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035

W przypadku braku realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorządy i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji założeń *Strategii* przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, jakości powietrza, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariantcie braku realizacji ustaleń *Strategii*, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów dokumentu, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie.

O ile w efekcie długofalowym planowane działania mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów *Strategii* (dotyczy to prowadzenia robót budowlanych). Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się,

że brak realizacji zapisów Strategii spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

Zaniechanie realizacji założeń „Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035” tj. zaplanowanych działań wypracowanych w ramach projektów i programów, a także zaplanowanych inwestycji, mogłoby przyczynić się do zakłócenia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Lipno oraz wywołać niekorzystne zmiany środowiska przyrodniczego m.in.:

- pogorszenie klimatu akustycznego gminy;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- pogorszenie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, obniżenie ich klas czystości;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- niewystarczająca retencja wodna;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi, m.in. poprzez prowadzenie nieprzemysłanej gospodarki odpadami;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

Zaniechanie realizacji działań na poziomie ogólnokrajowym, może również skutkować niekontrolowanym wzrostem zanieczyszczenia środowiska, ograniczeniem terenów rekreacyjnych oraz degradacją walorów krajobrazowych. Związane jest to z pośrednim bądź bezpośrednim wpływem braku realizacji działań na poszczególne komponenty środowiska takie jak woda, gleby czy powietrze, które stanowią integralną sferę życia ludzi.

Na skutek nadmiernej eksploatacji zasobów może dochodzić do obniżenia zwierciadła wód podziemnych. W związku z tym niezrealizowanie działań związanych z kontrolą gospodarowania wodami bądź obowiązkiem uzyskania pozwolenia wodnoprawnego może negatywnie oddziaływać na wody podziemne. Brak realizacji działania polegającego na zakazie odprowadzania ścieków bezpośrednio do wód podziemnych będzie powodował niekontrolowany bezpośredni dopływ zanieczyszczeń do wód podziemnych. Zaniechanie działania polegającego na przeprowadzeniu procedury oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko może przyczynić się do braku rozpoznania źródeł negatywnego oddziaływania realizacji i funkcjonowania przedsięwzięcia na zasoby wód podziemnych. W związku z brakiem rozpoznania źródeł oddziaływań nie zostaną wdrożone działania łagodzące i eliminujące potencjalne oddziaływanie, co może doprowadzić do zanieczyszczenia zasobów wód podziemnych lub zubożenia zasobów wód podziemnych w wyniku prowadzonej działalności. Ponadto brak realizacji działań

wynikających z dyrektyw wskazanych w katalogu działań krajowych będzie negatywnie wpływać na omawiany komponent w związku z emisją substancji związanych z działalnością antropogeniczną ze źródeł takich jak przemysł i rolnictwo wykorzystujące osady ściekowe, mogących przedostawać się do wód podziemnych.

Zaniechanie realizacji działań może wpłynąć negatywnie na stan wód podziemnych poprzez obniżenie poziomu wód gruntowych oraz pogorszenie stanu chemicznego ze względu na nieograniczenie nieczystości dostających się z wodą do cieków jezior oraz gruntów. Działania zawarte w projekcie PWŚK, zwłaszcza mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych mają pozytywny wpływ na stan JCWPd na obszarze dorzecza Odry. Zaniechanie realizacji działań z kategorii działań organizacyjno-prawnych i edukacyjnych może wpłynąć w sposób pośredni negatywnie na stan chemiczny oraz ilościowy JCWPd. Brak realizacji działań z kategorii: gospodarka komunalna, nie wpłynie na zmiany ilości wód podziemnych oraz nie zmieni w żadnym stopniu położenia zwierciadła wód podziemnych przypowierzchniowych poziomów wodonośnych. Natomiast brak realizacji działań – zwłaszcza związanych z budową i modernizacją sieci kanalizacyjnych, przyczyni się do pogorszenia stanu chemicznego JCWPd. Brak realizacji działań kontrolnych spowoduje utrzymanie presji antropogenicznej i z pewnością wzrost ładunku zanieczyszczeń trafiającego do najpłytszych warstw wodonośnych (do lokalnych systemów krążenia).

Brak realizacji zaplanowanych działań będzie negatywnie wpływało na wszystkie komponenty środowiska. Należy mieć na uwadze fakt, że negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko może wystąpić wyłącznie na etapie prowadzenia robót budowlanych. Na etapie użytkowania nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury należy spodziewać się pozytywnych oddziaływań na środowisko.

8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Lipno zlokalizowana jest w odległości ponad 170 km od najbliższej granicy. Ze względu na charakter i specyfikę działań oraz celów zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* nie napotkano na istotne trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, które uniemożliwiłyby jej opracowanie. Jednakże, ze względu na ogólny charakter dokumentu, jakim jest strategia, wyznaczająca ogólne kierunki rozwoju, określenie oddziaływania na środowisko realizacji poszczególnych celów jest bardzo trudne. W skonstruowaniu w pełni rzetelnej prognozy przeszkadzały pewne braki informacji na temat konkretnych sposobów realizacji strategii. Zatem, jedynym problemem okazał się zbyt ogólny charakter kierunków działań proponowanych w Strategii. Brak wskazania konkretnych zadań w ramach poszczególnych celów utrudnił, a w pojedynczych przypadkach wręcz uniemożliwił określenie oddziaływania na środowisko danego działania. Ponadto strategia rozwoju powstała w oparciu o współczesną wiedzę na temat wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy oraz w oparciu o współczesną wiedzę na temat organizacji, metod, technik, technologii, materiałów wykorzystywanych przy realizacji przedsięwzięć z zakresu rozwoju lokalnego oraz procesów inwestycyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, posłużono się informacjami dotyczącymi inwestycji o podobnym charakterze i skali. Ocena oddziaływania na środowiska ma charakter prognostyczny, wskazuje możliwe do wystąpienia oddziaływania, uwzględniając różne warianty realizacji przedsięwzięcia – najbardziej niekorzystne dla środowiska.

10. REKOMENDACJE I WNIOSKI DO OSTATECZNEJ WERSJI DOKUMENTU

Podczas tworzenia ostatecznej wersji dokumentu należy uwzględnić następujące elementy:

- wszystkie zaplanowane działania powinny być zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i celami w zakresie ochrony środowiska wyznaczonymi w dokumentach obowiązujących na szczeblu międzynarodowym, unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym;
- konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, które przyczynią się do kreowania wśród lokalnej społeczności postaw proekologicznych;
- konieczne jest wskazanie odpowiednich działań kompensacyjnych pozwalających na minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko w przypadku inwestycji nawet krótkotrwale negatywnie wpływających na środowisko.

W *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wskazano następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej

- a. cel operacyjny 1.1: Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno
- b. cel operacyjny 1.2: Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny

Cel strategiczny 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu

- a. cel operacyjny 2.1: Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska
- b. cel operacyjny 2.2: Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu

Cel strategiczny 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym

- a. cel operacyjny 3.1: Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy
- b. cel operacyjny 3.2: Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej

- a. cel operacyjny 4.1: Wysoka jakość edukacji i usług społecznych
- b. cel operacyjny 4.2: Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie

Strategia powinna być zgodna przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROJEKCIE STRATEGII ROZWOJU GMINY LIPNO NA LATA 2026-2035

Analizując wpływ kierunków działań oraz inwestycji zaplanowanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* na poszczególne komponenty środowiska stwierdzono, że będą one pozytywnie wpływały na środowisko i ludzi. Przewidziano ewentualne negatywne oddziaływania na etapie prowadzenia robót budowlanych, jednak będzie to krótkotrwałe i ograniczone tylko do czasu prowadzenia prac. Ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy w głównej mierze oddziaływania na powietrze, hałas i powierzchnię ziemi. Możliwe oddziaływanie na wspomniane komponenty będzie wyłącznie krótkotrwałe, występujące na etapie prac budowlanych. Istnieje możliwość, iż nastąpi miejscowy wzrost hałasu, zapylenia, emisji spalin, odpadów budowlanych. Jest to jednak proces krótkotrwały, ograniczony wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Wszystkie wymienione wyżej zakłócenia są odwracalne. Po zakończeniu realizacji należy spodziewać się braku oddziaływania na środowisko. Zadania zaplanowane zostaną z dużą dbałością o środowisko naturalne i nie zakłócą funkcji przyrodniczych obszarów chronionych znajdujących się na terenie gminy Lipno. Inwestycje nie tylko nie będą stanowiły zagrożenia, ale przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Efektem prac będzie zbudowana bądź zmodernizowana infrastruktura wpływająca na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru, również ze względów ekologicznych.

Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* nie wpływają w sposób długotrwały, negatywnie na stan środowiska, a znaczna część zaplanowanych kierunków działań wykazuje oddziaływanie pozytywne. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Strategii miało miejsce w toku opracowywania projektu dokumentu i obejmowało m. in. opracowanie diagnozy oraz sukcesywne konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk, w tym ankietowanie mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Strategii. W związku z tym proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne.

Zdefiniowane w Strategii działania, będące narzędziem służącym do spełnienia celów dokumentu nie mają charakteru tzw. twardych założeń, a wskazują raczej kierunek aktywności, pozwalający na elastyczny dobór formy ich realizacji.

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Ważnym elementem w zakresie monitoringu środowiska jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze. Monitoring polega na gromadzeniu, analizowaniu i udostępnianiu danych odnoszących się do jakości środowiska naturalnego oraz zmian w nim zachodzących. Przeprowadzenie rzetelnego monitoringu wymaga doboru odpowiednich wskaźników określonych ilościowo oraz jakościowo. Założone cele i działania *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*, a także osiągnięte rezultaty odpowiadają na potrzeby wynikające z analizy stanu obecnego obszaru. Założone efekty realizacji dokumentu pozwolą wzmocnić posiadany potencjał obszaru oraz wyeliminować lub ograniczyć słabe strony.

Jednym z najczęściej stosowanych sposobów prowadzenia monitoringu jest zastosowanie metod wskaźnikowych. Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowane zostały wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*. Dodatkowo zasadniczą częścią może być monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do terenów objętych projektem dokumentu.

Tabela 16. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Pożądanie zmiany	Cykliczność gromadzenia danych
Wysokość nakładów na inwestycje drogowe	zł	↑	raz na rok
Długość zmodernizowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na rok
Długość nowo wybudowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na rok
Odsetek powierzchni gminy pokryty aktualnymi mpzp	%	↑	raz na rok
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	↑	raz na rok
Liczba budynków, w których zamontowano odnawialne źródła energii	szt.	↑	raz na rok
Moc instalacji odnawialnych źródeł energii	MW	↑	raz na rok
Odsetek wymienionych indywidualnych źródeł ogrzewania	%	↑	raz na rok
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	↑	raz na rok
Liczba nieruchomości podłączonych do sieci kanalizacyjnej	szt.	↑	raz na rok
Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	↓	raz na rok
Przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych oraz nieczystości ciekłych	szt.	↑	raz na rok

Ilość odpadów zebranych w sposób selektywny	Mg	↑	raz na rok
Średnia roczna poziomu PM10 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok
Częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych PM10 w roku	szt.	↓	raz na rok
Średnia roczna poziomu PM2,5 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok
Średnia roczna poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok
Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych	zły/dobry	↑	raz na rok z rozbiorem powierzchniowe raz na cztery lata, podziemne raz na rok
Liczba zmodernizowanych urządzeń melioracyjnych	szt.	↑	raz na rok
Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów do liczby ubytków	%	↑	raz na rok
Wysokość nakładów na inwestycje związane z utrzymaniem zieleni i nowymi nasadzeniami	zł	↑	raz na rok
Powierzchnia powstałych, urządzonych lub zmodernizowanych terenów zieleni	ha	↑	raz na rok
Udział terenów zieleni w powierzchni gminy	%	↑	raz na rok
Udział terenów chronionych w powierzchni gminy	%	-	raz na rok
Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez proekologicznych	szt.	↑	raz na rok
Stopień lesistości gminy	%	↑	raz na rok

Źródło: opracowanie własne

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Konieczność wykonania prognozy oddziaływania na środowisko *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wynika z obowiązku zawartego w art. 51 ust. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024, poz. 1112 ze zm.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w piśmie nr WPP-II.410.13.2026.KF.1 z dnia 24.02.2026 roku uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*. W swym piśmie organ ten wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z 03.04.2026 r., znak: DN-NS.9011.163.2026 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*.

W niniejszej prognozie, w rozdziale 1 przedstawiono podstawy prawne opracowania prognozy, jej zakres i cel, metody opracowania, źródła informacji oraz analizę oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. Głównym celem opracowania prognozy jest wskazanie, jak wpłynie na środowisko realizacja określonych w projekcie dokumentu celów oraz zaplanowanych działań.

W rozdziale 2 przedstawiono krótką charakterystykę *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035*. Przedstawiono w nim zawartość i cele Strategii, w tym jej wizję, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań.

W *Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* wskazano następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Lipno oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, funkcjonalnej przestrzeni publicznej i dobrej dostępności transportowej

- a. cel operacyjny 1.1: Nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa sprzyjająca rozwojowi Gminy Lipno
- b. cel operacyjny 1.2: Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna zapewniająca ład przestrzenny

Cel strategiczny 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz adaptacja Gminy Lipno do zmian klimatu

- a. cel operacyjny 2.1: Ochrona przyrody i poprawa jakości środowiska
- b. cel operacyjny 2.2: Rozwój odnawialnych źródeł energii i adaptacja do zmian klimatu

Cel strategiczny 3: Wzmacnianie lokalnej gospodarki poprzez rozwój przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i turystyki opartej na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym

- a. cel operacyjny 3.1: Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy
- b. cel operacyjny 3.2: Nowoczesne rolnictwo i atrakcyjna turystyka wiejska

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipno poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, pomocy społecznej i zdrowotnej oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej

- a. cel operacyjny 4.1: Wysoka jakość edukacji i usług społecznych
- b. cel operacyjny 4.2: Aktywne i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie

W rozdziale 2 przedstawiono również powiązania tematyczne *Strategii* z założeniami i wymaganiami innych dokumentów szczebla unijnego, krajowego i wojewódzkiego, uwzględniające zasady ochrony środowiska, a przede wszystkim zasadę zrównoważonego rozwoju. Odniesiono się między innymi do następujących dokumentów: Traktat Lizboński, Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, Europejski Zielony Ład, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), Europejska Konwencja Krajobrazowa, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Polityka wodna Państwa do 2030 r., Krajowy Program Ochrony Powietrza, Krajowy Program Gospodarki Odpadami, Polityka energetyczna Polski do 2040 r., Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030; Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, Audyt krajobrazowy dla województwa wielkopolskiego.

Rozdział 3 stanowi charakterystykę istniejącego stanu środowiska Gminy Lipno, z uwzględnieniem położenia, ukształtowania terenu, budowy geologicznej, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, klimatu, jakości powietrza atmosferycznego, zagrożenia hałasem, szaty roślinnej i świata zwierzęcego, form ochrony przyrody. Cechami charakterystycznymi gminy Lipno są między innymi: zły stan jakości wód powierzchniowych, zła jakość powietrza atmosferycznego, niski stopień skanalizowania gminy.

W rozdziale 4, prognoza wskazuje istniejące problemy środowiska. Dla poszczególnych komponentów środowiska wskazano między innymi następujące zagrożenia/problemy: przekroczenia parametrów jakości powietrza atmosferycznego, złą jakość wód powierzchniowych, występowanie dużej ilości wyrobów zawierających azbest czy zagrożenie suszą.

W rozdziale 5, prognoza wskazuje również przewidywane oddziaływanie na środowisko na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe. Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w formie opisowej wraz z uzasadnieniem.

Rozdział 6 wskazuje propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko. W rozdziale tym wskazano również sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań dla działań zaplanowanych w *Strategii*.

W rozdziale 7 opisane zostały możliwe zmiany w przypadku braku realizacji dokumentu. Wskazano wśród nich:

- pogorszenie klimatu akustycznego;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- pogorszenie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, obniżenie ich klas czystości;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- niewystarczająca retencja wodna;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi, m.in. poprzez prowadzenie nieprzemysłanej gospodarki odpadami;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

W rozdziale 8 stwierdzono, że realizacja niniejszego dokumentu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania.

Rozdział 9, dotyczący napotkanych trudności i braków dostępnej wiedzy wskazuje, że jedynym problemem okazał się zbyt ogólny charakter kierunków działań proponowanych w Strategii. Brak wskazania konkretnych zadań w ramach poszczególnych celów utrudnił, a w pojedynczych przypadkach wręcz uniemożliwił określenie oddziaływania na środowisko danego działania. Ponadto, *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035* powstała w oparciu o współczesną wiedzę na temat wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy oraz w oparciu o współczesną wiedzę na temat organizacji, metod, technik, technologii, materiałów wykorzystywanych przy realizacji przedsięwzięć z zakresu rozwoju lokalnego oraz procesów inwestycyjnych.

Rozdział 10 poświęcony został rekomendacjom i wnioskom do ostatecznej wersji dokumentu, gdzie wskazano, że *Strategia* powinna być zgodna przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

W rozdziale 11, dotyczącym rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w *Strategii*, stwierdzono, że dokument strategii charakteryzuje się wysokim stopniem ogólności, często nie zawierając propozycji konkretnych działań i nie mając odniesienia w wytycznych lokalizacyjnych. Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów *Strategii*, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń *Strategii* miało miejsce w toku opracowywania projektu dokumentu i obejmowało m.in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk, w tym ankietowanie mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji *Strategii*.

W rozdziale 12 wskazano liczne propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień *Strategii*. W celu określenia stopnia realizacji celów strategicznych, zbudowano system wskaźników powiązanych z różnymi poziomami celów, jakie zostały przyjęte w *Strategii*. Regularna analiza wskaźników wskazanych w poniższej tabeli pozwoli na analizę skuteczności podjętych działań oraz określenie poziomu rozwoju jednostki w danej dziedzinie i aktualizację priorytetów Gminy Lipno.

14. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii	13
Tabela 2. Dane demograficzne Gminy Lipno.....	47
Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (dane za rok 2024).....	54
Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (dane za rok 2024).....	55
Tabela 5. Wyniki pomiarów i ocena hałasu kolejowego na obszarze województwa wielkopolskiego, w otoczeniu linii kolejowej E59 (271) na odcinku granica województwa dolnośląskiego – Poznań, w 2023 r.....	60
Tabela 6. Ruch kołowy na drodze wojewódzkiej przebiegającej przez Gminę Lipno	62
Tabela 7. Charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Lipno.....	65
Tabela 8. Charakterystyka JCWP w obszarze gminy Lipno	68
Tabela 9. Stan gospodarki odpadami w Gminie Lipno w latach 2020-2024.....	75
Tabela 10. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie gminy Lipno	79
Tabela 11. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie gminy Lipno	81
Tabela 12. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie gminy Lipno	83
Tabela 13. Zagrożenia/problemy istotne z punktu widzenia ochrony środowiska występujące na terenie gminy Lipno	86
Tabela 14. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko	131
Tabela 15. Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań zaplanowanych działań w ramach dokumentu.....	133
Tabela 16. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	144
Rysunek 1. Położenie Gminy Lipno na tle województwa wielkopolskiego i powiatu leszczyńskiego	46
Rysunek 2. Układ komunikacyjny Gminy Lipno	49

15. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.), w nawiązaniu do art. 74a ust. 2 tejże ustawy oświadczam, że jako autor prognozy oddziaływania na środowisko dla:

Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035

spełniam wymagania, o których mowa w wyżej wymienionych przepisach prawnych. Posiadam ukończone studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku związanym z kształceniem w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych (art. 74a ust. 2 pkt 1 lit. d).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

PRZEWODNICĄ
RADY GMINY LIPNO
Bartosz Zięba

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2026-2035, zwana dalej "Strategią" jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą Lipno. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy oraz umożliwia gospodarowanie własnymi zasobami takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe, a także stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Poprzedni dokument strategiczny - Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2017-2026, z uwagi na horyzont czasowy oraz wprowadzone zmiany w związku z nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zdeterminowały konieczność rozpoczęcia prac nad opracowaniem projektu Strategii.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2025 r. decyzją Wójta Gminy Lipno o przystąpieniu do opracowania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały nr XX/126/2025 Rady Gminy Lipno z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji. Dnia 11 sierpnia 2025 r. zarządzeniem Wójta Gminy Lipno powołany został Zespół do spraw opracowania projektu Strategii.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Lipno. Analiza została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych i wywiadu pogłębionego.

Zgodnie z art. 6 ust. 3-6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Strategii. W ramach konsultacji interesariusze Strategii za pomocą formularza uwag oraz podczas spotkań konsultacyjnych zgłaszać mogli swoje opinie, uwagi i propozycje zmian zapisów do projektu dokumentu. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, które zostało zamieszczone na stronie internetowej Gminy Lipno oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Lipno.

W myśl art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym projekt Strategii został przedłożony Zarządowi Województwa Wielkopolskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Zarząd Województwa Wielkopolskiego wydał stosowną opinię z uwagami, które zostały wprowadzone do dokumentu.

W oparciu o zapisy art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Lipno zwrócił się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu po zapoznaniu się z wnioskiem Wójta Gminy Lipno, w piśmie nr WPP-II.410.13.2026.KF.1 z dnia 24.02.2026 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu, uzgodnił w piśmie nr DN-NS.9011.163.2026 z dnia 03.04.2026 r.

Wobec powyższego dla projektu Strategii sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko, która stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały. Dokument prognozy został zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo nr WPP-II.410.110.2026.KF.1 z dnia 02.06.2026 r.) oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo nr DN-NS.9011.163.2026 z dnia 02.06.2026 r.).

Strategia stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością Gminy Lipno w perspektywie do roku 2035. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Lipno w kolejnych latach.

Wobec powyższego podjęcie uchwały stało się uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY LIPNO

Bartosz Zieba
Bartosz Zieba